EESTI NSV
TERRITOORIUMIL KEHTIV

TSIVIILPROTSESSI KOODEKS

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1952

A-19359 II

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

EESTI NSV KOHTUMINISTEERIUM

EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIV

TSIVIILPROTSESSI KOODEKS

AMETLIK TEKST MUUDATUSTEGA KUNI 1. JAANUARINI 1952
ÜHES PARAGRAHVIDE JÄRGI SÜSTEMATISEERITUD MATERJALE SISALDAVA LISAGA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1952

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
94080

NSVL ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

VNFSV kriminaal-, tsiviil- ja tööseadusandluse ajutisest rakendamisest Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide territooriumil.

(NSVL Ülemnõukogu Teataja 1940, nr. 46. ENSV Teataja 16. detsembrist 1940, nr. 65, art. 867.)

1. Rahuldada Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide valitsuste palve ja lubada ajutiselt kuni üleliiduliste koodeksite väljaandmiseni rakendada nende vabariikide territooriumil järgmisi VNFSV koodekseid: kriminaal-, kriminaalkohtupidamise, tsiviil-, tsiviilkohtupidamise, tööseaduste koodeks ja abielu, perekonna ja hooldamise kohta käivate seaduste koodeks.

2. Määrata, et kohtuotsused kriminaal- ja tsiviilasjades, mis tehtud kohtute poolt Leedus, Lätis ja Eestis kuni nõukogude võimu kehtimapanekuni neis riikides, ja mis ei ole veel täide saadetud, ei kuulu täitmisele.

Need asjad kuuluvad uuesti läbivaatamisele Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vaba-

riikide kohtuorganite poolt vastavalt nende territooriumidel ajutiselt kehtivatele VNFSV koodeksitele.

3. Kriminaalvastutusele võtmine süütegude eest, mis on toime pandud Leedu, Läti ja Eesti territooriumil enne nõukogude võimu kehtimapanekut neis riikides, ja samuti Leedu, Läti ja Eesti vastavate organite poolt enne neis nõukogude võimu kehtimapanekut algatatud uurimis- ja kohtuasjade lõpetamine ja kohtualluvuse järele edasisaatmine peab sündima vastavalt VNFSV koodeksitele.

4. Varanduslikud vaidlused tsiviil- ja teistes õigussuhetes, olenemata nende tekkimise ajast, kuuluvad läbivaatamisele Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide kohtuorganite poolt vastavalt nende vabariikide territooriumil ajutiselt kehtivatele VNFSV koodeksitele ja teistele NSVL Valitsuse ja ka Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Valitsuste seadustele ja määrustele.

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi Esimees
M. Kalinin

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi Sekretär
A. Gorkin

Moskva, Kreml
6. novembril 1940.

EESTI NSV AJUTISE ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

VNFSV Tsiviilkoodeksi, VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi, VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi ja VNFSV Kriminaalprotsessi koodeksi kehtimapaneku kohta.

(ENSV Teataja 31. dets. 1940, nr. 73, art. 1007.)

§ 1. Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 6. novembrist 1940 panna ENSV territooriumil alates 1. jaanuarist 1941 kehtima VNFSV Tsiviilkoodeks, VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeks, VNFSV Tsiviilprotsessi koodeks ja VNFSV Kriminaalprotsessi koodeks, võtta samast ajast ENSV territooriumil kohaldamisele NSVL Ülemnõukogu poolt 16. augustil 1938 vastuvõetud NSVL, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadus ning määrata järgmised üleminekueeskirjad.

§ 2. Isiku tsiviilõiguslikule seisundile, mis on kujunenud VNFSV Tsiviilkoodeksi ja VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi

jõustumise hetkeks, kohaldatakse nende koodeksite vastavaid eeskirju.

§ 3. Aktid ja toimingud, mis on teostatud enne VNFSV Tsiviilkoodeksi ja VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi jõustumist, kehtivad ka siis, kui nad pole teostatud kirjalikult või notariaalselt, olgu siis et nad oma olemuselt on vastuolus sotsialistliku õiguskorraga.

§ 4. Kui aegumistähtaeg VNFSV Tsiviilkoodeksi ja VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi järgi on lühem sellest aegumistähtajast, mis on määratud seniste seadustega, siis selle lühema aegumistähtaja jooks võib alata üksnes nende koodeksite jõustumise päevast, kusjuures siiski sel juhul, kui seniste seadustega määratud pikem aegumistähtaeg peaks lõppema enne nimetatud koodeksitega määratud lühemat aegumistähtaega, aegumine loetakse lõppenuks seniste seadustega määratud aegumistähtaja möödumisega.

Eelmise lõike eeskirja kohaldatakse vastavalt ka seniste seaduste alusel määratud hoonestusõiguse [1] tähtaegade kohta.

§ 5. Perekonnaseisu- (sünni-, abielu-, abielulahutus-, lapsendamis- jne.) aktide registreerimist toimetavad perekonnaseisuaktide linna- ja maakonnabürood ning linnade ja valdade täitevkomi-

---

[1] Hoonestusõiguse instituut on ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 8. aprillist 1949. a. (ENSV T 1949, 11, 66) kaotatud.

teede sekretärid ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määramisel.

§ 6. Tühistatud. [ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 25. veebruarist 1949. a. (ENSV T 1949, 9, 53).]

§ 7. Enne 21. juulit 1940 tehtud kohtuotsused tsiviilasjus, mis ei ole pärast seda tähtaega olnud apellatsioonikorras otsustamisel ja mis ei ole veel täide saadetud või millede täitmist on alatud, kuid ei ole veel lõpetatud, ei kuulu täitmisele. Neid asju, kuivõrd nad ei kuulu lahendamisele § 9 korras, võidakse uuesti läbi vaadata iga poole hagiavalduse põhjal. Avaldus tuleb esitada kohtule vastavalt Tsiviilprotsessi koodeksis ettenähtud alluvusele. [Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 17. jaanuarist 1941. a. (ENSV T 1941, 8, 92).]

§ 8. Seniste esimese astme kohtute menetluses olevates otsustamata asjades jätkavad menetlust uuele koht- ja asialluvusele vastavad uued kohtud, kusjuures seniste ringkonnakohtute toimetuses olevais asjus, kuigi need alluvad rahvakohtutele, jätkavad arutamist ringkonnakohtud.

§ 9. Seniste kohtute esimese ja teise astme apellatsiooni- või kassatsioonikorras edasikaebamisele kuuluvate otsuste peale võidakse edasi kaevata ja proteste esitada uutes protsessikoodeksites ettenähtud kassatsioonikorras, samuti kuuluvad varem juba esitatud kuid läbivaatamata apellatsiooni- ja kassatsioonikaebused ja -protestid lä-

bivaatamisele kassatsioonikorras, kui need on esitatud jaoskonnakohtute otsuste peale, siis vastava ringkonnakohtu poolt, kui aga ringkonnakohtu või Kohtukoja otsuste peale, siis Ülemkohtu poolt, kusjuures kriminaalasjades viimased, kui ei ole aluseid otsuste tühistamiseks, kinnitavad endised otsused, kvalifitseerides kuriteo VNFSV Kriminaalkoodeksi järgi ja asendades endise karistuse uue vastava karistusega.

§ 10. Varem kohtuotsusega määratud karistuste ümberarvamisel Kriminaalkoodeksis ettenähtud karistusteks loetakse sunnitöö ja vangimaja raskuselt võrdseks vabaduskaotusega ja arest — paranduslike töödega.

§ 11. Protsessuaaltähtaegade kohta, mis alanud, kuid pole veel lõppenud enne VNFSV protsessikoodeksite jõustumist, kehtivad senised eeskirjad.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi Esimees **Joh. Vares.**

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi Sekretär **V. Telling.**

Tallinn, 30. detsembril 1940.

EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS

ESIMENE OSA

1 PEATÜKK

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesolevas koodeksis sisalduvad tsiviilprotsessi menetluse eeskirjad on kohuslikud kõigile VNFSV ühtsesse kohtusüsteemi kuuluvaile asutistele (rahvakohus, krai- (oblasti-) kohus[1] ja

[1] Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 16. novembrist 1940. a. (ENSV T 1940, 45, 523) moodustati Eesti NSV-s ringkonnakohtud, kes vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 16. augustil 1938. a. vastu võetud NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadusele täidavad üldreegli järgi samu ülesandeid, mis krai- ja oblastikohtud. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 30. maist 1944. a. (ENSV T 1944, 4, 39) on ringkonnakohtute funktsioonid pandud ajutiselt Eesti NSV Ülemkohtule.

Ülemkohus), samuti ka asutistele, kelledele on kohtuülesanded pandud erieeskirjadega, neis eeskirjades ettenähtud eranditega.

* § 2. Kohus ei asu asja läbivaatamisele muidu kui sellest huvitatud poole avalduse põhjal. Prokuröril on õigus nii asja algatada kui ka asjasse astuda igas menetluse järgus, kui seda tema arvamuse järgi nõuab riigi või töötava rahva huvide kaitse. Pool võib igas asja seisus muuta hagi alust, suurendada või vähendada oma hagitaotlusi. Kohtust oleneb tunnustada või mitte poole loobumist oma õigustest või nende kohtulikust kaitsest, kusjuures seesuguse loobumise tunnustamine kohtu poolt võtab poolelt õiguse esitada hagi, mis on rajatud samadele alustele.

§ 2-a. Vanematelt laste ülalpidamise (alimentide) nõudmise asjad võetakse kohtutes menetlusele vanemate või eestkostjate avaldusel või perekonnaseisuaktide osakonna teadaandel, samuti ka kohtu algatusel, prokuröri, emade- ja lastekaitseorgani, eestkosteorgani või ametiühingu hagemisel.

Prokurör, kes on saanud avalduse või andmed alimentide mittemaksmise kohta, on kohustatud asja algatama ja juhtudel, mis nõuavad uurimist, hoolitsema asja üleandmise eest kohtule hiljemalt § 53-b ettenähtud tähtaegade jooksul. [Eesti NSV

---

* Märk * tähendab, et selle paragrahvi kohta on antud materjale lisas.

Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

* **§ 3.** Kohus peab asju otsustama kehtivate seaduste ja Töölis-Talupoegade Valitsuse korralduste alusel, samuti ka kohalike võimuorganite poolt nende võimupiires antud määruste alusel.

* **§ 4.** Seaduse või korralduse puudusel mõne asja otsustamiseks kohus otsustab selle silmas pidades nõukogude seadusandluse üldisi aluseid ja Töölis-Talupoegade Valitsuse üldist poliitikat.

* **§ 5.** Kohus peab kõigiti püüdma selgitada protsessijate tõelikke õigusi ja vahekordi, seepärast, mitte piirdudes esitatud seletustega ja andmetega, peab ta pooltele esitatavate küsimuste kaudu soodustama asja otsustamiseks oluliste asjaolude väljaselgitamist ja nende põhjendamist tõenditega, aktiivselt kaasa aidates kohtu poole pöörduvaile töötajaile nende õiguste ja seaduslike huvide kaitsmisel, et juriidilist mitteteadlikkust, vähest kirjaoskamist ja muid seesuguseid olusid ei saaks nende kahjuks ära kasutada. Seejuures kohus selgitab tema poole pöörduvaile pooltele nende protsessuaalõigusi ja vajalikke vorminõudeid, hoiatades tagajärgedest, mis on seotud protsessuaaltoimetustega või nende ärajätmisega.

§ 6. Pooled on kohustatud heauskselt kasutama kõiki neile kuuluvaid protsessuaalõigusi. Kohus tõkestab viivitamata igasugused kuritarvitused ja avaldused, millede sihiks on protsessi venitada või segaseks teha.

§ 7. Välisriigis tehtud lepingute ja aktide arutamisel kohtus võetakse arvesse lepingu või akti tegemise kohal kehtivad seadused, kui lepingud või aktid ise on lubatud VNFSV seaduste ja selle riigiga sõlmitud kokkulepete järgi, kelle piirides nad on tehtud.

§ 8. Juhul, kui on raskusi välisriigi seaduste rakendamisel, võib kohus paluda Välisasjade Rahvakomissariaati pöörduda vastava välisriigi valitsuse poole arvamuse saamiseks tekkinud küsimuse kohta. Tähendatud arvamuse saadab kohtule Välisasjade Rahvakomissariaat.

* **§ 9.** Menetlus toimub kohapealse rahva enamuse keeles. Kui pooled, tunnistajad või eksperdid ei valda keelt, milles toimub menetlus antud asjas, peab kohus kutsuma tõlgi ja huvitatud isikutele tõlgi kaudu teatavaks tegema kohtu poolt menetletava iga toimetuse.[1]

* **§ 10.** Kuriteoga tekitatud kahjude tsiviilhagi, mis ei olnud esitatud ja otsustatud asja arutamisel kriminaalkorras, võib esitada eraldi tsiviilasjade menetluse korras.

* **§ 11.** Pooled, prokuratuur ja asjaosalised kolmandad isikud ning nende esindajad võivad igas asja seisus vaadelda algtoimikut, teha sellest väljakirjutisi ja saada toimikus olevatest paberitest ja dokumentidest ärakirju.

---

[1] Vt. Eesti NSV Konstitutsiooni § 82.

Nende ärakirjade väljaandmise eest pooltele ja kolmandatele isikutele (välja arvatud otsuste ja määruste ärakirjad) nõutakse kodanikelt ja juriidilistelt eraisikutelt [1] sisse ühtne riigilõiv kahe rubla suuruses.

II PEATÜKK

Esindus kohtus.

* **§ 12.** Pooled võivad asja ajada kohtus isiklikult või oma esindajate kaudu. Kohtust oleneb tunnustada prokuröri osavõtt vajalikuks; viimasel juhul on prokuröri osavõtt kohuslik.

§ 13. Teovõimetuks tunnustatud või seaduse järgi oma teovõimes piiratud (Tsiviilkoodeksi § 7, 8 ja 9) isikute asjus esitatakse hagid nende seaduslike esindajate poolt või nende seaduslike esindajate vastu.

§ 14. Kollektiivid (riigiasutised, riigiettevõtted, kooperatiivid, seltsid, ühingud, liidud ja teised koondised) esitavad hagisid ja kostavad nende

---

[1] NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1942. a. seadluse (NSVL Ülemnõukogu Teataja 1942, nr. 13) § 2 järgi võetakse riigilõivu nii kodanikelt kui ka kõigilt (seega ka riiklikelt ja ühiskondlikelt) ettevõtteilt, asutistelt ja organisatsioonidelt (vt. § 34 juurde kuuluvat lisamaterjali).

järgi seadusega või põhikirjaga määratud organite kaudu.

§ 15. Esindus kohtus võib olla: a) poole suval valitud esindus; b) seaduslik esindus teovõimetute suhtes; v) Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi § 74 korras määratud esindus ja g) Tsiviilkoodeksi § 16 ettenähtud esindus.

§ 16. Poolte esindajateks võivad olla:

a) kaitsjate kolleegiumi[1] liikmed;

b) ametiühingute volinikud nende liikmete asjus;

v) kollektiivide juhid ja alalised kaastöölised oma kollektiivi asjus;

g) isikud, keda asja arutav kohus on antud asjas esindajaks lubanud.

§ 17. Poolte esindajad peavad olema varustatud vastavate volitustega, mis antakse poole poolt kas kohtus suuliselt ning protokolli kantult, või seatud korras tõestatud erilise volikirja näol. Notariaalse tõestuse asemel võivad töölised ja teenistujad asjaajamiseks antavat volikirja tõestada oma asutises või ettevõttes, punaarmeelased — oma väeosas, töötavad maakasutajad — külanõukogus.

§ 18. Volitus annab esindajale õiguse kõigiks protsessuaal-toimetusteks, välja arvatud asja lõpetamine leppega, vaidluse andmine vahekohtusse, õigeksvõtmine, haginõudeist loobumine kas täieli-

[1] Advokaatide kolleegium (vt. NSVL Advokatuuri määrustikku — LMKK 1939, nr. 49, art. 394).

kult või osaliselt, edasivolituse andmine teisele isikule ja vara või raha vastuvõtmine. Esindaja loetletud õigused peavad olema volituses eriti ära tähendatud. Vaidlust võltsimise kohta võidakse esitada ainult samas asjas antud erivolituse põhjal.

§ 19. Paragrahvis 13 ettenähtud asjus antakse volitus seaduslike esindajate poolt, § 14 ettenähtud asjus aga kollektiivi seadusega või põhikirjaga määratud organite poolt.

§ 20. Poole esindajaks ei või olla: a) alla 18-aastased isikud; b) isikud, kes on kohtuotsusega kitsendatud isiklikes ja ühiskondlikes õigustes, — kitsenduse aja kestel; v) eestkoste all olevad isikud; g) kaitsjate kolleegiumist[1] väljaheidetud isikud; d) rahvakohtunikud, kohtuliikmed, uurijad ja prokurörid, viimased peale juhtude, mil nad võtavad asjast osa Tsiviilprotsessi koodeksi § 2, 12 ja 172 ettenähtud korras.

III PEATÜKK

Kohtualluvus.

* **§ 21.** Rahvakohtule alluvad peale § 22, 23 ja 24 märkuses ettenähtud erandite kõik tsiviilvahekordadest tekkivad asjad [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]:

[1] Advokaatide kolleegiumist.

a) vaidluste kohta, milledes üks või mõlemad pooled on eraisikud;

b) ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vaheliste vaidluste kohta, mis tekivad kommunaalteenuste kasutamise lepingutest, olenemata hagihinnast;

raudtee-, veetee- ja õhutee-veolepingutest summas kuni 10 000 rublani, välja arvatud generaallepingud massiliste plaanipäraste vedude kohta;

kõigi muude varaliste õigussuhete alal summas kuni 1000 rublani;

b[1]) kolhooside endi vaheliste ja kolhooside ning riigi- ja kooperatiivorganisatsioonide vaheliste vaidluste kohta, mis tekivad lepingutest ja muudest varalistest õigussuhetest, olenemata hagihinnast, välja arvatud kolhooside vaidlused maa kohta, mis vaadatakse läbi eriseadustes ettenähtud korras;

v) ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vaidluste kohta kontsessiooni-ettevõtetega ja välisfirmadega summas kuni 10 000 rublani;

g) hagide kohta, mis põhjenevad dokumentidel, mille järgi sissenõudmine võib toimuda notariaalkontori või mõne muu notariaaltoimetusi teostava organi täitepealdise alusel, — neil juhtudel, kui seadusega määratud tähtaja möödalaskmise tõttu asi kuulub lahendamisele üldkohtukorras, olenemata hagihinnast, samuti juhtudel, kui võlgnik vaid-

leb notariaalorgani täitepealdisega vormistatud nõuete vastu.

Märkus. Tootmis- ja tööasjade rahvakohtu läbivaatamisele (seal, kus seesugused kohtud on moodustatud) kuuluvad asjad, mis tekivad töösuhetest seoses töö kohta käivate seaduste, kollektiiv- ja töölepingute, sisekorraeeskirjade ning trahvitabeli rakendamisega juhtudel, kui: a) tüli ei kuulu hinde-vaidekomisjonide lahendamisele; b) tüli, mis antud hinde-vaidekomisjoni, ei leidnud seal lahendust; v) hinde-vaidekomisjoni otsus on järelevalveorgani poolt tühistatud.[1]

§ 22. Krai- (oblasti-) kohtu läbivaatamisele kuuluvad:[2]

1) ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vahelised vaidlused, mis tekivad:

a) Riigipanga operatsioonidest, kui Riigipank esineb vaidluses poolena, — summas üle 1000 rubla;

b) raudtee-, veetee- ja õhutee-veolepingutest summas üle 10 000 rubla, välja arvatud generaallepingud massiliste plaanipäraste vedude kohta;

---

[1] Kohtukorralduse seadus ei näe ette tootmis- ja tööasjade rahvakohtute moodustamist ega ka rahvakohtute erilisi tööasjade sessioone; seepärast vaadatakse § 21 märkuses loetletud asjad läbi rahvakohtute poolt üldises kohtualluvuse korras.

[2] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

2) ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vaidlused kontsessiooniettevõtetega ja välisfirmadega, kui hagihind ületab 10 000 rubla.

Märkus. Krai- (oblasti-) kohus[1] võib igast temale alluvast kohtust asja ära võtta oma menetlusse, samuti, olenevalt poolte asukohast ja muudest oludest, anda üksikuid asju või asjade liike ükskõik millisele rahvakohtule lahendada.

§ 23. Vaidlused tasu kohta merelaevade poolt üksteise abistamise eest või merelaeva poolt jõelaeva abistamise eest või vastupidi, vaidlused, mis tekivad merelaevade kokkupõrkest või mere- ja jõelaevastikku kuuluvate laevade kokkupõrkest või merelaevade poolt sadamaseadeldistele rikete tekitamisest, vaidlused, mis tekivad suhetest merelaevade lastiveo alal, nende agentuurteenindamise alal, mereveo alal (konossemendi järgi), samuti vaidlused, mis tekivad suhetest merekindlustuse alal, kui pooled on nõus nende vaidluste läbivaatamiseks arbitraaži korras, — lahendatakse Üleliidulise Kaubanduspalati juures asuva Merearbitraažkomisjoni poolt, viimase kohta antud erilise põhimääruse alusel.

Vaidlused, mis tekivad väliskaubanduslikest tominguist, eriti vaidlused välisfirmade ja nõukogude majanduslike organisatsioonide vahel arbitraaži korras, lahendatakse Üleliidulise Kaubanduspalati

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

juures asuva Väliskaubanduse Arbitraažkomisjoni poolt, viimase kohta antud erilise põhimääruse alusel.

§ 24. Ülemkohus võib igast VNFSV kohtust iga asja ära võtta oma menetlusse, samuti, olenevalt poolte asukohast ja muudest oludest, anda üksikuid asju või asjade liike ükskõik millisele krai- (oblasti-) kohtule[1] läbi vaadata.

Märkus. Eesti NSV Ülemkohus otsustab Eesti NSV territooriumil abielulahutamise asjad. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

* **§ 24-a.** Kõik tsiviilasjad, peale allnimetatute, vaadatakse läbi kohtu poolt koosseisus: rahvakohtunik eesistujana ja kaks rahvakaasistujat.

Järgmisi asju lahendab rahvakohtunik ainuisiklikult.[2]

a) hagiasju korteriüüri tasumise kohta, tasu kohta kommunaalteenuste eest ja mitteeluruumide kasutamise eest, kui vaidlus ei ole seoses väljatõstmisega või selle tasu määra kindlakstegemisega;

b) vaidlusasju ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vahel (§ 21 p. b), välja arvatud asjad, millédes kas või ühegi poolena esineb kolhoos (§ 21 p. b[1]);

---

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Kohtukorralduse seadus ei näe ette asjade ainuisikliku lahendamise korda — vt. käesoleva paragrahvi juurde kuuluvaid materjale.

v) hagiasju, mis põhjenevad dokumentidel, millede järgi sissenõudmine võib toimuda notariaalorgani poolt tehtud täitepealdise alusel, — juhtudel, kui seadusega määratud tähtaja möödalaskmise tõttu või täitepealdisega vormistatud nõude vastu võlgniku poolt vaidluse tõstmise tõttu asi kuulub lahendamisele üldkohtukorras (§ 21 p. g);

g) erimenetlusasju, välja arvatud XXVI peatükis ettenähtud asjad.

Kõik kohtumäärused asja eel-ettevalmistuse, kohtuliku menetluse ja otsuse täitmise ajal tehakse rahvakohtuniku poolt ainuisiklikult, välja arvatud määrused seesuguse asja arutamise ajal, mille läbivaatamine toimub käesoleva paragrahvi esimese lõike kohaselt rahvakaasistujate osavõtul, samuti määrused otsuste täitmise ajatamise või pikendamise kohta (§ 182) ja otsuste seletamise ja tõlgitsemise kohta (§ 185), millised määrused tehakse kohtu poolt koosseisus: rahvakohtunik ja kaks rahvakaasistujat.

Kui asjaarutamisel, mis toimub rahvakohtuniku poolt ainuisiklikult, tekib vaidlus, mida rahvakohtunik ainuisiklikult lahendada ei või, siis antakse asi lahendada rahvakohtule koosseisus: rahvakohtunik ja kaks rahvakaasistujat.

* **§ 25.** Hagi esitatakse kohtule, kelle piirkonnas on kostjal alaline elukoht või alaline tegevus.

Märkus 1. Ülalpidamise (alimentide) hagid ja hagid kahju tasumise kohta, mis tekitatud

surmaga või kehavigastusega, võib esitada ka hageja elukoha järgi.

Märkus 2. Hagid kahjude tasumise kohta, mis tekitatud laevade kokkupõrkega, võib esitada ka selle laeva asukoha järgi, millel lasub vastutus kokkupõrkest tekkinud kahjude eest, või tähendatud laeva kodusadama asukoha järgi.

§ 26. Hagi kostja vastu, kelle elukoht teadmata, esitatakse tema vara asukoha järgi või viimase teadaoleva alalise elukoha või tegevuskoha järgi; kostja viimane teadaolev elu- või tegevuskoht peab olema igal juhul vaieldamatult kindlaks tehtud.

Hagi kostja vastu, kellel ei ole NSV Liidus elu- või ajutist viibimiskohta, võib esitada tema vara asukoha või tema viimase teadaoleva elu- või tegevuskoha järgi.

Vanematelt laste ülalpidamise (alimentide) nõudmise asjus, kui kostja elukoht ei ole teada, teeb prokuratuur kohtumääruse põhjal korralduse kostja otsimiseks Siseasjade Rahvakomissariaadi organite kaudu.

Otsimise kulud nõutakse sisse kostjalt ühel ajal tema vastu kohtuotsuse tegemisega. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

* § 27. Hagi kollektiivi vastu esitatakse vastutava organi asukoha järgi (§ 14), või kohaliku

organi asukoha järgi, kui hagi tuleneb toimingust, mis sõlmitud selle kohaliku organiga.

* **§ 28.** Hagi, mis tekib lepingust, milles on täitmiskoht märgitud või mille täitmine võib lepingu iseloomu tõttu toimuda ainult teatavas kohas, võib esitada lepingu täitmiskoha kohtule.

§ 29. Hagid õiguse kohta ehitistele, maatükkidele, ettevõtetele, hagid vara vabastamise kohta üleskirjutusest ja müügist, hagid surnud omaniku järelejäänud vara kohta esitatakse selle vara või ta põhiosa asukoha järgi.

* **§ 30.** Valik kohtute vahel, kelledele asi allub, kuulub hagejale.

§ 31. Tunnustanud asja endale mittealluvaks, tagastab rahvakohus temale antud hagiavalduse koos lisadega ja resolutsiooni ärakirjaga esitamiseks asjaomasele kohtule. Kohtumääruse peale mittealluvuse tõttu hagiavalduse mittevastuvõtmise pärast võib kaevata erikaebekorras (käesoleva koodeksi § 249).

§ 31-a. Juhtudel, kui kohus ise esineb poolena asjas, annab ta asja lähemale vastavale kohtule läbivaatamiseks ainult siis, kui seda taotles teine pool hiljemalt esimesel asjas peetaval kohtuistungil.

§ 32. Ülemkohus või krai- (oblasti-) kohus[1] võib olenevalt asja erilistest oludest määrata poolte palvel või omal algatusel asja arutuse üle

---

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

anda ühest tema võimkonnas olevast kohtust teise kohtusse.

* **§ 33.** Alluvusvaidlused kohtute vahel ei ole lubatud.

§ 33-a. Asi, mille mõni kohus on võtnud oma menetlusse silmas pidades alluvuse eeskirju, tuleb sisult ära otsustada sama kohtu poolt kõigil juhtudel, välja arvatud § 103 ettenähtud juhud, kuigi asja menetluse kestel see on muutunud alluvaks teisele kohtule, eriti esialgselt näidatud hagihinna suurendamise korral antud kohtu alluvuse piirist kõrgemale või vastuhagi esitamise korral, mis oma hinnalt ületab selle piiri.

IV PEATUKK

Kohtukulud.

* **§ 34.** Asjaajamisega seotud kohtukulud koosnevad ühtsest riigilõivust ja asja menetluse kuludest.

* **§ 35.** Igalt nii esialgse hagi kui ka vastuhagi avalduselt, samuti avaldustelt kolmandate isikute asjasse astumise kohta iseseisvate haginõuetega võetakse ühtset riigilõivu järgmisel määral:

a) kui hagihind on vähem kui 200 rubla — kolm rubla igalt avalduselt;

b) kui hagihind on 200 rubla või rohkem, kuid vähem kui 500 rubla — viis rubla igalt avalduselt;

c) kui hagihind on 500 rubla või rohkem, kuid vähem kui 5000 rubla — 2% hagihinnast;

d) kui hagihind on 5000 rubla või rohkem — 6% hagihinnast;

e) hagiavaldustelt kolhooside omavaheliste vaidluste kohta ja kolhooside vaidluste kohta riigining kooperatiivorganisatsioonidega — 1% hagihinnast, kuid mitte vähem kui üks rubla;

f) mittevaralise iseloomuga hagiasjus — kolm rubla igalt hagiavalduselt.

Igalt kohtuotsuse peale esitatavalt kassatsioonikaebuselt võetakse lõivu käesolevas paragrahvis ettenähtud hagiavalduste-lõivu määrade pooles suuruses, mis arvutatakse kaebuse järgi vaieldavalt summalt. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 11. dets. 1944. a. (ENSV T 1944, 13, 151).]

§ 36. Hagihinnaks on:

a) rahalistes ja varalistes hagides — hagetav summa või hagetava vara väärtus, mis esialgselt määratakse hageja poolt;

b) hagides, mis koosnevad mitmest iseseisvast haginõudest, — kõigi nõuete kogusumma;

v) tähtajaliste andamite ja maksete hagides — kõigi maksete või andamite kogusumma;

g) ülalpidamise andmise hagides puudustkannatavatele ja töövõimetuile vanemaile, lastele ja abikaasale — maksete ja andamite kogusumma ühe aasta eest, tähtajata või eluaegsete maksete ja andamite hagides — kolme aasta eest;

d) rendilepingu lõpetamise või edasikestmise

hagides — rendiraha summa lepingu kehtivuse järelejäänud tähtaja eest.

§ 37. Hagihind näidatakse hageja poolt. Juhul, mil näidatud hind lausa ei vasta hagetava eseme tõelikule väärtusele, määrab hagihinna kohus.

§ 38. Hagides, kus hagi esitamisel on raske hinda määrata, määratakse lõivu suurus esialgu kohtu poolt, kuid see ei või olla alla 10 rubla, kusjuures pärast nõutakse lõivu täiendavalt juurde vastavalt hagihinnale, mis määratakse kohtu poolt asja otsustamisel.

* **§ 39.** Makstud lõivu ei tagastata haginõuete vähendamise korral. Hagi suurendamise korral tasutakse puuduv lõivusumma suurendatud nõuete esitamisel, kusjuures kohtust oleneb lubada riigiasutistele maksmise edasilükkamist.

§ 40—41. Tühistatud.

§ 42. Kohtusse kutsutud tunnistajaile jääb alles nende töötasu.

Tunnistaja, kes ei kuulu tööliste või teenistujate hulka, peab selleks, et saada tasu tööst eemaldamise eest, tegema selle kohta avalduse kohtule pärast ülekuulamist. Sel juhul määrab tasu suuruse kohus, kuid see ei või ületada keskmist kohalikku töötasu.

Kohtusse kutsutud tunnistajaile tööliste ja teenistujate hulgast jääb õigus täiele töötasule nende töö- või teenistuskoha järgi.

Kui tunnistaja elab väljaspool antud kohtu piirkonda, siis tasutakse temale sõidukulud.

§ 42-a. Tunnistajaile tasu ja sõidukulude maksmiseks vajalikud summad arvatakse kohtukulude loendisse ja nõutakse sisse asjast osavõtnud pooltelt käesoleva koodeksi § 45, 46, 47 ja 47-a ettenähtud korras.

* § 43. Lõivu ega asja menetluse kulusid ei nõuta:

a) hagejailt — töölistelt ja teenistujailt töötasunõuete ja muude töölepingust tulenevate nõuete suhtes;

b) hagejailt — tööndusliке kooperatiivühingute (artellide) liikmeilt ühistöökodades tehtava töö eest saadava töötasu nõuete suhtes;

c) hagejailt — kolhoosnikutelt vaidlustes kolhoosidega tööpäevade arvestamise kohta;

d) hagejailt — tasunõuete suhtes, mis tulenevad autoriõigusest ja õigusest leiutistele;

e) kõigilt hagejailt ülalpidamise (alimentide) nõuete suhtes ja tasunõuete suhtes kahju eest, mis on tekitatud raske või muu kehavigastusega;

f) hagejailt — sotsiaalkindlustuse organeilt, organisatsioonidelt ja isikuilt kahjukannatanule väljaantud toetusraha tagasinõuete suhtes;

g) hagejailt ja kostjailt maksuvõlgade sissenõudmise asjades maksude ja mittemaksuliste maksete alal riiklikku ja kohalikesse eelarvetesse, määralise sundkindlustuse, naturaalandamite [1], masina-traktorijaamade töö eest naturaal- ja rahatasu alal ning trahvide asjades;

[1] Müügikohustuste.

h) töötajailt, kelle kohta on asja arutav kohus oma määrusega tunnustanud, et neil ei ole lõivu maksmiseks küllaldasi varalisi vahendeid;

i) hagejailt, kes on Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissariaadi poolt vabastatud ühtse riigilõivu maksmisest. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 11. dets. 1944. a. (ENSV T 1944, 13, 151).]

§ 44. Eksperdile määrab kohus tasu tema väljakutsumisel.

§ 45. Vajalikud summad ekspertide ja tunnistajate tasuks, nende sõidukulud ja paikliku vaatlusega seotud kulud tasub ette see pool, kes palus tunnistaja või eksperdi väljakutsumist või paikliku vaatluse toimetamist. Juhul, kui väljakutsumine või väljasõit toimus kohtu algatusel, maksavad raha ette mõlemad pooled.

Tööliste ja teenistujate hulka kuuluvate tunnistajate väljakutse korral kohtusse nõutakse huvitatud poolelt sisse summa, mis vastab keskmisele kohalikule töötasule. See summa läheb otseselt riigi tuluks.

§ 45-a. Lähtudes poolte sotsiaalsest ja majanduslikust seisundist, võib kohus erandina eelmise (45) paragrahvi eeskirjadest panna ekspertiisi kulud ja tunnistajate tasu maksmise nii mõlemale poolele kui ka ühele poolele, olenemata sellest, kelle algatusel ekspertiis määrati või tunnistajad välja kutsuti.

Kui pooled nende summade maksmisest kõrvale

põiklevad, nõutakse need kohtumääruse järgi sisse sundkorras.

Samuti võib kohus, arvestades poolte sotsiaalset ja majanduslikku seisundit, neid täielikult või osaliselt vabastada nimetatud summade tasumisest.

Ühelgi juhul ei või § 45 tähendatud kulude tasumise kohust panna neile asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele ning isikuile, kes on vabastatud ühtse riigilõivu maksmisest.

* **§ 46.** Ühtne riigilõiv ja kõik muud kulud asjas, mis on kandnud hagi esitanud pool või mille kandmisest see pool on vabastatud § 43 järgi, nõutakse sisse kostjalt poolelt, kui viimane ei ole nende maksmisest vabastatud § 43 järgi, võrdeliselt kohtuotsusega rahuldatud haginõuete määraga. Kostjal poolel on samuti õigus nõuda oma kulude tasumist võrdeliselt selle hagiosaga, mis on kohtu poolt jäetud rahuldamata.

Märkus 1. Peale tema poolt makstud ühtse riigilõivu on asja võitnud poolel õigus nõuda kulusid, mis on läinud esindajale tasu maksmiseks, kui viimane võttis osa asjast, 5% suuruses sellest hagiosast, mille kohta otsus tehti selle poole kasuks.

Märkus 2. Kui pool on pahatahtlikult esitanud alusetu hagi või vaidluse hagi vastu, või on süstemaatiliselt vastu töötanud asja kiirele ja õigele lahendamisele, siis võib kohus temale panna kohuse maksta teise poole kasuks tasu tööaja tegeliku kaotuse eest vastavalt keskmi-

sele töötasule, siiski mitte üle 5% väljamõistetud või rahuldamata jäetud hagiosast. Selle tasu maksmise kohuse võib panna vastavalt asja oludele ka poolele, kelle kasuks tehakse otsus, täielikult või osaliselt, ja seejuures olenemata kohtukulude tasumise küsimuse lahendamisest.

* **§ 47.** Kohtu poolt kantud kulud tsiviilasja menetluse alal, eriti tunnistajate ja ekspertide väljakutsumise ja neile tasu maksmise alal, nõutakse sisse riigi kasuks kummaltki poolelt võrdeliselt selle hagiosaga, mis on otsustatud poole kahjuks.

§ 47-a. Kui ühtse riigilõivu summa, mis ühelt isikult kuulub sissenõudmisele riigi kasuks (§ 46), juhtudel, mil hageja käesoleva koodeksi § 43 järgi oli vabastatud tähendatud lõivu maksmisest, samuti kohtu poolt kantud asja menetluse kulud (§ 47) on alla ühe rubla, siis tähendatud sissenõudmist ei teostata ja kohtu poolt kantud kulud võetakse riigi kanda.

§ 48. Kohtu poolt hagihinna ebaõige kindlaksmääramise ja seatud maksude ebaõige arvutamise peale võib esitada erikaebusi (§ 249).

V PEATÜKK

Trahvid.

§ 49. Kui kohtu poolt väljakutsutud tunnistaja jääb ilmumata kohtu poolt mittekaaluvaiks tunnus-

tatud põhjustel, siis määratakse talle rahatrahv, esimesel korral kolmest kuni kümne rublani, vastavalt tema varalisele seisundile, teisel korral määratakse ta sundtoomisele ja rahatrahvi maksmisele kahekordses suuruses.

§ 50. Kui tunnistaja keeldub tunnistuse andmisest kohtu poolt mittekaaluvaiks tunnustatud põhjustel, siis määratakse talle rahatrahv kümnest kuni viiekümne rublani.

§ 51. Kui ekspert jääb ilmumata või ei anna arvamust kohtu poolt mittekaaluvaiks tunnustatud põhjustel, siis määratakse talle rahatrahv kolmest kuni kümne rublani.

§ 52. Kui kolmas isik, kes ei ole asjaosaline, keeldub kohtu nõudmise peale esitamast tema käes olevaid dokumente, siis määratakse talle rahatrahv kümnest kuni viiekümne rublani.

* **§ 52-a.** Isik, kellele on määratud rahatrahv, võib esitada samasse kohtusse trahvist vabastamise palve; kohtu määruse peale selle palve kohta ei ole edasikaebust.

VI PEATÜKK

Protsessitähtajad.

§ 53. Juhtudel, mil tähtajad protsessis ei ole määratud seadusega, määratakse nad kohtu poolt.

§ 53-a. Tööasjad nii rahvakohtute erilistel töö-

asjade sessioonidel [1] kui ka krai (oblasti-) kohtus [2] tuleb võtta arutamisele hiljemalt viie päeva jooksul pärast nende saabumist.

§ 53-b. Alimentide asjad vaatab kohus läbi hiljemalt kümne päeva jooksul pärast asja saabumist, kui kostja elab kohtu asukohas, teistel juhtudel — hiljemalt kahekümne päeva jooksul. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 54. Seaduses ettenähtud ja kohtu poolt määratavaid tähtaegu arvutatakse kuude ja päevadega.

§ 55. Kuudega arvutatav tähtaeg lõpeb viimase kuu vastava kuupäevaga. Kui kuudega arvutatava tähtaja lõpp langeb seesugusesse kuusse, millel vastavat kuupäeva ei ole, siis loetakse tähtaja lõpuks selle kuu viimane kuupäev.

§ 56. Kui tähtaega arvutatakse päevadega, siis algab arvutamine sellele päevale järgnevast päevast, millest algab tähtaja jooks.

§ 57. Kui tähtaja lõpp langeb 7. või 8. novembrile, 22. jaanuarile, 1. või 2. maile, [3] siis arvatakse

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[3] Selles paragrahvis toodud riiklike pühade (mittetööpäevade) loendit tuleb lugeda täiendatuks 5. detsembriga ja 1. jaanuariga; kuna aga 22. jaanuar on muudetud tööpäevaks, siis tuleb see päev arvata loendist väljalangenuks.

tähtaja viimaseks päevaks esimene järgnev tööpäev.

Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide jaoks, kes ei ole üle läinud katkestamatule töönädalale, samuti ka üksikute kodanikkude jaoks, juhtudel, kui tähtaja lõpp langeb revolutsioonitähtpäevadele, erilistele puhkepäevadele (Tööseaduste koodeksi § 111 ja 112) ja iganädalastele puhkepäevadele, arvatakse tähtaja viimaseks päevaks lähem tööpäev.

Märkus. Käesoleva paragrahvi teise lõike eeskirja kohaldatakse tähendatud asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele tingimusel, et esitataks nende vastutavate juhtide poolt allakirjutatud teatis selle kohta, et asutis, ettevõte või organisatsioon ei ole üle läinud katkestamatule töönädalale. [1]

§ 58. Tähtaja viimane päev kestab kuni kella kaheteistkümneni öösel, kui aga sellel tähtajal on vaja midagi toimetada kohtus, kus tööaeg lõpeb varem, siis lõpeb tähtaeg tähendatud tööaja lõppemisega.

§ 59. Tähtaega ei loeta möödalastuks, kui kaebus või kohtu poolt nõutav paber anti postile enne tähtaja lõppu.

§ 60. Menetluse peatamisel peatuvad ka kõik jooksvad, kuid veel mitte lõppenud menetlustäht-

---

[1] § 57 märkus on kaotanud tähtsuse.

ajad. Tähtaegade peatumine algab sellest sündmusest peale, mille tõttu menetlus peatati.

§ 61. Kohtu poolt määratud tähtaegu võib huvitatud poole palvel pikendada.

*** § 62.** Poolele, kes seadusega või kohtu poolt määratud tähtaja mööda laskis kohtu poolt kaaluvaiks tunnustatud põhjustel, võib kohus möödalastud tähtaja ennistada.

§ 63. Möödalastud tähtaja ennistamise küsimus otsustatakse poolte väljakutsega selle kohtu poolt, kus pidi toimuma möödalastud toimetus või kuhu tuli anda paber.

§ 64. Ühel ajal tähtaja ennistamise palve esitamisega tuleb teostada ka see toimetus või sisse anda see paber, mille suhtes palve on esitatud.

§ 65. Paberid, mis on esitatud pärast nende kohta seadusega määratud tähtaega, jäetakse läbi vaatamata.

VII PEATÜKK

Kohtusse kutsumine ja teised kohtu teadaanded.

*** § 66.** Kohtu teadaanded toimetatakse kätte tähtsaadetistena, kusjuures vastuvõtuallkiri tagasi saadetakse, või kohtukäskjala kaudu; on lubatud kohtu teadaandeid kätte anda ka vastava külanõukogu kaudu. Peale selle võib rahvakohtunik

protsessija palvel anda teadaande viimase kätte, edasiandmiseks teisele poolele.

§ 67. Kohtu suhtlemine isikutega ja asutistega, kes asuvad väljaspool NSV Liidu piire, toimub Välisasjade Rahvakomissariaadi kaudu.

§ 68. Kohtukutse peab sisaldama: a) kohtu nimetuse, b) istungi koha ja aja, poolte ning asja äratähenduse, milles välja kutsutakse, v) ettepaneku esitada kõik tõendid asja kohta ja g) mitteilmumise tagajärgede äratähenduse.

§ 69. Kohtukutsed ja -teatelehed antakse väljakutsutavaile kätte isiklikult. Kätteandmise aeg märgitakse kätteantavale teadaandele ja kohtusse tagasisaadetavale kättesaamist tõendavale paberile.

Märkus. Teadaande kätteandmisel, mis on usaldatud protsessija kätte teisele poolele edasiandmiseks (§ 66), peab saaja allkiri olema tõestatud maja või asutise administratsiooni poolt, kus saaja elab või alaliselt tegutseb, või külanõukogu poolt.

§ 70. Kui teadaande kättetoimetaja ametiisik ei kohta väljakutsutavat, siis annab ta teadaande mõnele väljakutsutavaga koos elavale perekonnaliikmele, või maja või asutise administratsioonile, kus väljakutsutav elab või alaliselt tegutseb.

§ 71. Kui isik, kellele kohtu teadaannet kätte toimetatakse, ei võta seda vastu, siis teeb kätte-

toimetaja selle kohta märkme kättesaamist tõendavale paberile.

* **§ 72.** Kui kostja tegelik viibimiskoht ei ole teada, siis kohus ei ole kohustatud ootama, kuni saabub teade kutsutava poolt kutse tõeliku kättesaamise kohta, vaid määrab asja arutamisele pärast kutse ärakirja saamist ühes kostja viimase teadaoleva elukoha majavalitsuse allkirjaga, et majavalitsus on kutse vastu võtnud.

§ 73. Kohtu teadaanne saadetakse asjaomasele isikule poole poolt näidatud aadressi järgi.

§ 74. Protsessijad on ise kohustatud kohtule teatama oma aadressi muutmisest asja menetluse kestel. Seesuguse teate puudumisel saadetakse kutse viimase kohtule teadaoleva aadressi järgi, mille järgi kutseid kätte anti, ja kutse loetakse kätteantuks, olgugi et protsessija enam selle aadressi järgi ei ela.

TEINE OSA

HAGIMENETLUS

VIII PEATUKK

Hagi esitamine.

* **§ 75.** Kohus asub tsiviilasja menetlusele kirjaliku avalduse põhjal; suuline avaldus on lubatud ainult rahvakohtus menetletavais asjus. Tööasjus ei ole kirjaliku hagiavalduse esitamine kohuslik.

§ 76. Hagiavaldus peab sisaldama:

a) hageja, s. o. haginõuet esitava isiku täpse nimelise äratähenduse, samuti ka esindaja täpse nimelise äratähenduse, kui hagiavaldus esitatakse viimase poolt;

b) kostja, s. o. isiku täpse nimelise äratähenduse, kelle vastu hagi esitatakse;

v) hageja ja kostja alalise elukoha või alalise tegevuskoha täpse äratähenduse;

g) hagi aluseks olevate olude kirjelduse ja hagi tõendite äratähenduse;

d) hageja nõuded ühes hagihinna äratähendusega.

Märkus 1. Käesolevas paragrahvis tähendatud isiku all tuleb mõista nii füüsilisi kui ka juriidilisi isikuid.

Märkus 2. Esindaja poolt antud hagiavaldustele lisandatakse volikiri või volitus (§ 17).

§ 77. Suuline avaldus kantakse rahvakohtuniku või tema ülesandel sekretäri poolt protokolli, loetakse avaldajale ette ning kirjutatakse alla kohtuniku ja avaldaja poolt.

* **§ 78.** Ülemkohtus ja krai- (oblasti-) kohtutes[1] arutatavais asjus esitatakse hagiavaldused ja kõik dokumendid ühes ärakirjadega vastavalt teisel poolel olevate osavõtjate arvule.

Rahvakohtus arutatavais asjus võib hagiavalduse vastuvõtja rahvakohtunik kohustada hagejat, olenevalt asja keerulisusest ja iseloomust, esitama ärakirju hagiavaldusest ja sellele lisandatud dokumentidest vastavalt teisel poolel olevate osavõtjate arvule.

§ 79. Asjasse lisandatud algdokumenti võib tagasi võtta, jättes asjasse ärakirja sellest, mis tõestatud algdokumendi esitanud poole poolt; seejuures peab hagi aluseks olevale algdokumendile tehtama pealdis, et selle alusel on menetluses hagiasi, juhul aga, kui algdokument tagasi võetakse

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

pärast asja lõppemist, siis tuleb sellele märkida ka asjas tehtud kohtuotsus.

* **§ 80.** Enne asja arutamisele määramist kohtuistungile teostab kohtunik asja eel-ettevalmistamiseks, asja lahendamise kiirendamise huvides, järgmised toimetused ainuisiklikult:

a) otsustab küsimuse tunnistajate väljakutse kohta kohtuistungile;

b) toimetab poolte väljakutsega paiklikku vaatlust ja ekspertiisi;

v) nõuab kostjalt ja kolmandailt isikuilt dokumente või teatisi, või annab pooltele tunnistusi nende saamiseks;

g) selgitab hageja küsitlemise kaudu hagiavalduse esitamisel kostja võimalikud vastuväited ja paneb hagejale ette esitada vajalikud hagitõendid;

d) kutsub eriti keerulistes asjades kostja välja esialgseks küsitlemiseks asjaolude kohta, kusjuures kostja väljakutse toimub ühel ajal temale ärakirjade kätteandmisega hagiavaldusest ja hageja poolt esitatud dokumentidest;

e) võib erandjuhtudel, kuid ainult poolte nõusolekul, vastu võtta või nõuda kirjalikke ütlusi neilt tunnistajailt, kes ei saa ilmuda kohtuistungile;

ž) olles kindlaks teinud, et asja lõpplahendusest on huvitatud riigiasutis või -ettevõte, kooperatiiv- või muu ühiskondlik organisatsioon, kes ei ole

asjasse kaasa tõmmatud, teatab sellele asutisele, ettevõttele või organisatsioonile, samuti ka prokuratuurile menetletavast asjast ja asja arutamise päevast.

§ 80-a. Asja eel-ettevalmistamise korras võib kohtunik ainuisiklikult teostada ka käesoleva koodeksi § 31, 37, 43, 51, 52, 113, 114, 139 ja 173 ettenähtud toimetusi.

§ 80-b. Määrus toimetuste tegemiseks asja eel-ettevalmistamise otstarbel tehakse kohtuniku poolt ainuisiklikult, ilma kostjat välja kutsumata, ja selle peale ei ole edasikaebust lahus kassatsioonist.

§ 80-v. Tunnustanud asja eel-ettevalmistuse menetluse ülearuseks, määrab kohtunik viivitamata asja arutamisele kohtuistungil ja teatab sellest juuresolevale poolele allkirja vastu.

§ 81. Kui hagiavaldus on esitatud ilma § 76 ja 78 ettenähtud nõuete täitmiseta ja ilma ühtse riigilõivu maksmiseta, siis jäetakse avaldus käiguta, millest kohus teatab hagejale ja annab talle tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui antud tähtaja kestel hagiavalduse puudused ei ole kõrvaldatud, siis loetakse avaldus mitteesitatuks.

Märkus. Kõik vastuhagiavalduse puudused peavad olema kõrvaldatud hiljemalt asja arutamise päevaks, vastasel korral ei võeta esitatud vastuhagi antud protsessis läbivaatamisele.

Hagi tagamine.

§ 82. Asja igas seisus, kuni otsust ei ole tehtud, võib hageja paluda hagi tagamist.

Märkus. Igasuguste riigiasutiste ja -ettevõtete vastu esitatud hagid ei kuulu tagamisele, välja arvatud hagid, mis tulenevad krediitasutiste pangaoperatsioonidest, samuti hagid krediitkooperatiivorganisatsioonide võlgade sissenõuete kohta.[1]

§ 83. Hagi tagamine on lubatud:

a) kui hagi näib olevat küllaldaselt põhjendatud esitatud dokumentidega;

b) kui hagi tagamise abinõude mittetarvitamine võib hagejale teha võimatuks rahulduse saamise või kui nõude iseloomu tõttu viivitus teeb raskeks või võimatuks otsuse täitmise.

§ 83-a. Alimentide nõuete asjus rahvakohtunik, kes menetleb asja, või prokurör, kes uurib asja, on kohustatud võtma tarvitusele hagi tagamise abinõusid, arestides kostja töötasu-osa, samuti üles kirjutades ja arestides kostja vara.

§ 84. Tagades hagi, võib kohus omakorda nõuda hagejalt kostjale tekkida võivate kahjude tagamist.

---

[1] Ühenduses krediitkooperatsiooni likvideerimisega on paragrahvi lõpposa — „samuti hagid krediit-kooperatiivorganisatsioonide võlgade sissenõuete kohta" — kaotanud tähtsuse.

§ 85. Kohus võib tagada hagi täielikult või ainult neis osades, mis ta tunnustab küllaldaselt põhjendatuiks.

§ 86. Hagi tagamise palve otsustab rahvakohtunik või kohus, kes asja menetleb, samal päeval, ilma vastaspoolt välja kutsumata.

§ 87. Hagi tagamine seisneb aresti panekus kostja varale, mis on tema või kolmandate isikute käes.

§ 88. Riigiasutise või -ettevõtte poolt eraettevõtte vastu esitatud hagi tagamisel võib kohus lubada hagejal määrata oma esindaja ettevõtte korrapärase tegevuse jälgimiseks.

§ 89. Kohus võib ühe poole palvel ja ära kuulates vastaspoole vastuväited, lubada ühte tagamisviisi asendada teisega, samuti ka lubada mitut tagamisviisi, kuid nõnda, et nende kogusumma ei ületaks hagisummat. Rahalise hagi tagamisel võib kostja, kohtu poolt lubatud tagamise asemel, maksta kohtudeposiiti hagisumma.

* **§ 90.** Hagi tagamise määrused täidetakse kohtuotsuste täitmise jaoks ettenähtud korras.

§ 91. Kohtumääruste peale hagi tagamise asjus võib kaevata erikaebekorras (§ 249); kui määrus tehti kaebaja äraolekul, siis algab § 249 ettenähtud tähtaja jooks kohtutäituri teatelehe saamise päevast.

Märkus. Kaebuse esitamine ei takista asja edaspidist arutamist.

§ 92. Kaebuse esitamine ei peata tagamismääruse täitmist. Kaebus tagamisabinõu äramuutmise määruse peale peatab selle määruse täitmise.

§ 93. Kostja, kelle kasuks asi otsustati, võib nõuda hagejalt hagi tagamisega tekitatud kahjude tasumist.

X PEATUKK

Asja arutamine.

§ 94. Asja arutamine toimub avalikult ja suuliselt.

§ 95. Kui asja olude järgi avalik arutamine võib osutuda soovimatuks avaliku huvi kaitse seisukohalt, samuti kui asja olud puutuvad poole intiimellu, siis kohus omal suval või poolte palvel määrab asja või selle üksikud osad arutamisele kinniste uste taga.

§ 96. Asja arutamise juures kinniste uste taga võivad viibida ainult pooled ja nende esindajad, tunnistajad ning eksperdid. Kohtuotsus kuulutatakse igal juhul avalikult.

§ 97. Asudes asja arutamisele kohus selgitab, kes väljakutsutud isikuist on ilmunud ja milliseid teateid on teiste väljakutsutute mitteilmumise põhjuste kohta.

* § 98. Ühe poole mitteilmumine, kelle kohta

kohtule on teada, et temale on kutse kätte antud, ei takista asja arutamist ega otsustamist.

§ 99. Kui kohus tunnustab vajalikuks mitteilmunud poole isikliku seletuseandmise, siis lükkab ta asja arutamise edasi. Hageja või kostja väljakutse isiklikuks seletuseandmiseks on lubatud ka neil juhtudel, kui asjas esineb nende esindaja.

§ 100. Hageja ja kostja mitteilmumisel ilma kaaluvate põhjusteta, kui neilt ei ole saabunud avaldust asja arutamiseks nende äraolekul, lükatakse asja arutamine edasi.

Kui pooled on ilma kaaluvate põhjusteta jäänud ilmumata teistkordse kutse peale, siis teeb kohus määruse asja menetlus lõpetada.

Märkus. Asja menetluse lõpetamisel poolte mitteilmumise pärast ei kaota hageja õigust määratud aegumistähtaja jooksul uuesti esitada hagi üldkorras.

§ 101. Ülalpidamise (alimentide) nõudeis puudustkannatavale ja töövõimetule abikaasale ning töötasu nõudeasjus võib kohus määrata kostjat sundkorras kohtusse tuua, kuid ainult juhul, kui kohus tunnustab tema isikliku ilmumise vajalikuks ja ainult pärast teistkordset kutset ühes vastava hoiatusega.

§ 101-a. Vanematelt laste ülalpidamise (alimentide) nõudmise asjus on kohtusse ilmumine kohuslik. Kostja mitteilmumise korral teeb kohus määruse tema sundtoomiseks miilitsaorganite kaudu.

Olenemata sundtoomisest võib kohus määrata kostjale, kes ilma kaaluvate põhjusteta jäi kohtusse ilmumata, trahvi kuni 100 rublani ja võtta temalt allkirja elukohast mittelahkumise kohta kuni asja otsustamiseni.

Kohtusse ilmumise kohusest neis asjus võib kostja vabaneda kohtu igakordse määruse põhjal ainult tema elukoha suure kauguse tõttu kohtu asukohast, kus asi on menetlusel, või teiste kaaluvate põhjuste tõttu. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 102. Enne asja sisulise arutamise algust võivad pooled teha avaldusi selle kohta, et asi ei või kuuluda arutamisele antud kohtus või antud kohtukoosseisus.

§ 103. Kohus võib määrata asja üle viia teise kohtusse või teise asutisse järgmistel juhtudel: a) kui kohus tunnustab, et antud hagi võib asja olude järgi hõlpsamini lahendada peamiste kontrollimistoimetuste teostamise koha kohtus või üldse teises kohtus, mitte aga selles, kelle valis hageja (§ 30); b) kui kostja, kelle elukoht ei olnud teada (§ 26), taotleb asja üleviimist tema tegeliku elukoha kohtusse ja see taotlus tunnustatakse kohtu poolt rahuldamist väärivaks; v) kui rahvakohtuniku taandumise korral (§ 104) tema asendamine antud kohtus on raske; g) kui kohus tunnustab, et asi allub teisele asutisele (riiklikule arbitraažile jne.).

§ 104. Kui kohtunik või rahvakaasistuja on huvitatud asja lõpplahendusest või kui neil on erisuhteid protsessijatega, siis nad taanduvad asja menetlusest nii poolte avalduse põhjal kui ka omal avaldusel, millise avalduse on kohtunik või kaasistuja kohustatud kohtule tegema ka ilma poolte avalduseta.

§ 105. Asja sisuline arutamine algab kohtu ettepanekuga pooltele anda seletusi asja kohta ühenduses kõigi nende poolt asjasse lisandatud tõenditega.

§ 106. Poolte poolt uute tõendite esitamine pärast asja arutamise algust on lubatud ainult juhul, kui kohus tunnustab kaaluvaiks need põhjused, mis takistasid tõendite esitamist õigel ajal.

§ 107. Asja arutamise edasilükkamisel määrab kohus tähtaja tõendite esitamiseks või kontrolliks ja, kui võimalik, siis ka uue istungi päeva.

Seejuures kohtu kutsel antud kohtuistungile ilmunud tunnistajad kuulatakse kohtu poolt tingimata üle samal istungil. Samade tunnistajate teistkordne väljakutsumine asja arutamise edasilükkamise korral on lubatud ainult eriti erandlikel juhtudel ja ainult kohtu erimääruse põhjal.

* § 108. Tunnustanud asja küllaldaselt selgitatuks, kohus lõpetab asja arutamise ja asub otsuse tegemisele.

XI PEATÜKK

Protokollid.

§ 109. Iga istungi ja iga üksiku kohtutoimetuse kohta, mis teostatakse väljaspool istungit, koostatakse protokoll.

* **§ 110.** Protokollis tuleb tähendada: istungi või toimetuse koht ja aeg, kohtu koosseis, ilmunud pooled, asjaosaliste, tunnistajate ja ekspertide seletuste ning avalduste sisu, asjaosaliste eripalved, vastuväited nendele ja kohtu määrused, esitatud tõendid ja dokumendid.

§ 111. Protokollid koostatakse istungil enesel või üksiku toimetuse teostamisel väljaspool istungit ja kirjutatakse alla eesistuja ning sekretäri poolt.

§ 112. Asjaosalised võivad vaadelda protokolli ja esitada hiljemalt kolme päeva jooksul kinnitamisest arvates märkusi selle kohta. Eesistujast oleneb ühe või teise märkuse puhul protokolli kohta teha selles vastavaid muudatusi.

XII PEATÜKK

Menetluse peatamine.

§ 113. Kohus peab menetluse peatama juhul:

a) kui protsessija sureb;

b) kui on vaja seada protsessijale eestkostet või

kohtus hagemise ja kostmise õiguse muud kitsendust;

v) kui asjas poolena esinev juriidiline isik lõpetab olemasolu;

g) kui protsessija kutsutakse Punaarmee tegevasse ossa;

d) kui antud asja ei saa otsustada enne teise asja otsustamist, mis on läbivaatamisel tsiviil-, kriminaal- või administratiivkorras.

§ 114. Peale selle võib kohus menetlust peatada juhul, kui üks pool kutsutakse Punaarmeesse või mõne sundkoormatise täitmisele.

§ 115. Paragrahvi 113 p. a, b ja v ettenähtud juhtudel peatub menetlus seni, kuni asjasse astub või vastaspoole poolt asjasse tõmmatakse väljalangenud poole õigusjärglane või seaduslik esindaja.

§ 116. Aegumise tähtaja jooks (Tsiviilkoodeksi § 51) algab asjade jaoks, mis on peatatud § 113 p. a, b ja v tähendatud põhjustel, menetluse peatamise päevast, sama paragrahvi p. g ettenähtud juhul aga — poole vabanemisest Punaarmee tegevast osast.

§ 117. Menetluse jätkamisel kutsub kohus pooled välja üldistel alustel.

Tõendid.

* **§ 118.** Kumbki pool peab tõendama need olud, milledele ta toetub kui oma nõuete ja vaiete alusele. Tõendid esitatakse poolte poolt, samuti võib neid ka koguda kohus omal algatusel. Kui esitatud tõendid ei ole küllaldased, siis võib kohus pooltele ette panna esitada täiendavaid tõendeid.

§ 119. Poolte poolt esitatud tõendite lubamine asjasse oleneb sellest, kas kohus leiab, et need on asjas olulised.

* **§ 120.** Kohus määrab, kas teatavat olu võib tunnustada tõendamist mittevajavaks.

§ 121. Kohus võib omal algatusel või poolte palvel ette võtta esitatud tõendite kohta vajalikke kontrollimistoimetusi paikliku vaatluse, ekspertide väljakutse või tunnistajate väljakutse ning ülekuulamise abil või kirjalike dokumentide kontrollimise kaudu.

§ 122. Pooltele antakse teada tõendite kontrollist ka sel juhul, kui see toimub väljaspool kohtuistungit. Kui toimetus teostub antud kohtu piirkonnas, siis kutsutakse pooled välja tavalises korras.

Tõendite tagamine.

§ 123. Isikud, kelledel on põhjust karta, et neile vajalikkude tõendite esitamine muutub pärastpoole võimatuks või väga raskeks, võivad paluda kohut tagada need tõendid. Kui hagi, mille jaoks need tõendid võivad olla vajalikud, ei ole veel esitatud, siis toimub tõendite tagamine notariaalkontori kaudu Riiginotariaadi määrustiku § 101—105 eeskirjade järgi.[1]

* § 124. Tõendite tagamise palve lahendab see alaline rahvakohtunik, kelle piirkonnas tuleb teha toimetusi tõendite tagamiseks.

§ 125. Tõendite tagamise palve peab sisaldama: 1) nõutavate tõendite sisu ja vormi; 2) olude äratähenduse, millede kindlakstegemiseks neid tõendeid tulevikus kasutatakse; 3) tõendite tagamise palve aluse.

§ 126. Tühistatud.

§ 127. Tõendite tagamise määruses märgib kohus ära tagamise korra ja viisi. Rahvakohtuniku määruse peale tõendite tagamise lubamise kohta ei saa esitada erikaebust.

---

[1] ENSV Riiginotariaadi määrustiku (ENSV T 1940, 71, 978) paragrahvid 85—92.

Tõendite liigid.

1. Tunnistajate ütlused.

* **§ 128.** Tunnistajate ütlused on lubatud kõigil juhtudel, peale nende, mil seadus määrab teatavate toimetuste ja suhete jaoks kohusliku kirjaliku vormi.

§ 129. Kellelgi ei ole õigust keelduda tunnistuse andmisest kohtus, välja arvatud juhul, kui nõutavate faktide avaldamine on seotud riikliku või teenistusliku saladuse rikkumisega.

§ 130. Poole avalduse korral, et tunnistaja on huvitatud asja lõpplahendusest, või eriliste suhete olemasolul tunnistaja ja poole vahel, võib kohus keelduda seesuguse tunnistaja ülekuulamisest.

§ 131. Kui pool annab üles tunnistaja, siis peab ta ära tähendama need olud, mis viimane peab tõendama, ja üles andma ta ees- ning perekonnanime ja elukoha.

§ 132. Tunnistajad kuulatakse üle hoiatusega, et valetunnistuse eest vastutavad nad Kriminaalkoodeksi § 178 alusel.[1]

§ 133. Iga tunnistaja kuulatakse üle eraldi.

§ 134. Tunnistajad, kes ei ole veel tunnistust andnud, ei või viibida istungi ruumis asja arutamise ajal.

[1] Asendatud kehtiva KrK § 95.

§ 135. Tunnistajate ülekuulamise järjekorra määrab kohtu eesistuja.

§ 136. Iga ülekuulatud tunnistaja peab jääma kohtuistungile kuni kõigi tunnistajate ülekuulamise lõpuni, kui kohus ei luba tal lahkuda varem.

§ 137. Tunnistajat võib teist korda üle kuulata samal või järgneval istungil ta enese avalduse põhjal, poolte palvel või kohtu algatusel.

§ 138. Kohus võib tunnistajaid vastastada, et selgitada vasturääkivusi nende ütlustes.

§ 139. Tunnistajad, kellede alaline elukoht on väljaspool linna, kus toimub asja arutamine, kuulatakse üle nende elukoha kohtu poolt, kui nad aga on ilmunud kohtusse, kes asja arutab, siis kuulatakse nad üle seal.

2. Kirjalikud tõendid.

§ 140. Kirjalikud tõendid, nagu kõiksugused kirjalikud aktid, dokumendid, ametlik ja erakirjavahetus, esitatakse kohtule poolte eneste poolt või nõutakse välja kohtu poolt.

§ 141. Pool, kes kohtu kaudu nõuab teiselt poolelt või asjast mitte osavõtvatelt isikutelt dokumendi esitamist, peab nõutava dokumendi üksikasjaliselt ära tähendama ja näitama need olud, mis annavad talle põhjuse arvata, et dokument on vastaspoole või tähendatud isikute käes, ja need olud, mida võib dokumendiga tõendada.

Riigi Raamatukogu

§ 142. Dokumendid, mida kohus nõuab riigiasutistelt ja eraisikutelt, saadetakse vahenditult kohtusse. Kohus võib pooltele anda tunnistuse dokumentide, ärakirjade ja kõiksuguste teatiste saamiseks riigiasutistelt ja eraisikutelt, kohtule esitamiseks.

§ 143. Eelmises paragrahvis tähendatud asutised ja isikud, kelledel ei ole võimalik kohtu poolt määratud tähtajal esitada nõutavat dokumenti, peavad sellest kohtule teatama ühes põhjuse äratähendamisega. Mittekaaluva põhjuse korral, samuti mitteteatamise korral võib kohus määrata trahvi käesoleva koodeksi § 52 kohaselt.

§ 144. Kui dokumentide esitamine kohtusse on tülikas, näit. nende rohkearvulisuse pärast või seepärast, et ainult osa neist on kohtule tähtsad, siis võib kohus nõuda seatud korras tõestatud väljavõtete esitamist või ette võtta dokumentide paiklikku vaatlust.

§ 145. Dokumendid, mis on koostatud mitte selles keeles, milles toimub kohtulik asja arutamine, esitatakse ühes vastava tõlkega.

§ 146. Kirjalike dokumentide vastu võib vaielda, välja arvatud seaduses eriti ettenähtud juhud.

§ 147. Tühistatud.

§ 148. Juhul, kui vastaspool avaldab, et asjasse esitatud dokument on võltsitud, võib dokumendi esitanud pool, loobudes selle kasutamisest asjas tõendina, paluda kohut jätkata asja arutamist teiste tõendite alusel.

§ 149. Kui kahtlustatud dokumendi (§ 148) esitanud poole nõudel dokument jääb asjasse tõendina, siis pool, kes tegi avalduse dokumendi võltsituse kohta, on kohustatud kohtu poolt määratud tähtajal esitama tõendid dokumendi võltsituse kohta.

§ 150. Avalduse esitamise korral dokumendi võltsituse kohta toimetab kohus, kes tsiviilasja arutab, dokumendi ehtsuse kontrollimist ühel järgmistest viisidest:

a) dokumendi järelevaatuse ja selle võrdluse teel teiste dokumentidega;

b) tunnistajate ülekuulamise teel, kes on näidatud dokumendis või kelledele viitavad pooled, samuti keda kohus omal algatusel välja kutsub;

v) käekirja ja allkirja võrdlemise teel kahtlustatud dokumendil sama isiku allkirjaga teistel vaidlematutel dokumentidel;

g) ekspertiisi teel.

§ 151. Kui kohus jõuab veendumusele, et dokument on võltsitud, siis kõrvaldab ta selle tõendite hulgast ja algatab kriminaalasja.

XVI PEATÜKK

Ekspertiis.

* **§ 152.** Asja arutamisel tekkinud küsimuste selgitamiseks, mis nõuavad eriteadmisi, võib kohus määrata eksperte.

Kui kohtu koosseisus leidub isikuid, kelledel on küllaldasi teadmisi eriküsimuse selgitamiseks, siis võib kohus asja otsustada ka ilma eksperte määramata.

Kui kohus tunnustab ekspertiisi toimetamise ebaotstarbekohaseks või mittetasuvaks hagihinna ja ekspertiisi kulu vahekorra seisukohalt, siis võib kohus ekspertiisi määramisest keelduda ja teha otsuse kõigi teiste asjas olevate andmete alusel.

§ 153. Pooled võivad esitada taandusi isikute suhtes, keda kavatsetakse määrata ekspertideks, samadel alustel nagu tunnistajate suhtes.

§ 154. Kohtumääruses ekspertide määramise kohta peab olema näidatud, milliste olude kohta on nende arvamus nõutav.

§ 155. Eksperdid annavad oma arvamuse suuliselt või kirjalikult, kohtu suva kohaselt. Suuliselt antud arvamused kantakse protokolli ja kirjutatakse eksperdi poolt alla. Kirjaliku arvamuse andmise korral võib kohus eksperte kohustada andma suulisi seletusi oma arvamuse kohta.

§ 156. Eksperdid võivad neid huvitavate olude selgitamiseks esitada küsimusi tunnistajatele ja osa võtta paiklikust vaatlusest ning tõendite kontrollist.

§ 157. Ekspertide arvamus peab sisaldama kõigi järelduste põhjenduse.

§ 158. Kui osutub vajalikuks uurimist täiendada või ekspertide arvamust selgitada, samuti kui ilmneb vastuolu mitme eksperdi arvamustes, siis võib

kohus nõuda neilt täiendavaid seletusi või ka määrata teisi eksperte.

§ 159. Ekspertiisi toimetatakse kohtus, või väljaspool kohut, kui see on vajalik uurimise iseloomu tõttu või selle tõttu, et raske on uurimise eset kohtusse toimetada.

§ 160. Paiklikku vaatlust toimetab kohus kas täies koosseisus või kohtu eesistuja kaudu.

§ 161. Paikliku vaatluse juures viibivad pooled, kui nad on ilmunud.

§ 162. Paikliku vaatluse kohta ja vaatlusel ettevõetud toimetuste kohta koostatakse protokoll ja kirjutatakse alla kõigi vaatlusest osavõtnud isikute poolt. Protokollile lisandatakse ühes nimekirjaga kõik vaatlusel koostatud või võrreldud plaanid, joonised, ülesvõtted jne.

XVII PEATÜKK

Mitme hageja või kostja ja kolmandate isikute osavõtt protsessist.

§ 163. Hagi võidakse esitada ühiselt mitme hageja poolt või mitme kostja vastu.

§ 164. Iga hageja või kostja esineb protsessis vastaspoole suhtes iseseisvalt, ja ühe hagiosalise toimetused kohtus ei tule teistele kasuks ega kah-

juks, välja arvatud hagid, mis tulenevad solidaarkohustustest.

§ 165. Osalised võivad asja ajamiseks volitada ühte neist, kuigi sellel ei ole üldise korra järgi õigust võõraid asju ajada.

* **§ 166.** Kui asja menetlusel selgub, et hagi ei ole esitatud mitte selle isiku poolt, kellel on käesolevale hagile õigus, või mitte selle isiku vastu, kes on selles hagis kostjaks, siis võib kohus, asja lõpetamata, lubada asendada asjast väljaastuvat esialgset hagejat või kostjat õige hageja või kostjaga.

§ 167. Hageja ja kostja võivad kaasa tõmmata oma poolele kolmandaid isikuid, kui otsus asja kohta võib luua viimastele õigusi ja kohuseid ühe poole suhtes.

§ 168. Kolmandad isikud võivad asjasse astuda hageja või kostja poolele, kui otsus asja kohta võib luua neile õigusi ja kohuseid ühe poole suhtes.

§ 169. Kolmandad isikud, kelledel on iseseisvaid õigusi vaidluse eseme peale, astuvad asjasse hagi esitamise teel üldistel alustel ühe protsessija poole vastu või mõlema vastu.

§ 170. Poolte taotlused kolmandate isikute kaasatõmbamise kohta ja kolmandate isikute avaldused asjasse astumise kohta hageja või kostja poolele peavad sisaldama aluste täpse äratähenduse, millede põhjal tuleb kolmandaid isikuid asjasse kaasa tõmmata või lubada neil asjasse astuda.

* **§ 171.** Iseseisvate hagide esitamine poolte vastu kolmandate isikute poolt, samuti kolmandate isikute kaasatõmbamine ja astumine menetletavasse asjasse on lubatud terve menetluse kestel kuni asja kohta otsuse tegemiseni.

* **§ 172.** Kui asja menetlusel ilmneb, et asja lõpplahendusest on huvitatud riigiasutis või -ettevõte, kes ei võta osa asjast, siis on kohus kohustatud menetletavast asjast teatama riigiasutisele või -ettevõttele, samuti ka prokuratuurile.

§ 172-a. Ebaõigelt vallandatud töötajate uuesti ametisse seadmise või tööle võtmise asjus, mida menetletakse rahvakohtu erilisel tööasjade sessioonil[1], võib kohus omal algatusel kolmandate isikutena asjasse kaasa tõmmata kostja poolele riigi-, kooperatiiv- või muude ühiskondlike ettevõtete või asutiste ametiisikuid, kes teostasid ebaõige vallandamise, ja neile peale panna kohustuse tasuda ettevõttele või asutisele kahjud, mis viimasele on tekitatud tasu maksmisega ebaõigelt vallandatud töötajale. See kahjutasusumma ei või ületada vastava ametiisiku kolmekuist töötasu.

§ 173. Kui kohtus on menetlusel mitu asja, kus ühed ja samad isikud võtavad osa hageja või kostja poolel, siis võib kohus need asjad ühendada ühte menetlusse ja määrata neid arutada koos.

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

Otsuse tegemine.

§ 174. Otsus tehakse häälteenamusega. Ükski kohtunik ei või keelduda oma hääle andmisest. Iga kohtunik võib asjale lisandada oma eriarvamuse.

§ 175. Otsus tehakse kirjalikult ja kirjutatakse alla kõigi kohtunike poolt.

* **§ 176.** Tehtud otsus peab sisaldama: a) tegemise aja; b) kohtu koosseisu ja protsessijate nimetuse; v) vaidluse eseme äratähenduse; g) otsuse alused ja seadused, milledest kohus on juhindunud; d) asjas tehtud otsuse sisu ja ta täitmise korra; e) edasikaebamise korra; ž) kohtukulude jaotuse.

§ 177. Otsus tehakse viivitamata pärast asja arutamist. Erandjuhtudel, asja erilise keerulisuse tõttu, võib põhistatud otsuse koostamise edasi lükata mitte kauemaks kui kolmeks päevaks, kuid sel juhul peab kohus pooltele otsuse resolutiivosa kuulutama samal istungil, millisel asja arutamine lõpetati.

§ 178. Kohtuotsus kuulutatakse avalikult. Kui ettenägemata olude tõttu mõni kohtuliige ei saanud otsusele alla kirjutada, siis tehakse selle kohta märge eesistuja allkirjaga.

§ 178-a. Tööasjus saadavad kohtuorganid oma otsustest ja kassatsioonimäärustest ärakirjad pool-

tele kolme päeva jooksul arvates otsuse või kassatsioonimääruse tegemisest.

§ 179. Kui haginõuete määr ei põhjene poolte varem toimunud kokkuleppel või ei ole kindlaks määratud seaduslikus korras (veksel, leping, tariifid jms.), siis võib kohus otsuse tegemisel, olenevalt kohtus selgunud oludest, minna kaugemale hageja poolt esitatud nõuetest.

§ 180. Kui on mõistetud vara üleandmisele natuuras või teatava toimetuse teostamisele, siis näitab kohus otsuses eneses ka otsuse täitmise tähtaja.

§ 181. Kumbki pool võib viie päeva jooksul arvates otsuse tegemisest paluda kohut teha täiendav otsus juhul: a) mõnes haginõudes, mille kohta pooled esitasid tõendeid ja andsid seletusi, kohtuotsust ei tehtud, ja b) kui kohus, otsustanud küsimuse õiguse kohta, ei näidanud täpselt väljamõistetud nõude määra või eset, mis kuulub üleandmisele või väljanõudmisele.

*** § 182.** Otsuse tegemisel kohus, määrates otsuse täitmise korra, võib täitmist pikendada või ajatada, lähtudes poolte varalisest seisundist ja teistest asjaoludest.

Erandjuhtudel võib kohus ka pärast otsuse tegemist pikendada või ajatada otsuse täitmist, samuti ka muuta täitmise viisi ja korda; kohus teeb selle kohta määruse kohtuistungil poolte väljakutsega, kusjuures poolte mitteilmumine ei peata asja

läbivaatamist; nende määruste peale ei ole edasikaebust.

§ 183. Kui otsus tehti mitme protsessiosalise kasuks või kahjuks, siis kohus määrab kindlaks, millises osas otsus käib neist igaühe kohta ja kas vastutus või nõudeõigus on solidaarne.

* **§ 184.** Otsus tehakse ainult kohtunike poolt, kes võtsid osa istungist, millisel asja arutamine lõpetati.

* **§ 185.** Otsuste seletamine ja tõlgitsemine kuulub kohtule, kes asja otsustas. Palvete esitamine otsuste tõlgitsemise kohta ei ole piiratud mingisuguse tähtajaga, kui otsus ei ole veel täidetud või kaotanud jõu aegumise tõttu (Tsiviilprotsessi koodeksi § 255[1]).

XIX PEATÜKK

Täitelehtede väljaandmine.

§ 186. Kohtuotsus kuulub täitmisele:

a) pärast kassatsioonikaebuse tähtaja möödumist, kui otsuse peale ei ole kaevatud seaduses määratud tähtajal, või

b) kassatsioonikaebuse esitamise korral — pärast otsuse kinnitamist kassatsiooniastme poolt, välja arvatud § 187, 187-a ja 187-d ettenähtud juhud, või

v) kui otsus ei kuulu edasikaebamisele kassatsioonikorras.

* **§ 187.** Viivitamata kuuluvad täitmisele otsused:

a) hagides töötasu ning alimentide kohta ja autoritele (ning nende pärijaile) nende päralt oleva ainuõiguse kasutamise eest kuuluva tasu kohta (§ 43 p. g);

b) hagides, mis põhjenevad VNFSV Riiginotariaadi määrustiku § 47[1] loetletud dokumentidel;

v) kostja poolt asja arutamisel kohtus õigeks võetud hagides — kas tervikus või selles osas, mis on õigeks võetud.

* **§ 187-a.** Peale selle võib kohus hageja palvel lubada otsuste viivitamatu täitmise:

a) mis põhjenevad notariaalselt tõestatud dokumentidel või ka mittetõestatud, kuid kostja poolt õigeksvõetud dokumentidel, kui notariaalne tõestamine ei ole seadusega kohuslikuks tehtud nende tühisuse ähvardusel;

b) ruumide vabastamise nõuetes üüritähtaja möödumise tõttu või seaduses eriti ettenähtud juhtudel;

v) kui asja eriliste olude tõttu võib otsuse täitmise viivitamise tagajärjel tekkida tunduv ja heakstegematu kahju sissenõudmisele või täitmine ise muutub võimatuks.

---

[1] ENSV Riiginotariaadi määrustiku (ENSV T 1940, 71, 978; 1945, 5, 63; 1946, 46, 399) paragrahv 51.

Käesolevas paragrahvis loetletud juhtudel võib kohus oma määrusega nõuda hagejalt tagasinõudmise tagamist otsuse tühistamise juhuks.

§ 187-b. Otsuste viivitamatu täitmine riigiorganite vastu ei ole lubatud, välja arvatud otsused, millede järgi on välja mõistetud töötasu või autorile (ning tema pärijaile) tema päralt oleva ainuõiguse kasutamise eest kuuluv tasu, samuti ka otsused vaidluste kohta riigiorganite vahel § 187 ja 187-a ettenähtud juhtudel.

§ 187-v. Otsust, mis ei ole pööratud viivitamatule täitmisele, võib hageja palvel tagada käesoleva koodeksi § 85—90 kohaselt.

§ 187-g. Viivitamatu täitmise lubamise või mittelubamise määruse peale võib kaevata Tsiviilprotsessi koodeksi § 249 korras.

§ 187-d. Rahvakohtu eriliste tööasjade-sessioonide[1] otsused, samuti rahvakohtute otsused, millede järgi on töötaja kasuks välja mõistetud rahasumma, mis ei ületa töötasu ühe kuu eest, kuuluvad viivitamata täitmisele.

Põllutööliste ja karjaste töötülides tööandjatega kuuluvad viivitamata täitmisele otsused, millede järgi on põllutöölisele või karjasele välja mõistetud kuni 50 rubla.

Need otsused, millede järgi on välja mõistetud summa, mis ületab töötasu ühe kuu eest (või 50

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

rubla põllutööliste ja karjaste suhtes), kuuluvad viivitamata täitmisele ühekuise töötasu ulatuses (või põllutööliste ja karjaste suhtes 50 rubla ulatuses).

Ülejäänud väljamõistetud summa sissenõudmise suhtes võib viivitamatut täitmist lubada ainult sessiooni või kohtu eriliste määruste järgi.

* **§ 188.** Kohtuotsuse, kohtus sõlmitud leppetoimingu või hagi tagamise määruse täitmiseks annab kohus välja poole palvel täitelehe.

§ 189. Kui kohtuotsuse järgi tuleb üle anda vara, mis asub mitmes kohas, või kui otsus on tehtud mitme hageja kasuks või mitme kostja kahjuks, siis võib kohus sissenõudjate palvel anda välja mitu täitelehte, ära tähendades täpselt selle osa otsusest, mis käesoleva täitelehe järgi kuulub täitmisele.

§ 190. Kaotatud algtäitelehe asemele võib otsuse teinud kohus välja anda duplikaadi; duplikaadi väljaandmise palve vaadatakse läbi poolte väljakutsega.

KOLMAS OSA

ERIMENETLUSED

XX PEATÜKK

Üldeeskirjad.

* **§ 191.** Erimenetlusasjade hulka kuuluvad järgmised asjad: a) surnud isikutest järelejäänud vara kohta (§ 198); b) vahekohtukirjade ja -otsuste kohta; v) sõjaväeteenistusest vabastamise kohta usulistel veenetel [1]; g) notarite toimetuste peale antavate kaebuste kohta ja d) kaotatud esitajadokumentidest tulenevate õiguste ennistamise menetluse kohta (väljakutsemenetlus).

* **§ 192.** Erimenetlusasju arutab rahvakohtunik ainuisiklikult [2] avalikel kohtuistungitel, tarbe korral ühes tõendite kontrollimisega ja huvitatud isi-

---

[1] Seoses Üldise sõjaväeteenistuse kohustuse seaduse 1. septembrist 1939. a. väljaandmisega on punkt „v" kaotanud kehtivuse.

[2] Vt. § 24-a juurde kuuluvat joonealust märkust.

kute väljakutsega, — välja arvatud käesoleva koodeksi XXVI peatükis ettenähtud asjad.

* **§ 193.** Kui asja arutamisel tõstetakse huvitatud isiku poolt vaidlus, siis võib kohtunik erimenetluse lõpetada, andes pooltele võimaluse asja lahendada üldises hagikorras.

XXI PEATÜKK

Kohtu korraldused surnud isikust järelejäänud vara asjus.

§ 194—197. Tühistatud.

§ 198. Isikutel, kelledel on nõudeid pärandaja vastu, on õigus pöörduda rahvakohtu poole, kelle piirkonnas pärand avanes, palvega võtta tarvitusele abinõusid, mis tagaksid nende nõuete rahuldamise.

XXII PEATÜKK

Vahekohtukirjad ja -otsused.

§ 199. Poolte kokkulepe tsiviilõigusliku vaidluse arutamise kohta vahekohtus (vahekohtukiri) peab olema notariaalselt tõestatud.

§ 200. Tühistatud.

§ **201.** Kogu vahekohtu asjatoimik antakse pärast menetluse lõppemist hoiule rahvakohtusse, kelle piirkonnas vahekohus toimus. Otsuse sundkorras täitmise vajaduse korral annab rahvakohtunik välja täitelehe käesoleva koodeksi XIX peatüki eeskirjade kohaselt.

§ **202.** Täitelehe väljaandmisel rahvakohtunik selgitab, kas otsus on tehtud vahekohtu jaoks seatud nõuete kohaselt ja kas ta üldse ei ole seadusega vastuolus.

§ **203.** Rahvakohtuniku keeldumise peale täitelehe väljaandmisest võib esitada erikaebust (§ 249).

§ **203-a—203-v.** Tühistatud.

XXIII PEATÜKK

Kohustuse esemete hoiustamine kohtusse (deposiit).

§ **204—209.** Tühistatud.

XXIV PEATÜKK

Kohtukäskude väljaandmine aktide järgi.

§ **210—219.** Tühistatud.

Abielulahutus [1].

§ 220. Abielulahutus toimub avalikul kohtuistungil. Abikaasade palvel võib abielulahutuse asja vajaduse korral, kohtu määramisel, arutada kinnisel kohtuistungil. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 221. Abielu lahutamise kohtuasja algatamiseks on kohustuslik järgmiste nõuete täitmine:

a) abielulahutuse kohta sooviavalduse esitamine rahvakohtule lahutusmotiivide kui ka teise abikaasa perekonnanime, nime, isanime, sünniaja ja elukoha äramärkimisega; avalduse esitamisel nõutakse sisse 100 rubla;

b) abikaasa kohtusse kutsumine tema tutvustamiseks teise abikaasa poolt sisseantud abielulahutuse avaldusega ja lahutusmotiivide esialgseks selgitamiseks, samuti tunnistajate kindlaksmääramiseks, kes kuuluvad väljakutsumisele kohtulikule asjaarutamisele;

c) kuulutuse avaldamine kohalikus ajalehes abielulahutuse kohtuliku menetluse algatamise kohta lahutuse asjas, pannes kuulutamise kulud abikaasa kanda, kes esitas lahutamisavalduse. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

[1] Vt § 191 juurde kuuluva lisamaterjali § 2.

§ 222. Rahvakohus on kohustatud kindlaks tegema lahutamisavalduse esitamise motiivid ja tarvitusele võtma abinõud abikaasade lepitamiseks, milleks tuleb kohustuslikult välja kutsuda mõlemad abikaasad ja vajaduse korral ka tunnistajad.

Juhul, kui abikaasade lepitamine rahvakohtus ei tule toime, on hagejal õigus pöörduda lahutamisavaldusega kõrgemalseisvasse kohtusse.

Abielulahutamise otsuse võib teha Eesti NSV Ülemkohus. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 223. Eesti NSV Ülemkohus peab abielulahutamise vajalikkuse tunnustamise puhul:

a) määrama, kumma lahutatava abikaasa juurde ja kes lastest jääb, samuti — kes vanemaist ja millisel määral kannab laste ülalpidamiskulud;

b) kindlaks määrama varanduse jaotamise korra kas natuuras või suhtosades lahutatavate abikaasade vahel;

c) ennistama mõlemale abikaasale nende soovil enneabielulise perekonnanime;

d) kindlaks määrama summa, mis tuleb tasuda ühel või mõlemal abikaasal neile abielulahutuse tunnistuse väljaandmisel. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 224. Tühistatud.

§ 225. Tühistatud.

Sõjaväeteenistusest vabastamine usulistel veenetel.[1]

§ 226. Isikud, kes soovivad sundväeteenistuse seaduse (LSKK 1930, nr. 40, art. 424) § 271—277 alusel taotleda sõjaväeteenistusest vabastamist usulistel veenetel, annavad selle kohta avalduse rahvakohtusse; neid asju arutab rahvakohus koosseisus: rahvakohtunik ja kaks rahvakaasistujat, avaldaja väljakutsega ja prokuratuuri kohuslikul osavõtul.

§ 227. Neis asjus ei ole esindajate osavõtt lubatud.

§ 228. Enne otsuse tegemist kohus kuulab ära ekspertide arvamuse selle kohta, kas antud isik kuulub tõepoolest sellesse usutunnistusse, millele ta viitab, ja kas ta ka tegelikult käib selle õpetuse järgi ning kas sellesse kuuluvus keelab sõjaväeteenistuse ükskõik millisel viisil.

§ 229. Taotlusi sõjaväeteenistusest vabastamise kohta usulistel veenetel ei või esitada varem kui kaks aastat ja hiljem kui kuus kuud enne taotlejaga üheealiste kutsumist sõjaväeteenistusse.

---

[1] Üldise sõjaväeteenistuse kohustuse seadus 1. septembrist 1939. a. ei näe ette sõjaväeteenistusest vabastamist usulistel veenetel. Sellega ühenduses on XXVI peatükk kaotanud tähtsuse.

§ **230.** Kohtumääruses sõjaväeteenistusest vabastamise kohta peab olema tähendatud, et vabastatud isik on kohustatud ilmuma vastuvõtukomisjoni sõjakomissariaadi juures ühel ajal sõjaväeteenistusse kutsutavate omaealistega arstlikuks läbivaatamiseks ja küsimuse otsustamiseks, kas teda ei tule kutsuda üldkasulikele töödele sundväeteenistuse seaduse § 274—277 korras.

XXVII PEATÜKK

Kaebused notarite ja notari ülesandeid täitvate organite toimetuste peale.

* § **231.** Kaebusi notarite igasuguste toimetuste peale, mis on ette nähtud Riiginotariaadi määrustikus, või notariaalsest toimetusest keeldumise peale, välja arvatud Tsiviilprotsessi koodeksi § 234 ettenähtud juhud, esitavad asjaosalised ja neid lahendab rahvakohtunik ainuisiklikult [1], ühes huvitatud isikute väljakutsega, tõendite kontrollimisega ja kohtu suval rajooni notariaalkontori arvamuse väljanõudmisega.

Kaebused notariaaltoimetuste teostamise või notariaaltoimetustest keeldumise peale, kui teostajaks või keeldujaks on olnud rajooni- või sellele

[1] Vt. § 24-a juurde kuuluvat joonealust märkust.

vastav täitevkomitee[1] või külanõukogu, esitatakse rahvakohtunikule rajooni täitevkomitee või külanõukogu asukoha järgi, ja neid lahendab rahvakohtunik ainuisiklikult[2], ühes tõendite kontrollimisega, asjast huvitatud isikute väljakutsega ja kohtuniku suval rajooni notariaalkontori arvamuse väljanõudmisega.

§ 232. Kaebuse esitamiseks antakse kümnepäevane tähtaeg arvates päevast, mil kaebajale sai teatavaks notari või teda asendava organi toimetus.

Kaebused antakse organile, kelle toimetuste peale kaevatakse, ja esitatakse viimase poolt kohtusse hiljemalt kolme päeva jooksul, arvates saabumise päevast, ühes oma seletusega asja sisu kohta ja algtoimiku või vajalike dokumentide ärakirjade juurdelisamisega. Kaebusi võib anda ka vahenditult kohtusse.

* **§ 233.** Rahvakohtuniku määruste[2] peale, mis tehtud käesoleva koodeksi § 231 ja 232 korras, ei ole edasikaebust.

---

[1] Eesti NSV külades, linnades ja alevites, kus ei ole notariaalkontoreid, teostavad kohalikud töörahva saadikute nõukogud nende territooriumil elavate kodanike jaoks notariaaltoimetusi, mis on ette nähtud Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses 23. augustist 1946. a. Nr. 682 (ENSV T 1946, 46, 399), vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega 24. okt. 1950. a. Nr. 909 kinnitatud juhendile „Notariaaltoimetuste teostamise korrast külade, linnade ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt".

[2] Vt. § 24-a juurde kuuluvat joonealust märkust.

* **§ 234.** Täitepealdise tegemisest keeldumise peale võib usaldaja kaevata käesoleva koodeksi § 231—232 korras. Kaebuse läbivaatamisele kutsutakse välja ainult kaebaja.

Täitepealdisel põhjeneva nõude vastu võib võlgnik vaielda ainult hagikorras.

Kohus võib hagi tagamise korras peatada täitepealdise järgi sissenõudmise.

Notariaalkontori poolt tõendite tagamise võtmine oma menetlusse ei kuulu edasikaebamisele. Tõendite tagamisest keeldumise peale võib kaevata tõendite tagamise koha rahvakohtunikule. Rahvakohtu määrused neis küsimustes on lõplikud.

XXVII-a PEATÜKK

Kaotatud esitajadokumentidest tulenevate õiguste ennistamise menetlus (väljakutsemenetlus).

§ 234-a. Isikud, kes on huvitatud esitajadokumendi hävinuks tunnustamisest, annavad avalduse rahvakohtusse selle asutise või isiku asukoha järgi, kes dokumendi välja andis.

§ 234-b. Avalduses tuleb ära tähendada: a) avaldaja täpne nimi ja elukoht; b) kaotatud dokumendi ärakiri või nimetus ja eristustunnused; v) olud, millistel kaotamine toimus; g) palve tunnustada dokument kaotatuks.

§ 234-v. Rahvakohtunik, leides, et dokument on tõesti kaotatud, teeb määruse: a) avaldada kuulutus dokumendi kaotamise avalduse kohtule esitamise kohta ühes kutsega selle dokumendi pidajale ilmuda kohtusse ühe aasta jooksul, riigi töö-hoiukassade dokumentide pidajaile aga kolme kuu jooksul arvates kuulutuse avaldamisest; b) keelata dokumendi järgi kohustatud isikutel toimetada makseid selle dokumendi järgi.

Märkus. Kaotatud dokumendi järgi kohustatud isikud võivad vastavaid makseid toimetada riikliku notariaalkontori deposiiti.

§ 234-g. Kui rahvakohtunik keeldub tähendatud taotlust rahuldamast, võib tema määruse peale anda erikaebuse.

§ 234-d. Kuulutus dokumendi kaotamise kohta peab sisaldama: a) avaldaja ees-, isa- ja perekonnanime ning elukoha; b) selle dokumendi nimetuse ja eristustunnused, mille kaotamise kohta on kohtusse tulnud avaldus; v) § 234-v p. a. ettenähtud tähtaja äratähenduse, mille jooksul nimetatud dokumendi pidajad peavad esitama kohtule avalduse oma õiguste kohta sellele dokumendile; g) keeldu dokumendi järgi kohustatud isikuil toimetada kohtu poolt näidatud tähtaja jooksul makseid selle dokumendi järgi.

§ 234-e. Kuulutus trükitakse avaldaja kulul ühekordselt vastava täitevkomitee (kuuluvuse järgi kas autonoomse vabariigi kesktäitevkomitee või krai

või oblasti täitevkomitee) ametlikus häälekandjas.

§ 234-ž. Kaotatud dokumendi pidaja on kohustatud enne § 234-v p. a tähendatud tähtaja möödumist andma rahvakohtule, kes tegi määruse § 234-v korras, avalduse selle kohta, et ta on dokumendi pidaja, ja esitama seejuures algdokumendi või selle tõestatud ärakirja.

§ 234-z. Kui § 234-ž ettenähtud avaldus antakse rahvakohtusse enne seatud tähtaja möödumist, siis rahvakohtunik teeb määruse, mille järgi isikule, kes andis avalduse dokumendi kaotamise kohta, antakse tähtaeg dokumendi väljanõudmise hagi esitamiseks üldises korras selle dokumendi pidaja vastu; sellest teatatakse dokumendi pidajale. See tähtaeg ei või ületada kahte kuud.

§ 234-i. Kui § 234-v p. a ettenähtud tähtaja jooksul ei ole antud rahvakohtusse § 234-ž tähendatud avaldust, siis viimane oma määrusega tunnustab kõik õigused kaotatud dokumendi järgi tühistatuiks ja kohustab isikut, kes kaotatud dokumendi välja andis, andma avaldajale kaotatud dokumendi asemele uue.

§ 234-k. Asja arutamisest § 234-z ja 234-i korras antakse teada nii avaldajale kui ka asutisele või isikule, kes kaotatud dokumendi välja andis; seejuures mitteilmumine ei peata asja otsustamist.

§ 234-l. Rahvakohtuniku poolt § 234-z ja 234-i

korras tehtud määruste peale võib kaevata kassatsioonikorras krai-(oblasti-)kohtusse.[1]

§ 234-m. Kui avaldaja ei esita dokumendi pidaja vastu kohtu poolt määratud tähtajal hagi, siis kohtu poolt väljakutsemenetluse korras tarvitusele võetud abinõud (§ 234-v p. b) kaotavad jõu; seejuures dokumendi pidaja saab õiguse nõuda avaldajalt tasu kahjude eest, mis temale on nende kohtu poolt tarvitusele võetud abinõudega tekitatud.

§ 234-n. Kaotatud dokumendi pidaja, kes mõnesugustel põhjustel õigel ajal ei teatanud oma õigustest selle dokumendi järgi (§ 234-ž), võib pärast dokumendist tulenevate õiguste tühistamise kohtumääruse jõustumist esitada selles kohtus õigustamatu rikastumise hagi isiku vastu, kellele anti õigus saada uut dokumenti kaotatu asemele.

*** § 234-o.** Käesoleva menetluse eeskirju kohaldatakse ainult nendele dokumentide liikidele, milledele väljakutsemenetlus on laiendatud eriseadustega.

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

NELJAS OSA

OTSUSTE PEALE EDASIKAEBAMINE JA OTSUSTE UUESTI LÄBIVAATAMINE

XXVIII PEATÜKK

Otsuste peale edasikaebamine.

* **§ 235.** Kohtuotsuse peale võivad asjaosalised esitada kassatsioonikaebuse krai-(oblasti-)kohtusse[1] või Ülemkohtusse kuuluvuse järgi. Kaebus antakse otsuse teinud kohtule ühes ärakirjadega vastavalt vastaspoolel olevate osavõtjate arvule.

Märkus. Tühistatud.

§ 235-a. Tühistatud.

§ 235-b. Tühistatud.

§ 236. Edasikaebus peab sisaldama: a) otsuse äratähenduse, mida kaebaja ebaõigeks peab (§ 176); b) äratähenduse, milles seisneb otsuse ebaõigsus;

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

v) kaebaja palve tühistada otsus täielikult või osaliselt.

* **§ 237.** Otsuse tühistamise aluseks võib olla:

a) kehtivate seaduste, eriti käesoleva koodeksi § 4 rikkumine või ebaõige kohaldamine, või

b) otsuse ilmne vasturääkivus asja faktilistele oludele, mis on asja otsustanud kohtu poolt kindlaks tehtud.

§ 238. Tähtaeg kõigi kohtute otsuste peale kassatsioonikaebuste andmiseks on kümme päeva arvates kohtuotsuse lõppvormis kuulutamisest (§ 177).

§ 239. Kohus saadab antud kaebuse ühes kogu asjatoimikuga kõrgema astme kohtusse hiljemalt kolme päeva jooksul arvates kaebuse saamise päevast ja saadab samaaegselt ärakirja vastaspoolel olevaile osavõtjaile.

Käesoleva koodeksi § 81 eeskirju kohaldatakse ilma nõutava ühtse riigilõivuta esitatud kassatsioonikaebustele ainult erandjuhtudel, riigi, kooperatsiooni ja töötajate huvides.

* **§ 240.** Vastaspoolel on õigus viie päeva jooksul arvates kaebusest ärakirja saamisest anda otsuse teinud kohtule kassatsioonikaebuse kohta seletus ühes ärakirjaga. See seletus saadetakse kõrgema astme kohtusse, ärakiri aga kaebajale.

§ 241. Protsessikaaslased võivad hiljemalt esimesel asjas peetaval kohtuistungil kõrgema astme kohtus ühineda kaebusega, mis on antud protsessija poolt, kelle poolel nad asjast osa võtavad.

* § 242. Kassatsioonikaebused vaadatakse läbi avalikul kohtuistungil. Otsuse teinud kohus peab pooltele teatama asja kassatsioonikorras arutamise päeva. Ülemkohtus kui kassatsiooniastmes läbivaatamisele tulevais asjus paneb Ülemkohus kohtuhoones üles arutamisele määratud asjade loendi viis päeva enne istungit. Kassatsiooniinstantsis ei ole protokolli pidamine kohtuistungi kohta kohuslik.

§ 243. Poolte mitteilmumine, kelledele on asja arutamise päevast teatatud, ei takista asja arutamist.

* § 244. Asja arutamisel kassatsioonikorras võib prokurör anda oma arvamuse asja kohta nii kirjalikult kui ka kohtuistungil suuliselt.

* § 245. Kõrgema astme kohus ei ole kassatsioonikaebuse arutamisel seotud kaebuses toodud põhjendustega, vaid on kohustatud iga kord asja arutama omal algatusel revisjonikorras nii kaevatud kui ka kaebamata osas ja ühtlaselt ka poolte suhtes, kes kaebust ei esitanud.

* § 246. Kui kõrgema astme kohus, kes asja arutab kassatsiooni-revisjonikorras (§ 245), tunnustab kohtuotsuse õigeks, siis jätab ta selle jõusse. Otsuse ebaõigeks tunnustamise korral võib kõrgema astme kohus:

a) tühistada otsuse täielikult või osaliselt ja anda asja uueks otsustamiseks kohtule teises või samas koosseisus;

b) asja menetluse lõpetada hagemisõiguse puudumisel või kui asi ei kuulu kohtu võimkonda;

v) kohtuotsuse muuta ilma uueks otsustamiseks andmata; seejuures on lubatud ainult niisugused muudatused, mis on tingitud seaduse ebaõigest kohaldamisest esimese astme kohtu poolt või otsuse mittevastavusest kohtu poolt kindlakstehtud asjaoludele ja mis ei vaja tõendite kogumist ega nende täiendavat kontrollimist.

Ühtegi sisult õiget otsust ei või tühistada ainuüksi vormilistel kaalutlustel.

Kõrgema astme kohus võib arutamisel olevas asjas teha erimääruse nende kohtu ebaõigsuste kohta, mis oma loomult ei ole tunnustatud otsuse tühistamise ajenditeks, et neid ebaõigsusi edaspidisest kohtupraktikast kõrvaldada.

§ 246-a. Tööasjus võib kõrgema (kassatsiooni-) astme kohus kas jätta poolte kaebuse või prokuratuuri protesti tagajärjeta, või tühistada rahvakohtu erilise tööasjade sessiooni [1] otsuse ning anda asja sessioonile tagasi teistkordseks otsustamiseks, või otsustada asja sisuliselt, või asja lõpetada.

Kõrgema (kassatsiooni-)astme kohus, läbi vaadanud rahvakohtu erilise tööasjade sessiooni [1] otsuse, mille peale pooled on edasi kaevanud või prokuratuur andnud protesti, võib asja sisuliselt otsustada ilma seda sessioonile uueks otsustamiseks tagasi andmata järgmistel juhtudel:

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

a) kui asja faktiline külg on küllalt selge;

b) kui on vaja muuta ainult otsuse põhistust (viiteid seadustele jne.);

v) kui rahvakohtu eriline tööasjade sessioon [1] on asja teistkordsel otsustamisel rikkunud kassatsiooniastme juhatusi, mis see andis samas asjas sessiooni esimese otsuse tühistamisel.

§ 247. Tühistatud.

* **§ 248.** Kõrgema astme kohtu määruses olgu tingimata lühidalt, kuid siiski purgivalt toodud need kaalutlused, milledel esimese astme kohtu otsus või määrus on tühistatud. Selles määruses tooduid juhised on kohuslikud kohtule, kes asja uuesti otsustab.

§ 248-a. Tühistatud.

* **§ 249.** Kassatsioonikaebusest lahus võib anda erikaebusi käesolevas koodeksis ettenähtud juhtudel ja peale selle neil koodeksis mitte ette nähtud juhtudel, mil kohtumäärus võtab võimaluse asja edasiseks liikumiseks. Need kaebused antakse viie päeva jooksul arvates kaevatava määruse tegemisest:

a) määruse peale, mis tehtud kohtuniku poolt ainuisiklikult, — samasse kohtusse (hiljemalt asja sisulise arutamise päevaks), läbivaatamiseks kollegiaalkoosseisus; viimase määrus ei kuulu enam edasikaebamisele;

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

b) määruse peale, mis tehtud rahvakohtu poolt kollegiaalkoosseisus, — krai-(oblasti-)kohtusse;[1]

v) määruse peale, mis tehtud krai-(oblasti-)kohtu poolt kollegiaalkoosseisus esimese astme kohtuna, — sama kohtu kassatsiooniastmele.[2]

Erikaebustele kohaldatakse käesoleva peatüki eeskirju.

XXIX PEATÜKK

Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine.

1. jagu

Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine uute olude ilmsikstulekul.

§ 250. Jõustunud kohtuotsuste uuesti läbivaatamise küsimuste otsustamine uute olude ilmsikstulekul allub kas samale kohtule, kes otsustas asja sisuliselt, või krai-(oblasti-)kohtule[1], olenevalt uute ilmsikstulnud olude iseloomust (§ 252).

§ 251. Otsust võidakse uuesti läbi vaadata ainult järgmistel juhtudel:

---

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Kaebused krai-, oblasti- ja ringkonnakohtu määruste peale vaatab läbi liiduvabariigi Ülemkohtu tsiviilasjade kohtukolleegium (NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 48). Vt. ka § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

a) kui on ilmsiks tulnud uusi olusid, milledel on asja kohta olulist tähtsust ja mis ei olnud ega võinud olla avaldajale teada;

b) kui asjas, mille kohta on otsus tehtud, on kriminaalkohtu otsusega kindlaks tehtud valetunnistusi, poolte, nende esindajate või ekspertide kuritegusid, või asjast osavõtnud kohtuliikmete kuritegusid ja

v) kui otsus põhjeneb dokumentidel, mis pärast poole on kriminaalkohtu otsusega tunnustatud võltsituiks, või kui on tühistatud kohtu või mõne muu asutise otsus või määrus, mis oli käesoleva otsuse aluseks.

§ 252. Küsimust otsuse uuesti läbivaatamise kohta uute olude ilmsikstulekul võib üles tõsta nii poolte taotlusel kui ka VNFSV Ülemkohtu esimehe, Vabariigi prokuröri, vastava krai-(oblasti-) kohtu[1] esimehe või krai-(oblasti-) või rajooni-prokuröri esitusel.

Asja uuesti läbivaatamise avaldus § 251 p. b ja v ettenähtud alustel antakse kohtusse, kes otsustas asja sisuliselt, kes siis ka otsustab palve rahuldamise küsimuse. Kohtumäärus, millega otsuse uuesti läbivaatamise taotlus rahuldati, ei kuulu edasikaebamisele; kohtumääruse peale, millega taotlus otsuse uuesti läbivaatamise kohta jäeti rahuldamata, võib esitada erikaebuse (§ 249).

Asja uuesti läbivaatamise avaldus § 251 p. a ette-

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

nähtud alusel antakse krai-(oblasti-)kohtusse ja otsustatakse selle kassatsioonikolleegiumis.[1]

§ 253. Kohtuotsuste uuesti läbivaatamise avaldusi (§ 252) ei või pooled esitada hiljem ühte kuud arvates päevast, mil on selgunud olud, mis on otsuse uuesti läbivaatamise taotluse aluseks.

2. jagu

Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine järelevalvekorras[2].

* **§ 254.** Kohtu rahvakomissaril, Vabariigi prokuröril ja VNFSV Ülemkohtu esimehel on õigus igast vabariigi kohtust välja nõuda järelevalvekorras läbivaatamiseks iga asja, milles otsus on jõustunud, samuti on neil õigus selles asjas otsuse täitmist peatada kuni järelevalvemenetluse lõppemiseni.

* **§ 254-a.** Krai-(oblasti-)prokuröril on õigus välja nõuda järelevalvekorras iga asja, milles on otsus jõustunud, igast krais (oblastis) asuvast kohtust;

---

[1] Tsiviilasjade kohtukolleegium. Vt. ka § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Jõustunud kohtuotsuste uuesti läbivaatamine järelevalvekorras on nüüd korraldatud NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 16, 51, 64 ja 74 ning seetõttu vajavad TsPK § 254—254-g muutmist. Vt. ka § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

rajooniprokuröril on õigus välja nõuda asju ainult rahvakohtutest, mis asuvad antud rajooni piires. Sama õigus on krai-(oblasti-)kohtu esimehel asjade suhtes, milledes on temale alluvate kohtute revideerimisel ilmnenud olulisi rikkumisi, kusjuures see õigus on piiratud kuuekuise tähtajaga arvates otsuse jõustumisest. Asja väljanõudmisel on krai-(oblasti-)kohtu esimehel ja krai-(oblasti-)prokuröril õigus peatada otsuse täitmist kuni selle läbivaatamiseni järelevalvekorras.

* **§ 254-b.** Kui väljanõutud asjas tehtud otsuses ilmneb kehtivate seaduste eriti olulisi rikkumisi või töölis-talupoegade riigi või töötava rahva huvide ilmseid rikkumisi, siis antakse asi läbivaatamiseks järelevalvekorras:

a) krai-(oblasti-)kohtu tsiviil-kassatsioonikolleegiumile, kui asi ei ole krai-(oblasti-)kohtu poolt kassatsioonikorras läbi vaadatud;

b) krai-(oblasti-)kohtu pleenumile, kui otsus asja kohta on juba olnud krai-(oblasti-)kohtu kassatsioonikolleegiumis läbivaatamisel;

v) Ülemkohtu tsiviilkolleegiumile, kui asja kohta on andnud protesti Kohtu rahvakomissar, Vabariigi prokurör või Ülemkohtu esimees või kui krai-(oblasti-)kohtu pleenumis läbivaadatud asjas on kerkinud põhimõtteline küsimus, mis pleenumi arvates nõuab üldist seletust, samuti kui asjas on tekkinud lahkarvamus krai-(oblasti-)kohtu pleenumi ja esimehe või krai-(oblasti-)prokuröri vahel.

Läbi vaadanud asja järelevalvekorras, võib krai-(oblasti-)kohus või Ülemkohus:

a) tühistades otsuse, anda asja uueks läbivaatamiseks või lõpetada asja menetluse hagiõiguse puudumisel või asja kohtule mittealluvuse tõttu, või

b) jätta jõusse ühe asjas olevaist otsustest, või

v) otsuse muuta või teha uue otsuse, kui kõik asja olud on täielikult selgitatud ja ei ole mingit vajadust tõendite kogumiseks ning nende täiendavaks kontrollimiseks.

Märkus. Järelevalveõigusi, mis käesoleva paragrahvi järgi on antud krai-(oblasti-)kohtutele, teostatakse autonoomsete vabariikide kohtute suhtes nende vabariikide peakohtute [1] poolt.

* **§ 254-v.** Ülemkohtu kohtukolleegiumi otsuste ja tsiviil-kassatsioonikolleegiumi määruste vastu võib järelevalvekorras esitada proteste Ülemkohtu pleenumile Ülemkohtu esimees või ta asetäitja, Vabariigi prokurör ja ta abi Ülemkohtu juures.

* **§ 254-g.** Järelevalvekorras menetluse algatamine ja vastava protesti esitamine on krai-(oblasti-) ja rajooniprokuröridel piiratud kolme kuuga arvates otsuse jõustumisest. Kohtu rahvakomissari, VNFSV Ülemkohtu esimehe ja Vabariigi prokuröri poolt protesti esitamine järelevalvekorras ei ole tähtajaga piiratud.

[1] Vastavalt NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadusele tegutsevad autonoomsetes vabariikides ANSV Ülemkohtud.

Märkus. Prokuratuuri poolt järelevalvekorras protestide esitamine rahvakohtute eriliste tööasjade sessioonide[1] otsuste vastu võib toimuda hiljemalt kolme kuu jooksul arvates vastava otsuse kuulutamisest ning ainult täiesti erandlikel juhtudel.

§ 254-d. Järelevalvekorras kohtuorganite otsuste tühistamise juhul võib summasid, mis nende otsuste alusel on välja makstud, töötajalt tagasi nõuda ainult tingimusel, kui tühistatud otsus oli rajatud töötaja poolt esitatud võltsitud dokumentidele või tema poolt antud valeandmetele. Neil juhtudel võib tagasinõudmine toimuda ainult kohtukorras, rahvakohtu erilise tööasjade sessiooni[1] otsuse põhjal.

---

[1] Vt. § 21 märkuse juurde kuuluvat joonealust märkust.

VIIES OSA

KOHTUOTSUSTE JA MÄÄRUSTE TÄITMINE [1]

XXX PEATUKK

Üldeeskirjad.

* **§ 255.** Alljärgnevais paragrahves ettenähtud korras kuuluvad täitmisele: a) kohtuotsused tsiviilasjus; b) täitepealdised vekslitel ja mittemaksmise tõestamise pealdised tšekkidel, mis tehtud notariaalkontorite ja notariaalülesandeid täitvate organite poolt; v) väljavõtted abielude lõppemise registreerimise raamatust vanemate kokkuleppe kohta laste ja töövõimetu abikaasa ülalpidamise suhtes; [2] g) tsiviil- ja kriminaalkohtu trahvimääru-

[1] TsPK viienda osa rakendamisel tuleb võtta juhtnööriks NSVL Kohtu RK 28. sept. 1939. a. juhend „Kohtuotsuste täitmise kord" (lk. 277).

[2] Pärast NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse 8. juulist 1944. a. vastuvõtmist ei anna perekonnaseisuorganid enam välja väljavõtteid.

sed; d) kohtumäärused, mis tehtud Kriminaalprotsessi koodeksi § 121, 121-a ja 459 alusel; e) riikliku arbitraaži organite otsused, nende põhimäärustes ettenähtud korras, ja vahekohtuotsused; ž) kohtus sõlmitud leppetoimingud.

Märkus 1. Üleliidulise Kaubanduspalati juures asuva Merearbitraažkomisjoni otsused, samuti Merearbitraažkomisjoni esimehe korraldused asjas esinevate nõuete tagamise kohta viiakse täide Merearbitraažkomisjoni esimehe pealdise alusel, mis on tehtud otsuse jõustumise kohta, väljamõistetud summade väljaandmise korra kohta ja tagatise realiseerimise korra kohta.

Märkus 2. Välisriigi kohtuotsuste täitmise kord määratakse vastava riigiga sõlmitud erikokkuleppega.

* 255[1]. Otsused kõigis riigiettevõtete ja -asutiste, kolhooside, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide vahelistes vaidlusasjades kuuluvad täitmiseks esitamisele ühe aasta jooksul, kõigis teistes vaidlusasjades — kolme aasta jooksul.

Märkus. Käesolevas paragrahvis tähendatud üheaastast tähtaega kohaldatakse pärast 31. detsembrit 1933. a. jõustunud otsustele. Enne 1. jaanuari 1934. a. jõustunud otsustele ühiskonnastatud sektori ettevõtete ja organisatsioonide vahelistes vaidlusasjades kohaldatakse tähtaega, mis kehtis otsuse jõustumise hetkel, kuid igal

juhul tuleb need esitada täitmiseks hiljemalt 31. detsembril 1934.

§ 255 [2]. Paragrahvis 255 ettenähtud täitetoimetusi teostavad kohtutäiturid, maal aga külanõukogud.[1] Erandjuhtudel võib kohus üksikus asjas teha täitetoimetuste teostamise maal ülesandeks kohtutäiturile.

§ 256. Täitetoimetuste teostamisele asub kohtuotsust täitev isik sissenõudja suulise või kirjaliku avalduse põhjal, seatud korras väljaantud täitelehe järgi.

§ 256-a. Tühistatud.

§ 256-b. Välisriigile kuuluvat vara arestida ja sellele sissenõuet pöörata võib ainult selleks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt eelnevalt ja iga juhu kohta eraldi antud loa põhjal.

§ 257. Otsuse täitmisele asudes saadab kohtutäitur võlgnikule täiteteatelehe kohtukutsete kätteandmiseks seatud üldiste eeskirjade järgi.

§ 258. Juhul, kui võlgnik võttis asjast osa isiklikult või esindaja kaudu, võib teatelehte saata ühe kuu jooksul arvates otsuse tegemisest võlgniku aadressi järgi, mis on märgitud kohtutoimikus, ja teateleht loetakse kätteantuks, kuigi võlgnik seal enam ei asu.

---

[1] Kohtuotsuste ja -määruste täitmist tsiviilasjus ja otsuste täitmist kriminaalasjus varaliste sissenõuete osas toimetavad kohtutäiturid (vt. Kohtukorralduse seaduse § 78).

§ 259. Kui võlgniku elu- või tegevuskoht on teadmata ja täiteteatelehte ei ole võimalik temale kätte anda § 257 ja 258 kohaselt, siis võib sissenõudja paluda täitmise koha kohut määrata võlgnikule ametlik esindaja.

§ 260. Kui kohtuotsuses ei ole määratud eritähtaega vabatahtlikuks täitmiseks, siis määrab kohtutäitur ühel ajal täiteteatelehe esitamisega või saatmisega võlgnikule täitmiseks tähtaja mitte üle viie päeva.

Töötasunõude asjas tehtud kohtuotsuse vabatahtlikuks täitmiseks ei või määrata tähtaega üle kolme päeva.

§ 261. Täitmist teostab see kohtutäitur, kelle tegevuspiirkonnas asub võlgniku vara, millele tuleb sissenõue pöörata, kuid vajaduse korral jätkab kohtutäitur täitetoimetusi väljaspool oma piirkonda ühe linna piires.

§ 262. Pärast täitmise lõpetamist saadab kohtutäitur täitelehe tagasi kohtuasutisele kuuluvuse järgi täitelehele täitmise kohta tehtud pealdisega.

Notariaalkontori poolt tehtud täitepealdise alusel toimetatud sissenõude kohta teeb kohtutäitur märkme dokumendil endal, kusjuures ta juhul, kui toimunud sissenõudega kustutatakse dokumendis sisalduv kohustus täielikult, annab algdokumendi välja võlgnikule.

§ 263. Täitetoimetuste teostamisel võib kohtutäitur, kui see osutub sissenõude toimetamisel

vajalikuks, ette võtta võlgniku ruumide ja hoiukohtade vaatlust. Nimetatud toimetusi, samuti ruumide ja hoiukohtade avamist tuleb teostada maja administratsiooni või külanõukogu esindajate juuresolekul.

§ 264. Mittetööpäevadel ja öösel võib otsuseid täita ainult edasilükkamatuil juhtudel rahvakohtuniku loal, kelle piirkonnas täitmine toimub.

§ 265. Kohtutäituril ei ole õigust täitmist edasi lükata ega lõpetada ilma kohtu erimääruseta või sissenõudja avalduseta.

§ 266. Kui kohtutäituri poolt sissenõutud summa ei ole küllaldane kõigi võlgniku vastu pööratud sissenõuete rahuldamiseks, siis see summa jaotatakse järgmiselt:

a) kõigepealt rahuldatakse täielikult tööliste ja teenistujate töötasunõuded, samuti ka tööliste ja teenistujate muud nõuded, mis tulenevad tööseadustest ja kollektiiv- ning töölepingutest; kehavigastuse ja surma tekitamisest tulenevad tasunõuded, sealhulgas ka kapitaliseeritud summad, s. o. kogu tekitatud kahju ühekordse tasumise summad; alimentide nõuded, mis tulenevad abielu ja perekonna kohta käivaist seadustest, neis piires, mis määratakse Kohtu Rahvakomissariaadi poolt kokkuleppel huvitatud ametkondadega; ametiühingute nõuded mahaarvamiste asjus vabriku-tehasekomiteede ning kohalikkude komiteede ülalpida-

miseks[1] ja teised nõuded, mis NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 6. veebruarist 1929. a. — nõuete rahuldamise järjekorra kohta (LSKK 1929, nr. 11, art. 98) — ja eriseadustega on võrdsustatud töötasunõuetega; tähendatud nõuetega ühevõrdselt rahuldatakse sotsiaalkindlustusnõuete see osa, mis kuulub tasumisele töötasult, mida enne käesoleva paragrahvi korras jaotamist pole välja makstud; pärast nimetatud nõuete täielikku rahuldamist rahuldatakse ülejäänud võlaosa sotsiaalkindlustuse alal;

b) pärast kõigi p. a loetletud nõuete täielikku rahuldamist kuuluvad rahuldamisele riigi- ja kohalikkude maksude nõuded, samuti ka nendega sissenõudmise korra suhtes võrdsustatud mittemakslike tulude nõuded, ühes sel ja teisel juhul arvestatavate viivitustrahvidega; NSVL Riigipanga nõuded, mis pandiga tagamata ja vahenditult tulenevad panga krediidioperatsioonidest; riikliku kindlustuse organite ja vastastikuse kooperatiivkindlustuse organisatsioonide[2] nõuded ühiskonnastatud sektori vara kindlustuse alal, ja muud nõuded, mis Tsiviilkoodeksiga ja eriseadustega on rahuldamise järjekorra suhtes võrdsustatud maksunõuetega;

---

[1] Mahaarvamised ametiühingute vabriku-tehasekomiteede ja kohalikkude komiteede ülalpidamiseks on NSVL KTK ja RKN-i 13. novembri 1937. a. määrusega tühistatud (LSKK 1937, nr. 72, art. 348).

[2] Vastastikuse kooperatiivkindlustuse organisatsioonid on kaotatud.

v) pärast kõigi p. a ja b loetletud nõuete täielikku rahuldamist kuuluvad rahuldamisele riigiasutiste ja -ettevõtete, segaaktsiaseltside, kooperatiivorganisatsioonide ja kooperatiivenamuskapitaliga aktsiaseltside nõuded, mis pandiga tagamata, igasugused riigiorganite poolt nõutavad trahvid, ametiühingute nõuded, välja arvatud need, mis märgitud käesoleva paragrahvi p. a, ja samuti muud nõuded, mis NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 6. veebruarist 1929. a. nõuete rahuldamise järjekorra kohta ja eriseadustega on võrdsustatud riigiasutiste nõuetega;

g) kõik ülejäänud, pandiga tagamata nõuded rahuldatakse pärast kõigi p. a, b ja v ettenähtud nõuete täielikku rahuldamist. [1]

Kui summasid ühe järjekorra nõuete täielikuks rahuldamiseks ei jätku, siis rahuldatakse need nõuded võrdeliselt.

Märkus. Pankade nõuded pandiga tagamata laenude alalt, mis antud elamute ehitamiseks ja remondiks (NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrus 13. novembrist 1930 — LSKK 1930, nr. 55, art. 580 [2]), rahulda-

---

[1] Vt. Maksude ja mittemakslike maksete sissenõudmise määrustiku (LSKK 1932, nr. 69, art. 410-b) § 25. Määrustik on kinnitatud NSVL KTK ja RKN-i poolt 17. septembril 1932. a.

[2] See määrus on 13. veebr. 1938. a. tühistatud — LMKK 1938, nr. 7, art. 45.

takse laenu abil püstitatud või remonditud ehitiste tuludest, sealhulgas üürirahadest ja elamuehituslike kooperatiivide liikmete sissemaksudest, samuti ka kindlustussummast ja ehitise lammutamisest saadud tasust, — pärast käesoleva paragrahvi p. a ja b tähendatud nõuete rahuldamist.

Kui neist vahendeist panga nõuete katteks ei jätku, siis rahuldatakse ta nõuded võlgniku muust varast ühevõrdselt nõuetega, mis märgitud käesoleva paragrahvi p. v.

§ 266[1]. Kui usaldajate nõuete hulgas on NSVL Riigipanga, teiste krediitasutiste ja muude usaldajate nõudeid, mis pandiga tagatud, siis rahuldatakse viimased Tsiviilkoodeksi § 99 ja 101 ettenähtud järjekorras.

§ 266[2]. Paragrahvide 266 ja 266[1] eeskirjad ei muuda ära eriseadustes, eriti raudteede määrustikus ja veetranspordi seadustes raudtee-, laevasõidu- ja muudele riigiettevõtetele ning -asutistele ettenähtud õigust saada nõuete rahuldust eelistatult teistele usaldajatele.

*** § 267.** Kui kolme päeva jooksul arvates jaotuskava koostamisest sissenõudjad ega võlgnik ei esita vastuväiteid, siis annab kohtutäitur kõigile raha välja jaotuskava kohaselt. Vastuväidete esitamise korral annab kohtutäitur kava kinnitamiseks rahvakohtunikule. Rahvakohtuniku määruse peale kava kinnitamise kohta ei ole edasikaebust. Mää-

ruse peale kava muutmise kohta võib kaevata viie päeva jooksul.

§ 268. Sissenõudjate rahuldamiseks määratud summasid hagi tagamiseks antud täitelehtede järgi ei anta sissenõudjatele välja enne, kui nad on esitanud asja kohta tehtud kohtuotsuse alusel antud täitelehe. Hagi tagajärjeta jätmise korral jaotatakse need summad täiendavalt üldises korras kõigi sissenõudjate vahel, kes esialgsest jaotamisest osa võtsid, või antakse võlgnikule tagasi, kui teised sissenõuded on selleks ajaks kustutatud.

§ 269. Kõik täitmiskulud tasutakse sissenõudja poolt iga täitetoimetuse teostamisel, pärast aga peetakse kinni sissenõutud summadest ja makstakse sissenõudjale tagasi.[1]

*** § 270.** Kaebused kohtutäituri ja kohtuotsust täitva muu organi (täitevkomitee, külanõukogu jt.)[2] tegevuse peale antakse seaduses ettenähtud juhtudel rahvakohtunikule, kelle piirkonnas täitmine toimub, viie päeva jooksul arvates kaevatava toimetuse teostamisest või sellest ajast, mil see sai kaebajale teatavaks.

Need kaebused vaatab rahvakohtunik läbi ainuisiklikult, tarbekorral huvitatud poolte väljakutsega.

---

[1] Otsuste täitmise maks on tühistatud NSVL KTK ja RKN-i poolt maksureformi kohta 2. sept. 1930. a. antud määrusega (LSKK 1930, nr. 46, art. 476, II osa, p. 17).

[2] Vt. § 255 [2] juurde kuuluvat joonealust märkust.

Rahvakohtuniku poolt nende kaebuste kohta tehtud määruste peale võib esitada erikaebusi krai- (oblasti-) kohtule [1] (§ 249).

XXXI PEATÜKK

Sissenõude pööramine varale.

§ 271. Sissenõudmine toimub võlgniku vara arestimise, üleskirjutamise, pitseerimise ja müügi teel. Vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi, määratakse VNFSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt.

§ 271-a. Autoriõigusele ei ole lubatud pöörata sissenõuet. On lubatud pöörata sissenõuet ainult autoriõiguse teostamisest saadavaile tuludele (tasu autorile kuuluvate ainuõiguste kasutamise eest — § 43 p. g).

§ 271-b. Sissenõuet ei ole lubatud pöörata ametiühingulistele organisatsioonidele kuuluvatele: a) streigi- ja kultuurhariduslikele fondidele, samuti ühingu töötute liikmete toetamise fondidele; [2] b) ehitistele ja sisseseadele, mis on kõrgemalseisvate ametiühinguliste organisatsioonide poolt tun-

---

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Streigifonde ja ühingu töötute liikmete toetamise fonde enam ei ole.

nustatud vajalikeks organisatsiooni töö normaalse ja takistamatu jätkamise huvides.

§ 271-v. Riigi töö-hoiukassadesse sissemakstud hoiustele ei või pöörata sissenõuet ega neid arestida muidu kui kohtu- või uurimisorganite poolt kriminaalasjus tehtud määruste põhjal.

§ 271-g. Tühistatud.

§ 271-d. Tarbijate, põllumajanduslikesse ja tööndusliikesse kooperatiivorganisatsioonidesse, samuti krediit-kooperatiivorganisatsioonidesse antud hoiustele ei või sissenõuet pöörata ega aresti panna muidu kui kohtuorganite ja kohtulike uurimisorganite määruste põhjal. Seejuures võib tarbijateühingutesse, põllumajanduslikesse ja tööndusliikesse kooperatiivühingutesse, samuti krediit-kooperatiivühingutesse antud hoiustele pöörata sissenõuet ning panna aresti ainult kriminaalasjus, samuti nõudeasjus, milledes on neile hoiustele sissenõude pööranud neid hoiuseid vastuvõtnud organisatsioonid. [1]

§ 272. Vabrikute, tehaste ja töökodade sisseseade esemeid võib arestida mitte eraldi, vaid ainult sissenõude pööramisel ettevõttele kui tervikule, kui kehtiva seaduse järgi seesugusele ettevõttele üldse võib pöörata sissenõuet.

§ 272-a. Majanduslike organite arvetele kapitaalehitusalal võivad usaldajad sissenõudeid pöö-

[1] Krediitkooperatsiooni likvideerimise tõttu, samuti ka kooperatiivorganisatsioonidesse hoiuste vastuvõtu lõpetamise tõttu on § 271-d kaotanud praktilise tähtsuse.

rata ainult arbitraaži või kohtu poolt tunnustatud nende nõuete järgi, mis puutuvad kapitaalehitusalasse.

§ 272-b. Paragrahvis 272-a tähendatud sissenõuded võib pöörata majanduslikele organitele kapitaalehituseks antud kõigile vahenditele, olenemata sellest, missuguse eseme kohta usaldaja antud nõue käib või millisel hetkel ta on tekkinud, kui ta aga ei ole aegunud.

§ 272-v. Kui kapitaalehitusala arvetel vahendid puuduvad, siis võivad usaldajad sissenõudeid pöörata ka majanduslike organite igale muule varale, mis puutub kapitaalehitusalasse, välja arvatud see vara, millele kehtivate seaduste järgi ei või pöörata sissenõuet.

§ 272-g. Majanduslike organite arveldusarvetele ekspluatatsiooni alal ja nende muule varale, mis ei puutu kapitaalehitusalasse, võivad usaldajad sissenõudeid pöörata ainult tähendatud organite kohustuste järgi, mis tulenevad muudest alustest, mitte kapitaalehitusalast.

§ 272-d. Erandina § 272-a ja 272-g eeskirjadest võivad usaldajad kohtu või riikliku arbitraaži organite erimääruste alusel pöörata sissenõudeid majandusliku organi ekspluatatsioonialasele arveldusarvele nende nõuete järgi, mis puutuvad kapitaalehitusalasse, ja ümberpöördult, — pöörata sissenõudeid tema kapitaalehitusalasele arvele nende nõuete järgi, mis tulenevad muudest alustest. Seesuguseid määrusi võivad kohus ja riikliku

arbitraaži organid teha neil juhtudel, kui nende poolt on kindlaks tehtud majandusliku organi ühe arve võlgnevus teisele tema arvele (määratud tähtajal amortisatsioonimaksete ja kasude üle kandmata jätmise tagajärjel, kapitaalehitusala jaoks varutud materjalide ärakasutamise tõttu ekspluatatsiooni vajadusteks jne.).

§ 273. Vara, mis asub võlgniku ja teiste isikute ühises valduses olevas ruumis, ei kuulu arestimisele ainult juhul, kui see vara ilmselt kuulub teisele isikule.

§ 274. Kui vara arestitakse võlgniku äraolekul, siis on majavalitsuse või külanõukogu esindaja juuresolek kohuslik.

§ 275. Arestimine toimub vara üleskirjutusakti koostamise teel ja võlgnikule kuulutamisega, et ta ei tohi vara käsutada.

§ 276. Vara nimekiri peab sisaldama:

a) nimekirja koostaja nime;

b) akti koostamise aja ja koha;

v) arestimise aluse;

g) sissenõudja ja võlgniku nime;

d) iga arestitud eseme nimetuse ja kirjelduse;

e) nimetatud esemete eriomaduste või harulduse äratähenduse;

ž) iga arestitud eseme hinde;

z) hoidja (§ 280) nime, hoidmiskohuste äratähenduse ja hoidja allkirja;

i) nimekirja koostamise juures olnud poolte ja

teiste isikute märkused ning kohtutäituri korraldused nende märkuste peale;

k) kõigi juuresolijate allkirjad.

§ 277. Kui arestimisel kolmandad isikud esitavad arestitavale varale oma õigusi, mis takistavad sellele varale sissenõude pööramist võlgniku võlgade katteks, siis tehakse selle kohta märge nimekirja.

§ 277-a. Riigipangale panditud kaupadele ja väärtustele kolmanda isiku poolt sissenõude pööramisel ei toimetata vara arestimist ega üleskirjutamist. Vara müük seesuguse sissenõude järgi võib toimuda ainult sellest ajast peale, mil see vara kuulub panga poolt üleandmisele võlgniku käsutusse. Sissenõude pööramisel nõude järgi, millel on rahuldamise eesõigus panga ees, asub pank vara müügile hiljemalt ühe kuu jooksul arvates sissenõude pööramisest, kusjuures müügist saadud summa, mis eesõigustatud nõude rahuldamisest üle jääb, läheb pandiga tagatud panganõude ennetähtaegseks rahuldamiseks.

Pangal on õigus ilma vara müügile määramata rahuldada täielikult nõue, mis kuulub eesõigustatud rahuldamisele. Sel juhul suureneb vastavas summas pandiga tagatud panganõue.

§ 278. Sissenõudja nõudel võib kohtutäitur üleskirjutatud esemed pitseerida, mille kohta tehakse üleskirjutusaktis märge.

§ 279. Ühel ajal nimekirja koostamisega toimetab kohtutäitur üleskirjutatud vara hindamist kesk-

miste turuhindade järgi. Vajaduse korral kutsutakse hindamiseks ekspert.

§ 280. Üleskirjutatud vara antakse hoiule võlgnikule. Juhul, kui võlgnik hoiulevõtmisest keeldub või kui teda ei ole kohal, määrab hoidja kohtutäitur. Kohtutäitur võib määrata hoidja ka sissenõudja palvel, kui ta tunnustab selle palve rahuldamist väärivaks.

* § 281. Hoidja, kui selleks ei ole määratud võlgnik, saab hoidmise eest tasu Kohtu Rahvakomissariaadi poolt kehtestatud taksi kohaselt; peale selle tasutakse temale vastavatel juhtudel hoidmisest tekkinud tegelikud kulud.

§ 282. Võlgnik, kellele vara on antud hoiule, võib seda kasutada, kui hoitava vara omaduste järgi selle kasutamine ei vähenda vara väärtust.

XXXII PEATUKK

Sissenõudmine täitelehtede järgi riigiasutistelt ja -ettevõtetelt.

§ 283. Sissenõudmise kohta täitelehtede järgi riigiasutistelt ja -ettevõtetelt kehtivad järgmised erandid.

§ 284. Täiteleht esitatakse sissenõudja poolt kohtutäiturile, kes võlgnikule saadetavas täiteteatelehes toob ära täitelehe sisu.

§ 285. Otsuse täitmiseks määrab kohtutäitur tähtaja (§ 260) kümnest päevast kuni ühe kuuni, otsuse täitmiseks aga töötasu sissenõudmisel või autorile (ja ta pärijaile) kuuluva ainuõiguse kasutamise eest (§ 43 p. g) tasu sissenõudmisel — viiest kuni kümne päevani arvates riigiasutise või -ettevõtte poolt täiteteatelehe kättesaamise päevast.

§ 285[1]. Sissenõude pööramisel krediitasutistes olevatele vahenditele juhtudel, kui sissenõudjaks ja võlgnikuks on ühiskonnastatud sektori organisatsioonid, esitatakse täiteleht (või mõni teine § 255 tähendatud dokument) sissenõudja poolt vahenditult vastavale krediitasutisele, kes teostab sissenõude Riigipanga poolt kokkuleppel Kohtu Rahvakomissariaadiga antud eeskirjade järgi.

Neil juhtudel krediitasutised ei kohalda käesoleva koodeksi § 257, 262, 284, 285 ja 287 eeskirju.

Kui otsuse täitmisel tekib küsimus, mille lahendamine ei kuulu Riigipanga ja teiste krediitasutiste võimupiiri, siis saadab vastav krediitasutis täitelehe kohtutäiturile sissenõude teostamiseks üldises korras.

Märkus. Sissenõuet summas mitte üle 500 rubla võib pöörata võlgniku pangaarvetele ainult juhul, kui sissenõude pööramisel tema muule varale tehakse otsust täitva organi poolt kindlaks, et võlgnikul puudub igasugune muu vara peale pangaarvel olevate vahendite.

§ 286. Riigi- või kohalikul eelarvel oleva riigiasutise varale sissenõuet ei pöörata, kuid mitte-

maksmise korral on sissenõudjal õigus kaevata kõrgemalseisvale asutisele, samuti õigus paluda vastavat rahandusorganit kanda võlg nimetatud riigiasutise järgneva aasta eelarvesse.

§ 286[1]. Sissenõuet riigi- või kohalikul eelarvel olevatelt riigiasutistelt riigi-, kooperatiiv- ja ühiskondlikele asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele väljaantud täitelehtede ja muude täitedokumentide järgi, samuti töötasusissenõuet toimetatakse nendele asutistele avatud eelarvekrediitide arvel.

Neil juhtudel loetakse täitedokumendid võrdseiks avatud eelarvekrediitide kulutamise maksudokumentidega ja saadetakse Riigipanga vastavasse asutisse kas NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, liiduvabariigi või autonoomse vabariigi Rahanduse Rahvakomissariaadi või kohaliku rahandusorgani kaudu kuuluvuse järgi (olenevalt sellest, missugusel eelarvel on asutis-kostja), eelarve jaotise äranäitamiseks, mille arvel sissenõue täitedokumendi järgi tuleb teostada.

Käesoleva paragrahviga seatud sissenõudekord ei kehti riigi- ja kohalikul eelarvel olevate asutiste eri- ja muude mitte-eelarveliste vahendite kohta. Eelarvelistelt asutistelt toimetatakse sissenõuet nende vahendite arvel üldises korras.

§ 287. Kui riigiettevõte on üle viidud isemajandamisele, siis kohtutäitur asub pärast täitmiseks määratud tähtaja möödumist selle vara arestimisele ja müügile, millele kehtivate seaduste järgi

võib sissenõuet pöörata, kusjuures sissenõuet peale selle ei või pöörata summadele, mis on vajalikud töötasu maksmiseks möödunud aja eest ja viieteistkümne päeva eest ette.

XXXIII PEATUKK

Sissenõude pööramine tööliste ja teenistujate töötasule ja autoritasule.

§ 288. Kõik nii riigi-, kooperatiiv- ja ühiskondlikud kui ka eraasutised ja -ettevõtted, samuti ka eraisikud, on kohtutäituri nõudmisel kohustatud andma seatud tähtajal avalduse selle kohta, kas võlgnik on nende juures teenistuses ja milline on jooksva kuu eest võlgnikule kuuluv summa iga liiki alalistest ja ühekordsetest väljamaksetest.

Samas korras võib kohtutäitur nõuda teateid võlgnikule kuuluva tasu kohta tema ainuõiguste kasutamise eest (§ 43 p. g).

* **§ 289.** Töötasust toimub sissenõudmine järgmistel alustel:

a) täielikult vabastatakse sissenõudest töötasu see osa, mis võrdub 1922. a. Tööseaduste koodeksi § 59 järgi antud kohal kehtimapandud üldkohuslikule töötasu alammäärale, esimese liigi tariifimäära kohaselt;

b) töötasu alammäära ületavast osast võib mitte

üle 50% kinni pidada sissenõutavate summade jaoks:

1) perekonnaliikmete ülalpidamiseks; 2) tasatöötamata avansside katteks ja töökohale sõidu eest väljamakstud sõidukulu katteks — riigiorganite, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide töölistelt ning teenistujailt ja nimetatud asutiste ning organisatsioonide poolt palgatud artelli liikmetelt, kes tööle ei asunud või enne tähtaega või enne lepingus ettenähtud ülesande täitmist töölt lahkusid, ilma et nad neile väljaantud avanssi oleksid tasatöötanud; 3) riigiasutiste ja -ettevõtete, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide ning kolhooside vara riisumise, raiskamise ja omastamise eest nõutava kahjutasu katteks.

Kõikide muude sissenõuete jaoks ei või kinni pidada üle 20% ülejäägist, mis jääb järele peale töötasu alammäära eraldamist.

Käesoleva paragrahvi p. a ja b ettenähtud sissenõudekitsendused ei laiene tasule, mida makstakse saavutuste eest tootmis-finantsplaani täitmisel ja ületamisel, samuti leiutiste, tehniliste täiustiste ja ratsionaliseerimisettepanekute eest antavate preemiate fondide määrustikus ettenähtud korras, milline määrustik on kinnitatud NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu poolt 13. augustil 1931. a. (LSKK 1931, nr. 52, art. 337).[1]

---

[1] Tühistatud 5. märtsil 1941. a. (LMKK 1941, nr. 9, art. 50.)

Märkus 1. Sissenõudmise korral perekonnaliikmete ülalpidamiseks ning ühtlasi teiste võlgade katteks tuleb töölistele ja teenistujaile jätta igal juhul 50% töötulust.

Märkus 2. On lubatud perekonnaliikmete ülalpidamiseks pöörata sissenõuet täitelehtede järgi piires, mis määratud sissenõudmise jaoks tööliste ja teenistujate töötasust:

a) summadele, mida makstakse sotsiaalkindlustusorganite poolt toetusena Tööseaduste koodeksi § 176 p. b, g ja d kohaselt;

b) summadele, mida makstakse seatud korras personaalpensionina isikuile, kelledel on eriteeneid Vabariigi ees;

v) töötute töötasule ühiskondlikel töödel ja töötute kollektiivides[1];

g) summadele, mida makstakse tööonduslike kooperatiivühingute (artellide) ja tööartellide liikmetele tööonduskooperatsiooni vastastikuse abistamise kassade poolt toetusena ajutise töövõimekaotuse, invaliidsuse ja teenistuse puudumise kordadel;

d) sotsiaalhooldusorganite poolt antavatele pensionidele ja abirahadele.

Märkus 3. Sissenõude pööramisel autorile kuuluvate ainuõiguste (§ 43 p. g) kasutamise eest saadavale tasule peetakse silmas käesoleva paragrahvi p. a ja b ning märkuses 1 ettenähtud eeskirju.

[1] Seoses tööpuuduse likvideerimisega jõu kaotanud.

Märkus 4. Riigiorganite, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide poolt nende summade sissenõudmisel, mida töötajad on kohustatud maksma materjalide, toodete ja neile kasutamiseks antud vara (eririietus, tööriistad, mõõduriistad jne.) riisumise, kaotamise ja rikkumise eest, peetakse silmas Tööseaduste koodeksi § 83^4 ja 83^5 ettenähtud eeskirju.

§ 290. Saanud avalduse (§ 288), teeb kohtutäitur viivitamata arvutuse ja kohustab avalduse andjat vastavad summad kinni pidama ja saatma need kohtutäiturile.

§ 291. Kohtutäituri ettekirjutuse (§ 290) mittetäitmise, samuti avalduse mitteesitamise korral vastutavad sissenõudjate ees kinnipidamisele kuuluva summa ulatuses isikud ja asutised, kelle juures on teenistuses või tööl võlgnik või kes on kohustatud võlgnikule maksma tasu viimasele kuuluvate ainuõiguste (§ 43 p. g) kasutamise eest.

Kui ametiisik ei pea kinni kostja töötasust viimaselt saadaolevat summat täitelehe järgi või alimentide kokkuleppe akti järgi, samuti kui ta ei saada täiteorganitele seaduse järgi nõutavaid teateid kostja aadressi muutmise või töötasu kohta, siis on rahvakohtunik õigustatud tegema määrust süüdlase ametiisiku karistamiseks trahviga kuni 100 rublani. [Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1945. a. (ENSV T 1945, 26, 391).]

§ 291-a. Sissenõuet tasusummadest, mida makstakse tööndusko operatsiooni süsteemi kuuluvate tootmisseltside (artellide) liikmetele töö eest ühistes töökodades, ja tööartellide liikmete poolt saadavast tasust[1] toimetatakse üldistel alustel käesoleva koodeksi § 288—291 eeskirjade järgi.

XXXIV PEATUKK

Sissenõude pööramine võlgniku rahasummadele ja varale, mis on riigiasutiste ja eraisikute käes.

§ 292. Sissenõude pööramisel võlgniku rahasummadele ja varale, mis on eraisikute käes või riigiasutistes, saadab kohtutäitur nimetatud isikule või asutisele järelepärimise, kas nende käes on mõnesugust võlgniku vara, mis alusel ja milliseks tähtajaks see on antud nende käsutusse, teatades ühtlasi, et selle järelepärimise saamisest arvates on nende käes olev vara ja summad arestitud sissenõudesumma ulatuses ja et kõik neilt saadaolevad maksed kuni sissenõudesumma täieliku katmiseni on nad kohustatud õiendama mitte võlgnikule, vaid kohtutäiturile.

---

[1] Sõnad „ja tööartellide liikmete poolt saadavast tasust" on kaotanud tähtsuse ühenduses artellide reorganiseerimisega (VKTK ja RKN-i määrus 15. veebr. 1931. a. — VSKK 1931, nr. 9, art. 115).

§ 293. Tööstuslikud, krediit-, kaubanduslikud ja igasugused muud asutised ning ettevõtted, olgu nad riigi-, kooperatiiv-, ühiskondlikud või eraasutised ning -ettevõtted, samuti ka eraisikud on kohustatud andma kohtutäituri poolt määratud tähtaja jooksul avalduse selle kohta, millised võlgniku summad, väärtused ja muu vara on nende käes, ja alates järelepärimise saamisest ei ole nad õigustatud ilma kohtutäituri loata tagastama võlgnikule vara ega andma talle välja rahalisi väärtusi arestitud summa piirides.

§ 294. Saanud avalduse selle kohta, et kolmandate isikute käes on võlgniku vara, koostab kohtutäitur tähendatud vara ja väärtuste nimekirja, kusjuures raha üleandmine ja vara müük enampakkumise teel toimub olenevalt neist tingimusist, millistel raha või vara on kolmandate isikute käes. Kui aga kostja vara või väärtusi on riigiasutiste või -ettevõtete käes, siis ei koosta kohtutäitur nimekirja ja raha üleandmine ning vara müük võib toimuda ainult sellest ajast peale, mil see vara kuulub üleandmisele asutise poolt võlgniku käsutusse.

§ 295. Avalduse andmisest kõrvalepõiklemise eest võib täitmiskoha rahvakohus määrata trahvi kuni 100 rublani.

Sissenõude pööramine ehitistele ja hoonestusõigusele [1].

§ 296. Sissenõude pööramisel ehitistele ja hoonestusõigusele tuleb peale üldeeskirjade silmas pidada alljärgnevate paragrahvide eeskirju.

§ 297. Ühel ajal täiteteatelehe saatmisega võlgnikule saadab kohtutäitur täiteteatelehe kommunaalosakonnale [2], nõudes sealt teatise esitamist selle ehitise või hoonestusõiguse kuuluvuse kohta võlgnikule, millele sissenõue pööratakse, samuti ka väljavõtet kommunaalosakonna registrist.

§ 298. Ühtlasi saadab kohtutäitur vara asukoha notariaalorganile nõude arestimiseks ja teadete esitamiseks sellele varale juba varem pandud arestide kohta.

§ 299. Sissenõudesumma, mis on tähendatud arestimisnõudes, on kohuslik kõigile isikuile, kes omandavad mõnesuguseid õigusi arestitud ehitisele või hoonestusõigusele pärast seda, kui notariaalorgan on arestimisnõude sisse kandnud arestide raamatusse.

---

[1] Hoonestusõiguse instituut on ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi 8. aprilli 1949. a. seadlusega (ENSV T 1949, 11, 66) kaotatud.

[2] Inventariseerimise büroole.

Arestitud vara müük.

§ 300. Arestitud vara realiseeritakse järgmises korras:

a) defitsiitsed kaubad, mis võetud VNFSV Kaubanduse Rahvakomissariaadi poolt kindlaksmääratud nimekirjadesse, antakse üle riiklikele kaubandusettevõtetele või kooperatiivorganisatsioonidele kohalike kaubandusorganite juhiste järgi, samade kaubandusorganite poolt kindlaksmääratavate hindadega;

b) kulaklikes majapidamistes üleskirjutatud seemnevili antakse üle kolhoosidele või talupoegade vastastikuse abistamise ühingutele antud koha jaoks kindlaksmääratud varumishindadega;

v) kuld, hõbe, plaatina ja plaatinagruppi kuuluvad metallid müntides, kangides, murruna, valmistoodetes ja toorkujul, vääriskivid, välisvaluuta, välisvaluutas kirjutatud maksudokumendid (vekslid, tšekid, ülekanded jne.) ja välismaa fondiväärtused (aktsiad, obligatsioonid, nende kupongid) antakse üle NSVL Riigipangale või riigiettevõtetele NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi juhiste järgi selleks, et nende väärtuste maksumus kindlaksmääratud hindade kohaselt saadetaks sissenõuet toimetavale organile;

g) muuliigiline arestitud vara müüakse enampakkumisel, kuid ühiskonnastatud sektori organi-

satsioonid on õigustatud seda vara omandama kohalike kaubandusorganite poolt määratud hindadega.

Märkus. Käesoleva paragrahvi p. g tähendatud vara realiseerimise tingimused ja kord määratakse erijuhendiga.

§ 301. Arestitud vara müük enampakkumisel toimub selles kohas, kus vara asub.

§ 302. Vara ja müügi üleviimine teise kohta võib toimuda ainult sissenõudja ja võlgniku kokkuleppel, ning nende vastutusel, tingimusel, et nad omal arvel maksaksid sisse vajaliku kulusumma.

Märkus. Kaugelasuvais ning majanduslikult vähearenenud kohtades võib vara üle viia müügiks majanduslikult rohkem arenenud punkti ka võlgniku ühepoolsel nõudel tema kulul ja vastutusel, kui ta maksab sisse vajaliku kulusumma. Nimetatud kohtade nimekirjad koostatakse VNFSV ja vastavate autonoomsete vabariikide Kohtu Rahvakomissariaatide poolt kohalike krai- (oblasti-) ja peakohtute [1] ettepanekul.

§ 303. Müügi tähtpäeva määrab kohtutäitur. Ajavahemik aresti ja müügi vahel ei või olla lühem kui viis päeva ega pikem kui üks kuu, välja arvatud rutturiknevad asjad.

§ 304. Eelseisvast müügist enampakkumisel tea-

[1] Vastavalt NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadusele tegutsevad autonoomsetes vabariikides ANSV Ülemkohtud.

tab kohtutäitur hiljemalt kolm päeva enne müüki kohalikus ametlikus ajalehes ja sissenõudja või võlgniku palvel ka teistes ajalehtedes. Müügikuulutus pannakse üles ka müügi kohas ja kohtutäituri kantseleis hiljemalt kolm päeva enne müüki.

§ 305. Kui vara on panditud, siis teatatakse müügi päevast ka pandipidajale. Hoonestusõiguse [1] müügi päevast teatatakse ka kommunaalosakonnale. [2]

§ 306. Kuulutus peab sisaldama:

a) müüdava vara äratähenduse (loetelu) ühes äranäitamisega, kellele see vara kuulub ja milline on ta hinne;

b) müügi aja ja koha äratähenduse (linn, tänav, maja).

§ 307. Võlgnikul on õigus näidata vara müügi järjekorda. Kui vara osa müügist saadakse küllaldane summa sissenõudja rahuldamiseks ja kõigi sissenõudekulude katteks, siis edasine müük lõpetatakse.

§ 308. Ostja peab maksma kohe pärast müüdava eseme temale jätmist summa mitte alla esialgset hinnet ja ülejäänud osa mitte hiljem kui järgmisel päeval. Ostja, kes ei tasu kohe tähendatud summat, kõrvaldatakse edasisest enampakkumisest.

§ 309. Kõik, kes soovivad osa võtta ehitise enampakkumisest, peavad kohtutäiturile esitama

[1] Vt. XXXV peatüki juurde kuuluvat joonealust märkust lk. 110.

[2] Inventariseerimise büroole.

kommunaalosakonna teatise, et nad ise ega nende abikaasa ega alaealised lapsed ei oma antud kohas mingit ehitist, samuti andma allkirja selle kohta, et nad ise ega eeltähendatud perekonnaliikmed ei oma ehitisi teistes kohtades (TsK § 182).

§ 310. Peale eelmises paragrahvis tähendatud teatise ja allkirja peavad enampakkumisest osa võtta soovijad sisse maksma tagatiseks 10% ehitise või hoonestusõiguse[1] hindest; see nõue ei käi aga riigiasutiste ja -ettevõtete kohta.

§ 311. Tagatissumma, mille on esitanud isik, kellele jäi müüdud ehitis või hoonestusõigus[1], arvatakse ostuhinna hulka. Teistele enampakkumisest osavõtjaile antakse tagatis tagasi viivitamata pärast enampakkumise lõppu. Kui ostja ei tasu temal makstaolevat summat viie päeva jooksul, läheb tagatis riigi tuludesse.

§ 312. Ehitise või hoonestusõiguse[1] ostjale enampakkumisel antakse ärakiri aktist enampakkumisel toimunud müügi kohta.

See ärakiri tuleb kohuslikult esitada kohaliku majanduse (kommunaal-) organile[2] registrisse kandmiseks.

§ 313. Müügist saadud summast tasutakse vara arestimise ja müügi kulud, ülejääk aga läheb varale pööratud sissenõuete rahuldamiseks.

---

[1] Vt. XXXV peatüki juurde kuuluvat joonealust märkust lk. 110.

[2] Inventariseerimise büroole.

§ 314. Müük enampakkumisel loetakse mittetoimunuks: 1) kui ei ilmunud ühtegi osavõtjat; 2) kui ilmunuist keegi ei pakkunud üle hindesumma, või 3) kui ostja ei maksa tähtajal sisse tagatist või ülejäänud summat (§ 308).

§ 315. Enampakkumise nurjumise korral on sissenõudjail õigus kolme päeva jooksul teatada, et nad jätavad müüdava vara endale hindesumma eest, — nende nõuete suurusele vastavas järjekorras.

Kui ilmneb, et enampakkumisel pakutud hind või vara üleskirjutamisel tehtud hinne, millega see vara võib jääda sissenõudjaile, on tunduvalt vähem ta tõelikust väärtusest või riiklike kaubandusorganite poolt kindlaksmääratud hindadest, siis kohtutäitur peatab müügi, toimetab vara ümberhindamise ja määrab uue enampakkumise. Kui ei ole võimalik määrata uut enampakkumist, siis esitab kohtutäitur rahvakohtunikule otsustamiseks küsimuse tähendatud vara realiseerimise viisi kohta.

§ 316. Kui enampakkumine on nurjunud ja keegi sissenõudjaist ei jäta vara endale, siis kohtutäitur määrab teistkordse enampakkumise mitte varem kui 5 päeva pärast, kinni pidades esimese enampakkumise jaoks seatud korrast, kusjuures teistkordne enampakkumine algab hinde- või esimesest pakutud summast.

Füüsiliste ja juriidiliste eraisikute maksujõuetus.

1. jagu

Üldeeskirjad.

§ 317. Käesoleva peatüki eeskirju kohaldatakse kõigile riiklikku registrisse kantud või kandmisele kuuluvatele ettevõtetele, organisatsioonidele ning isikutele, kes majanduslikust käibest osa võtavad, — nii füüsilistele kui ka juriidilistele eraisikutele.

Märkus. Riigiettevõtted ja segaaktsiaseltsid, samuti piirvastutusseltsid, milledes nende põhikirjade järgi riigikapital on ülekaalus, kuuluvad maksujõuetuse korral likvideerimisele käesoleva koodeksi XXXVIII peatüki eeskirjade järgi.

Kooperatiivorganisatsioonid, samuti need aktsiaseltsid ja piirvastutusseltsid, milledes nende põhikirjade järgi on ülekaalus kooperatiivkapital, kuuluvad maksujõuetuse korral likvideerimisele käesoleva koodeksi XXXIX peatüki eeskirjade järgi.

§ 318. Võlgnikku, kes üle 3000 rubla ulatuvate võlgade maksmise lõpetas või oma asjade seisu järgi lõpetama peab, võib tunnustada maksujõuetuks, kui kohus leiab, et ta ei ole võimeline täielikult tasuma oma usaldajate rahalisi nõudeid.

Märkus 1. Piirvastutusseltsi liikmete vastutust seltsi võlgade eest ei võeta arvesse seltsi võime kindlakstegemisel tema võlgade täielikuks tasumiseks.

Märkus 2. Käesoleva peatüki eeskirjad ei tule kohaldamisele neil juhtudel, kui võlgniku kõigi võlgade suhtes usaldajana esineb ainult üks isik.

2. jagu

Maksujõuetusasjade alluvus ja menetluse kord.

§ 319. Maksujõuetuks tunnustamise asjad alluvad rahvakohtule. Nimetatud asju algatatakse: a) juriidiliste isikute suhtes — nende juhatuse asukoha järgi; b) füüsiliste isikute suhtes — käesoleva koodeksi § 25—26 ettenähtud üldeeskirjade järgi.

Märkus. Juhul, kui füüsilise isiku maksujõuetuks tunnustamise asi on algatatud mitmes kohtus, siis kõik asjad antakse üle sellele kohtule, kus võlgnik kõige enne oli tunnustatud maksujõuetuks või kus kõige enne oli maksujõuetusasi algatatud.

§ 320. Kohtumääruste peale maksujõuetuks tunnustamise või sellest keeldumise kohta võib kaevata kümne päeva jooksul arvates määruse kuulutamisest. Kõik muud määrused maksujõuetusasjus

tehakse rahvakohtuniku poolt ainuisiklikult ja nende peale võib kaevata Tsiviilprotsessi koodeksi § 249 korras.

§ 321. Õigus maksujõuetuks tunnustamise asja algatada on: a) usaldajal, b) võlgnikul, v) vastaval ametkonnal (ametkondadel) või vastava täitevkomitee osakonnal (osakondadel), kelle võimkonnas on selle majandusala reguleerimine, kuhu kuulub võlgniku ettevõte, g) kohtul, kui sissenõude menetlusel ilmnevad § 317 ja 318 ettenähtud maksujõuetuse tunnused, ja d) prokuröril.

§ 322. Isikud ja asutised, kes algatavad maksujõuetuks tunnustamise asja, peavad esitama kohtule: võlgnik — oma usaldajate ja võlgnikkude nimekirja ühes nende elukoha äratähendusega ja andmetega oma vara seisu kohta; usaldaja — oma nõuete tõendid ja andmed maksete lõpetamise kohta võlgniku poolt; muud organid — teated maksete lõpetamise kohta võlgniku poolt.

§ 323. Maksujõuetuks tunnustamise asja arutatakse kohtule teadaolevate usaldajate, võlgniku ja vastavate täitevkomiteede esindajate (§ 321 p. v) väljakutsega.

Võlgnik on kohustatud juhul, kui asi ei ole tema poolt algatatud, esitama kohtu nõudmisel viis päeva enne kohtuistungit oma usaldajate ja võlgnikkude nimekirja ja andmed oma vara seisu kohta.

§ 324. Isikute ja asutiste taotlusel, kes algatasid maksujõuetusasja, võib kohus enne asja otsusta-

mist arestida võlgniku vara hagi tagamise eeskirjade kohaselt (TsPK § 85—92).

§ 325. Võlgniku maksujõuetuks tunnustamisel paneb kohus § 321 p. v tähendatud riigiorganitele ette määrata viie päeva jooksul üks või mitu likvidaatorit, vastavalt likvideeritava ettevõtte suurusele, ja määrab likvideerimise tähtaja.

Tähtaeg määratakse ühe aasta piirides, kusjuures selle pikendamine on lubatud ainult erandjuhtudel kohtu erilise määruse järgi; ühtlasi paneb kohus ette samale riigiorganile määrata viivitamata teatav isik, kellele ta paneb ettevõtte vara ajutise hoidmise kuni likvidaatorite asumiseni oma kohuste täitmisele.

Märkus. Käesoleva paragrahvi teises lõikes tähendatud isikul on samuti õigus ette võtta võlgniku vara valitsemise toimetusi, kuivõrd need on vajalikud.

§ 326. Maksujõuetuks tunnustamisest kuulutab kohus viivitamata ajalehes „Экономическая жизнь" ja kohalikus ametlikus ajalehes ja teatab vastavale riikliku registratsiooni organile.

Kuulutus peab sisaldama kohtu nimetuse, kes maksujõuetuks tunnustas, võlgniku täpse nimetuse ja asukoha ning likvideerimise tähtaja. Kuulutus tehakse usaldajate kulul.

3. jagu

Maksujõuetuse tagajärjed.

§ 327. Maksujõuetuks tunnustamise päevast alates:

a) võlgniku vara valitsemine ja käsutamine läheb üle likvidaatoritele; neile läheb üle ka õigus võlgniku asjus hageda ja kosta kohtus, välja arvatud need asjad, millede kohta likvidaatorid annavad võlgnikule loa neid ajada;

b) võlgniku kogu varale pannakse arest, ja kolmandad isikud, kellede käes on maksujõuetuks tunnustatu vara või kes on kohustatud õiendama temale makseid, peavad selle vara üle andma ja maksed õiendama likvidaatoritele;

v) usaldajad võivad nõuda rahuldust ainult oma nõuete esitamise teel likvidaatoritele.

Likvideerimise ajal ei ole lubatud üksiku usaldaja kasuks arestimine ega sundtäitmine kohtuotsuste järgi või vastuvaidlematus korras, välja arvatud § 345 ettenähtud juhud.

Kohtutäiturid ja organid, kes seaduse järgi on õigustatud toimetama sissenõudmist vastuvaidlematus korras, peavad nende menetluses olevad täitmised maksujõuetuks tunnustatu vastu lõpetama ja need menetlused üle andma likvidaatoritele;

g) kõigi nõuete järgi, välja arvatud need, mis ette nähtud § 334 ja 345 kolmandas lõikes, lõpe-

tatakse intresside, viivitustrahvi ja leppetrahvi arvutamine aja eest, mil likvideerimismenetlus kestab;

d) usaldajate nõuded võlgniku vastu, mille järgi kuni maksujõuetuks tunnustamise päevani täitmise tähtpäev ei ole veel saabunud, loetakse maksujõuetuks tunnustamise päeval täitmisele kuuluvaiks; seejuures vähendatakse neid nõudeid, arvutades neist maha ettenähtud intressid arvates maksujõuetuks tunnustamise päevast kuni nõude tähtpäevani;

e) võlgnik kaotab õiguse igasuguseks kaubanduslikuks tegevuseks ja tööstus- või muude ettevõtete organiseerimiseks, milledes kasutatakse palgatööjõudu, samuti tööettevõtete ja hangete enda peale võtmiseks arvates maksujõuetuks tunnustamise päevast kuni likvidatsiooni lõpetamise teadaande avaldamiseni.

4. jagu

Likvidaatorid.

§ 328. Likvidaatorid on kohustatud: a) avaldama ajalehes „Экономическая жизнь" ja kohalikus ajalehes kuulutuse oma kohuste täitmisele asumise kohta ühes oma aadresside äratähendusega; b) koostama nimekirja võlgniku olemasoleva vara kohta ja võtma tarvitusele abinõud selle hoiuks; v) üles otsima võlgniku vara ja kindlaks tegema temale kuuluvad kolmandate isikute võlad ning viimased

sisse nõudma; g) kogu vara vastavalt hindama ja selle vara võimalikult kiiresti realiseerima, kuivõrd ei tule kohaldamisele käesoleva peatüki 8. jao eeskirjad (§ 353—362), ja d) koostama võlgniku võlgade üldise arve ning usaldajate rahuldamise korra ja määra arvestuse.

Märkus. Juhul, kui on määratud mitu likvidaatorit, jaotatakse kohused nende vahel neid määranud organi poolt, seesuguse korralduse puudumisel aga — nende eneste poolt vastastikusel kokkuleppel.

§ 329. Likvidaatorid on õigustatud kohustustesse astuma ja lepinguid sõlmima, mis on vajalikud võlgniku vara realiseerimiseks; vekslite järgi ja leppetrahviga kohustuda, samuti kohustustesse astuda ja lepinguid sõlmida, mis on seotud maksujõuetu asjade edasiajamisega või likvidatsiooni pikendamisega, ei või likvidaatorid muidu kui neid määranud riigiorgani loal.

§ 330. Likvidaatorid alluvad majanduslikus tegevuses neid määranud riigiorgani järelevalvele, saavad sellelt vajalikke juhiseid ja on kohustatud sellele aru andma.

Likvidaatorid saavad igakuulist tasu likvideeritava ettevõtte arvel kohtu poolt määratud suuruses vastavalt erijuhendile, mille annab VNFSV Kohtu Rahvakomissariaat kokkuleppel Töö Rahvakomissariaadiga.

§ 331. Likvidaatoritele kohaldatakse ametiisikute kohta käivaid eeskirju.

5. jagu

Likvideeritav vara.

§ 332. Likvideeritava vara hulka arvatakse kõik võlgnikule tema maksujõuetuks tunnustamise hetkel kuuluv vara, niihästi olemasolev kui ka see, mis esineb nõuetena kolmandate isikute vastu, samuti igasugune vara, mida võlgnik võib saada enne likvidatsiooni lõppu või mis kuulub tagasiandmisele võlgniku poolt tehtud toimingute tühistamise tagajärjel.

Võlgniku vara, mis loetletud § 271 p. m, ei kuulu likvideeritava vara hulka.

§ 333. Võlgniku vara, mis on panditud kolmandatele isikutele, arvatakse likvideeritava vara koosseisu, olenemata pandinõuete tähtpäevadest; usaldajad aga saavad rahuldust üldises korras, hoides alal § 345 ettenähtud pandiusaldajate rahuldamise eesõiguse sellel määral, mis ei ületa pandiesemete realiseerimisest saadud summat.

Krediitasutised, kelledel on seaduse või põhikirja järgi õigus iseseisvalt realiseerida nendele panditud vara, võivad seda õigust teostada ka selle võlgniku nende juures panditud vara suhtes, kelle asjade jaoks on avatud likvidatsioonimenetlus, — tähtaegadel oma suva järgi, kuid mitte hiljem kui üks kuu pärast maksujõuetuks tunnustamist; seejuures võib vastav riigiettevõte realiseerimisest saadud summad vahenditult arvata nende oma

nõuete katteks, milledel eriseaduse järgi on eesõigus § 266 p. a tähendatud nõuete ees. Realiseerimisest saadud summat võib arvata krediitasutise, samuti raudtee, laevasõiduettevõtte või kaubalao teiste nõuete katteks sellel tingimusel, et juhul, kui maksujõuetu võlgniku muust varast ei jätku käesoleva koodeksi § 266 ettenähtud nõuete katteks, siis krediitasutis, raudtee, laevasõiduettevõte või kaubaladu on kohustatud likvidaatorite nõudmisel vastava summa üle andma likvideeritava vara koosseisu usaldajate vahel jaotamiseks § 342—346 eeskirjade kohaselt. Realiseerimisest saadud summade ülejäänud osa tuleb viivitamata üle anda likvidaatoritele usaldajate vahel jaotamiseks § 342——346 eeskirjade kohaselt.

Märkus. Käesoleva paragrahvi eeskirjad ei muuda ära eriseadustes (raudteede määrustikus, veetranspordi seadustes ja seaduses dokumentide kohta, mida välja annavad kaubalaod kaupade hoiulevõtmisel) raudteedele, laevasõiduettevõtetele ja kaubaladudele ettenähtud õigust realiseerida oma nõudeid tagavaid kaupu ja lastisid ülaltähendatud seadustes ettenähtud korras.

§ 334. Likvidaatoritel on õigus ühe kuu jooksul arvates päevast, mil on ilmunud kuulutus likvidaatorite tegevuse alustamise kohta, kohtu loal loobuda võlgniku poolt mittetäidetud lepingute täitmisest, mis viimase poolt on sõlmitud enne maksujõuetuks tunnustamist, kui on kindlaks tehtud, et

need lepingud toovad kahju võlgniku ettevõttele või ta usaldajatele.

Sel juhul rahuldatakse lepinglaste nõuded tähendatud lepingute järgi ühesugustel alustel teiste usaldajatega, kes oma nõuded on esitanud.

§ 335. Võlgniku poolt enne maksujõuetuks tunnustamist teostatud toiminguid, makseid ja võõrandamisi võib kohus tühistada Tsiviilkoodeksis ettenähtud üldistel alustel, samuti § 336 ettenähtud juhtudel.

§ 336. Võlgniku poolt teostatud toiminguid, makseid ja võõrandamisi võib kohus tühistada likvidaatorite või usaldajate hagemisel:

a) kui nende tegemisel võlgnikul oli kavatsus vähendada oma vara koosseisu või väärtust oma usaldajate kahjuks ja kui lepinglased sellest kavatsusest teadsid; kui seejuures võlgniku lepinglaseks oli isik, kes on võlgnikuga lähedases suguluses või temast sõltuvuse vahekorras, siis eeldatakse, et ta võlgniku kavatsusest teadis;

b) kui toimingud, maksed ja võõrandamised, mis tehtud võlgniku poolt ühe aasta jooksul enne maksujõuetuks tunnustamist, kandsid vastutasuta toimingute iseloomu, ja

v) kui toimingud, maksed ja võõrandamised on võlgniku poolt tehtud pärast maksete lõpetamist tema poolt või ühe kuu jooksul enne maksujõuetuks tunnustamist ja olid nende tegemisel võlgnikule kahjulikud.

Märkus. Käesolev paragrahv ei tule kohaldamisele juhtudel, kui toimingud olid võlgniku poolt teostatud riigiasutistega või -ettevõtetega või kooperatiivliitudega, samuti kui maksed ja võõrandamised olid tehtud nimetatud asutiste, ettevõtete või liitude kasuks.

§ 337. Kui toimingud, maksed või võõrandamised on § 336 alusel tühistatud, siis on võlgniku lepinglased kohustatud likvideeritava vara koosseisu tagasi andma kõik nende toimingute järgi saadud rahasummad ja muu vara või viimase väärtuse.

§ 338. Kui tühistatakse vastutasuline toiming, mille tegemisel võlgniku lepinglane teadis, et see on sihitud usaldajate kahjuks, siis ei ole lepinglasel õigust esitada mingisuguseid nõudeid, mis tulenevad toimingust või selle tühistamisest.

§ 339. Hagid võlgniku poolt teostatud toimingute, maksete või võõrandamiste tühistamise kohta § 336 põhjal kuuluvad läbivaatamisele üldises hagikorras.

6. jagu

Nõuete jaotamine.

§ 340. Usaldajad peavad oma nõuded esitama likvidaatoritele hiljemalt kolme kuu jooksul arvates likvidaatorite kuulutuse avaldamisest nende asumise kohta oma kohuste täitmisele.

Nõudeid töötasu või alimentide kohta või tasu kohta surma või kehavigastuse tekitamise eest, samuti nõudeid, mis käesoleva koodeksi § 266 või eriseaduste alusel on võrdsustatud töötasuga, võib esitada ka pärast eeltähendatud kolmekuise tähtaja möödumist kuni likvidaatorite poolt koostatud arvestuse kinnitamiseni kohtu poolt. Likvidaatoritele pannakse kohustus võtta omal algatusel tarvitusele abinõud nimetatud nõuete väljaselgitamiseks, olenemata vastavate avalduste esitamisest.

Nõude esitamine katkestab aegumise maksujõuetu võlgniku suhtes.

Nõuded, mis ei ole esitatud käesolevas paragrahvis ettenähtud tähtajal, ei kuulu rahuldamisele likvidatsiooni korras.

§ 341. Nõuete avaldus tuleb teha kirjalikus vormis ühes algdokumentide juurdelisamisega. Kui ei ole võimalik lisandada algdokumente, siis on lubatud nende asendamine tõestatud ärakirjadega, kuid selle tingimusega, et algdokumendid oleksid esitatud likvidaatoritele enne usaldajate rahuldamise arvestuse kinnitamist kohtu poolt.

§ 342. Nõuded kantakse likvidaatorite poolt nende sissetuleku järjekorras eriregistrisse; huvitatud isikud võivad vaadelda seda registrit ja algavaldusi ühes neile lisandatud dokumentidega.

Likvidaatorid on kohustatud läbi vaatama kõik esitatud nõuded, tunnustama need kas vaieldavaiks või vaieldamatuiks ning arvama need teatud rahul-

damise järjekohta (§ 345) ja viivitamata tegema sellekohase märkme registrisse.

Vaieldavaiks tunnustatud nõuded tuleb rahuldamise arvestusest välja jätta.

Märkus. Kui likvidaatorid tunnustavad vaieldavaiks nõudeid töötasu ning alimentide kohta ja tasu kohta surma või kehavigastuse tekitamise eest ning muid nõudeid, mis käesoleva koodeksi § 266 või eriseaduste alusel on võrdsustatud töötasuga (välja arvatud sotsiaalkindlustusnõuded), samuti ka nõudeid, mis põhjenevad jõustunud kohtuotsustel, siis nad võivad nimetatud nõuete suhtes kümne päeva jooksul esitada otsuse uuesti läbivaatamise, nõuete tühistamise hagi. Nõuete vaieldavaks tunnustamise korral sotsiaalkindlustuse alal võivad likvidaatorid sama kümne päeva jooksul esitada vastava kaebuse kõrgemalseisvale sotsiaalkindlustusorganile (instantsikorras). Kuni kohtu või vastava sotsiaalkindlustusorgani poolt otsuse tegemiseni selle hagi või kaebuse kohta kuuluvad nimetatud nõuded rahuldamisele kui vaieldamatud.

§ 343. Usaldaja, kelle nõue on tunnustatud vaieldavaks, võib kümne päeva jooksul arvates selle kohta teate saamisest esitada kaebuse tema nõude vaidlematuks tunnustamiseks.

Likvidaatorite poolt nõude vaidlematuks tunnustamise peale võivad kaevata kohtukorras samal

tähtajal teised usaldajad nii rahuldamise õiguse küsimuses kui ka rahuldamise määra ja järjekorra küsimustes.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kaebused vaadatakse läbi § 320 ettenähtud korras.

§ 344. Likvideeritavast varast rahuldatakse kõigepealt võlad, mis on tekkinud seoses likvidaatori tegevusega likvideerimisel.

§ 345. Kõik nõuded nende rahuldamise järjekorra mõttes asetatakse järjekohtadesse Tsiviilkoodeksi § 99 ja 101 ning Tsiviilprotsessi koodeksi § 266, 266[1] ja 266[2] eeskirjade kohaselt.

Iga järjekoha piirides rahuldatakse nõuded võrdeliselt. Järgmise järjekoha rahuldamisele võivad likvidaatorid asuda ainult pärast eelmiste järjekohtade täielikku rahuldamist.

Paragrahvi 266 p. a ettenähtud nõuded rahuldatakse sedamööda, kuidas laekuvad likvideeritavast varast saadavad summad, igasuguseid tähtaegu ära ootamata. Kui likvidaatorid ei rahulda neid nõudeid kolme päeva jooksul pärast nõude esitamist, siis võib usaldaja selle nõude järgi sissenõuet teostada üldistel alustel.

§ 345[1]. Paragrahvi 345 kolmandas lõikes ettenähtud nõuete rahuldamine üldises korras ei vabasta edaspidi likvidaatoreid kohusest § 342 korras vaadata läbi need nõuded ja nõuda rahuldust saanud isikuilt, ja maksujõuetult võlgnikult, kui ta vabatahtlikult ei rahuldanud nimetatud nõudeid, vastavaid tõendeid nende põhjendatuse kohta. Kui

seesuguse läbivaatamise tagajärjel selgub, et need nõuded oma iseloomult ei kuulunud rahuldamisele üldises korras ja kui seejuures järelejäänud varast ei jätku ülejäänud usaldajate nõuete rahuldamiseks, siis on likvidaatorid kohustatud: a) esitama vastavasse kohtusse usaldaja vastu, kes seadusvastaselt sai rahulduse, hagi tema poolt saadud summa tagasinõudmise kohta likvideeritava vara koosseisu; b) kui usaldaja või maksujõuetu võlgnik oli selleks toime pannud pettuslikke tegusid, siis peale tsiviilhagi esitamise algatama vastavate isikute vastu kriminaaljälitamist.

§ 346. Kui enne kohtu poolt maksujõuetuks tunnustamist oli maksujõuetu ja mõne usaldaja vahel vastastikuseid üheliigilisi võlgu, millede tähtpäevad olid juba saabunud, siis ühe või teise võlgnevus määratakse nimetatud võlgade vahega.

See eeskiri ei laiene nendele vastastikustele nõuetele, millede tähtpäevad maksujõuetuks tunnustamise päevani polnud veel saabunud; sellest ajast peale ei lubata mingit tasaarvestust.

§ 347. Nõuete rahuldamisele, välja arvatud § 345 kolmandas lõikes ettenähtud nõuded, ei ole likvidaatorid õigustatud asuma enne kolme kuu möödumist arvates likvidaatorite kuulutuse avaldamisest nende asumise kohta oma kohuste täitmisele.

§ 348. Likvidaatorite poolt vaieldavaiks tunnustatud nõuete tagamiseks, kui nende kohta on esitatud vastav hagi (§ 343), eraldatakse summad võrdeliselt. Need summad antakse usaldajaile välja

pärast seda, kui nõuded on kohtuotsusega tunnustatud vaieldamatuiks, juhul aga, kui hagi on jäetud tagajärjeta, jaotatakse nad teiste usaldajate vahel § 345 kohaselt.

7. jagu.

Likvideerimise lõpetamine.

§ 349. Likvidaatorid realiseerivad vara neid määranud riigiorgani üldise järelevalve ja kontrolli all, kes kinnitab vara müügi korra.

Usaldajad kutsutakse võimalust mööda realiseerimisele kaasa aitama.

Kaubandus-, tööstus- või muu ettevõtte likvideerimisel on likvidaatorid kohustatud võtma tarvitusele abinõusid selle võõrandamiseks tervikuna. Riigiasutistel ja -ettevõtetel, samuti kooperatiivorganisatsioonidel on muudel võrdsetel tingimustel eesõigus likvideeritava ettevõtte omandamiseks.

§ 350. Pärast kogu vara likvideerimist ja usaldajate kõigi nõuete läbivaatamist koostavad likvidaatorid saadud summade üldise arve ja lõpliku arvestuse nende jaotuse kohta usaldajate vahel. Saadud summade arve, mille õigsus on tõendatud majandusorgani poolt, kelle järelevalvel vara likvideerimine toimus (§ 349), samuti ka usaldajate rahuldamise arvestus esitatakse likvidaatorite poolt kohtule kinnitamiseks. Pärast seda kui kohus on

arvestuse kinnitanud, annavad likvidaatorid kohtu poolt määratud tähtaja jooksul välja usaldajaile kuuluvad summad, viimaste poolt saamata jäänud summad aga kannavad nad notariaalkontori deposiiti.

Arvestuse kinnitamisel nõuab kohus usaldajatelt sisse kohtulõivu TsPK § 35 ettenähtud määral summadelt, mis kuuluvad usaldajaile väljamaksmisele. Nõuetelt jõustunud kohtuotsuste järgi, samuti vastuvaidlematus korras rahuldamisele kuuluvatelt või kohtulõivust vabastatud nõuetelt kohtulõivu ei võeta.

§ 351. Pärast saadud summade ärajagamist usaldajate vahel kannavad likvidaatorid sellest kohtule ette, juurde lisades kogu likvideerimistoimiku. Kui kohus ei leia võlgniku tegevuses sotsiaalse ohtlikkuse tunnuseid, siis teeb ta määruse likvideerimise lõpetamise ja võlgniku õiguste ennistamise kohta (§ 327 p. e), teatades sellest vastavale riikliku registratsiooni organile.

Likvideerimise lõpetamise kohtumäärus kuulutatakse samas korras nagu maksujõuetuks tunnustamise määrus (§ 326).

§ 352. Usaldajad, kes ei saanud täit rahuldust likvideerimise korras, võivad saamata osas pöörata aegumise üldise tähtaja jooksul sissenõude võlgniku varale, mida ta omab hiljem.

8. jagu

Usaldajate nõuete vähendamine, pikendamine, ajatamine ja rahuldamine.

§ 353. Kaubandus- ja tööstusettevõtetele, mille säilitamine on seotud riigi huvidega, võib kohus nende maksuvõimetuse korral (§ 318) moodustada erilise valitsuse — ettevõtte säilitamise ja tema asjade uuesti kordaseadmise otstarbel.

Erilisel valitsusel on õigus ettevõtte võlgasid pikendada, ajatada või vähendada käesoleva jao järgmistes paragrahvides ettenähtud eeskirjade kohaselt.

§ 354. Eriline valitsus moodustatakse § 321 p. v tähendatud organite taotlusel, kusjuures taotluses peab olema ära toodud usaldajate nõuete järkjärgulise kustutamise kava.

Märkus. Käesolevas paragrahvis tähendatud organitele tehakse ka ülesandeks esitada erilise valitsuse liikmete kandidaate.

§ 355. Erilise valitsuse moodustamine on lubatud järgmistel tingimustel:

a) et § 345 kolmandas lõikes tähendatud nõuded oleksid täielikult rahuldatud;

b) et riigimaksuvõlgade ja sotsiaalkindlustusvõlgade pikendamiseks või ajatamiseks või nende võlgade osaliseks kustutamiseks oleks vastavalt Rahanduse Rahvakomissariaadi või Töö Rahvakomissariaadi nõusolek.

§ 356. Pärast maksujõuetuks tunnustamist ei ole lubatud esitada taotlust erilise valitsuse moodustamiseks.

§ 357. Erilise valitsuse moodustamise asja arutamisele ja otsustamisele kohaldatakse vastavalt käesoleva koodeksi § 319—326 eeskirju.

Erilise valitsuse moodustamisest keeldumise korral võib kohus asjaosaliste isikute või organite palvel viivitamata teha määruse maksujõuetuks tunnustamise ja likvidaatorite määramise kohta.

§ 358. Erilise valitsuse moodustamisest alates läheb ettevõtte käsutamine ja valitsemine võlgnikult üle erilisele valitsusele. Sellest ajast peale ei ole lubatud arestida ega sundtäitmist toimetada ei kohtuotsuste järgi ega vastuvaidlematu sissenõudmise korras üksikute usaldajate kasuks nõuete järgi, mis tekkinud enne erilise valitsuse moodustamist, välja arvatud § 345 kolmandas lõikes tähendatud nõuded.

Enne erilise valitsuse moodustamist tekkinud nõuete järgi, välja arvatud need, mis tähendatud § 345 kolmandas lõikes, rahuldatakse usaldajaid kava järgi, mis on kohtu poolt kinnitatud erilise valitsuse moodustamisel; selle kava koostamisel peetakse vastavalt silmas käesoleva koodeksi § 345, Tsiviilkoodeksi § 101 ja Tsiviilprotsessi koodeksi § 266 eeskirju.

§ 359. Eriline valitsus allub oma majanduslikus tegevuses § 321 p. v ettenähtud riigiorganile, saab

viimaselt vajalikke juhiseid ja on kohustatud temale aru andma.

§ 360. Kui võlgnikuks, kelle ettevõte on seatud erilise valitsuse alla, on aktsiaselts või piirvastutusselts, siis peatuvad peakoosoleku volitused erilise valitsuse kogu tegevuse kesteks.

Eriline valitsus on siiski kohustatud mitte harvemini kui üks kord kuue kuu jooksul kokku kutsuma aktsiaseltsi või piirvastutusseltsi liikmete peakoosoleku erilise valitsuse ettekande ärakuulamiseks ettevõtte asjade käigu kohta.

Märkus. Käesolev paragrahv ei kehti käesoleva koodeksi § 317 märkuses ettenähtud aktsiaseltside ja piirvastutusseltside kohta.

§ 361. Eriline valitsus lõpetatakse:

1) pärast usaldajate rahuldamist ja

2) riigiorgani ettepanekul, kelle võimkonda eriline valitsus kuulub.

Märkus 1. Käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhul tuleb kohaldamisele käesoleva koodeksi § 350.

Märkus 2. Käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhul on usaldajail, kui nad ei saanud möödalastud tähtajaga nõuete järgi täit rahuldust, õigus algatada ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise asja üldistel alustel.

§ 362. Erilise valitsuse tegevuse jaoks määratud tähtaja möödumisel teeb kohus määruse tema tegevuse lõpetamise või tähtaja pikendamise kohta, mille kohta avaldatakse vastav kuulutus.

Riigiettevõtete ja sega-aktsiaseltside maksujõuetus

1 jagu

Üldeeskirjad.

§ 363. Käesoleva peatüki eeskirju kohaldatakse:

a) riigiettevõtetele, kes tegutsevad kommertsarvestuse (isemajandamise) alusel, olenemata nende organisatsioonivormist (trustid, kaubastud, sündikaadid, riiklikud aktsiaseltsid jt.);

b) sega-aktsiaseltsidele;

v) piirvastutusseltsidele, milledes on nende põhikirjade järgi riigikapital ülekaalus.

Märkus. Käesoleva peatüki järgmistes paragrahvides tuleb „osak-ettevõtete" all mõista sündikaate, aktsiaseltse ja piirvastutusseltse.

§ 364. Eelmises paragrahvis loetletud ettevõtete ja seltside maksujõuetuse asjad alluvad autonoomsete vabariikide peakohtutele [1], krai- ja oblastikohtutele [2].

§ 365. Kohus asub ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise asja menetlusele:

a) mõne usaldaja avaldusel, kes ei ole saanud rahuldust nõuete järgi, mis on pööratud sundtäit-

[1] Vt. § 302 juurde kuuluvat joonealust märkust.
[2] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

misele täitelehe või täitepealdise järgi või vastuvaidlematus administratiivkorras;

b) mõne usaldaja avaldusel, olenemata tema nõude tähtpäevast, selle kohta, et ettevõttel ei ole küllaldast vara tema võlgade katteks, kui selle ettevõtte varale on juba pööratud sundkorras sissenõue teiste usaldajate poolt;

v) asutise avaldusel, kelle võimkonda kuulub ettevõte tema põhikirja järgi, osak-ettevõtete suhtes aga ka — osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) otsusel;

g) Töö ja Kaitse Nõukogu, VNFSV Majandusnõukogu või täitevkomitee ettepanekul;

d) krediitasutiste maksujõuetuse asjus ka vastavalt kas NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi või VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadi avaldusel.

§ 366. Ettevõte, kes ei ole osak-ettevõte, tunnustatakse maksujõuetuks, kui:

a) temale kuuluvast varast, millele seaduse järgi võib pöörata sissenõuet, ei jätku tema võlgade katteks, ja kui ühtlasi

b) asutis, kelle võimkonda ta kuulub, ei esita kohtule selle järelepärimise peale ühe kuu jooksul arvates järelepärimise kättesaamisest kohustust anda kolme kuu jooksul kohustuse esitamisest arvates ettevõttele vajalikke vahendeid usaldajate rahuldamiseks; seejuures üleliiduline või vabariiklik asutis, kelle võimkonda ettevõte kuulub, annab tähendatud kohustuse välja eelnevalt kooskõlastatult vastavalt kas NSVL Rahanduse Rahvakomis-

sariaadiga või VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadiga; kohaliku tähtsusega ettevõtte suhtes annab tähendatud kohustuse välja vahenditult vastav täitevkomitee.

§ 367. Osak-ettevõte tunnustatakse maksujõuetuks, kui:

a) temale kuuluvast varast, millele seaduse järgi võib sissenõuet pöörata, ei jätku tema võlgade katteks, ja kui ühtlasi

b) ettevõtte juhatus osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) volitusel ei esita kohtule selle järelepärimise peale kahe kuu jooksul arvates järelepärimise kättesaamisest vabatahtlikku kohustust ühe või mitme osaniku (liikme) poolt anda kolme kuu jooksul kohustuse esitamisest arvates osak-ettevõttele vajalikke vahendeid usaldajate rahuldamiseks.

Käesoleva paragrahvi p. b ei tule kohaldamisele krediitasutistele.

§ 368. Paragrahvides 366 ja 367 ettenähtud kohustuse esitamisel peatub maksujõuetuse menetlus kuni kohustuse täitmiseks määratud tähtaja möödumiseni.

Kui kohustus ei ole selles määratud tähtajal täidetud, siis jätkatakse mõne usaldaja nõudel maksujõuetuse menetlust, kusjuures uusi kohustusi enam vastu ei võeta.

Need usaldajad, kes maksujõuetuse puhul ettevõtte likvideerimise korras ei saa oma nõuete täit rahuldust, on õigustatud saamata summad sisse

nõudma ülaltähendatud kohustuse väljaandjailt selle kohustuse piirides.

§ 369. Ettevõtte poolt tehtud pikaajalised võlad, mis on kulutatud seesuguse vara soetamiseks, millele kehtivate seaduste järgi ei või sissenõuet pöörata, võetakse ettevõtte võlgade kindlaksmääramisel (§ 365 ja 366) arvesse ainult nimetatud võlgade katteks minevate järjekordsete maksete suuruses, millised tuleb õiendada lähema kahe aasta jooksul arvates päevast, millele on koostatud § 372 tähendatud bilanss.

§ 370. Kolme päeva jooksul arvates § 365 tähendatud avalduse või ettepaneku saamisest saadab kohus ärakirja sellest kuuluvuse järgi kas NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadile või VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadile või vastavale kohalikule rahandusorganile, olenevalt sellest, kas ettevõte on üleliiduline, vabariiklik või kohalik, osak-ettevõtte suhtes aga — olenevalt sellest, missuguses organis ta on registreeritud (§ 364). Rahanduse Rahvakomissariaat või kohalik rahandusorgan võib kolme päeva jooksul arvates nimetatud ärakirja saamisest komandeerida oma esindaja ettevõtte juhatusse, kelle maksujõuetuse asi on algatatud. See esindaja võtab sõnaõigusega osa kõigist ettevõtte juhatuse koosolekuist ja võib nõuda kõigi ettevõtte raamatute ja dokumentide ettenäitamist ettevõtte seisukorraga tutvumiseks.

Rahanduse Rahvakomissariaadi või kohaliku rahandusorgani tähendatud esindaja on õigustatud

tegema kohtule esitise § 380 ettenähtud esialgsete abinõude tarvitusele võtmiseks ja annab kohtule oma arvamuse ettevõtte rahandusliku seisukorra kohta.

Tähendatud esindaja volitused lõpevad likvideerimiskomisjoni asumisega oma kohuste täitmisele (§ 391) või ettevõtte maksujõuetuks tunnustamisest keeldumise kohtumääruse jõustumisega.

§ 371. Enne asja arutamist nõuab kohus kolme päeva jooksul arvates avalduse või ettepaneku (§ 365) saamisest:

a) ettevõtte juhatuselt — kirjalikke andmeid tema aktiva ja passiva seisu kohta (bilansi) ja usaldajate nimekirja ühes nende aadresside äratähendusega (§ 372);

b) riigiasutiselt, kelle võimkonda ettevõte kuulub, osak-ettevõtte suhtes aga ka selle juhatuselt — kirjalikku arvamust (§ 373).

§ 372. Ettevõtte juhatus on kohustatud esitama kohtule usaldajate nimekirja hiljemalt viie päeva jooksul arvates kohtu ettekirjutuse saamisest, ja bilansi jooksva kuu esimeseks kuupäevaks — hiljemalt kümne päeva jooksul samast ajast arvates. Kui ei ole võimalik nõutavat bilanssi tähendatud tähtajal koostada, siis esitab juhatus sama tähtaja jooksul viimase tema poolt koostatud bilansi ja käibeandmed järgneva aja kohta arvates päevast, millele bilanss on koostatud, kuni jooksva kuu esimese päevani. Kui juhatus nõutud andmeid ei esita,

siis laseb kohus asjatundjail bilansi koostada ettevõtte kulul.

§ 373. Selle riigiasutise arvamuses, kelle võimkonda ettevõte kuulub, peab olema tähendatud:

a) kas asutis vaidleb ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise vastu ja kui vaidleb, siis millistel motiividel;

b) kas ta on nõus andma § 366 p. b tähendatud kohustust;

v) kas ta on astunud samme tähendatud kohustuse andmise küsimuse kooskõlastamiseks vastava rahanduse rahvakomissariaadiga või selleks, et § 366 p. b nimetatud juhtudel kohustuse annaks kohalik täitevkomitee.

Osak-ettevõtte juhatuse arvamuses peab olema tähendatud, kas ta on astunud samme:

a) osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) kokkukutsumiseks;

b) osanikelt (liikmetelt) § 367 p. b ettenähtud kohustuse saamiseks.

Nimetatud arvamused tuleb esitada hiljemalt kümne päeva jooksul arvates järelepärimise saamisest.

§ 374. Ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise asju arutab kohus kutsudes välja esindajad:

a) ettevõtte juhatuse või teda asendava organi ja revisjonikomisjoni poolt;

b) asutise poolt, kelle võimkonda ettevõte kuulub;

v) vastavate rahandusorganite poolt (§ 370);

g) kohtule teadaolevate ettevõtte usaldajate poolt.

Mõne eelnimetatud esindaja või usaldaja mitteilmumine, samuti tähendatud tähtajaks arvamuse (§ 373) mitteesitamine asutise poolt, kelle võimkonda ettevõte kuulub, või osak-ettevõtte juhatuse poolt, ei peata asja menetlust.

§ 375. Asja olude selgitamiseks on kohtul õigus:

a) nõuda igasuguste ettevõtte asjade seisundisse puutuvate materjalide esitamist kõigilt asutistelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt ning eraisikuilt;

b) teha asutisele, kelle võimkonda ettevõte kuulub, kohuseks kontrollida ettevõtte aruandlust;

v) astuda muid samme, mis on vajalikud ettevõtte asjade seisundi selgitamiseks.

§ 376. Esimene istung ettevõtte maksujõuetuse asja läbivaatamiseks peab olema kohtu poolt määratud mitte hilisemale ajale kui üks kuu pärast § 365 ettenähtud avalduse või ettepaneku saabumist.

§ 377. Kohtumäärus ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise kohta avaldatakse kohtu poolt ettevõtte kulul ajalehes „Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК" ja peale selle vastavas ametlikus ajalehes ettevõtte juhatuse asukoha järgi, samuti teatab kohus kohtumäärusest sellele registreerimisorganile, kus ettevõte on registreeritud.

Kuulutuses teatatakse likvideerimiskomisjoni määramisest ning näidatakse selle aadress ja nõuete esitamise tähtaeg.

§ 378. Kohtumääruse peale ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise või mittetunnustamise kohta võib kaevata kümne päeva jooksul käesolevas koodeksis ettenähtud korras.

§ 379. Tühistatud.

§ 380. Kuni ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise asja otsustamiseni on kohtul õigus hagi tagamise korras määrata igasuguste täitetoimetuste peatamist ettevõttelt nii kohtukorras kui ka vastuvaidlematus korras toimuvate sissenõuete alal, samuti ettevõtte vara võõrandamise ja üleandmise ning ettevõttel lasuvate kohustuste tasumise keeldu ühes § 389 teises ja kolmandas lõikes ettenähtud kitsendustega.

§ 381. Ettevõtte likvideerimine tema maksujõuetuse tõttu võib toimuda ainult käesolevas peatükis ettenähtud korras. Kui likvideerimisele on asutud ilma maksujõuetuse asja algatamata kohtus, siis jääb ettevõtte usaldajaile ja § 365 ettenähtud organeile õigus esitada kohtule avaldus või ettepanek ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise kohta kõigi käesolevas peatükis ettenähtud tagajärgedega.

2. jagu

Leppetoimingud.

§ 382. Ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise ärahoidmiseks võib tema juhatus kokkuleppel § 383 ettenähtud usaldajate enamusega sõlmida leppe-

toimingu ettevõtte maksete pikendamise ja ajatamise kohta ning tema võlgade vähendamise kohta.

§ 383. Leppetoimingut võib sõlmida ainult käesoleva koodeksi § 266 p. v ja g ettenähtud nõuete kohta, samuti NSVL Riigipanga nõuete kohta, mis tulenevad tema krediidioperatsioonidest.

Leppetoiming loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt on avaldunud vähemalt kaks kolmandikku (nõuete summa järgi) usaldajaist, kelledele kuuluvad käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud nõuded, sealhulgas usaldajate enamus (nõuete summa järgi), kellede nõuded kuuluvad kolmandasse järjekohta.

§ 384. Leppetoimingu sõlmimisel on maksu- ja sotsiaalkindlustusvõlgade pikendamine, ajatamine ja vähendamine lubatud ainult seaduses ettenähtud korras.

§ 385. Usaldajate jaoks, kes leppetoimingu sõlmimisega ei nõustunud, ei või viimases ette näha halvemaid rahuldamise tingimusi kui leppetoiminguga nõustunud usaldajate jaoks, kellede nõuded kuuluvad samadesse järjekohtadesse.

§ 386. Leppetoiming sõlmitakse kirjalikult ja jõustub tema kinnitamisega selle kohtu poolt, kellele oleks allunud võlgnik-ettevõtte maksujõuetuse asi, ning on kohuslik kõigile nimekirja kantud usaldajaile, kes on tähendatud § 383.

Leppetoimingu kinnitamise taotluse andmisel kohtusse on võlgnik-ettevõtte juhatus kohustatud esitama leppetoimingu, samuti oma allkirjaga

tõestatud ettevõtte bilansi ja § 383 tähendatud usaldajate nimekirja ühes nende aadresside ja neile võlguolevate summade äratähendusega, samuti teatise ettevõtte võlgnevuse kohta nende nõuete järgi, milledele leppetoiming ei laiene.

Asja arutamisest teatab kohus usaldajatele ja võlgnikule kutsetega. Väljakutsutud isikute mitteilmumine ei peata asja läbivaatamist.

§ 387. Kohus, kes leppetoimingu kinnitas, võib iga § 383 ettenähtud usaldaja hagemisel selle toimingu tühistada juhul, kui võlgnik usaldajate kahjuks näitas ebaõigelt oma vara bilansis, mille ta esitas usaldajatele või kohtule (§ 386).

§ 388. Kui ettevõte tunnustatakse enne leppetoimingu täitmist maksujõuetuks, siis need usaldajate nõuded, mis olid leppetoimingu alusel vähendatud, ennistatakse rahuldamata osas nende täies suuruses.

3. jagu

Maksujõuetus.

§ 389. Maksujõuetuks tunnustamise määruse tegemise hetkest alates:

a) on keelatud väljaspool käesolevas peatükis ettenähtud korda võõrandada ja üle anda ettevõtte vara, samuti tasuda ettevõttel lasuvaid kohustusi;

b) lõpetatakse igasugused täitetoimetused ettevõttelt nii kohtukorras kui ka vastuvaidlematus

administratiivkorras võlgade ja maksuvõlgade sissenõudmise alal;

v) kohtuasjad nii hagides ettevõtte vastu kui ka ettevõtte hagides kolmandate isikute vastu peatatakse kuni likvideerimiskomisjoni astumiseni asjasse;

g) lõpetatakse viivitustrahvide ja intresside juurdearvutamine ettevõtte igasugustele võlgadele;

d) kolmandate isikute nõuded ettevõtte vastu, millede tähtpäev ei ole veel saabunud, loetakse ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise päeval maksmisele kuuluvaiks, kusjuures aga käendajate vastutuse tähtajad maksujõuetu ettevõtte kohustuste eest, samuti ka tema vekslite pealdiste andjate vastutuse tähtajad jäävad jõusse.

Käesoleva paragrahvi p. a ja b ettenähtud keelud ei laiene maksujõuetu ettevõtte valitsemise jooksvatele kuludele, samuti ka § 266 p. a ettenähtud nõuete rahuldamisele, välja arvatud sotsiaalkindlustusnõuded.

Rutturiknevate ainete müük ja jaekaubanduslik tegevus ei peatu, kui ei ole järgnenud erikeeldu kohtu poolt.

Ettevõtte maksujõuetuks tunnustamine ei võta usaldajatelt õigust protestida seatud korras ettevõtte veksleid nendes ettenähtud tähtpäevade saabumisel.

§ 390. Pärast ettevõtte maksujõuetuks tunnustamist teatab kohus sellest viivitamata prokuratuurile uurimise algatamiseks selle kohta, kas ette-

võtte maksujõuetus ei olnud tingitud ebamajanduslikkudest või muudest kuritegelikest toimetustest või tegevusetusest ettevõtte ametiisikute poolt.

§ 391. Hiljemalt viie päeva pärast arvates ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise kohtumääruse tegemisest määratakse ta likvideerimiseks likvideerimiskomisjon, kes koosneb esimehest ja vähemalt kahest liikmest. Sellega üheaegselt määratakse komisjoni esimehe asetäitja ja kaks liikmete asetäitjat.

Kui ettevõte ei ole osak-ettevõte, määrab likvideerimiskomisjoni riigiorgan, kelle võimkonda likvideeritav ettevõte kuulub.

Osak-ettevõtte asjas määrab likvideerimiskomisjoni kohus osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) poolt valitud kandidaatide hulgast.

Krediitasutise asjas määrab likvideerimiskomisjoni NSVL Rahanduse Rahvakomissariaat või VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaat, kuuluvuse järgi.

Usaldajate nõudel määrab kohus likvideerimiskomisjoni koosseisu mitte üle kahe liikme ja ühe asetäitja usaldajate poolt esitatud kandidaatide hulgast, kuid seesuguste liikmete arv ei või moodustada likvideerimiskomisjoni enamust.

NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadi või kohalike rahandusorganite avaldusel kuuluvuse järgi, samuti vastava ametiühingu või ühingutevahelise ühenduse avaldusel määratakse likvideerimiskomisjoni

koosseisu nende esindajad, arvult mitte üle ühe rahandusorganite poolt ja mitte üle ühe ametiühingu poolt.

Kui osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) poolt valitavaid või usaldajate poolt ettepandavaid kandidaate ei esitata õigel ajal, siis määrab likvideerimiskomisjoni liikmed ja nende asetäitjad kohus omal suval.

§ 392. Kohaliku tähtsusega ettevõtete maksujõuetuse asjus võib kohus likvideerimiskomisjoni asemel omal suval määrata ühe likvidaatori nende õigustega ja kohustega, mis käesolevas peatükis on ette nähtud likvideerimiskomisjonile.

§ 393. Likvideerimiskomisjoni määramise hetkest peale lõpetavad maksujõuetu ettevõtte põhikirjas ettenähtud valitsemis- ja revisjoniorganid oma tegevuse ja ettevõtte juhatus või temale vastav organ annab kõik ettevõtte asjad ja vara üle likvideerimiskomisjonile.

Kui likvideeritakse osak-ettevõte, siis kutsub likvideerimiskomisjon osanike peakoosoleku (volinike koosoleku) kokku ainult likvideerimisaruande (§ 416) esialgseks kinnitamiseks. Kui peakoosolek (volinike koosolek) jätab aruande kinnitamata, siis otsustab aruande kinnitamise küsimuse kohus.

§ 394. Likvideerimiskomisjoni kohustesse kuulub: maksujõuetu ettevõtte aktiva ja passiva täpne kindlakstegemine; tema vara ülesotsimine, hindamine ja realiseerimine; võlgade sissenõudmine; likvideerimisbilansi koostamine; ettevõtte vara

likvideerimise ja usaldajate rahuldamise kava väljatöötamine ja selle kava täitmine.

Selleks kasutab likvideerimiskomisjon ettevõtte juhatusele kuuluvaid õigusi ja võib astuda kõigisse toiminguisse, kuivõrd need on vajalikud ettevõtte likvideerimiseks, samuti hageda ja kosta kohtus ning esindada maksujõuetut ettevõtet teistes asutistes.

Kui ettevõte tunnustatakse maksujõuetuks ajal, mil ta on juba likvideerimisel teistel alustel, siis kohus, kelle menetlusel on maksujõuetuse asi, määrab § 391 korras moodustatud likvideerimiskomisjoni esitusel, millised toimetused, mis on seaduspäraselt tehtud likvideerimise korras enne ettevõtte maksujõuetuks tunnustamist, peavad jääma jõusse maksujõuetuse asja menetlusel ja ei kuulu tähendatud likvideerimiskomisjoni poolt uuesti teostamisele.

§ 395. Likvideerimiskomisjoni liikmed vastutavad solidaarselt nende poolt tekitatud kahju eest usaldajate ja selle riigiasutise ees, kelle võimkonda kuulub likvideeritav ettevõte, ja kui likvideeritakse osak-ettevõtet, siis usaldajate ja osanike (liikmete) ees.

§ 396. Likvideerimiskomisjonil on õigus:

a) tunnustada lõppenuks ettevõtte poolt enne likvideerimiskomisjoni määramist sõlmitud kahepoolsed lepingud, mis on mõlemalt poolt jäänud täielikult või osaliselt täitmata, ja teha lepinglastega vastavad lõpparved lepingu lõpetamise ajaks;

seejuures lepinglaste kahjud, mis tekkinud lepingu ennetähtpäevase lõpetamise tagajärjel, kantakse lõpparvesse ainult nende varale tekitatud lauskahju ulatuses, nõuded aga nende lõpparvete järgi rahuldatakse seaduses ettenähtud järjekorras (§ 407);

b) jätta jõusse käesoleva paragrahvi p. a tähendatud lepingud, kusjuures ettevõtte võlgnevus lepingu selles osas, mis on lepinglase poolt täidetud enne ettevõtte maksujõuetuks tunnustamist, tasutakse seaduses ettenähtud järjekorras (§ 407), ettevõtte kohustused aga lepingu selles osas, mis on lepinglaste poolt täidetud pärast ettevõtte maksujõuetuks tunnustamist, tasutakse § 409 korras.

Kui likvideerimiskomisjon ei teata lepinglasele käesoleva paragrahvi p. a tähendatud kahepoolse lepingu lõpetamisest ühe kuu jooksul arvates likvideerimiskomisjoni moodustamisest, siis jääb leping jõusse ja temale kohaldatakse käesoleva paragrahvi p. b eeskirju.

§ 397. Kui on tõendatud § 398 ettenähtud olud, siis likvideerimiskomisjoni hagemisel kohus, kelle menetluses on ettevõtte maksujõuetuse asi, tühistab ettevõtte poolt enne tema maksujõuetuks tunnustamist tehtud toimetused, mis on sihitud:

a) üksikute usaldajate ennetähtaegsele rahuldamisele;

b) lisatagatise andmisele või tagatise muutmisele üksiku usaldaja kasuks, varem tekkinud kohustuse järgi;

v) ainult mõnede usaldajate rahuldamisele nende hulgast, kelle nõuete tähtpäevad olid juba saabunud.

§ 398. Paragrahvi 397 p. a ja b ettenähtud toimetused tühistatakse:

a) kui nad olid tehtud kolme kuu jooksul enne ettevõtte maksujõuetuse asja algatamist ja kui ühtlasi nende tegemise ajal ettevõte oli juba tegelikult maksuvõimetu (§ 366 p. a);

b) kui nad olenemata eeltähendatud kolmekuisest tähtajast olid võlgniku poolt tehtud sihiga tekitada kahju teistele usaldajatele ja kui võlgniku lepinglased sellest sihist teadsid.

Paragrahvi 397 p. v ettenähtud toimetused tühistatakse, kui nendega oli tekitatud kahju teistele usaldajatele ja kui ühtlasi nende tegemise ajal ettevõte oli juba tegelikult maksuvõimetu (§ 366 p. a) ning pooled sellest teadsid.

Käesolev paragrahv ei tule kohaldamisele nendele toimetustele, mis on sihitud § 266 p. a ja b ettenähtud nõuete rahuldamisele, välja arvatud NSVL Riigipanga nõuded, mis tulenevad tema krediidioperatsioonidest.

§ 399. Peale § 397 ja 398 tähendatud juhtude on likvideerimiskomisjonil õigus üldisel seaduslikul alusel vaielda ettevõtte poolt teostatud muude toimetuste kehtivuse vastu.

§ 400. Maksujõuetu ettevõtte igal usaldajal on õigus kuni maksujõuetuse asja menetluse lõpetamiseni likvideerimiskomisjonile ette panna, et see

tõstaks vaidluse § 397 ja 399 ettenähtud toimetuste vastu, mis on teostatud ettevõtte endise juhatuse poolt.

Likvideerimiskomisjoni keeldumise korral on iga usaldaja õigustatud omal nimel esitama vastavat hagiavaldust kohtule, kes menetleb maksujõuetuse asja.

§ 401. Kui ettevõtte endise juhatuse toimetus § 397, 398, 399 ja 400 alusel tühistatakse, on ettevõtte lepinglane kohustatud tagasi andma likvidatsioonitompu kõik, mis ta selle toimetuse alusel on saanud, kuid siiski ainult määral, mis ei ületa usaldajate täielikuks rahuldamiseks puudujäävat summat. Pärast seda rahuldatakse seesuguse lepinglase nõuded ühistel alustel teiste usaldajatega.

§ 402. Kõik usaldajate nõuded, olenemata nende alusest ja tagamise viisist, samuti olenemata sellest, kas nende täitmise tähtpäev on saabunud või ei ole saabunud, peavad olema üles antud likvideerimiskomisjonile hiljemalt kolme kuu jooksul arvates § 377 ettenähtud kuulutuse avaldamisest. Likvideerimiskomisjon omalt poolt selgitab nõuete ülesandmise tähtpäevaks kõik ettevõtte võlad, olenemata sellest, kas usaldajatelt saabub ülesandmisi või ei saabu.

Kui mõnede usaldajate nõuded ei ole seatud tähtpäevaks usaldajate eneste poolt üles antud ega ole selleks ajaks selgitatud ka likvideerimiskomisjoni poolt, siis võivad nende nõuete järgi usaldajad

neid üles anda likvideerimiskomisjonile ülejäänud likvideerimisaja kestel. Kuid seesugused pärast seatud tähtaega ülesantud ja likvideerimiskomisjoni poolt tunnustatud nõuded rahuldatakse järjekorraeeskirjade (§ 407) kohaselt ainult ettevõtte sellest varast, mis ülesandmise ajaks ei ole veel likvideerimiskomisjoni otsustega ära jaotatud teiste usaldajate vahel.

Nendele nõuetele, mis on esitatud pärast seatud tähtpäeva, kuid ei ole likvideerimiskomisjoni poolt tunnustatud, kohaldatakse vastavalt ka § 406 ja 410 eeskirju.

§ 403. Hiljemalt kolme kuu jooksul arvates nõuete ülesandmiseks määratud tähtpäevast koostab likvideerimiskomisjon ja teeb usaldajaile teatavaks nii tema poolt tunnustatud kui ka mittetunnustatud nõuete nimekirja, ära tähendades ühtlasi summa, millises nad on tunnustatud, samuti järjekoha, millisesse nad on arvatud. Seejuures nõuded, mis põhjenevad jõustunud kohtuotsustel, samuti nõuded, milledele kohaldatakse vastuvaidlematut sissenõudekorda, kui ka viimaste nõuete peale oli edasi kaevatud, kuid kaebused on jäetud tagajärjeta, kantakse igal juhul tunnustatud nõuete nimekirja.

Paragrahvi 402 teises lõikes ettenähtud nõuete suhtes algab käesolevas paragrahvis seatud tähtaeg nõuete ülesandmisest peale, kuid tema lõpp ei või ületada tähtaega, mis on seatud likvideerimise lõpetamiseks.

§ 404. Ettevõtte võlgnevuse suuruse kindlakstegemisel tasaarvestab likvideerimiskomisjon vastunõuded täies summas, kui need nõuded on tekkinud enne ettevõtte maksujõuetuks tunnustamise kohtumääruse tegemist ja kui seejuures nad seaduse järgi tasaarvestamisele kuuluvad.

Tasaarvestus ei ole lubatud, kui ettevõtte võlgnik omandas kolmandalt isikult nõude ettevõtte vastu või kui ettevõtte usaldajale läks üle kolmanda isiku võlgnevus ettevõttele pärast maksujõuetuse asja algatamist kohtus.

Likvideerimiskomisjoni otsuse peale tasaarvestusest keeldumise kohta võib kaevata § 411 korras kohtule, kes menetleb maksujõuetuse asja.

§ 405. Paragrahvis 403 ettenähtud tähtaja jooksul on likvideerimiskomisjon kohustatud esitama vastavatele organitele kaebusi nende tema poolt täielikult või osaliselt tunnustamata jäänud nõuete kohta, millele seaduse järgi kohaldatakse vastuvaidlematut sissenõudekorda ja mille kohta kuni likvideerimiskomisjoni moodustamiseni ei olnud kaebusi esitatud. Seesuguseks edasikaebamiseks määratud tähtajad ei ole likvideerimiskomisjonile kohuslikud.

§ 406. Kümne päeva jooksul arvates teate saamisest selle kohta, et nende nõuded on arvatud täielikult või osaliselt mittetunnustatute hulka, välja arvatud § 405 ettenähtud juhud, on ettevõtte usaldajail õigus üldises alluvuskorras esitada

likvideerimiskomisjoni vastu nende nõuete tunnustamise hagi.

Paragrahvi 402 teises lõikes ettenähtud nõuete suhtes ei või käesolevas paragrahvis määratud tähtaeg ületada likvideerimise lõpetamiseks seatud tähtaega.

§ 407. Usaldajate nõuete rahuldamise järjekorra kindlaksmääramine toimub Tsiviilkoodeksi § 99 ja 101 ning käesoleva koodeksi § 266, 266[1] ja 266[2] kohaselt.

§ 408. Maksujõuetu ettevõtte vara müügi korral enampakkumise teel on riigiorganil, kelle võimkonda see ettevõte kuulub, õigus hiljemalt kolme päeva jooksul arvates müügi lõppemisest jätta müüdud vara endale müügil kindlaks kujunenud summa eest.

§ 409. Nõuded, mis tulenevad pärast ettevõtte maksujõuetuks tunnustamist tekkinud alustest, rahuldatakse üldises korras, nagu ei oleks ettevõtet maksujõuetuks tunnustatudki, välja arvatud kahjude tasumise nõuded, mis tulenevad lepingu lõpetamisest § 396 p. a kohaselt.

§ 410. Kuni hagide ja kaebuste otsustamiseni, mis on esitatud § 405 ja 406 eeskirjade kohaselt nõuete kohta, mida likvideerimiskomisjon täielikult või osaliselt on jätnud tunnustamata, samuti kuni § 409 tähendatud nõuete kohta esitatud hagide otsustamiseni, on likvideerimiskomisjon kohustatud vastavad summad eraldama juhuks, kui vaieldav

nõue tunnustatakse rahuldamisele kuuluvaks ja kohtu poolt haginõuded välja mõistetakse.

§ 411. Usaldajate kaebused nõuete ebaõige paigutamise kohta ühte või teise rahuldamise järjekohta, samuti nõuete rahuldamiseks minevate summade ebaõige jaotamise kohta, vaatab läbi kohus, kelle määrusega ettevõte maksujõuetuks tunnustati. Tähendatud kaebusi võib esitada viie päeva jooksul arvates likvideerimiskomisjoni otsuse kohta teate saamisest.

§ 412. Kui pärast kõigi tunnustatud nõuete täielikku rahuldamist ja vaieldavate nõuete tagamist (§ 410) selgub osak-ettevõtte vara likvideerimisest saadud summadest ülejääk, siis see ülejääk määratakse osamaksude ja teiste tagasimaksmisele kuuluvate sissemaksude katteks, mida on osak-ettevõtte kapitalidesse maksnud tema osanikud, võrdeliselt üksikute osanike sissemaksusummadega.

Pärast seda veel ülejääv osak-ettevõtte vara, samuti pärast likvideerimist ülejääv mitte-osak-ettevõtte vara antakse likvideerimiskomisjoni poolt üle kuuluvuse järgi, vastavalt maksujõuetu ettevõtte põhikirjale.

§ 413. Likvideerimiskomisjon on kohustatud ettevõtte likvideerimise lõpule viima kohtu poolt määratud tähtajal.

See tähtaeg ei või ületada ühte aastat arvates § 377 ettenähtud kuulutuse avaldamisest.

§ 414. Pärast seda, kui ettevõtte likvideerimine on § 416 korras või vastavatel juhtudel § 417 ees-

kirjade kohaselt lõpetatud, loetakse tühistatuiks kõik nii ülesantud kui ka ülesandmata nõuded, mis on jäänud rahuldamata, ükskõik milles need ka seisaksid. Siiski jääb jõusse kolmandate isikute vastutus, mis on tekkinud § 366 ja 367 tähendatud kohustustest, samuti käendajate vastutus usaldajate ees käesoleva peatüki korras tunnustatud nõuete suhtes.

§ 415. Likvideerimiskomisjoni ülalpidamise kulud kaetakse likvidatsioonitombust likvideerimiskomisjoni määranud organi poolt kinnitatud eelarve järgi.

§ 416. Pärast likvideerimise lõpetamist koostab likvideerimiskomisjon aruande ja esitab selle (vastavatel juhtudel silmas pidades § 393 teist lõiget) kohtule kinnitamiseks. Ühes aruandega esitatakse kohtule likvideerimistoimik.

Aruande kinnitamisel teeb kohus likvideerimiskomisjoni tegevuse lõpetamise määruse.

§ 417. Kui likvideerimiskomisjoni tegevuse lõpetamisel jäävad järele üksikud lõpetamata hagiasjad, siis läheb neis asjus ettevõtte esindamine üle sellele asutisele, kelle võimkonda kuulus maksujõuetu ettevõte.

Osak-ettevõtete puhul tehakse lõpetamata hagiasjade lõpuleviimine ülesandeks kohtu poolt tema suval maksujõuetu ettevõtte ühele osanikule (liikmele) või ühele sellega nõustunud usaldajale riigiorganite või kooperatiivorganisatsioonide hulgast.

Maksujõuetu ettevõtte esindaja lõpetamata kohtuasjus ei kanna nende järgi varalist vastutust hagejate ees ja viimaste kasuks väljamõistetud nõuded rahuldatakse seatud järjekorras (§ 407) likvideerimiskomisjoni poolt reserveeritud (§ 410) ja muudest likvidatsioonitompu kuuluvatest summadest.

Maksujõuetu ettevõtte esindaja lõpetamata kohtuasjus kasutab kõiki pooltele protsessis antud õigusi. Ta on kohustatud sissenõutud summad, samuti § 410 korras reserveeritud summade jäägid ja muud likvidatsioonitompu kuuluvad summad pärast asjaajamise kulude mahaarvutust ära jaotama lühima aja jooksul, käesoleva peatüki eeskirjade kohaselt, usaldajate vahel, kes rahuldust ei ole saanud, pärast seda aga osutunud ülejäägi üle andma kuuluvuse järgi § 412 kohaselt ja esitama kohtule aruande oma tegevuse kohta. Selle aruande kinnitamise järel teeb kohus määruse esindaja vabastamise kohta temale pealepandud kohustest.

Usaldajate kaebused eelnimetatud esindaja ebaõigete toimetuste peale antakse juhtudel ja korras, mis käesolevas peatükis on ette nähtud likvideerimiskomisjoni toimetuste peale kaebamiseks.

Kooperatiivorganisatsioonide maksujõuetus.

1. jagu

Üldeeskirjad.

§ 418. Käesoleva peatüki eeskirjad tulevad kohaldamisele:

a) igaliigilistele ja -astmelistele kooperatiivorganisatsioonidele;

b) neile aktsiaseltsidele ja piirvastutusseltsidele, kellede põhikirjades on ette nähtud kooperatiivkapitali ülekaaluline osavõtt.

Märkus. Käesoleva peatüki järgnevais paragrahvides mõistetakse „kooperatiivorganisatsiooni" all organisatsioone ja seltse, mis on ette nähtud käesoleva (418) paragrahvi p. a ja b.

§ 419. Üleliidulise ja vabariikliku tähtsusega kooperatiivorganisatsioonide ning § 418 ettenähtud aktsiaseltside ja piirvastutusseltside maksujõuetuse asjad alluvad vastavatele ülemkohtutele.

Muude kooperatiivorganisatsioonide ja § 418 ettenähtud aktsiaseltside ning piirvastutusseltside maksujõuetuse asjad alluvad olenevalt nende tegevuse piirkonnast autonoomsete nõukogude sotsialistlikkude vabariikide peakohtutele[1], krai-, ob-

[1] Vt. § 302 juurde kuuluvat joonealust märkust.

lasti-[1] ja rahvakohtutele, juhatuse asukoha järgi.

§ 420. Kohus asub kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise asja menetlusele:

a) mõne usaldaja avaldusel, kes ei ole saanud rahuldust nõuete järgi, mis on pööratud sundtäitmisele täitelehe või täitepealdise põhjal või vastuvaidlematus administratiivkorras;

b) mõne usaldaja avaldusel, olenemata tema nõude tähtpäevast, selle kohta, et organisatsioonil ei ole küllaldast vara tema võlgade katteks, kui selle organisatsiooni varale on juba pööratud sundkorras sissenõue teiste usaldajate poolt;

v) kooperatiivorganisatsiooni juhatuse enese avaldusel, mis põhjeneb vastavalt tema peakoosoleku või volinike koosoleku otsusel;

g) kooperatiivliidu avaldusel, kelle liikmete koosseisu kuulub vastav organisatsioon, või selle organi avaldusel, kelle juures on organisatsioon registreeritud, kui organisatsioon kooperatiivliitu ei kuulu;

d) krediit-kooperatiivorganisatsioonide maksujõuetuse asjus (Kooperatiivkrediidi määrustik 18. jaanuarist 1927. a. — LSKK 1927, nr. 4, art. 44) ka vastavalt kas NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadi või nende kohalike organite avaldusel.[2]

---

[1] Vt. § 1 juurde kuuluvat joonealust märkust.

[2] Kooperatiivkrediidi süsteem on likvideeritud.

Kooperatiivorganisatsioonide juhatustesse puutuvad käesoleva peatüki eeskirjad kuuluvad vastavalt rakendamisele ka juhatust asendavatele organitele.

§ 421. Kooperatiivorganisatsioon tunnustatakse maksujõuetuks, kui:

a) temale kuuluvast varast, millele seaduse järgi võib pöörata sissenõuet, ei jätku tema võlgade katteks, ja kui ühtlasi

b) organisatsiooni juhatus liikmete peakoosoleku (volinike koosoleku) volitusel ei esita kohtule selle järelepärimise peale ühe kuu jooksul arvates järelepärimise kättesaamisest kohustust sama süsteemi kõrgemaastmelise kooperatiivühenduse või vastava kohaliku täitevkomitee või krediitasutise poolt, ja teise ning kõrgemate astmete kooperatiivorganisatsioonide suhtes — ka antud organisatsiooni liikmete poolt — anda kolme kuu jooksul kohustuse väljaandmisest arvates vajalikke vahendeid kõigi usaldajate rahuldamiseks.

Krediit-kooperatiivorganisatsioonidele (Kooperatiivkrediidi määrustik 18. jaanuarist 1927. a. — LSKK 1927, nr. 4, art. 44) käesoleva paragrahvi p. b ei kohaldata. [1]

§ 422. Pärast § 421 ettenähtud kohustuse esitamist maksujõuetuse menetlus peatatakse, kuni möödub tähtaeg, mis on määratud kohustuse täitmiseks.

---

[1] Vt. § 420 juurde kuuluvat joonealust märkust.

Kui kohustus ei ole temas määratud tähtajaks täidetud, siis mõne usaldaja nõudel jätkatakse maksujõuetuse menetlust, kusjuures uute kohustuste esitamine ei ole lubatud.

Need usaldajad, kes maksujõuetu organisatsiooni likvideerimise korras ei saa oma nõuetele täit rahuldust, on õigustatud saamata jäänud summad sisse nõudma neilt, kes välja andsid ülalmainitud kohustuse, selle kohustuse ulatuses.

§ 423. Organisatsiooni poolt saadud pikaajalised laenud, mis on kulutatud seesuguse vara muretsemiseks, millele seaduse põhjal ei või sissenõuet pöörata, võetakse organisatsiooni võlgade kindlaksmääramisel (§ 421) arvesse ainult nende laenude järjekordsete maksete suuruses, mis kuuluvad tasumisele lähema kahe aasta jooksul arvates päevast, millele on koostatud § 425 tähendatud bilanss.

§ 424. Enne asja arutamist nõuab kohus hiljemalt kolme päeva jooksul arvates avalduse (§ 420) saamisest kooperatiivorganisatsiooni juhatuselt:

a) kirjalikke andmeid ta aktiva ja passiva seisu kohta (bilansi) (§ 427);

b) organisatsiooni usaldajate nimekirja ühes nende aadresside äratähendusega;

v) kirjaliku avalduse, milles peab olema näidatud: 1) kas juhatus vaidleb organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise vastu; 2) kas on astutud samme vastavatelt organisatsioonidelt või asutistelt § 421 ettenähtud kohustuse saamiseks.

Sama kolmepäevase tähtaja jooksul küsib kohus kirjalikku arvamust kooperatiivliidult, kelle liikmeks on antud kooperatiivorganisatsioon, nende organisatsioonide suhtes aga, kes kooperatiivliitudesse ei kuulu, — vastava registreerimisorgani arvamust. See arvamus peab olema esitatud hiljemalt kümne päeva jooksul arvates kohtu järelepärimise saamisest ja selles peab olema näidatud, kas kooperatiivliit või registreerimisorgan vaidlevad organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise vastu, samuti kas liit on nõus andma § 421 ettenähtud kohustust.

§ 425. Organisatsiooni juhatus on kohustatud esitama kohtule usaldajate nimekirja hiljemalt viie päeva jooksul arvates kohtu ettekirjutuse saamisest, ja bilansi jooksva kuu esimeseks päevaks — hiljemalt kümne päeva jooksul samast ajast arvates. Kui määratud tähtajal ei ole võimalik nõutavat bilanssi koostada, siis esitab juhatus sama tähtaja jooksul viimase tema poolt koostatud bilansi ja käibeandmed järgneva aja kohta arvates päevast, millele see bilanss on koostatud, kuni jooksva kuu esimese päevani. Juhul, kui juhatus nõutud andmeid ei esita, laseb kohus asjatundjail bilansi koostada organisatsiooni kulul.

§ 426. Kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise asja arutab kohus kutsudes välja esindajad:

a) organisatsiooni juhatuse ja revisjonikomisjoni poolt;

b) kõrgemalseisva kooperatiivorganisatsiooni või vastava registreerimisorgani poolt, kuuluvuse järgi (§ 424 teine lõige);

v) kohtule teadaolevate organisatsiooni usaldajate poolt.

Mõne mainitud esindaja või usaldaja mitteilmumine, samuti § 424 loetletud andmete ja arvamuste esitamata jätmine ei peata asja menetlust.

§ 427. Asjaolude selgitamiseks on kohus õigustatud:

a) nõudma kooperatiivorganisatsiooni asjade seisundisse puutuvate igasuguste materjalide esitamist kõigilt asutistelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt, samuti ka eraisikutelt;

b) nõudma organisatsiooni asjade seisundi kohta tema bilansi alusel arvamust neilt rahandusorganitelt, kelledele vastava organisatsiooni bilanss esitatakse avaliku aruandmise korras;

v) tarvitusele võtma teisi abinõusid, mis on vajalikud organisatsiooni asjade seisundi selgitamiseks, kooskõlas käesoleva koodeksi § 5.

§ 428. Esimene istung kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuse asja läbivaatamiseks peab olema kohtu poolt määratud mitte hilisemale ajale kui üks kuu pärast § 420 ettenähtud avalduste saabumist.

§ 429. Kohtumäärus kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise kohta avaldatakse kohtu poolt organisatsiooni kulul ajalehes „Известия ЦИК Союза ССР и ВЦИК" ja vabariikliku või kohaliku tähtsusega organisatsioonide suhtes peale selle

vastavas kohalikus ametlikus ajalehes organisatsiooni juhatuse asukoha järgi; samuti saadab kohus selle määruse vastavale registreerimisorganile sissekandmiseks majanduslikust käibest osavõtvate ettevõtete, organisatsioonide ja isikute riiklikku registrisse, või registreerimisraamatutesse, kuuluvuse järgi.

Kuulutuses teatatakse likvideerimiskomisjoni määramisest, selle aadress ja tähtaeg nõuete esitamiseks.

§ 430. Kohtumääruse peale kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise või mittetunnustamise kohta võib käesoleva koodeksi eeskirjade kohaselt kaevata vastavale instantsile kümne päeva jooksul arvates määruse kuulutamisest.

§ 431. Kuni kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise asja otsustamiseni on kohtul õigus hagi tagamise korras teha määrusi, milledega peatatakse igasugused täitetoimetused organisatsioonilt nii kohtukorras kui ka vastuvaidlematus korras sissenõudmise asjus, ja millega samuti keelatakse võõrandada ja üle anda organisatsiooni vara ja tasuda sellel lasuvaid kohustusi, kitsendustega, mis on ette nähtud § 440 teises ja kolmandas lõikes.

§ 432. Kooperatiivorganisatsiooni likvideerimine maksujõuetuse tõttu võib toimuda ainult käesolevas peatükis ettenähtud korras.

Kui organisatsiooni likvideerimisele on asutud

ilma maksujõuetuse asja algatamata kohtus, siis säilitavad organisatsiooni usaldajad, samuti § 420 näidatud organid õiguse pöörduda kohtu poole avaldusega tunnustada organisatsioon maksujõuetuks ühes kõigi käesolevas peatükis ettenähtud tagajärgedega.

2. jagu

Leppetoimingud.

§ 433. Kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise ärahoidmiseks võib tema juhatus kokkuleppel § 434 ettenähtud usaldajate enamusega sõlmida leppetoimingu kooperatiivorganisatsiooni maksete pikendamise ja ajatamise kohta ning tema võlgade vähendamise kohta.

§ 434. Leppetoimingut võib sõlmida ainult käesoleva koodeksi § 266 p. v ja g ettenähtud nõuete kohta, samuti NSVL Riigipanga nõuete kohta, mis tulenevad tema krediidioperatsioonidest.

Leppetoiming loetakse vastuvõetuks, kui sellega on nõustunud vähemalt kaks kolmandikku (nõuete summa järgi) usaldajaist, kelledele kuuluvad käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud nõuded, sealhulgas nende usaldajate enamus (nõuete summa järgi), kellede nõuded kuuluvad kolmandasse järjekohta.

§ 435. Leppetoimingu sõlmimisel on maksu- ja sotsiaalkindlustusvõlgade pikendamine, ajatamine

ja vähendamine lubatud ainult seaduses ettenähtud korras.

§ 436. Usaldajate jaoks, kes leppetoimingu sõlmimisega ei nõustunud, ei või selles määrata halvemaid rahuldamise tingimusi kui leppetoiminguga nõustunud usaldajate jaoks, kellede nõuded kuuluvad samadesse järjekohtadesse.

§ 437. Leppetoiming sõlmitakse kirjalikus vormis ja jõustub tema kinnitamisega selle kohtu poolt, kellele oleks allunud võlgnik-organisatsiooni maksujõuetuse asi, ning on kohuslik kõigile nimekirja kantud usaldajaile, kes on tähendatud § 434.

Leppetoimingu kinnitamise taotluse andmisel kohtusse on võlgnik-organisatsiooni juhatus kohustatud esitama leppetoimingu, samuti oma allkirjaga tõestatud organisatsiooni bilansi ning kõigi § 434 mainitud usaldajate nimekirja ühes nende aadresside ja neile võlguolevate summade äratähendusega, samuti ka teatise organisatsiooni võlgnevuse kohta nende nõuete järgi, milledele leppetoiming ei ulatu.

Asja arutamisest teatab kohus usaldajatele ja võlgnikule kutsetega. Kutsutud isikute mitteilmumine ei peata asja läbivaatamist.

§ 438. Kohus, kes leppetoimingu kinnitas, võib iga § 434 tähendatud usaldaja hagemisel selle toimingu tühistada juhul, kui võlgnik usaldajate kahjuks näitas ebaõigelt oma vara bilansis, mille ta esitas usaldajatele või kohtule (§ 437).

§ 439. Kui kooperatiivorganisatsioon tunnustatakse enne leppetoimingu täitmist maksujõuetuks, siis need usaldajate nõuded, mis olid leppetoimingu alusel vähendatud, ennistatakse rahuldamata osas nende täies suuruses.

3. jagu

Maksujõuetus.

§ 440. Kohtu poolt kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise määruse tegemise hetkest alates:

a) on keelatud väljaspool käesolevas peatükis ettenähtud korda võõrandada ja üle anda organisatsiooni vara, samuti tasuda organisatsioonil lasuvaid kohustusi;

b) lõpetatakse igasugused täitetoimetused organisatsioonilt nii kohtukorras kui ka vastuvaidlematus administratiivkorras võlgade ja maksuvõlgade sissenõudmise alal;

v) kohtuasjad nii hagides organisatsiooni vastu kui ka viimase hagides kolmandate isikute vastu peatatakse kuni likvideerimiskomisjoni astumiseni asjasse;

g) lõpetatakse viivitustrahvide ja intresside juurdearvutamine organisatsiooni igasugustele võlgadele;

d) kolmandate isikute nõuded organisatsiooni vastu, millede tähtpäev ei ole veel saabunud, loe-

takse organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise päeval maksmisele kuuluvaiks, kusjuures aga käendajate vastutuse tähtajad maksujõuetu organisatsiooni kohustuste eest, samuti ka tema vekslite pealdiste andjate vastutuse tähtajad jäävad jõusse.

Käesoleva paragrahvi p. a ja b ettenähtud keelud ei laiene maksujõuetu organisatsiooni valitsemise jooksvatele kuludele, samuti ka § 266 p. a ettenähtud nõuete rahuldamisele, välja arvatud sotsiaalkindlustusnõuded.

Rutturiknevate ainete müük ja jaekaubanduslik tegevus ei peatu, kui ei ole järgnenud erikeeldu kohtu poolt.

Kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamine ei võta usaldajatelt õigust protestida seatud korras organisatsiooni veksleid nendes ettenähtud tähtpäevade saabumisel.

§ 441. Pärast kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamist teatab kohus sellest viivitamata prokuratuurile uurimise algatamiseks selle kohta, kas organisatsiooni maksujõuetus ei ole tingitud ebamajanduslikkudest või muudest kuritegelikest toimetustest või tegevusetusest organisatsiooni ametiisikute poolt.

§ 442. Hiljemalt viie päeva pärast arvates organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise kohtumääruse tegemisest määrab kohus organisatsiooni asjade likvideerimiskomisjoni, kelle koosseisu kuulub esimees ja vähemalt kaks liiget. Sellega üheaegselt määratakse komisjoni esimehe asetäitja ja

kaks komisjoni liikmete asetäitjat. Need isikud määratakse kandidaatide hulgast, keda on esitanud:

a) kooperatiivliit, kelle liikmete koosseisu kuulus likvideeritav organisatsioon, või kui organisatsioon kooperatiivliitu ei kuulunud, siis registreerimisorgan;

b) likvideeritava organisatsiooni peakoosolek (volinike koosolek);

v) organisatsiooni usaldajate enamus (nõuete summa järgi).

Usaldajate poolt esitatud kandidaatide hulgast määratakse kohuslikult likvideerimiskomisjoni koosseisu usaldajate esindajad, mitte rohkem kui kaks liiget ja üks asetäitja, kuid seesuguste liikmete arv ei või moodustada likvideerimiskomisjoni enamust. Likvideerimiskomisjoni koosseisu määratakse kohuslikult ka üks kandidaatidest, kes on esitatud likvideeritava organisatsiooni peakoosoleku (volinike koosoleku) poolt.

Kui mainitud kandidaate õigeaegselt ei esitata, siis määrab kohus omal suval likvideerimiskomisjoni liikmed ja nende asetäitjad.

NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, VNFSV Rahanduse Rahvakomissariaadi või kohalike rahandusorganite avaldusel, kuuluvuse järgi, määratakse maksujõuetu krediit-kooperatiivorganisatsiooni asjas likvideerimiskomisjoni liikmeks üks rahandusametkonna esindaja. [1]

---

[1] Vt. § 420 juurde kuuluvat joonealust märkust.

§ 443. Kohus võib määrata likvideerimiskomisjoni koosseisu ühe esindaja huvitatud ametiühingu poolt viimase nõudel.

Algkooperatiivorganisatsioonide maksujõuetuse asjus võib kohus likvideerimiskomisjoni asemel määrata ühe likvidaatori nende õiguste ja kohustega, mis käesolevas peatükis on ette nähtud likvideerimiskomisjonile.

§ 444. Kohtu poolt likvideerimiskomisjoni (ainuisikliku likvidaatori) määramise hetkest peale lõpetavad maksujõuetu kooperatiivorganisatsiooni põhikirjas ettenähtud valitsemis- ja revisjoniorganid oma tegevuse ning organisatsiooni juhatus annab kõik organisatsiooni asjad ja vara üle likvideerimiskomisjonile.

Organisatsiooni peakoosolek (volinike koosolek) kutsutakse likvideerimiskomisjoni poolt kokku ainult likvideerimisaruande esialgseks kinnitamiseks (§ 472). Kui peakoosolek (volinike koosolek) aruannet ei kinnita, siis lahendab aruande kinnitamise küsimuse kohus.

§ 445. Likvideerimiskomisjoni kohustesse kuulub: maksujõuetu organisatsiooni aktiva ja passiva täpne kindlakstegemine; tema vara ülesotsimine, hindamine ja realiseerimine; võlgade sissenõudmine; likvideerimisbilansi koostamine; organisatsiooni vara likvideerimise ja usaldajate rahuldamise kava väljatöötamine ja selle kava täitmine.

Selleks kasutab likvideerimiskomisjon organisatsiooni juhatusele kuuluvaid õigusi ja võib astuda

kõigisse toimingutesse, kuivõrd need on vajalikud organisatsiooni likvideerimiseks, samuti hageda ja kosta kohtus ning esindada maksujõuetut organisatsiooni teistes asutistes.

Kui kooperatiivorganisatsioon on tunnustatud maksujõuetuks ajal, mil ta oli juba likvideerimisel teistel alustel, siis kohus, kelle menetlusel on maksujõuetuse asi, määrab § 442 korras moodustatud likvideerimiskomisjoni esitusel, millised toimetused, mis on seaduspäraselt tehtud likvideerimise korras enne organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamist, peavad jääma jõusse maksujõuetuse asja menetlusel ja ei kuulu tähendatud likvideerimiskomisjoni poolt uuesti teostamisele.

§ 446. Likvideerimiskomisjoni liikmed vastutavad solidaarselt nende poolt tekitatud kahju eest likvideeritava organisatsiooni liikmete ja usaldajate ees.

§ 447. Likvideerimiskomisjonil on õigus:

a) tunnustada lõppenuks organisatsiooni poolt enne likvideerimiskomisjoni määramist sõlmitud kahepoolsed lepingud, mis on mõlemalt poolt jäänud täielikult või osaliselt täitmata, ja teha lepinglastega vastavad lõpparved lepingu lõpetamise ajaks; seejuures lepinglaste kahjud, mis tekkinud lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest, võetakse lõpparvesse ainult nende varale tekitatud lauskahju ulatuses, nõuded aga nende lõpparvete järgi rahuldatakse seaduses ettenähtud järjekorras (§ 458);

b) jätta jõusse käesoleva paragrahvi p. a mainitud lepingud, kusjuures organisatsiooni võlgnevus lepingu selles osas, mis on lepinglase poolt täidetud enne organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamist, tasutakse seaduses ettenähtud järjekorras (§ 458), kuna organisatsiooni kohustused lepingu selles osas, mis on lepinglase poolt täidetud pärast organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamist, tasutakse § 459 korras.

Kui likvideerimiskomisjon ei teata lepinglasele käesoleva paragrahvi p. a tähendatud lepingu lõpetamisest ühe kuu jooksul arvates likvideerimiskomisjoni moodustamisest, siis leping säilitab oma jõu ja temale kohaldatakse käesoleva paragrahvi p. b eeskirju.

§ 448. Kui on tõendatud § 449 ettenähtud olud, siis likvideerimiskomisjoni hagemisel kohus, kelle menetluses on kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuse asi, tühistab organisatsiooni poolt enne tema maksujõuetuks tunnustamist tehtud toimetused, mis on sihitud:

a) üksikute usaldajate ennetähtaegsele rahuldamisele;

b) lisatagatise andmisele või tagatise muutmisele üksiku usaldaja kasuks, varem tekkinud kohustuse järgi;

v) ainult mõnede usaldajate rahuldamisele nende hulgast, kelle nõuete tähtpäevad olid juba saabunud.

§ **449.** Paragrahvi 448 p. a ja b ettenähtud toimetused tühistatakse:

a) kui nad olid tehtud kolme kuu jooksul enne organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise asja algatamist ja kui ühtlasi nende tegemise ajal organisatsioon oli juba tegelikult maksuvõimetu (§ 421 p. a);

b) kui nad olenemata eeltähendatud kolmekuisest tähtajast olid võlgniku poolt tehtud sihiga tekitada kahju teistele usaldajatele ja kui võlgniku lepinglased sellest sihist teadsid.

Paragrahvi 448 p. v ettenähtud toimetused tühistatakse, kui nendega oli tekitatud kahju teistele usaldajatele ja kui ühtlasi nende tegemise ajal kooperatiivorganisatsioon oli juba tegelikult maksuvõimetu (§ 421 p. a) ning pooled sellest teadsid.

Käesolev paragrahv ei laiene nendele toimetustele, mis on sihitud § 266 p. a ja b ettenähtud nõuete rahuldamisele, välja arvatud NSVL Riigipanga nõuded, mis tulenevad tema krediidioperatsioonidest.

§ **450.** Peale § 448 ja 449 ettenähtud juhtude on likvideerimiskomisjon õigustatud üldisel seaduslikul alusel vaidlema organisatsiooni poolt tehtud muude toimetuste kehtivuse vastu.

§ **451.** Maksujõuetu kooperatiivorganisatsiooni igal usaldajal on õigus kuni maksujõuetuse asja menetluse lõpetamiseni likvideerimiskomisjonile ette panna, et see tõstaks vaidluse § 448 ja 449

tähendatud toimetuste vastu, mis on teostatud kooperatiivorganisatsiooni endise juhatuse poolt.

Likvideerimiskomisjoni keeldumise korral on iga usaldaja õigustatud omal nimel esitama vastava hagi kohtule, kelle menetluses on maksujõuetuse asi.

§ 452. Juhul, kui § 448, 449 või 450 põhjal tühistatakse kooperatiivorganisatsiooni endise juhatuse toimetus, on organisatsiooni lepinglane kohustatud tagastama likvidatsioonitompu kõik selle, mis ta tähendatud toimetuse alusel on saanud, kuid siiski ainult määral, mis ei ületa kõigi usaldajate täielikuks rahuldamiseks puudujäävat summat. Pärast seda rahuldatakse sellise lepinglase nõuded ühistel alustel teiste usaldajatega.

§ 453. Kõik usaldajate nõuded, olenemata nende alusest ja tagamisviisist, samuti olenemata sellest, kas nende täitmise tähtpäev on saabunud või ei ole veel saabunud, peavad olema likvideerimiskomisjonile üles antud hiljemalt kolme kuu jooksul arvates § 429 ettenähtud kuulutuse avaldamisest. Likvideerimiskomisjon omalt poolt teeb kindlaks nõuete ülesandmise tähtaja lõpuks kõik organisatsiooni võlad, olenemata sellest, kas saabub või ei saabu ülesandmisi usaldajatelt.

Kui mõningate usaldajate nõuded ei ole määratud tähtpäevaks usaldajate eneste poolt üles antud ega ole selleks ajaks kindlaks tehtud ka likvideerimiskomisjoni poolt, siis sääraste nõuete järgi usaldajad võivad neid likvideerimiskomisjonile üles

anda ülejäänud likvideerimistähtaja jooksul. Kuid säärased pärast tähtaja möödumist avaldatud ja likvideerimiskomisjoni poolt tunnustatud nõuded rahuldatakse seatud järjekorras (§ 458) ainult sellest organisatsiooni varast, mis ülesandmise ajaks ei ole veel likvideerimiskomisjoni otsustega ära jaotatud teiste usaldajate vahel.

Pärast tähtaja möödumist ülesantud nõuetele, mida likvideerimiskomisjon ei ole tunnustanud, rakendatakse vastavalt ka § 457 ja 460 eeskirju.

§ 454. Hiljemalt kolme kuu jooksul arvates nõuete ülesandmise tähtaja möödumisest koostab likvideerimiskomisjon ja teeb usaldajaile teatavaks tema poolt tunnustatud ja mittetunnustatud nõuete nimekirja, ära tähendades summa, millises need on tunnustatud, samuti järjekoha, millesse nad on arvatud. Seejuures nõuded, mis põhjenevad jõustunud kohtuotsustel, samuti nõuded, mis kuuluvad sissenõudmisele vastuvaidlematus korras, kui ka viimaste nõuete peale oli edasi kaevatud, kuid kaebused on jäetud tagajärjeta, kantakse igal juhul tunnustatud nõuete nimekirja.

Paragrahvi 453 teises lõikes ettenähtud nõuete suhtes algab käesolevas paragrahvis seatud tähtaeg nõude ülesandmise päevast, kuid selle tähtaja lõpp ei või ületada tähtaega, mis on antud likvideerimise lõpetamiseks.

§ 455. Kooperatiivorganisatsiooni võlgnevuse suuruse kindlakstegemisel tasaarvestab likvideeri-

miskomisjon vastunõuded täies summas, kui need nõuded on tekkinud enne organisatsiooni maksujõuetuks tunnustamise kohtumääruse tegemist ja kui seejuures nad seaduse järgi kuuluvad tasaarvestamisele.

Tasaarvestus ei ole lubatud, kui organisatsiooni võlgnik omandas kolmandalt isikult nõude organisatsiooni vastu või kui organisatsiooni usaldajale läks üle kolmanda isiku võlgnevus organisatsioonile pärast maksujõuetuse asja algatamist kohtus.

Likvideerimiskomisjoni otsuse peale tasaarvestusest keeldumise kohta võib kaevata § 461 korras kohtule, kelle menetluses on maksujõuetuse asi.

§ 456. Paragrahvis 454 näidatud tähtaja jooksul on likvideerimiskomisjon kohustatud esitama vastavatele organitele kaebusi nende tema poolt täielikult või osaliselt tunnustamata jäänud nõuete vastu, mis seaduse järgi kuuluvad sissenõudmisele vastuvaidlematus korras ja millede kohta kuni likvideerimiskomisjoni moodustamiseni ei olnud kaebusi esitatud. Selliste kaebuste jaoks seatud tähtajad ei ole likvideerimiskomisjonile kohuslikud.

§ 457. Kümne päeva jooksul arvates teate saamisest nõuete täieliku või osalise mittetunnustamise kohta, välja arvatud § 456 ettenähtud juhud, on organisatsiooni usaldajad õigustatud üldises korras esitama likvideerimiskomisjoni vastu nende nõuete tunnustamise hagi.

Paragrahvi 453 teises lõikes ettenähtud nõuete suhtes ei või käesolevas paragrahvis ettenähtud

tähtaeg ületada likvideerimise lõpuleviimiseks määratud tähtaega.

§ 458. Usaldajate nõuete rahuldamise järjekorra määramine toimub Tsiviilkoodeksi § 99 ja 101 ning käesoleva koodeksi § 266, 266[1] ja 266[2] kohaselt.

§ 459. Nõuded, mis tulenevad pärast kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuks tunnustamist tekkinud alustest, rahuldatakse üldisel alusel nii, nagu organisatsiooni ei oleks tunnustatudki maksujõuetuks, välja arvatud kahjude tasumise nõuded, mis tulenevad lepingu lõpetamisest § 447 p. a kohaselt.

§ 460. Kuni § 456 ja 457 korras esitatud hagide ja kaebuste lahendamiseni nõuete kohta, mis likvideerimiskomisjon on täielikult või osaliselt jätnud tunnustamata, samuti kuni § 459 tähendatud nõuete kohta esitatud hagide otsustamiseni on likvideerimiskomisjon kohustatud eraldama vastavad summad juhuks, kui vaieldav nõue tunnustatakse rahuldamisele kuuluvaks ning haginõuded kohtu poolt välja mõistetakse.

§ 461. Usaldajate kaebused nõuete ebaõige arvamise kohta ühte või teise järjekohta, samuti nõuete rahuldamiseks minevate summade ebaõige jaotuse kohta vaatab läbi kohus, kelle määrusega on organisatsioon tunnustatud maksujõuetuks. Neid kaebusi võib esitada viie päeva jooksul arvates likvideerimiskomisjoni otsuse kohta teate saamisest.

§ 462. Kui pärast maksujõuetu organisatsiooni vara likvideerimisest saadud summade jaotust usaldajate vahel jääb järele täielikult või osaliselt rahuldamata nõudeid ning kui seejuures maksujõuetu organisatsiooni põhikirjas on ette nähtud organisatsiooni liikmete lisavastutus organisatsiooni kohustuste eest, siis koostab likvideerimiskomisjon osaliselt või täielikult katmata jäänud nõuete kohta koondarvestuse ning saadab selle allkirja vastu kõigile usaldajaile, kes ei ole saanud rahuldust.

Kümne päeva jooksul arvates arvestuse saamisest on igal mainitud usaldajal õigus likvideerimiskomisjoni nimele esitatava kirjaliku avaldusega nõuda, et pööratakse sissenõue maksujõuetu organisatsiooni liikmete varale nende lisavastutuse korras.

§ 463. Kui sissenõude pööramiseks maksujõuetu organisatsiooni liikmete varale on esitatud nõudmine rahuldamata jäänud usaldajate enamuse poolt (nõuete summa järgi), siis on likvideerimiskomisjon kohustatud hiljemalt viie päeva jooksul arvates usaldajate enamuselt (nõuete summa järgi) eeltähendatud avalduste saamisest koostama täiendava arvestuse, lähtudes tunnustatud nõuete täielikust rahuldamisest ja ära näidates, millise summa peab oma vastutuse piirides maksujõuetu organisatsiooni iga liige maksma organisatsiooni võlgade katteks.

Likvideerimiskomisjon teeb tasumisele kuuluvad

summad ja tasumise tähtaja maksujõuetu organisatsiooni liikmetele teatavaks kirjalikkude ettepanekutega.

Tasumise tähtaeg ei määrata pikem kui kolm kuud.

Krediit-kooperatiivorganisatsiooni maksujõuetuse korral teostab likvideerimiskomisjon sissenõuet selle organisatsiooni liikmetelt lisavastutuse korras ilma usaldajate avalduseta.[1]

§ 464. Maksujõuetu organisatsiooni liikmed, kes on likvideerimiskomisjoni poolt § 463 korras võetud lisavastutusele organisatsiooni kohustuste eest, on õigustatud kümne päeva jooksul arvates likvideerimiskomisjoni teadaande ja arvestuse saamisest esitama likvideerimiskomisjonile kirjalikud vastuväited mainitud arvestuses esinevate ebaõigsuste kohta. Kui likvideerimiskomisjon tunnustab vastuväited põhjendatuks, teeb ta koostatud arvestuses vastavad muudatused. Kui aga likvideerimiskomisjon tunnustab vastuväited põhjendamatuks, siis ta esitab protestitud arvestuse läbivaatamiseks ja kinnitamiseks kohtule, kelle menetluses on maksujõuetuse asi.

Kohus kutsub arvestuse läbivaatamisele likvideerimiskomisjoni esindaja ning maksujõuetu organisatsiooni liikmed, kes on esitanud vastuväiteid. Kutsutud isikute mitteilmumine ei peata asja läbivaatamist.

---

[1] Vt. § 420 juurde kuuluvat joonealust märkust.

§ 465. Juhul, kui maksujõuetu organisatsiooni mõni liige tähtajal ei tasu täiendava arvestusega määratud summasid (§ 463), nõuab likvideerimiskomisjon need summad sisse täitepealdise alusel, mis on tehtud likvideerimiskomisjoni asukoha notariaalorgani poolt. Summasid, mis mõnelt organisatsiooni liikmelt on jäänud sisse nõudmata, nõuab likvideerimiskomisjon täiendavalt teistelt liikmetelt ainult juhtudel ning korras, mis on ette nähtud maksujõuetu organisatsiooni põhikirjas.

§ 466. Summad, mis on sisse tulnud maksujõuetu organisatsiooni liikmetelt nende lisavastutuse alusel, jaotab likvideerimiskomisjon täiendavalt organisatsiooni usaldajate vahel, kes ei ole oma nõuete järgi saanud täielikku või osalist rahuldust, kinni pidades seaduses ettenähtud järjekorrast (§ 458).

§ 467. Kui sissenõude pööramist maksujõuetu organisatsiooni liikmete varale ei taotle rahuldamata jäänud usaldajate (§ 463) enamus (nõuete summa järgi), siis sissenõude pööramine maksujõuetu organisatsiooni liikmete varale ei toimu ja organisatsiooni likvideerimine loetakse lõpetatuks temale kuuluva vara jaotusega usaldajate vahel.

Kui aga maksujõuetu organisatsiooni varast rahuldamata jäänud nõuete hulgas on esimese järjekoha nõudeid (§ 458), siis need rahuldatakse likvideerimiskomisjoni poolt sissenõude pööramise teel organisatsiooni liikmete varale nende lisavastutuse korras, olenemata esimese järjekoha usaldajate sellekohasest nõudmisest.

§ 468. Kui pärast kõigi tunnustatud nõuete täielikku rahuldamist ja vaieldavate nõuete tagamist (§ 460) selgub organisatsiooni vara likvideerimisest saadud summadest ülejääk, siis see pööratakse nende osamaksude ja teiste tagastamisele kuuluvate sissemaksude katteks, mida on kooperatiivorganisatsiooni kapitalidesse maksnud tema liikmed, võrdeliselt üksikute liikmete sissemaksusummadega.

Pärast seda veel ülejäänud organisatsiooni vara annab likvideerimiskomisjon üle kuuluvuse järgi, vastavalt maksujõuetu organisatsiooni põhikirjale.

§ 469. Likvideerimiskomisjon on kohustatud lõpule viima organisatsiooni likvideerimise hiljemalt ühe aasta jooksul arvates § 429 ettenähtud kuulutuse avaldamisest. Seda tähtaega võib erilise määrusega pikendada kohus, kes organisatsiooni maksujõuetuks tunnustas, kuid ainult erandjuhtudel ja mitte kauemaks kui kuueks kuuks.

§ 470. Pärast seda, kui organisatsiooni likvideerimine on § 472 korras või vastavatel juhtudel § 473 eeskirjade kohaselt lõpetatud, loetakse tühistatuiks kõik nii ülesantud kui ka ülesandmata jäänud rahuldamata nõuded, ükskõik milles need ka seisaksid. Siiski jääb jõusse kolmandate isikute vastutus, mis on tekkinud § 421 tähendatud kohustustest, samuti käendajate vastutus usaldajate ees käesoleva peatüki korras tunnustatud nõuete suhtes.

§ 471. Likvideerimiskomisjoni ülalpidamise ku-

lud kaetakse likvidatsioonitombust vastavalt eelarvele, mille on kinnitanud kohus likvideerimiskomisjoni määramisel.

§ 472. Pärast likvideerimise lõpetamist koostab likvideerimiskomisjon aruande ja esitab selle kohtule kinnitamiseks, silmas pidades vastavatel juhtudel § 444 teise lõike eeskirju. Ühes aruandega antakse kohtule üle kogu likvideerimistoimik.

Aruande kinnitamisel teeb kohus likvideerimiskomisjoni tegevuse lõpetamise määruse.

§ 473. Kui likvideerimiskomisjoni tegevuse lõpetamise hetkeks jäävad järele üksikud lõpetamata hagiasjad, siis neis asjus paneb kohus omal suval esinduse sama süsteemi kõrgemalseisvale kooperatiivühendusele või ühele maksujõuetu organisatsiooni liikmele või ühele selleks nõusolekut avaldanud usaldajale riigiorganite või kooperatiivorganisatsioonide hulgast.

Maksujõuetu organisatsiooni esindaja lõpetamata kohtuasjus ei kanna nende järgi varalist vastutust hagejate ees, ning viimastele väljamõistetud nõuded kaetakse, silmas pidades kindlaksmääratud järjekorda (§ 458), likvideerimiskomisjoni poolt reserveeritud (§ 460) kui ka muudest likvidatsioonitompu kuuluvatest summadest.

Maksujõuetu organisatsiooni esindaja lõpetamata kohtuasjus kasutab kõiki pooltele protsessis kuuluvaid õigusi. Ta on kohustatud sissenõutud summad, samuti § 460 korras reserveeritud ning muude likvidatsioonitompu kuuluvate summade

ülejäägid pärast asjaajamise kulude mahaarvutust jaotama lühima tähtaja jooksul käesoleva peatüki eeskirjade kohaselt usaldajate vahel, kes ei ole saanud rahuldust; pärast seda osutuva ülejäägi peab ta § 468 kohaselt üle andma kuuluvuse järgi ning esitama kohtule aruande oma tegevuse kohta. Pärast selle aruande kinnitamist teeb kohus määruse esindaja vabastamise kohta temale pealepandud kohustest.

Usaldajate kaebused eeltähendatud esindaja ebaõigete toimetuste peale esitatakse juhtudel ning korras, mis käesolevas peatükis on ette nähtud likvideerimiskomisjoni toimetuste peale kaebamiseks.

LISA (XXII PEATÜKILE)

Vahekohtu põhimäärus.

VKTK määrus 16. oktoobrist 1924 (VSKK 1924, nr. 78, art. 783)

§ 1. Iga vaidlust tsiviilõiguse kohta eraisikute (sealhulgas ka kollektiivide) vahel võib poolte kokkuleppel anda vahekohtu lahendada, kes toimib alljärgnevais paragrahvides ettenähtud korras.

Märkus 1. Vaidlusi, mis Kohtukorralduse määrustiku § 2 p. v, g ja d põhjal[1] alluvad erikohtute ja -asutiste menetlusele, ei või anda vahekohtu läbivaatamisele.

Märkus 2. Käesolev põhimäärus ei laiene vahekohtutele, mis moodustatakse Tööseaduste koodeksi § 168 ja järgmiste ning nende paragrahvide arendamiseks antud eeskirjade alusel.

§ 2. Vahekohus moodustatakse kõigi vaidlusosaliste igakordsel erikokkuleppel, mispärast leping,

---

[1] VNFSV kohtukorralduse määrustik 1922. aastast on tühistatud.

mille kohaselt üldse kõik või teatav liik kõiki tulevikus tekkida võivaid vaidlusi kuuluvad vahekohtu lahendamisele, ei võta sellise lepingu sõlminud isikuilt õigust pöörduda vastava kohtu poole, kooskõlas Tsiviilprotsessi koodeksi üldeeskirjadega.

§ 3. Vahekohtu koosseis moodustatakse poolte suval kas ühest kohtunikust või mitmest kohtunikust, kes on valitud võrdsel arvul kummagi iseseisvaid taotlusi omava protsessiosalise poolt, ning ühest kõigi teiste kohtunikkude poolt ühiselt valitud kohtunikust.

§ 4. Vahekohtu liikmeks ei või olla isikud: a) kellede õigused on kohtu poolt piiratud (Kriminaalkoodeksi § 40)[1]; b) kes on uurimise või kohtu all; v) kelledelt on kohtu- või distsiplinaarkorras võetud õigus olla kohtuametites.

§ 5. Kokkuleppe asja arutamise kohta vahekohtus peab olema väljendatud erilises kirjalikus aktis (vahekohtukiri), mis sisaldab: a) vaidlusosaliste täieliku nimetuse ja aadressi; b) vahekohtu moodustamiseks volituste äratähenduse juhtudel, mil vahekohtukiri koostatakse kollektiivi nimel või mitte protsessijate eneste poolt; v) kohtu otsustada antud vaidluse eseme; g) valitud kohtunikkude täpse nimetuse, kusjuures tuleb ära tähendada, kes neist on valitud eesistujaks (ees-, isa- ja perekonnanimi); d) asja otsustamise tähtaja; e) vahekohtukirja koostamise koha ja aja; ž) valitud vahekohtu-

[1] Vastab kehtiva KrK §-le 31.

liikmete nõusoleku; z) kõigi vaidlusosaliste ja vahekohtuliikmete allkirjad.

§ 6. Vahekohtukiri kuulub kohuslikult notariaalsele tõestamisele (Tsiviilprotsessi koodeksi § 199).

§ 7. Kohtunikkude vahetus enne asja lõpetamist ei ole lubatud. Protsessija on õigustatud kokkuleppest loobuma, kui ta tõendab, et mõni kohtunik on asja lõpplahendusest huvitatud ning et sellest asja olust ta ei olnud vahekohtukirja allakirjutamisel teadlik.

§ 8. Juhul, kui mõni kohtunik sureb, ära sõidab või raskesti haigestub, oleneb poolte kokkuleppest, kas anda vaidluse lahendus kohalolevale kohtukoosseisule, või valida uus kohtunik selle poole nimetusel, kes valis kohtukoosseisust väljalangenud kohtuniku; selle kohta tehakse vahekohtukirjal enesel pealdis, millele alla kirjutavad kõik teised kohtunikud ja pooled.

§ 9. Vahekohtutes menetletavad asjad on vabastatud tempel- ja kantseleimaksust. Kohtulõivu võetakse pooles suuruses (Tsiviilprotsessi koodeksi § 200).[1]

§ 10. Asjaosalised, kes andsid nõusoleku asja arutamiseks vahekohtus, ei või sellest loobuda enne vahekohtukirjas ettenähtud tähtaja möödumist, välja arvatud käesoleva määrustiku § 7 näidatud juhud. Kui vahekohtukirjas asja lõpetamiseks tähtaega märgitud ei ole, siis peab asja aru-

[1] TsPK § 200 tühistamisega on § 9 kaotanud jõu.

tamine olema lõpetatud ühe kuu jooksul arvates vahekohtukirja tõestamisest.

§ 11. Vahekohus ei ole seotud kohtumenetluse vormiliste eeskirjadega; kuid ta ei või siiski otsustada asja ilma poolte seletusi kuulamata ja ilma nende väljakutseta seletuste andmiseks.

§ 12. Vahekohus loetakse mittetoimunuks: a) tähtaja möödumise tagajärjel; b) mõne kohtuniku loobumise või taandamise (§ 7) tagajärjel; v) kui asja menetlusel avastub asjaolu, mis annab aluse algatada kriminaaljälitust mõne protsessija vastu ning mis võib avaldada mõju asja lahendusele; g) mõne protsessija surma korral.

§ 13. Vahekohtu otsus tehakse häälteenamusega.

§ 14. Otsus väljendatakse kirjalikus vormis, kusjuures temas kohuslikult peab olema näidatud: a) otsuse tegemise aasta, kuu, päev ja koht ning vahekohtu koosseis; b) vahekohtukiri, mille alusel kohus tegutses; v) kõigi vaidlusosaliste nimetus; g) vaidluse ese; d) vahekohtu otsuse sisu; e) menetluskulude ja lõivude jaotus.

§ 15. Otsusele kirjutavad alla kõik kohtunikud. Mõne kohtuniku keeldumine allakirjutamisest ja eriarvamus märgitakse otsusel enesel. Otsusel, millele on alla kirjutanud kohtunikkude enamus, on seadusjõud.

§ 16. Otsus kuulutatakse protsessijatele kohtuistungil, mille kohta nad annavad allkirja otsusel enesel. Kui pool keeldub alla kirjutamast või jääb

kaaluvate põhjusteta kohtuistungile ilmumata, loetakse otsus talle kuulutatuks, mille kohta otsusel tehakse eesistuja märge.

§ 17. Vahekohtuotsuse kontrollimise kord on määratud Tsiviilprotsessi koodeksi § 202—203 eeskirjadega.

PARAGRAHVIDE JÄRGI SÜSTEMATISEERITUD MATERJALE

Paragrahv 2 juurde

§ 1. Asudes tsiviilasja arutamisele, peab kohus kõigepealt veenduma, kas hageja on see huvitatud pool, kellest kõneleb TsPK § 2, või teiste sõnadega, lahendama küsimuse selle kohta, kas hagejal on õigus esitada antud hagi. Põhiliseks mõõdupuuks seejuures on põhimõte, et igale füüsilisele ja juriidilisele isikule seadus lubab kaitsta kohtus ainult tema enda või seaduslikult tema kaitsmisele usaldatud õigust. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

§ 2. TsPK üldaluste kohaselt ei ole lubatud esitada teistkordset hagi samade poolte poolt, sama eseme kohta ja samadel alustel. (VNFSV Ülemkohtu määrusest 7. apr. 1924. a. prot. nr. 9.)

§ 3. Poolte leppimine tsiviilasjus on võimalik igas protsessi staadiumis. Ülemkohtu pleenum juhib tähelepanu tarvidusele iga kord väikeste tsiviilvaidluste arutamisel mitte takistada pooltel lõpe-

tada asja leppega, kui selles leppetoimingus ei ole näha nõrgema poole huvide rikkumist, vaid kõigiti selleks kaasa aidata. Tsiviilprotsessi koodeksis on ju otseselt ette nähtud, et pooled, olenemata nende pöördumisest kohtusse, on õigustatud iga moment asja lõpetama leppega, kuid seejuures on tarvilik, et see leppetoiming ei libiseks välja kohtu järelevalve alt ja et seda kohtu poolt kontrollitaks.

Poolte leppimist peab võimaldatama igas menetluse seisus, sest väljamõistmine ei ole veel täielik sissenõudmine, ning hagejal on vahel kasulikum saada kas või mingisugustki summat, mis on reaalne, kui omada täitelehte terve summa kohta ja mitte midagi saada. Seejuures kokkulepped, mis on seoses kohtuotsusega väljamõistetust loobumisega, võivad kuuluda tõestamisele organite poolt, kelledel on õigus tõestada aktide tegemist samuti kui teiste lepingute sõlmimist. Juhul, kui tõuseb vaidlus kokkuleppe kehtivuse kohta, rakendab kohus otsuse tõlgitsemise korras TsPK § 2, s. t. kas kinnitab või tühistab toimunud kokkuleppe. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 5. märtsist 1928. a. prot. nr. 6.)

§ 4. Vt. § 108 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 3 juurde

§ 1. NSV Liidu seadused on ühteviisi kehtivad kõigi liiduvabariikide territooriumil. (NSVL Konstitutsiooni § 19.)

§ 2. Lahkumineku korral liiduvabariigi seaduse ja üleliidulise seaduse vahel kehtib üleliiduline seadus. (NSVL Konstitutsiooni § 20.)

§ 3. NSV Liidu seadused on kohuslikud Eesti NSV territooriumil. (ENSV Konstitutsiooni § 17.)

§ 4. Üksikute liiduvabariikide sisult erinevate, varavahekordi korraldavate seaduste kohaldamise kord. Liiduvabariikide seadusandluses on osalisi lahkuminekuid varavahekordi korraldavates seadus-eeskirjades.

Et kõrvaldada kohtupraktikas lahkuminekuid ja luua kindlaid eeskirju üksikute liiduvabariikide sisult erinevate, varavahekordi korraldavate seaduste kohaldamise korras, NSVL Ülemkohtu 32. pleenum seletab:

1. Toimingute ja aktide kehtivus (nende vormi, samuti osaliste õigus- ja teovõime suhtes) määratakse kindlaks selle vabariigi seaduste alusel, kelle maa-alal nad on sõlmitud.

2. Varalised vaidlused, mis tulenevad asjaõiguste (hoonestus- ja pandiõiguse) teostamisest, lahendatakse asja asukoha seaduste järgi.

3. Varalistele vaidlustele, mis tekivad võlaõiguse alusel, samuti mis tulenevad abielu-alimendivahekordadest ja kahju tekitamisest, kohaldatakse vaidluse lahendamise koha seadust.

Vaidlusest osavõtva poole nõudel peab kohus neil juhtudel kohaldama:

a) vaidlustes kohustuste järgi — kohustuse täitmise koha seadust;

b) kui kohustuse täitmise kohta ei saa kindlaks määrata, siis tuleb kohaldamisele: rahaliste kohustuste suhtes — usaldaja viibimiskoha seadus, ja muude kohustuste suhtes — selle koha seadus, kus võlgnik viibis lepingu sõlmimise hetkel;

v) vaidlustes alimentide maksmise kohta lahutatud abikaasale — selle vabariigi seadusandlust, kus pooled kõige kestvamalt olid abielulis-perekondlikes suhetes;

g) kahju tekitamisest tulenenud hagides — delikti toimepaneku koha seadust.

4. Aegumise küsimused, välja arvatud need, mis on seoses asjaõiguse teostamisega, lahendatakse vaidluse lahenduse koha seaduste järgi; ühe poole nõudel peab kohus kohaldama liiduvabariikide seadusi, vastavalt käesoleva seletuse § 3 p. a, b, v ja g eeskirjadele.

5. Käesolev seletus ei käi protsessinormide kohaldamise kohta. (NSVL Ülemkohtu 32. pleenumi määrus 10. veebr. 1931. a.)

§ 5. Kohtupidamise normid, mis on kehtivad asja arutuse hetkel, on kohtule kohuslikud, olenemata sellest, millal tekkisid antud vaidluse õigussuhted. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 17. jaan. 1927. a. prot. nr. 2.)

§ 6. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 4 juurde

§ 1. TsPK § 4 ei anna kohtule õigust jätta asjas kohaldamata Töölis-Talupoegade Valitsuse otseseid seadusi või korraldusi antud küsimuse kohta, kui selliseid on olemas. Juhtudel, mil on tarvilik vaidlusküsimust lahendada nõukogude seadusandluse üldistel alustel ja Töölis-Talupoegade Valitsuse üldpoliitika alusel, peab kohus, mitte ainult piirdudes viitega neile alustele, üksikasjaliselt oma otsuses põhistama, millistele nimelt seadusandluse üldalustele või millisele valitsuse üldpoliitikale ta oma otsuse rajab, sest et ilma sellise üksikasjalise põhistuseta jääb otsus paljasõnaliseks, s. o. põhjendamatuks, ning osutub täiesti võimatuks kontrollida selliste üldviidete õigsust. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

Paragrahv 5 juurde

§ 1. Protsessuaalnorme tuleb tsiviilprotsessis kohaldada kõrvalekaldumatult.

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et on tarvis täpselt ja rangelt täita kõiki Tsiviilprotsessi koodeksi nõudeid, eriti aga neid paragrahve, mis tagavad protsessis poolte huve, nagu: § 3, 5, 9, 11, 12, 30, 80, 118, 128, 152, 166, 171, 184 jt. (esimeses astmes) ning 237, 240, 242, 244 ja 248 (teises astmes).

Igasugused lihtlabastamised protsessinormide

rakendamisel asja arutuse „kiirendamise" ning kohtu töö „kiirendamise" sihiga tekitavad tõelikult ainult asja venimist otsuse pärastise tühistamise tõttu kassatsioonikorras või järelevalvekorras, asja puuduliku uurimise tagajärjel.

2. Esimese astme kohtu põhiliseks kohuseks on asja olude kõigekülgne uurimine ja faktide täpne kindlakstegemine. Seepärast on tsiviilasjade kohtulik eel-ettevalmistus (TsPK § 80) kohuslik kõigil juhtudel, välja arvatud need, kus asja olude selguse ja tõendite täiuslikkuse tõttu kohtunik leiab eel-ettevalmistuse olevat ülearuse.

Kutsudes pooli ja tunnistajaid kohtusse Tsiviilprotsessi koodeksis kindlaksmääratud vormi järgsete kohtukutsetega, peab kohus tarvitusele võtma kõik abinõud nende õigeaegseks kätteandmiseks ning määrama asja arutamisele sellise arvestusega, et pooltel oleks küllaldane tähtaeg õigeaegseks ilmumiseks kohtusse ning asja ettevalmistamiseks. Asudes asja arutamisele on kohus kohustatud kontrollima, kas pooltele on asja arutuse päevast teatatud Tsiviilprotsessi koodeksis ettenähtud korras, ning kui selles on kahtlus, siis asja arutamise edasi lükkama.

Vältides igapidi põhjusetut asja edasilükkamist ja venitamist selle arutusel, peab kohus siiski asja arutuse edasi lükkama, kui see on tarvilik tunnistajate ülekuulamiseks asjaolude kohta, milledel on tähtsust, või tarvilikkude dokumentide esitamiseks, samuti ekspertiisi toimetami-

seks. Lükates asja arutuse edasi peab kohus seejuures oma määruses täpselt näitama, millised konkreetsed tõendid ja millisel tähtajal tuleb esitada ja milline pool peab need esitama. Parem on asi lahendada veidi hiljem kui otsustada see ebaõigelt, sest põhjendamatu otsuse järgneva tühistamise korral kõrgema kohtuastme poolt ei ole tulemuseks lõpliku otsuse tegemise kiirendamine antud asjas, vaid selle määratu venitamine. Kuulates üle ühe poole tunnistajaid on kohus kohustatud samuti üle kuulama teise poole tunnistajaid, kui nende ütlused asjasse puutuvad. Tuleb meeles pidada, et pooled on kohtus üheõiguslikud, ning et kohus peab pooli protsessis aitama ja selleks vajalikke abinõusid tarvitusele võtma TsPK § 5 korras. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a. ja 8. maist 1941. a. nr. 18/6/u.)

§ 2. Tsiviilasjade arutamisel ei või kohtud piirduda ainult poolte toimetuste tsiviiltagajärgedega, vaid peavad poolte vahekorrad välja selgitama terves ulatuses ning sealhulgas tingimata läbi arutama ja lahendama küsimuse nende kriminaalvastutuse kohta, kui on selgunud kuritegusid, peatades tsiviilasja menetluse neil juhtudel, kui tsiviilasja otsustamine oleneb kriminaalasja arutamise tulemusest. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 2. nov. 1935. a. prot. 77.)

Paragrahv 9 juurde

§ 1. Kohtupidamine toimub liidu- või autonoomse vabariigi või autonoomse oblasti keeles, kusjuures isikuile, kes seda keelt ei oska, tagatakse täielik tutvumine kohtuasja materjalidega tõlgi kaudu, samuti ka õigus esineda kohtus oma emakeeles. (NSVL Konstitutsiooni § 110.)

§ 2. Kohtupidamine Eesti NSV-s toimub eesti keeles, kusjuures isikuile, kes seda keelt ei oska, tagatakse täielik tutvumine kohtuasja materjalidega tõlgi kaudu, samuti ka õigus esineda kohtus oma emakeeles. (ENSV Konstitutsiooni § 82.)

§ 3. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 10 juurde

Kriminaalasjadest tulenevate tsiviilhagide arutamine.

§ 1. Seletada:

1) et tsiviilhagi, mis tuleneb kriminaalasjast ning mis on esitatud tsiviilkohtupidamise korras tema läbi vaatamata jätmise tõttu kriminaalkohtus (KrPK § 328), allub kõigile tsiviilkohtumenetluse eeskirjadele, eriti ka lõivude ja muude maksude võtmise suhtes;[1]

2) et tsiviilhagi, mille on kriminaalkohus tunnustanud põhjendatuks ja rahuldamisele kuuluvaks, kuid mis on antud tsiviilkohtule tema rahul-

[1] Vt. joonealust märkust lk. 211.

damise määra kindlakstegemiseks (KrPK § 329), vabastatakse kohtulõivust sellelt hagisummalt, mis oli esitatud kriminaalkohtus, kuid mitte teistest maksudest ega kohtukuludest (ekspertiis jm.); [1]

3) et kohus teeb otsused ka KrPK § 329 korras üleantavates asjades, silmas pidades TsPK kõiki eeskirju, ainult kriminaalprotsessis esitatud hagi piirides, ning ei piirdu erimääruse tegemisega hagimäära kohta;

4) et kui hageja soovib ületada varem kriminaalasjas esitatud hagi hinna või aluse piire (TsPK § 2), siis oleneb temast kriminaalkohtule esitatud asja jätkamise asemel esitada uus hagi, millele lisandatakse ka asi, mis on üle antud kriminaalkohtust, kuid mis sel juhul otsustatakse juba üldistel alustel. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 24. nov. 1924. a. prot. nr. 22.)

§ 2. Tsiviilkohtutes hagide otsustamisel kuritegudega tekitatud kahjude kohta teevad mõned kohtud otsuseid, toetudes eranditult neile arvulistele andmetele ja teistele materjalidele, mis on näidatud asjaolude kirjeldamisel selles asjas tehtud kriminaalkohtu otsuses. See on ebaõige selletõttu, et tsiviilkohus peab ise kindlaks tegema, kuivõrd hageja nõuded vastavad tema poolt kantud kahjule, samuti ka seepärast, et kooskõlas KrPK § 13 on kriminaalkohtu otsus kohuslik tsiviilkohtule ainult selles küsimuses, kas süütegu on toimunud ja kas see on kaebealuse poolt korda saadetud. Neil juh-

[1] Vt. joonealust märkust lk. 211.

tudel aga, kus hagi oli esitatud kriminaalprotsessis ning kriminaalkohtuotsusega on tunnustatud hageja õigus tema tsiviilhagi rahuldamisele, ja seejuures kriminaalkohus on KrPK § 329 korras andnud asja tsiviilkohtule hagi rahuldamise määrade kindlakstegemiseks tsiviilprotsessi korras, ei või tsiviilkohus lubada tunnistajate väljakutsumist ja dokumentide esitamist hageja rahuldamise õiguse enese kindlakstegemiseks, sest see osutuks teistkordseks tõendite arutamiseks, mis olid juba arutusel kriminaalkohtus, vaid peab piirduma ainult nende tõendite läbivaatamisega, mis puutuvad rahuldamisele kuuluva hagi määrasse. Tsiviilkohtud peavad seda eeskirja alati silmas pidama ning võivad ja peavad tagasi lükkama poolte taotlused selliste tunnistajate väljakutsumiseks, keda ei kutsuta haginõuete määra kindlakstegemiseks või ümberlükkamiseks.

Kriminaalasja lõpetamine süütõendite puudulikkuse korral, samuti amnestia tõttu või KrK § 6 märkuse põhjal, ei või tsiviilkohtule olla aluseks sellises asjas kahjude hagi tagasilükkamiseks, sest et säärastel juhtudel, kooskõlas TsK § 403, on kahjukannatajal õigus saada kahjutasu, olenemata kostja tegude kuritegelikust iseloomust. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

§ 3. Materiaalse kahju hüvitamise küsimuse lahendamise korrast asjades, mis lahendatakse sõjatribunalide poolt.

Kooskõlas kehtiva seadusandlusega võtavad

sõjatribunalid kriminaalasjade lahendamisel arutamisele ainult sõjaväeosade poolt esitatud tsiviilhagisid.

Mis aga puutub kriminaalasjadesse, kus kahju on tekitatud mittesõjaväelistele riiklikele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele, siis sõjatribunalid..... peavad, sõltumata tsiviilhagi esitamisest, andma materiaalse kahju hüvitamise küsimuse lahendamiseks vastavasse kohtusse üldise kohtualluvuse järgi tsiviilkohtupidamise korras.

Sealjuures võtab sõjatribunal, vastavalt NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusele 15. augustist 1940. a. nr. 29/16/u, tarvitusele abinõud kahju hüvitamise kindlustamiseks määruse andmisega aresti pealepaneku kohta süüdimõistetu varale juhul, kui selline abinõu ei olnud tarvitusele võetud enne kohut. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 6. aprillist 1945. a. nr. 6/3/u.)

Paragrahv 11 juurde

§ 1. Ülemkohus kohustab kõiki Liidu kohtuid kiires korras vastama kõigile poolte seaduslikele järelepärimistele ning sellekohaste palvete korral saatma otsuste ja määruste ärakirjad ning täitelehed. Poolte järelepärimistele vastamata jätmine, mitteõigeaegne kohtukutsete saatmine, ülalmainitud paberite mittesaatmine on kõige halvakujuli-

sem venitamine ja bürokratism. (NSVL Ülemkohtu 52. pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a.)

§ 2. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 12 juurde

§ 1. On tarvis suurendada prokuratuuri osavõttu tsiviilasjade arutamisest. Kohtud peavad täielikult kasutama neile TsPK § 12 antud õigust, mille järgi kohtud võivad tõsisemates asjades kutsuda prokuratuuri esindajat kohuslikult osa võtma tsiviilasjadest. (NSVL Ülemkohtu 52. pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a.)

§ 2. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 21 juurde

§ 1. Määrata, et kõik kolhooside omavahelised vaidlused, samuti nende vaidlused riigi- ja kooperatiivorganisatsioonidega, mis tulenevad lepingutest ja teistest varavahekordadest, kuuluvad läbivaatamisele rahvakohtutes, olenemata nende vaidluste hagihinnast. [NSVL KTK ja RKN-i määrusest 27. aug. 1937. a. (LSKK 1937, nr. 57, art. 240).]

§ 2. Kolhooside omavaheliste ja kolhooside ning riigi- ja kooperatiivorganisatsioonide vaheliste varavaidluste läbivaatamise kord laieneb ka kolhooside vaidlustele Riigipanga asutistega krediidioperatsioonide alal. (VNFSV Ülemkohtu määrus 28. jaan. 1936. a. prot. nr. 5.)

§ 3. Tühistada masina-traktorijaamade tööde eest kolhoosidelt tähtpäevaks andmata jäänud naturaaltasu vastuvaidlematu sissenõudmise kord.

Määrata, et see naturaaltasu nõutakse sisse rahvakohtu kaudu, olenemata hagihinnast. [NSVL RKN-i määrusest 14. aug. 1937. a. (LSKK 1937, nr. 54, art. 230).]

§ 4. Tööliste ja teenistujate hagide alusel töölepingu lõpetamise asjade läbivaatamise kohtulikust korrast. Seletada kohtutele, et neil juhtudel, kui loa saamine töölise või teenistuja lahkumiseks ettevõttest või asutisest oleneb ettevõtte või asutise juhataja suvast (NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. seadluse § 3 lõige 2), ei ole töötajal õigust nõuda töölepingu lõpetamist kohtukorras, vaid ta võib kaevata administratsiooni keeldumise peale alluvuse korras kõrgemale instantsile.

Kui aga ettevõtte või asutise juhataja on kohustatud andma töötajale loa ettevõttest või asutisest lahkumiseks (26. juuni 1940. a. seadluse § 4 ja valitsuse erimäärused), kuid juhataja keeldub selle kohustuse täitmisest, siis on töötajal NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 2 p. „b" ja § 21 p. „b" kohaselt õigus nõuda töölepingu lõpetamist kohtukorras vastava hagi esitamise teel. Hagi rahuldamisel teeb kohus otsuse, mis kohustab ettevõtte või asutise juhatajat vabastama hagejat töölt mitte hiljem sellest tähtpäevast, mis määratakse kohtu

poolt olenevalt asja konkreetsetest oludest (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 6. jaan. 1944. a. nr. 1/6).

§ 5. Kaebused transporditööliste ja -teenistujate ebaõige vallandamise kohta ei kuulu kohtuorganitele esitamisele ja lahendatakse administratiivkorras ainult neil juhtudel, kui vallandamine toimus karistusena töödistsipliini rikkumise eest (NSVL veetranspordi tööliste ja teenistujate distsiplinaarmäärustik ning NSVL raudteetranspordi tööliste ja teenistujate distsiplinaarmäärustik). Kõigil teistel juhtudel (näit. vallandamine koosseisude koondamise tõttu jne.) lahendatakse kaebused transporditeenistujate ja -tööliste ebaõige vallandamise kohta üldkorras (hinde-vaidekomisjonid ja kohus). (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 23. juulist 1935. a. prot. nr. 56.)

§ 6. VNFSV Ülemkohtu pleenum tunnistas, „et nende isikute kategooriad, kes ei või enda töölt vallandamise peale edasi kaevata tavalises konflikti- ja kohtukorras, on täies ulatuses kindlaks määratud Töötülide lepitus-vahekohtuliku ja kohtuliku läbivaatamise eeskirjade § 65, mis on kinnitatud NSVL KTK ja RKN-i määrusega 29. augustist 1928. a., ja selle seaduse alusel antud NSVL TööRK määrusega 18. oktoobrist 1929. a.," ning nendes määrustes ettenähtud kategooriaid ei või tõlgitseda laiendavalt. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 8. juulist 1936. a. prot. nr. 5.)

§ 7. Ühtlase praktika kujundamiseks küsimuses, mis puutub sunnitud tööltpuudumise aja eest tasu nõudmise korrasse eeltähendatud isikute poolt, kellede uuesti ametisse seadmise asjad ei või NSVL TööRK 18. okt. 1929. a. määruse alusel tulla läbivaatamisele hinde-vaidekomisjonides või rahvakohtutes, seletada, et vaidlusi sunnitud tööltpuudumise eest tasu nõudmise kohta eeltähendatud isikute poolt, kes on kõrgema astme administratsiooni poolt uuesti ametisse seatud, võidakse läbi vaadata kohtukorras. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 26. okt. 1936. a. prot. nr. 60.)

§ 8. Kooskõlas Töötülide lepitus-vahekohtuliku ja kohtuliku läbivaatamise eeskirjadega, mis on kinnitatud NSVL KTK ja RKN-i määrusega 29. aug. 1928. a. (LSKK 1928, nr. 56, art. 495), võivad kohtud võtta oma menetlusse tööliste ja teenistujate hagid tööandjate vastu premiaalse tasu väljamaksmise kohta ainult neil juhtudel, kui preemia on perioodiline tasu, mis tingitud objektiivseil töönäitajail põhjenevast töö eest tasumise süsteemist endast, kuid ei kanna ühekordse ergutustöötasu iseloomu.

Seejuures võidakse vaidlusi preemiatöötasu suuruse kohta võtta kohtulikule arutamisele üksnes pärast nõudmise läbivaatamist hinde-vaidekomisjoni poolt ja korras, mis on ette nähtud hinde-vaidekomisjonides esialgsele läbivaatamisele kuuluvate töökonfliktide kohtuliku läbivaatamise kohta. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 13. nov. 1941. a. nr. 43/27/u.)

§ 9. Vaidlused ettevõtete, organisatsioonide ja asutiste vahel eluruumide kasutamise õiguse kohta kuuluvad lahendamisele riikliku arbitraaži organite poolt Riikliku arbitraaži põhimääruse § 2 alusel (NSVL KTK ja RKN-i määrus 3. maist 1931. a.).

Nende ruumide vabastamise küsimus seal elavatest isikutest peab lahendatama asjast huvitatud ettevõtete, asutiste või organisatsioonide taotlusel olenevalt konkreetseist asjaoludest kas administratiivkorras NSVL KTK ja RKN-i 17. oktoobri 1937. a. määruse § 31 või kohtukorras sama määruse § 32 alusel.

Ettevõtted, asutised ja organisatsioonid, kes riikliku arbitraaži otsuse järgi on kaotanud õiguse kasutada vaidluse all olevat elamispinda, võidakse kohtute poolt nende asjade arutamisele kaasa tõmmata kaaskostjatena või kolmandate isikutena, vastavalt Vene NFSV TsPK § 167 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavaile paragrahvidele. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 11. juunist 1948. a. nr. 11/10/u.)

Paragrahv 24-a juurde

§ 1. Vastavalt NSV Liidu Konstitutsiooni § 103 teostatakse asjade arutamist kõigis NSV Liidu kohtuis rahvakaasistujate osavõtul, välja arvatud seaduses eraldi ettenähtud juhud.

Asjade arutamist teostatakse kõigis kohtuis koosseisus: kohtunik ja kaks kaasistujat, välja

arvatud seadusega eraldi ettenähtud juhud, millal asja arutavad kolm kohtuliiget. (NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 9 ja 14.)

§ 2. Vt. § 80 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 25 juurde

§ 1. Hagid alimentide vähendamise või ärajätmise kohta tuleb esitada alimente saava isiku alalise elukoha järgi. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 22. dets. 1927. a. prot. nr. 21.)

§ 2. NSVL Raudteede määrustiku § 100, mis jõustus 15. märtsist 1935. a., peab silmas hagisid, mis esitatakse raudtee vastu. Seepärast ja kooskõlas tsiviilasjade alluvuse üldpõhimõtetega määrab see määrustiku paragrahv raudteede vastu esitatavate hagide alluvuse vahenditult kohtuasutistele sihtraudtee juhatuse asukoha järgi, võimaldades siiski nende hagide alluvust teistele kohtutele, vastavalt loendile, mis kindlaks määratakse NSVL Ülemkohtu esimehe ja Teede Rahvakomissariaadi vahelisel kokkuleppel. [1]

Hagide suhtes, mida raudteed esitavad klientide vastu, ei tee Raudteede määrustik mingeid erandeid alluvuse üldistest alustest, mis on ette näh-

[1] NSV Liidu Kohtuministeeriumi käskkirjaga nr. 11 — 24. maist 1947. a. on kindlaks määratud linnade nimekiri, kus võidakse arutada hagisid raudteede vastu NSVL Raudteede määrustikust tulenevais vaidlustes.

tud liiduvabariikide TsPK (VNFSV TsPK § 25 ja 27 ja analoogilised paragrahvid teiste liiduvabariikide TsPK). (NSVL Ülemkohtu direktiivkiri 14. augustist 1935. a. nr. 39.)

§ 3. Hagid, mis on tekkinud hanke täitmisel üleantud toodangu mittekohastest omadustest, sortimendist ja mittekomplektsusest, tuleb esitada kauba saamise koha järgi. (NSVL Ülemkohtu direktiivkiri 23. jaanuarist 1934. a., muudetud NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusega 8. maist 1941. a. nr. 18/5/u.)

§ 4. Juhtudel, mil vaidlus ühiskonnastatud sektori asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vahel tuleneb pretensioonidest kaupade koguselise puudujäägi kohta (vähemlaadimine, lekkimine, purunemine jne.), tuleb hagid esitada TsPK alluvuse üldeeskirjade järgi, s. o. kas kostja elukoha järgi (TsPK § 25—27) või lepingu täitmise koha järgi (TsPK § 28). (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 23. septembrist 1934. a. prot. nr. 46.)

Paragrahv 27 juurde

§ 1. Vt. § 28 juurde kuuluva materjali § 2.

Paragrahv 28 juurde

§ 1. Kohtute praktikas esineb juhtumeid, mil keeldutakse vastu võtmast ja läbi vaatamast vaidlusi lepingute kohta, kus on ette nähtud konflik-

tide lahendamise koht, ainult sel alusel, et alluvust ei või määrata lepinguga. Selline praktika mitte ainult ei moonuta kohtute töö kiirendamisele ja paremusele sihitud protsessieeskirjade mõtet, vaid on otse vastuolus seadusega, sest protsessikoodeksis ei leidu keeldu kindlaks määrata tekkida võivate konfliktide territoriaalset alluvust. Seepärast paneb Ülemkohtu pleenum kohtutele ette mitte lubada selliseid vigu ja võtta vaidlused mainitud lepingute kohta enda läbivaatamisele, määrates nende vaidluste alluvuse kooskõlas lepingus sisalduva poolte kokkuleppega, välja arvatud juhud, mil ühtede või teiste hagide liigi jaoks on seadusega seatud ainualluvus (hagid raudtee, Riigipanga vastu). (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 3. veebr. 1932. a. prot. nr. 1.)

§ 2. Hagid kolhooside ja ühiskonnastatud sektori organisatsioonide vaheliste varaliste vahekordade kohta esitatakse eeskirjade kohaselt, mis on ette nähtud TsPK § 27—29 ja Ülemkohtu Presiidiumi määrustes 3. veebruarist 1932. a. ja 27. märtsist 1935. a. Eeskirjad lepingulise alluvuse kohta, s. t. selle kohta, et kohtuliku vaidluse lahendamise koht võib juba ette olla kindlaks määratud poolte kokkuleppega, ei tule sellistele hagidele kohaldamisele. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 13. dets. 1935. a. prot. nr. 88.)

Paragrahv 30 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 33 juurde

§ 1. TsPK § 33 järgi ei ole alluvusvaidlused kohtute vahel lubatud, mispärast esimese astme kohtu määrus, asja talle mitteallumise kohta ühes asjaomase kohtu äratähendusega, — kui selle määruse peale ei ole esitatud edasikaebust ega protesti või kui protest ning kaebus on jäetud tagajärjeta, — on kohuslik täitmiseks kohtule, kes on määruses näidatud. Selle kohtu keeldumise peale võtta asi enda arutusele võib esitada erikaebusi TsPK § 249 korras.

Asja edasiandmine selle kohtu poolt teisele kohtule on lubatud ainult juhul ning korras, mis on seaduses eriti ette nähtud (näit. § 103). (VNFSV Ülemkohtu ringkiri 1924. a. nr. 26.)

Paragrahv 34 juurde

§ 1. Riigilõivust.

§ 1. Riigilõivu võetakse:

a) kohtuasutistele esitatavailt hagiavaldustelt, kassatsioonikaebustelt kohtuotsuste peale ja kohtuasutiste poolt paberite ning dokumentide ärakirjade väljaandmise eest.

§ 2. Riigilõivu võetakse nii kodanikelt kui ka ettevõtteilt, asutistelt ja organisatsioonidelt.

§ 3. Lõivu maksmisest vabastatakse:

a) hagejad — töölised ja teenistujad töötasu-

nõuete ja muude töölepingutest tulenevate nõuete suhtes;

b) hagejad — tööndusliike kooperatiivühingute (artellide) liikmed ühingute (artellide) ühistöökodades tehtava töö eest saadava töötasu nõuete suhtes;

v) hagejad — kolhoosnikud vaidlustes kolhoosidega normipäevade arvestamise kohta;

g) hagejad — tasunõuete suhtes, mis tulenevad autoriõigusest ja õigusest leiutistele;

b) kõik hagejad ülalpidamise (alimentide) nõuete suhtes ja tasunõuete suhtes kahju eest, mis on tekitatud kehavigastusega;

e) hagejad — sotsiaalkindlustuse organid organisatsioonidelt ja isikuilt kahjukannatanule väljaantud toetusraha tagasinõuete suhtes;

ž hagejad ja kostjad maksuvõlgade sissenõudmise asjades maksude ja mittemakslike maksete alal riiklikku ja kohalikesse eelarvetesse, määralise sundkindlustuse, müügikohuste, masina-traktorijaamade töö eest naturaal- ja rahatasu alal ning trahviasjades;

m) kõik dokumendid kriminaalasjus, alimentide asjus, lasterohketele emadele toetusraha määramise ja väljamaksmise asjus, alaealiste eestkoste, lapsendamise ja sotsiaalõigusliku kaitse asjus, dokumendid, mis antakse välja õppeasutistele esitamiseks.

Liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide rahanduse rahvakomissariaatidel, krai ja oblastite

rahandusosakondadel on õigus määrata riigilõivu alal täiendavaid soodustusi üksikuile maksjaile ja maksjate gruppidele [1].

§ 4. Toimetuste ja dokumentide loetelu, mis maksustatakse riigilõivuga, samuti riigilõivu määrad määrab kindlaks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu.

§ 5. Riigilõiv tasutakse kas sularahas või lõivumarkides.

NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadil on õigus määrata kindlaks toimetuste ja dokumentide loetelu, mis kuuluvad kohuslikule maksustamisele kas lõivumarkides või sularahas.

---

[1] Samuti vabastatakse riigilõivu tasumisest:

a) kõik dokumendid kriminaalasjus, kaasa arvatud tsiviilhagid, mis lahendatakse kriminaalkohtu poolt koos kriminaalasjaga;

b) tsiviilhagid, mis tulenevad kriminaalasjast ning on esitatud tsiviilprotsessi korras selle tagajärjel, et kriminaalkohus või sõjatribunal jättis need läbi vaatamata kohtualuse õigeksmõistmisel tema teos kuriteo koosseisu puudumise tõttu, maksustatakse riigilõivuga üldistel alustel. Kui aga hagi jäi kohtu või sõjatribunali poolt läbi vaatamata asjas süüdimõistva otsuse tegemisel, siis sel juhul (kui pole põhjust otsuse tühistamiseks ja asja uuesti läbivaatamiseks kriminaalkorras) kahjukannatanu poolt kriminaalasjas esitatud hagi tuleb läbi vaadata tsiviilkorras riigilõivu nõudmata;

v) kodanikud, kelle suhtes asja arutav rahvakohtunik või rahvakohus oma otsusega on tunnustanud, et neil puuduvad vahendid antud asjas riigilõivu tasumiseks (NSVL Rahandusministeeriumi juhend 14. märtsist 1947. a. nr. 160 § 26 p. „z" ja „i").

§ 7. Tasutud riigilõiv tagasimaksmisele ei kuulu, välja arvatud järgmised juhud:

a) kui kohus või riiklik arbitraaž tagastab hagejale hagiavalduse ja kui notariaalorganid või küla töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed keelduvad notariaaltoimetuste teostamisest, tagastatakse sissemakstud lõiv maksjale täielikult kohtu või riikliku arbitraaži määruse järgi või organi korraldusel, kes teostab notariaaltoimetusi;

b) kui lõiv makstakse sisse suuremal määral, kui seaduse järgi nõutav, tagastatakse üleliigselt tasutud lõiv maksjale asutise määruse järgi, kes teostab lõivuga maksustatud toimetusi.

§ 10. Ametiisikuid, kes on süüdi dokumentide vastuvõtmises või väljaandmises või toimetuste teostamises (§ 1 ja 4) ilma riigilõivu nõudmata või ebaõiges lõivu võtmises, samuti ka sissenõutud summade mitteõigeaegses edasiandmises pangaasutistesse, karistatakse rahatrahviga mitte üle 100 rubla.

Trahvide määramine pannakse rajoonide (linnade) rahandusosakondade juhatajaile.

§ 12. Käesolev seadlus kehtestatakse 1. aprillist 1942. a. [Väljavõte NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusest 10. apr. 1942. a. (NSVL Ülemnõukogu Teataja 24. apr. 1942, nr. 13).]

Paragrahv 35 juurde

§ 1. Vt. § 34 juurde kuuluvat materjali.

§ 2. Vt. § 10 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 39 juurde

§ 1. Kohus ei ole õigustatud jätma läbi vaatamata täiendavat haginõuet täiendava lõivu mittetasumise korral, ning juhul, kui kohtule täiendava haginõude esitamisel sellelt ei ole tasutud täiendavat lõivu, siis kohus üheaegselt täiendava hagi arutusele võtmisega määrab tähtaja täiendava lõivu tasumiseks, nõudes selle tasumata jätmisel sisse vastuvaidlematus sundkorras või tehes täitelehele märkme, et täiendava lõivu summa kuulub eeskätt sissenõudmisele riigi tuludesse. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 2. aprillist 1928. a. prot. nr. 7.)

Paragrahv 43 juurde

§ 1. Vt. § 34 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 46 juurde

§ 1. VNFSV TsPK § 46 märkuse 1 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide alusel on poolel, kelle kasuks otsustati asi, õigus peale tasutud riigilõivu nõuda oma esindajale tasu maksmisega seotud kulutuste katmist, kui viimane asjast osa võttis, 5% suuruses sellest hagi osast, mille suhtes asi otsustati tema kasuks.

Kuna on esinenud juhtumeid, kus kohtud pole üldse poolele välja mõistnud summasid tema esindajale tasu maksmisega seotud kulude katteks,

mõnikord aga on need summad välja mõistetud tunduvalt alla 5% rahuldatud hagi osast, esitas NSVL kohtuminister NSVL Ülemkohtu pleenumile ettepaneku anda kohtuile selle kohta juhtnööre.

NSVL Ülemkohtu pleenum otsustab anda kohtuile järgmisi juhtnööre:

Esindaja tasu näol tehtud kulutused tuleb poolele välja mõista, kui esindaja tegelikult asjast osa võttis, olenemata sellest, kas esindajana esines advokaatide kolleegiumi liige või olid selleks teised isikud, kes on ette nähtud VNFSV TsPK § 16 p. „b" ja „v" ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavais paragrahvides, eriti riiklike, kooperatiivsete ning ühiskondlike asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juriskonsuldid.

Summa suurus, mis mõistetakse poolele välja tema esindajale tehtud kulutuste katteks, määratakse olenevalt asja konkreetsetest oludest, kuid mitte üle selle ülemmäära, mis on tähendatud VNFSV TsPK § 46 juurde kuuluvas märkuses ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavates paragrahvides.

Neil juhtudel, kui asja arutamisel kassatsioonirevisjonikorras kõrgem kohus, asja uuesti arutamiseks andmata, ise muudab alamalseisva kohtu otsuse või seaduses ettenähtud juhtudel teeb sisulise otsuse, mõistetakse poolele kõrgemas kohtus asjast osa võtnud esindaja tasu näol tehtud kulutuste katteks mitte üle 5% sellest summast, mis on poolel saada kõrgema kohtu poolt muudetud või

uuesti tehtud otsuse järgi. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 7. maist 1948. a. nr. 9/7/u ja NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 3. märtsist 1950. a. nr. 5/10/p eelnimetatud määruse osalise muutmise kohta.)

Paragrahv 47 juurde

§ 1. Vt. § 46 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 52-a juurde

§ 1. Kohtumäärused, mis vastavalt liiduvabariikide KrPK ja TsPK ei kuulu edasikaebamisele. Kohtukorralduse seaduse § 15 ei sisalda niisugust eeskirja, mille kohaselt võidakse edasi kaevata eranditult kõigi kohtumääruste peale. See seaduse paragrahv määrab, et kõigi kohtute, välja arvatud NSVL Ülemkohus ja liiduvabariikide ülemkohtud, määruste peale võidakse edasi kaevata seaduses ettenähtud korras kõrgemasse kohtusse. Siit tuleb teha järeldus, et liiduvabariikide TsPK ja KrPK sisalduvad kitsendused kohtu mõnede määruste peale edasikaebamise kohta (VNFSV TsPK § 52-a, 127, 182, 233 ja 267 ning VNFSV KrPK § 237, 347 ja 348 ja teiste liiduvabariikide TsPK ja KrPK vastavad paragrahvid), kuna need kitsendused on seatud seadusega, ei ole vastuolus Kohtukorralduse seadusega ja on järelikult täitmiseks kohuslikud. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 3. juulist 1940. a.)

Paragrahv 62 juurde

§ 1. Prokuröril on õigus esitada taotlust kassatsioonitähtaja ennistamiseks tsiviilasjas ka sel juhul, kui tema asjast osa ei võtnud selle arutamisel esimese astme kohtus. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 3. juunist 1941. a.)

Paragrahv 66 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 72 juurde

§ 1. Ametliku esindaja nimetamine on võimalik mitte ainult kohtuotsuse täitmise järgus, vaid ka vaidluse lahendamisel kohtus neil juhtudel, kui kohus, kes asja otsustab TsPK § 72 korras kostja elukoha teadmatuse tõttu, loeb tarvilikuks kõigi asjaolude võimalikult õiglase ja kõigekülgse väljaselgitamise huvides asjasse kaasa tõmmata kedagi, kes kaitseks äraolija kostja huve. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrusest 22. dets. 1924. a. prot. nr. 24.)

Paragrahv 75 juurde

§ 1. Hagiavalduste vastuvõtmine, samuti nende vastuvõtmisest keeldumine toimub isiklikult rahvakohtuniku poolt, mitte aga rahvakohtu sekretäri

poolt. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 16. nov. 1931. a. prot. nr. 14.)

§ 2. Vt. § 108 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 78 juurde

§ 1. Juhtudel, kui asjas on kostjaks riigi- või kooperatiivasutis või -ettevõte, peab rahvakohtunik hagiavalduste vastuvõtul kohustama hagejat esitama kostja jaoks hagiavalduse ärakirja ühes hagiavaldusele lisandatud dokumentide loendiga.

Küsimus, kas on vajalik kostja jaoks esitada hagiavaldusele lisandatud dokumentide ärakirju, lahendatakse rahvakohtuniku poolt TsPK § 78 teise lõike alusel, seoses asja keerulisusega ning iseloomuga. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 16. nov. 1931. a. prot. nr. 14.)

Paragrahv 80 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

§ 2. Kohtunik (või kohtuliige), võttes vastu hagiavalduse, on kohustatud vastavalt vaidluse iseloomule hagejale ette panema esitada hiljemalt asja arutamise päevaks vaidluse lahendamiseks vajalikud tõendid.

Vajalikkude tõendite all tuleb mõista ainult selliseid, milledeta üldreegli kohaselt vaidlust ei ole võimalik lahendada; seepärast peavad kohtud tõendite nõutamisel hoiduma asja kuhjamisest iga-

suguste tihti väheoluliste või täiesti mitteoluliste dokumentidega, milledel pole asja kohta erilist tähtsust. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 1. aprillist 1929. a.)

§ 3. 1. Kinnitada NSVL Ülemkohtu 52. pleenumi määrus protsessuaalnormidest kõige rangema kinnipidamise kohta tsiviilprotsessis.

2. Panna ette kõigile kohtuile rangelt täita Vene NFSV TsPK § 80 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide nõudeid ja tsiviilasjad määrata kohtulikul istungil arutamisele alles pärast seda, kui asi on arutamiseks ette valmistatud, s. t. täpsustatud poolte nõuded ja vastuväited, välja selgitatud ja kogutud asja lahendamiseks vajalikud tõendid.

3. Asja kuulamisele määramisel arvestada vajadust varakult teatada asjast osavõtvaile isikuile kohtuistungi päevast, et neil oleks küllaldaselt aega ette valmistuda oma huvide kaitseks ja esitada kohtule oma tõendeid.

4. Tunnistada lubamatuks dokumentide vastuvõtmine ja lisandamine toimikusse, kui need pole õigesti vormistatud, ei käi asja kohta või kui neil pole olulist tähtsust asjas, eriti kui need kujutavad endast igasuguseid taotlusi hageja või kostja kaitseks, mis lähtuvad mitmesuguseilt ametiisikuilt ja asutiste ning organisatsioonide esindajailt, kes pole asjaosalised, — kuna see on vastuolus põhimõttega, mille järgi kohus allub ainult seadusele.

(NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 25. aprillist 1947. a. nr. 7/1/u.)

§ 4. Protsessuaalseist rikkumistest asjades, mida kohtud arutavad NSVL Raudteede määrustiku ja Sisevetetranspordi määrustiku alusel. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 29. jaan. 1942. a. nr. 3/7/u ja NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 3. märtsist 1950. a. nr. 5/6/p eelnimetatud määruse osalise muutmise kohta.)

Paragrahv 80-b juurde

§ 1. Liiduvabariikide KrPK-s ja TsPK-s tähendatud juhtudel kohtuniku poolt ainuisiklikult tehtavatest määrustest ja korraldustest.

Kohtukorralduse seaduse § 28, 37, 44, 52 ja 62 annavad päris täpseid juhiseid selle kohta, missugustes küsimustes nimelt kohtunik ainuisiklikult teeb määrusi ja korraldusi asja arutamisele ettevalmistamiseks.

Kohtukorralduse seadus näeb ette kollegiaalse asjade arutamise ainult kohtuistungil, kus kohus teeb otsuse arutatava asja sisu kohta. Liiduvabariikide TsPK ettenähtud eeskirjad, millede kohaselt kohtunik teeb määrusi ainuisiklikult, puudutavad kohtuniku korraldavaid toimetusi asja kohtuistungil arutamiseks eel-ettevalmistuse kohta, selle asja käigu kohta kohtus ja kohtuotsuse täitmise kohta. Neil juhtudel kohtuniku poolt tehtavad määrused ei lahenda hagi sisult, vaid ainult vormistavad

kohtuniku korraldavaid toimetusi kohtus menetlusel olevas asjas. Sellepärast liiduvabariikide TsPK eeltähendatud eeskirjad ei ole vastuolus Kohtukorralduse seadusega ja kuuluvad kohuslikult täitmisele. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 3. juulist 1940. a.)

Paragrahv 90 juurde

§ 1. Juhtudel, kui kohus jätab hageja taotlused asja sisulisel läbivaatamisel rahuldamata, siis hagi tagamiseks tarvitusele võetud abinõud jäävad üldreeglina jõusse kuni otsuse jõustumiseni, s. o. kuni kassatsioonitähtaja möödumiseni või otsuse kinnitamiseni kassatsiooniastme poolt.

Hagi tagamise äramuutmine võib toimuda ainult eriliselt motiveeritud määruse alusel, milles kohuslikult tuleb ära tähendada põhjus, mille pärast kohus peab vajalikuks hagi tagamist ära muuta enne otsuse jõustumist. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrusest 18. juunist 1928. a. prot. nr. 11.)

Paragrahv 98 juurde

§ 1. Ühe poole mitteilmumisel on kohus kohustatud endale asetama küsimuse, kas on võimalik antud asjas mitteilmunud poole äraolekul välja selgitada poolte tõelikud õigused ja vastastikused suhted, ja ainult pärast selle küsimuse jaatavat lahendust võib ta arutada asja ilma hagejata

või kostjata. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

Paragrahv 108 juurde

§ 1. Kohus on hagiavalduste läbivaatamisel kohustatud:

1) asja sisulisel läbivaatamisel kas rahuldama hageja nõuded (osaliselt või tervelt) või hagi tagasi lükkama;

2) TsPK § 2 korras kinnitama hageja loobumise oma õigustest, kui hageja loobub hagist kas täielikult või osaliselt või teostatud leppetoimingu tagajärjel, kusjuures, silmas pidades, et kohtu poolt kinnitatud loobumine nii ühel kui teisel juhul võtab hagejalt jäädavalt õiguse uuesti samadel andmetel põhjeneva hagiga pöörduda kohtu poole, tuleb kohtul seda mitte ainult pooltele seletada, vaid märkida see hagist loobumise kinnitamisel ka otsusesse, või

3) lõpetama menetluse asja mittealluvuse tõttu antud kohtule või kohtuasutistele üldse (hagemisõiguse puudumine).

Mingisuguseid muid asjade likvideerimise viise (taandused, hagi läbi vaatamata jätmine õigusega seda uuendada jne.) Tsiviilprotsessi koodeks ei tunne ja neid rakendada ei tule. (VNFSV Ülemkohtu ringkiri 1925. a. nr. 7.)

§ 2. Kui pooled on kord lubatud lõppvaidlustele, siis on kohus TsPK § 108 täpse mõtte koha-

selt kohustatud tegema kohtuotsuse, kusjuures juhul, kui on kindlaks tehtud, et hagejal puudub hagemisõigus, peab kohus sel alusel jätma hagi rahuldamata, mitte aga tegema asja lõpetamise määruse. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

§ 3. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 110 juurde

§ 1. Kohtuprotokoll peab olema koostatud sedavõrd täielikult, et selles peegelduksid kõik asja olulised momendid ning poolte avaldused. Protokolli sissekanded peavad olema selged ja loetavad, kusjuures sõnade lühendeid protokollide sissekannetes tuleb otsustavalt vältida. Kohtuistungi protokollisse kui ühesse tähtsaimasse kohtudokumendisse peab kohtunik suhtuma kõige tähelepanelikkusega ning mitte piirduma ainult selle vormilise kinnitamisega oma allkirjaga, vaid isiklikult kontrollima selle õigsust. Protokollid peavad olema koostatud tingimata kohtuistungi ajal. Eesistuja peab kindlustama pooltele võimaluse tutvuda kohtuistungi protokolliga, kas protokolli ettelugemisega või võimaldades seda pooltel läbi lugeda, samuti seletades pooltele nende õiguse esitada protokolli kohta märkusi. Märkused ja täiendused, mis pooled on teinud kohtuistungil, peavad olema märgitud protokollis eneses. Poolte kirjalikkude märkuste korral protokolli kohta peab kohtunik oma arva-

muse väljendama kirjalikult, kinnitades nende õigsust või neid ümber lükates. (NSVL Ülemkohtu 52. pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a.)

Paragrahv 118 juurde

§ 1. Tuleb ette kohtuotsuseid, kus kohtud kas ei kasuta kõiki abinõusid poolte vastastikuste vahekordade väljaselgitamiseks, ei ilmuta tarvilikku algatust kõigi asjaolude väljaselgitamiseks, või panevad kogu tõendamiskoorma pooltele ning hagi tagasilükkamisel viitavad põhisena ainult sellele, et hageja ei ole millegagi oma hagi tõendanud. Niisugused hagi tagasilükkamised on nõukogude kohtus täiesti lubamatud. Samadel alustel on ebaõiged kohtuotsused, kus kohtu poolt oma aluses tõendatuks tunnustatud hagi lükatakse tagasi ainult seepärast, et hageja ei ole esitanud tõendeid selle hagi määra kohta. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi 1926. a. aruandest.)

§ 2. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 120 juurde

§ 1. Vt. § 10 juurde kuuluva materjali § 2.

Paragrahv 124 juurde

§ 1. Vt. § 80-b juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 127 juurde

§ 1. Vt. § 52-a juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 128 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 152 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 166 juurde

§ 1. Juhul, kui kohus avastab, et hagi ei ole esitatud selle isiku poolt, kellel on asja olude kohaselt nõudeõigus, ei või kohus omal korraldusel kõrvaldada seda hagejat asjast ega asendada teda teise isikuga, kellel on nõudeõigus, vaid võib ainult lubada säärast asendust, kui esialgne hageja on nõus asjast lahkuma ja kui uuena asjasse astuv isik nõuab, et tal võimaldataks sellesse asjasse astuda. Kui seejuures kohus avastab, et selles asjas hagejaks peab olema riigiasutis või -ettevõte või töötaja, siis ta peab neile sellest teatama, et anda neile võimalust asjasse astuda, kuid ei või ise asendada hagejat sellise riigiasutisega, -ettevõttega või töötajaga, kui need ei pea tarvilikuks astuda asjasse hagejana.

Mis puutub ühe kostja asendamisse kohtu poolt

teise kostjaga esialgse kostja väljalangemisega protsessist või esialgse kostja kõrval kaaskostja või kaaskostjate kaasatõmbamisse asjasse, siis tuleb silmas pidada, et esimesel juhul ei või kohus asjast kõrvaldada esialgset kostjat ning asendada teda uue kostjaga või kostjatega, kui hageja sellise asendusega ei nõustu. Neil juhtudel aga, mil kohus asja olude kohaselt peab tarvilikuks asjasse uue kaaskostja või kaaskostjate kaasatõmbamise ning hageja vaidleb sellise kaasatõmbamise vastu, võib kohus siiski lubada sellist kaasatõmbamist, kuid ei kõrvalda seejuures protsessist kuni asja otsustamiseni esialgset kostjat või kostjaid; kui viimasel juhul hageja nõue asjasse kaasatõmmatud kaaskostjate suhtes tagasi lükatakse, ei ole neil, erandlikult kohtu algatusel ja mitte hageja nõudel kaasatõmmatud kaaskostjatel õigust nõuda kohtukulude tasumist. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

§ 2. Hagide otsustamisel isemajandavate organisatsioonide vastu, kes kuuluvad ühenduste koosseisu, võivad kohtud sissenõuete teostamiseks teha otsuseid ainult asjasse kutsutud kostjate vastu, kuid ei või teha otsuseid sissenõuete toimetamiseks ühendustelt, kellede koosseisu need isemajandavad organisatsioonid kuuluvad, kui need ühendused ei ole asjasse kutsutud kostjatena. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 5. veebr. 1933. a. prot. nr. 7.)

§ 3. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 171 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 172 juurde

§ 1. Arvesse võttes, et küsimuste lahendamisest, mis puutuvad kauba väärtuse väljamõistmisse hinna järgi koos käibemaksuga, on huvitatud Rahanduse Rahvakomissariaadi organid, peavad kohtud hagide läbivaatamisel raudteede vastu kauba puudujäägi või kaotsimineku pärast kõigil juhtudel vastavalt VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi § 172 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite sellekohastele paragrahvidele saatma teate rajooni rahandusosakonnale hageja asukoha järgi. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 29. aprillist 1939. a.)

Paragrahv 176 juurde

§ 1. Igal kohtuotsusel peavad olema tema selgeks mõistmiseks ja tema õigsuse hindamise võimaldamiseks järgmised vajalikud osad: a) asja faktiliste olude käsitlus hagiavalduse järgi, s. o. lühike ja selge kirjeldus selle kohta, kes kellelt, mida just ja millistel alustel hageb; b) lühike ja selge vaiete ja tõendite kirjeldus, mis kostja on esitanud tema vastu esitatud hagi ümberlükkamiseks, kui ta seda hagi ei tunnusta; v) mida nimelt esitatud

hagist kohus loeb tõendatuks ja nimelt millistel alustel, kusjuures peab olema eraldi põhistatud nii hageja õigus haginõude rahuldamisele kui ka selle kohtu poolt õigeks tunnustatud nõude määr; g) viited seaduse paragrahvidele, milledele kohus rajab oma järeldused hageja õiguse kohta hagi rahuldamiseks või tema hagi tagasilükkamise kohta; d) otsuse resolutiivse osa täpne väljendus, s. o. tema lõppkokkuvõte, kus peab üksikasjaliselt olema näidatud, mis nimelt, kellelt nimelt ja nimelt kelle kasuks on kohtu poolt välja mõistetud. (VNFSV Ülemkohtu Tsiviil-Kassatsioonikolleegiumi juhendkirjast 1926. a. nr. 1.)

§ 2. Kohtuotsus peab sisaldama kõik TsPK § 176 näidatud elemendid. Eriti tähtis on kohtuotsuses täpselt näidata kõik asjaolud, mis on kohtu poolt kindlaks tehtud, motiivid, millistel kohus jõudis oma otsusele, ja seaduse paragrahvid, millest ta juhindus. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a.)

§ 3. Vt. § 46 juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 182 juurde

§ 1. Vt. § 52-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 184 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 185 juurde

§ 1. Kui kohus leiab ilmse aritmeetilise vea selle summa äratähenduses, mis kuulub tehtud kohtuotsuse järgi sissenõudmisele, on ta õigustatud otsust parandama vastavalt TsPK § 185, kusjuures selle parandamise peale võib edasi kaevata üldistel alustel. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 7. veebr. 1927. a. prot. nr. 3.)

Paragrahv 187 juurde

§ 1. Kohus, lähtudes asja konkreetsetest oludest, on töötajate huvide kaitseks õigustatud määrama kohtuotsuse viivitamatut täitmist hagides vigastuse eest tasu saamise kohta. Kuid selliste määruste tegemine ei ole kohtule siiski kohuslik, eriti hagides, mis põhjenevad TsK § 413 kolmandal lõikel, või üldse juhtudel, mil hagejaks ei ole töötaja. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 22. juulist 1927. a. prot. nr. 11.)

Paragrahv 187-a juurde

§ 1. Kohtud peavad TsPK § 187-a ettenähtud erandjuhtudel eeltäitmise lubamist põhistama, ning neil juhtudel, kooskõlas TsPK § 187-a, võtma kaalumisele küsimuse hagejalt tagatise nõudmise kohta seks puhuks, kui kohtuotsus tagasi täidetakse või kohtuotsuse tühistamisel esitatakse tagasinõue,

kusjuures see tagatis raha sissenõudmisel võib seisneda ka raha sissemaksmises kohtudeposiiti. (VNFSV Ülemkohtu ringkirjast 1926. a. nr. 13.)

Paragrahv 188 juurde

§ 1. Neil juhtudel, mil kohtuotsuse põhjal pööratakse sissenõue ühiskonnastatud sektori majandusorganite arvetele pangas, on kohtud täitelehtede väljaandmisel tingimata kohustatud neile tegema märkuse selle kohta, mis alusel on tekkinud kostja võlg: kas ekspluatatsioonist või kapitaalehitusest. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 13.—14. juulist 1934. a. prot. nr. 31.)

Paragrahv 191 juurde

§ 1. Kodanike isiklike või varaliste õiguste tekkimist, muutumist või lõppemist põhjustavate faktide kohtuliku tuvastamise korrast.

Seoses sellega, et liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodekseis (välja arvatud Ukraina NSV, Gruusia NSV ja Moldaavia NSV tsiviilprotsessi koodeksid) ei ole otseseid juhiseid asjade läbivaatamise korra kohta, millega tuvastatakse faktid, millest oleneb kodanike isiklike või varaliste õiguste tekkimine, muutumine või lõppemine, on tekkinud kohtupraktikas küsimus selliste asjade kohtualluvuse ja nende läbivaatamise korra kohta.

Seda arvestades esitas NSVL kohtu rahvakomissar NSVL Kohtu RK põhimääruse § 7 p. „v" alusel NSVL Ülemkohtu pleenumile ettepaneku anda kohtuile selle küsimuse kohta juhiseid.

NSVL Ülemkohtu pleenum määrab anda kohtuile järgmised juhised:

1. Asjad faktide tuvastamise kohta, millest oleneb kodanike isiklike või varaliste õiguste tekkimine, muutumine või lõppemine, kuuluvad läbivaatamisele rahvakohtu poolt, kui kehtivais seadustes ei ole ette nähtud nende teistsugust tuvastamise korda.

2. Kohtu poolt läbivaadatavate asjade hulka kuuluvad eriti:

a) seadusjärgsete pärijate ringi kuuluvate isikute sugulusvahekordade tuvastamine, samuti selle tõsiasja tuvastamine, et isik on olnud pärandaja ülalpidamisel;

b) lapsendamise fakti tuvastamine pärast lapsendaja või lapsendatu surma, kui nende eluajal oli lapsendamine jäänud seatud korras vormistamata;

v) laste antud emast põlvnemise, samuti nende sünniaja tuvastamine, kui puudub võimalus esitada dokumente;

g) tegelikes abielulistes suhetes olemise fakti tuvastamine, kui need suhted tekkisid enne 8. juulit 1944. a. ja neid ei saa vormistada, vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadluse § 19, ühe sellistes

suhetes olnud isiku surma või teadmata kadumise tõttu;

d) ehitiste valdamise fakti tuvastamine kas isikliku omandina või hoonestusõiguse alusel, juhul kui dokumendid on kaotsi läinud.

3. Ülaltähendatud faktide tuvastamine kohtukorras toimub ainult juhul, kui asjast huvitatud isikuil pole võimalik muretseda vastavaid dokumente, mis tõendavad neid fakte, või kui pole võimalik taastada kaotsiläinud või hävinenud dokumente.

4. Faktide tuvastamise asjad vaadatakse rahvakohtu poolt läbi asjast huvitatud isikute avaldusel nende elukoha järgi, § 2 p. „d" tähendatud asjad aga — ehitise asukoha järgi.

5. Avalduses peab olema tähendatud:

a) milleks on taotlejale vajalik antud fakti tuvastamine;

b) millistel põhjustel ei ole võimalik saada või taastada antud fakti tõendavaid dokumente;

v) fakti kinnitavad tõendid (tunnistajad, kirjalikud ja muud tõendid).

6. Faktide tuvastamise asjad tuleb kohtu poolt läbi vaadata korras, mis on ette nähtud VNFSV TsPK § 191—193 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavais paragrahvides, kutsudes välja taotleja ja teisi isikuid ja organisatsioone, kes võivad olla asjast huvitatud.

Kui asja arutamisel asjast huvitatud isiku või organisatsiooni poolt algatatakse tsiviilõiguslik vaidlus või kui kohus ise jõuab järeldusele, et fakti

tuvastamine antud asjas on otseselt seotud tsiviilõigusliku vaidluse lahendamise vajadusega, lõpetab kohus asja edaspidise arutamise erimenetluse korras. Sel juhul võib asjast huvitatud isik või organisatsioon esitada hagi üldaluseil.

7. Kohtumääruses peab olema tähendatud: kohtu poolt tuvastatud fakt ja tõendid, mille alusel see fakt on kohtu poolt tuvastatud.

8. Kohtumäärus fakti tuvastamise kohta, mis kuulub registreerimisele perekonnaseisuorganeis (näit. lapsendamine), või vormistamisele notariaalorganeis (näit. seadusjärgsel pärimisel), ei asenda nende organite poolt väljaantavaid dokumente (näit. lapsendamistunnistust või tunnistust pärimisõiguse kohta), vaid on ainult aluseks nende dokumentide saamiseks.

9. Kohtumäärusele faktide tuvastamise kohta võib edasi kaevata üldaluseil kõrgemalseisvale kohtule nii taotleja kui ka asjast huvitatud isik või organisatsioon. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 29. juunist 1945. a. nr. 9/8/u.)

§ 2. Kohtupraktikast abielulahutuse asjades.

Abielulahutuse asjus kohtuorganite töös esinevate tõsiste puuduste kõrvaldamise eesmärgil määrab NSVL Ülemkohtu pleenum anda kohtuile järgmised juhised:

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et abielulahutuse asjade arutamisel peavad nad lähtuma NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a.

seadluse põhiülesandest — nõukogude perekonna ja abielu tugevdamisest. Kohtud peavad silmas pidama, et ajutisi lahkhelisid perekonnas ja tülisid abikaasade vahel, mis on tingitud juhuslikest ja mööduvatest põhjustest, samuti ka ühe või mõlema abikaasa soovi lahku minna, ilma et see oleks põhistatud tõsiste motiividega, ei saa pidada küllaldaseks aluseks abielu lahutamiseks. Ainult sel juhul, kui, lähtudes asjas esinevaist konkreetseist oludest, kohus jõuab veendumusele, et abielulahutuse asja algatamine on rajatud sügavalt läbimõeldud ja põhjendatud motiividele ja et abielu edasikestmine on vastuolus kommunistliku moraali põhimõtetega ega või luua normaalseid tingimusi kooseluks ja laste kasvatamiseks, võib kohus abielu lahutada.

2. Seletada kohtuile, et rahvakohtute põhiülesanne abielulahutuse asjade arutamisel on lahutuse motiivide kindlakstegemine ja abinõude tarvituselevõtmine abikaasade lepitamiseks. Seepärast, mitte leppides abikaasade seletustega, peavad rahvakohtud ise rakendama oma algatusvõimet abikaasade vastastikuste suhete väljaselgitamiseks ja lahutuse tõeliste motiivide kindlakstegemiseks.

Kui kohus jõuab järeldusele, et abielu lahutamiseks pole põhjust, peab ta abikaasadele selgeks tegema motiivide põhjendamatuse, millele nad viitavad, abistama neid leppimisel, et seega alal hoida perekonda.

3. Kohtud peavad silmas pidama, et abielulahu-

tuse asjade ennekohtulikul ettevalmistusel on eriti oluline tähtsus. Seepärast peavad kohtud rangelt täitma kõik nõuded, mis on ette nähtud VNFSV TsPK § 80 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavais paragrahvides ja NSVL Kohtu RK 27. novembri 1944. a. juhendi § 5, eriti mis puutuvad abikaasade väljakutsumisse lahutusmotiivide ja kostja võimalike vastuväidete eelnevaks selgitamiseks, väljakutsutavate tunnistajate kindlakstegemiseks ja lahutuse kuulutuse avaldamiseks. Tunnistades eelneva ettevalmistuse küllaldaseks peab kohtunik tegema määruse asja kuulamisele määramiseks. Selles määruses näidatakse kõik kohtu poolt antud asjas tehtud ettevalmistavad toimetused.

Kui rahvakohus ei ole järginud lepitusmenetluse eeskirju, siis kõrgemalseisev kohus, kes asja arutab, võib pooli välja kutsumata tühistada rahvakohtu määruse asja lõpetamise kohta, lõpetada enda juures abielulahutuse asja menetluse ja tagastada asja rahvakohtusse seaduses ettenähtud nõuete täitmiseks. Sellise määruse teeb kõrgemalseisev kohus kollegiaalses koosseisus (kohtuliige ja kaks rahvakaasistujat) kohtuistungil. Sel juhul võib hageja uuesti pöörduda kõrgemalseisvasse kohtusse abielulahutuse hagiavaldusega üldaluseil.

4. Oblasti-, krai-, ringkonna-, linnakohtud, liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemkohtud ei pea abielulahutuse asjade arutamisel piirduma materjalidega, mis sisalduvad rahvakohtu toimikus, vaid on kohustatud omal algatusel selgitama lahutuse

tõelised põhjused, panema abikaasadele ette esitada vajalikud tõendid ja võtma tarvitusele abinõud abikaasade lepitamiseks.

5. Seletada kohtuile, et abielulahutuse asjus kohtu peale pandud ülesannete eduka täitmise üheks põhitingimuseks on mõlema abikaasa isiklik osavõtt kohtuistungist. Sellepärast on lubamatu asja arutamine ühe abikaasa äraolekul, kui pole teada tema kohtusse mitteilmumise põhjused.

Abikaasade isiklik osavõtt kohtuistungist ei kõrvalda võimalust nende esindajatel asjast osa võtta, nimetatud asjaolu aga ei vabasta avalduse esitanud abikaasat kohtusse ilmumisest. Tema kohtusse mitteilmumisel on kohus kohustatud asja arutamise edasi lükkama, teiskordsel mõjuvate põhjusteta mitteilmumisel aga lõpetama menetluse.

6. Juhul, kui abikaasa-kostja on elukoha muutnud, mis raskendab tema kohtusse ilmumist, võib kõrgemalseisev kohus teha määruse asja arutada andmise kohta kostja uue elukoha järgsele kohtule. Toimiku saatmine alluvuse järgi toimub vahetult selle kohtu poolt, kes tegi sellise määruse.

7. Panna kohtuile ette juhtudel, mis on ette nähtud NSVL Kohtu RK 27. novembri 1944. a. juhendi p. 16-a, nõuda hagejalt toimikule lisamiseks vastavalt: a) sõjaväeasutise teatist kostja teadmata kadumise kohta rindel, notari tunnistust või kohtu määrust kostja teadmata äraolijaks tunnustamise kohta; b) väljavõtet kohtuotsusest kostja süüdimõistmise kohta vabadusekaotusega tähtajaga

üle kolme aasta; v) arstliku komisjoni otsust, mis tõendab abikaasa-kostja kroonilist vaimuhaigust.

Kui abielulahutuse küsimus isikuga, kes on tunnustatud teadmata äraolijaks või vaimuhaigeks, on seotud laste ainelise kindlustamise või abikaasade ühisvara jaotamise küsimusega, peab kohus sellest teatama vastavale eestkoste-asutisele, et määrataks eestkoste abikaasa-kostja isiklike ja varaliste huvide kaitseks ja laste huvide kaitseks.

8. Laste küsimuse lahendamisel peab kohus lähtuma kõigepealt laste huvidest, arvestades seejuures abikaasade soove, nende igaühe elutingimusi, samuti laste vanust ja nende isiklikku kiindumust ühesse või teisesse vanemasse.

9. Seletada kohtuile, et lahutatud abikaasale tema abielueelse perekonnanime andmine on lubatav ainult abikaasa sellekohasel palvel, kes soovib end nimetada edaspidi oma abielueelse perekonnanimega.

10. Tunnistada, et lahutuse registreerimine perekonnaseisuorganeis võib toimuda pärast otsuse seadusjõusse astumist. Lahutuse sissekandmise momendist abielulahutuste registreerimise raamatusse loetakse abielu lõppenuks.

11. Seletada, et hagid abielu kehtetuks tunnustamise kohta, mis on sõlmitud juba registreeritud abielus oleva isiku poolt, samuti muudel alustel, mis ette nähtud VNFSV APEK-i § 6 p. „b" ja „v" ning teiste liiduvabariikide APEK-ite vastavais paragrahvides, kuuluvad arutamisele üldises hagi-

menetluse korras rahvakohtuis. Üldises hagimenetluse korras tuleb läbi vaadata samuti hagid abielu kehtetuse kohta, mis on sõlmitud fiktiivselt, ilma kavatsuseta luua pooltele abikaasade õigusi ja kohuseid.

Hiljem kehtetuks tunnistatud abielus sündinud laste õigused võrdsustatakse laste õigustega, kes on sündinud kehtivas registreeritud abielus.

12. Neil juhtudel, kui abikaasad on kolhoosi- või üksiktalundi pere liikmed, ei või vara jaotamise või pere varast teatava osa ühele abikaasale väljaeraldamise küsimust lahendada abielulahutuse asja arutamisel. Vara küsimus tuleb neil juhtudel läbi vaadata lahus hagimenetluse korras TsPK üldiste eeskirjade alusel.

13. Kohtute praktikas on esinenud juhtumeid, kus abielulahutuse otsus on tühistatud järelevalve korras pärast seda, kui lahutus abikaasade vahel oli vormistatud perekonnaseisuorganeis ja üks neist astunud uude abiellu.

Arvesse võttes, et neil juhtudel võib otsuse tühistamine kaasa tuua uute tekkinud perekondlike vahekordade tarbetu hävimise, juhib pleenub liiduvabariikide ülemkohtute esimeeste tähelepanu vajadusele ettevaatlikult suhtuda selliste täidevijdud otsuste protestimisse, tõstes nende tühistamise küsimuse üles ainult erakordseil juhtudel, kui on esinenud eriti olulisi poolte õiguste rikkumisi.

14. NSVL Ülemkohtu pleenum juhib kohtute

tähelepanu sellele, et kohtuotsustel abielulahutuse asjades on suur ühiskondlik-kasvatuslik tähtsus, et need peavad kaasa aitama perekonna ja abielu tähtsusest õigele arusaamisele Nõukogude riigis ja kasvatama elanikkonnas lugupidamist perekonna ja abielu vastu, mis on rajatud kommunistliku moraali kõrgeile põhimõtteile ja on kaitstud nõukogude seaduse poolt.

Iga otsus abielulahutuse asjus peab olema põhjendatud konkreetsete asjaoludega ja sisaldama motiive, mille alusel kohus jõudis veendumusele vajaduses abielu lahutada või lahutamisest keelduda.

15. Tühistada NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 7. maist 1948. a. nr. 9/9/u kohtupraktikast abielulahutuse asjus. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 16. septembrist 1949. a. nr. 12/8/u.)

Paragrahv 192 juurde

§ 1. Vt. § 24-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 193 juurde

§1. Vt. § 24-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 231 juurde

§ 1. Vt. § 24-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 233 juurde

§ 1. Vt. § 52-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 234 juurde

§ 1. Vt. § 24-a juurde kuuluvat materjali.

§ 2. TsPK § 234 põhjal erimenetluste korras lahendab rahvakohtunik ainult huvitatud isikute kaebusi notariaalorganite keeldumise peale teha täitepealdist. Kaebused notariaalorganite toimetuste peale täitepealdiste tegemise alal tuleb aga rahvakohtutel lahendada üldises hagimenetluse korras. Juhul, kui ära muudetakse täitepealdis, mis on juba täidetud, peab rahvakohtunik määrama tagasitäitmise, kas asja sisu kohta tehtud kohtuotsuses või samas asjas tehtud täiendavas erimääruses, andes välja selleks seatud korras täitelehe. Erilise hagi esitamist tagasitäitmise kohta ei nõuta. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 3. septembrist 1934. a. prot. nr. 40.)

§ 3. Kuna menetlust järelevalvekorras võidakse algatada ainult juhtudel, kui normaalne kohtuotsuse protestimise kord pole võimalik, tunnustada, et prokurör, kui ta tunnustab täitepealdise väljaandmise ebaõigeks, võib TsPK § 2 ja 234 korras esitada hagi täitepealdisejärgse sissenõudja vastu ning ühtlasi algatada küsimuse hagi tagamise kohta täitepealdisejärgsete sissenõuete peatamise teel. Täitepealdisejärgsete sissenõuete peatamine

prokuröri korraldusega ei ole lubatud. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 14. aprillist 1935. a. prot. nr. 23.)

§ 4. Nõuete vastu, mis on vormistatud notariaalkontori täitepealdisega, kohtukäsuga või muu dokumendiga, mille põhjal võivad toimuda rahalised ja muud varalised sissenõuded vastuvaidlematus korras, võib võlgnik tõsta vaidluse hagi esitamise teel kohtus või riiklikus arbitraažis vastavalt alluvuse üldeeskirjadele. [NSVL KTK ja RKN-i määrusest 27. juulist 1936. a. (LSKK 1936, nr. 43, art. 362).]

§ 5. Vt. § 52-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 234-o juurde

§ 1. Väljakutsemenetlus võib tulla kohaldamisele ainult nendele esitajadokumentide liikidele, milledele see kord on laiendatud eriseadustega. (VNFSV TsPK § 234-o ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavad paragrahvid.)

NSVL ja VNFSV seadusandlusega on senini kindlaks määratud järgmised esitajadokumentide liigid, millede suhtes nende kaotuse korral võib toimuda väljakutsemenetlus: hoiuse- või panditunnistused, krediidiasutistesse või riigi töö-hoiukassadesse väärtpaberite või teiste väärtuste hoiustamise või pantimise kviitungid või raamatud. (LSKK 1929, nr. 17, art. 140, § 28 teine lõige; LSKK 1929, nr. 3, art. 344.)

Seepärast ei ole lubatud väljakutsemenetluse korda laiendada esitajadokumentide teistele liikidele, sealhulgas riigilaenude obligatsioonidele, sertifikaatidele jt., kui nendele see erimenetlus ei ole laiendatud seadusega. (NSVL Ülemkohtu 48. pleenumi määrus 17. sept. 1934. a.)

Paragrahv 235 juurde

§ 1. § 15. Kõigi kohtute, välja arvatud NSV Liidu Ülemkohus ja liiduvabariikide ülemkohtud, otsuste ja määruste peale võivad süüdimõistetud, nende kaitsjad, hagejad, kostjad ja nende huvide esindajad seadusega ettenähtud korras edasi kaevata, samuti võib prokurör proteste esitada kõrgemale kohtule.

Kaebuste ja protestide läbivaatamisel kontrollib kõrgem kohus alama kohtu otsuse seaduslikkust ja põhjendatust asjas olevate ja poolte poolt esitatud materjalide põhjal. (NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadusest.)

Paragrahv 237 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 240 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 242 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 244 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 245 juurde

§ 1. Vt. § 235 juurde kuuluvat materjali.

§ 2. Kassatsiooniaste peab kõigepealt kontrollima, kas esimese astme kohtu poolt on küllaldase täielikkusega kindlaks tehtud olulised asjaolud, ning juhul, kui asja faktiline külg ei ole täielikult uuritud, tagastama asja esimese astme kohtule täiendavaks uurimiseks ühes täpse juhisega, mida nimelt on tarvis täiendavalt uurida.

Kassatsiooniaste on kohustatud ka kontrollima, kas kohus on teinud õige loogilise järelduse kindlakstehtud faktidest ning kas on kohaldatud õieti seadust.

Toetudes esimese kohtuastme poolt täpselt kindlakstehtud faktidele on kõrgema astme kohus, kes arutab asja kassatsiooni-revisjonikorras, õigustatud kas tühistama kohtuotsuse, andes asja tagasi uueks arutamiseks, või lõpetama asja menetluse (TsPK § 246 p. b), või muutma otsuse, mitte andes asja uuesti arutamisele. Otsuse muutmise näol ei ole kõrgema astme kohus siiski õigustatud tegema uusi

otsuseid asjaolude põhjal, mis ei ole arutatud ja kontrollitud esimese astme kohtu poolt.

Kassatsiooniastme põhikohuseks on valvata nõukogude seaduste, mitte ainult materiaalsete, vaid ka protsessuaalsete, õige kohaldamise ja neist õigesti arusaamise järele. Seepärast, kui kassatsiooniaste veendub, et asja arutamisel on leidnud aset ühe või teise poole põhiliste protsessuaalõiguste oluline rikkumine (näit. pooltele ei teatatud asja arutusest, neile ei võimaldatud esitada asja kohta tõendeid jne.), siis peab kõrgema astme kohus, arutades asja kassatsiooni-revisjonikorras, otsuse tühistama ning andma asja uuesti arutada.

Asja ettekandeks kõrgema astme kohtus peab asjaga tingimata tutvuma peale ettekandja-liikme ka eesistuja. Asja ettekanne kohtuistungil peab olema küllalt täielik. Tarviduse korral on pooled õigustatud seda täiendama. Seletuste andmisel ei saa pooli aja suhtes omavoliliselt piirata, vaid neile tuleb anda võimalus väljendada kõik oma väited asja kohta.

Määrused asja kohta nii otsuse tühistamisel või muutmisel kui ka otsuse jõussejätmise juhul peavad olema küllalt täielikult põhistatud.

Praktika, kus keeldutakse asja andmast uuesti arutamisele „kassatsiooni põhjuste puudumise tõttu" või „kohtuotsuse õigsuse tõttu", ilma et määruses oleks näidatud, milles nimelt on kaebaja põhilised väited ebaõiged, tuleb resoluutselt lõpetada. Kõrgema astme kohtu määrused ei pea ai-

nult olema vastuseks pooltele antud asjas, vaid ka instruktiivsete juhatuste allikaks esimese astme kohtule. (NSVL Ülemkohtu 52. pleenumi määrusest 28. okt. 1935. a.)

§ 3. Kui pool avaldab, et ta loobub kassatsiooniastmele esitatud kassatsioonikaebusest, siis juhul, kui ei teki kahtlust, jäetakse kassatsioonikaebus läbi vaatamata ning kassatsioonimenetlus lõpetatakse. (VNFSV Ülemkohtu Pleenumi määrusest 20. dets. 1926. a. prot. nr. 21.)

Paragrahv 246 juurde

§ 1. Vt. § 245 juurde kuuluva materjali § 2.

§ 2. Asja mittealluvus üksi ei või olla otsuse tühistamise aluseks, välja arvatud juhul, mil kassatsioonikohus jõuab järeldusele, et asja läbivaatamine asjaomases kohtus oleks oluliselt mõjutanud selle otsustamist. Otsuse tühistamisel aga annab kassatsioonikohus asja uuesti läbivaatamiseks asjaomasele kohtule. (VNFSV Ülemkohtu ringkirjast 1924. a. nr. 26.)

§ 3. Teise astme kohus, arutades asja TsPK § 246 alusel kassatsiooni-revisjonikorras ning lähtudes faktidest ja oludest, mis on esimese astme kohtu poolt kindlaks tehtud, võib ainult muuta esimese astme kohtu otsust, kuid ta ei ole õigustatud tegema uut otsust, mis oleks oma sisult vastupidine esimese astme kohtu otsusele. Jõudes järeldusele, et esimese astme kohtu otsus on terves ulatuses eba-

õige, peab kassatsioonikolleegium otsuse tühistama ning andma asja uuele läbivaatamisele. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 3.—4. juulist 1935. a. nr. 49.)

§ 4. Juhul, kui asi saabub korduvalt kassatsiooniinstantsi ja ilmneb vajadus korduvalt tühistada esimese instantsi kohtu poolt tehtud otsus, kõrgemalseisev kohus, otsust tühistades, ei pea asja andma arutamiseks alamalseisvale kohtule, vaid on kohustatud selle võtma oma menetlusse esimeses instantsis. (NSVL Ülemkohtu Pleenumi määrusest 26. apr. 1947. a. nr. 7/1/u.)

§ 5. Neil juhtudel, kui rahvakohtu otsus on kõrgemalseisva kohtu poolt tühistatud ja asi antakse uuesti arutada rahvakohtusse teises koosseisus, kuulub see suunamisele teise rahvakohtusse otsuse tühistanud kõrgemalseisva kohtu määramisel. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 19. märtsist 1948. a. nr. 6/6/u.)

Paragrahv 248 juurde

§ 1. Vt. § 5 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 249 juurde

§ 1. Ringkonna-, oblasti-, kraikohtute, autonoomsete oblastite kohtute ja autonoomsete vabariikide ülemkohtute nende määruste peale, mis tähendatud VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi

§ 249 p. „v", võidakse edasi kaevata või proteste esitada ainult vastava liiduvabariigi Ülemkohtusse. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 13. juunist 1939. a.)

§ 2. Vt. § 33 juurde kuuluva materjali § 1.

Paragrahv 254—254-g juurde

§ 1. § 16. Jõustunud otsuste ja määruste peale võivad esitada proteste ainult NSV Liidu prokurör või liiduvabariigi prokurör, NSV Liidu Ülemkohtu esimees ja liiduvabariigi ülemkohtu esimees vastavalt käesoleva seaduse § 51, 64 ja 74.

§ 51. Liiduvabariigi ülemkohus teostab liiduvabariigi kohtute kohtutegevuse järelevalvet:

a) jõustunud otsuste ja määruste peale NSV Liidu prokuröri, liiduvabariigi prokuröri, NSV Liidu Ülemkohtu esimehe ja liiduvabariigi ülemkohtu esimehe poolt esitatud protestide läbivaatamise teel;
b) kohtuistungitel protestide ja kaebuste läbivaatamise teel asjus, mis on otsustatud liiduvabariigi kohtute poolt.

§ 64. Ülemkohus teostab NSV Liidu ja liiduvabariikide kõigi kohtuorganite kohtutegevuse järelevalvet:

a) jõustunud kohtuotsuste ja -määruste peale antud NSV Liidu prokuröri ja NSV Liidu Ülemkohtu esimehe protestide läbivaatamise teel;

b) kaebuste ja protestide läbivaatamise teel asjus, mis on läbi vaadatud sõjatribunalide ja raudtee- ning veetranspordi liinikohtute poolt.

§ 74. NSV Liidu Ülemkohtu esimees võib enda peale võtta eesistumise igas asjas, mis on arutamisel NSV Liidu Ülemkohtu kolleegiumides.

NSV Liidu Ülemkohtu esimehel ja NSV Liidu prokuröril on õigus iga asja igast NSV Liidu või liiduvabariigi kohtust välja nõuda ning esitada ses asjas omalt poolt protesti seaduses ettenähtud korras. (NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seadusest.)

Paragrahv 255 juurde

§ 1. Kohtuotsuste täitmise kord.

NSVL Kohtu RK juhend 28. sept. 1939. a. hilisemate muudatustega. Vt. täiendavat materjali lisas IV. Kohtuotsuste täitmine lk. 277.

Paragrahv 255[1] juurde.

§ 1. Täitelehe esitamine kohtutäiturile katkestab aegumistähtaja jooksu täitelehe järgi, ja järelikult algab TsK § 51 kohaselt aegumistähtaja arvutamine uuesti ning kuni aegumise katkestuseni möödunud aega ei arvata uue tähtaja hulka.

Kohtutäitur, olles saanud täitelehe, toimetab selle järgi sissenõudmist, kusjuures kostja mitteleidmisel

või juhul, kui tal puudub vara, millele võiks pöörata sissenõuet, kohtutäitur kas peatab sissenõudemenetluse või teeb määruse menetluse lõpetamiseks, tagastades täitelehe vastavale kohtule ning teatades sellest sissenõudjale. Nii ühel kui teisel juhul arvutatakse uue aegumistähtaja jooksu ajast, mil sissenõudjale on viimase asjatoimikus leiduva aadressi järgi teatatud sissenõude peatamisest või lõpetamisest täitelehe järgi. Aegumine katkestub, kui sissenõudja kolme aasta jooksul uuesti pöördub kohtutäituri poole või kohtusse mingisuguse avaldusega sissenõudmise kohta, näit. võlgniku vara või tema elukoha äranäitamise kohta jne. (VNFSV Ülemkohtu pleenumi määrus 4. veebr. 1929. a. prot. nr. 4.)

Paragrahv 267 juurde

§ 1. Vt. § 52-a juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 270 juurde

§ 1. Vt. § 80-b juurde kuuluvat materjali.

Paragrahv 281 juurde

§ 1. Tasu kohtutäituri poolt arestitud või üleskirjutatud vara hoidmise eest Kohtu RK poolt kinnitatud taksi järgi makstakse kohtutäituri poolt määratud hoidjale ainult sel juhul, kui selliseks

hoidjaks on määratud eraisik, välja arvatud sissenõudja, võlgnik ja tema perekonnaliikmed. Neil juhtudel aga, kui üleskirjutatud või arestitud vara hoidjateks määratakse riigi-, kooperatiiv- või ühiskondlikkude asutiste või organisatsioonide ametiisikud (komandandid, majandusjuhid, majavalitsejad jne.), kes oma teenistusliku seisundi tõttu on vastutavad nende korraldusse antud vara alalhoiu eest, vara hoidmise eest tasu taksi järgi ei maksta, vaid tasumisele võivad kuuluda ainult vajalikud tegelikud kulud, mis on seoses vara hoiuga, näit. ruumide üürimine, valvuri palkamine, vara ümberpaigutamine jne. (VNFSV Ülemkohtu Presiidiumi määrus 13.—14. aug. 1935. a. prot. nr. 60.)

Paragrahv 289 juurde

§ 1. Sissenõudmise pööramine tuludele, mida kolhoosnikud saavad normipäevade eest. Sissenõudmise pööramine täitedokumentide järgi tuludele, mida kolhoosnikud saavad normipäevade eest, sealhulgas ka avanssidele, toimub kohaldades eeskirju, mis on kehtivad sissenõude pööramiseks tööliste ja teenistujate palgale. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 13. augustist 1948. a. nr. 15/16/u.)

§ 2. Vt. lisa III, lk. 268.

LISA I

VALIJATE NIMEKIRJADES ESINEVATE EBAÕIGSUSTE KOHTA RAHVAKOHTUTELE ESITATUD KAEBUSTE LÄBIVAATAMISE KORD

§ 1. NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustik.

Kinnitatud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 9. jaanuarist 1950. a. (NSVL Ülemnõukogu Teataja nr. 2 — 15. jaanuarist 1950. a.)

(Väljavõte)

§ 21. Avaldused ebaõigsuste kohta valijate nimekirjas (nimekirjast väljajätmine, nimekirjast kustutamine, perekonna-, ees- ja isanime moonutamine, valimisõigusest ilmajäetud isikute ebaõige võtmine nimekirja) antakse sellele töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kes nimekirja avaldas. Täitevkomitee on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul läbi vaatama iga avalduse ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas.

§ 22. Pärast avalduse läbivaatamist ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas on töörahva saadikute

nõukogu täitevkomitee kohustatud kas tegema vajaliku paranduse valijate nimekirja või andma avaldajale kirjaliku õienduse tema avalduse tagasilükkamise motiivide kohta.

§ 23. Kui avaldaja ei nõustu töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas, võib ta anda kaebuse rahvakohtusse, kes on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul avalikul kohtuistungil, kutsunud välja avaldaja ja nõukogu täitevkomitee esindaja, läbi vaatama selle kaebuse ja viivitamata teatama oma otsuse nii avaldajale kui ka nõukogu täitevkomiteele. Rahvakohtu otsus on lõplik.

§ 2. Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste määrustik.

Kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 19. detsembrist 1950. a. (ENSV T 1950, 13, 136.)

(V ä l j a v õ t e)

§ 22. Avaldused ebaõigsuste kohta valijate nimekirjas (nimekirjast väljajätmine, nimekirjast kustutamine, perekonna-, ees- ja isanime moonutamine, valimisõigusest ilmajäetud isikute ebaõige võtmine nimekirja) antakse sellele töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kes nimekirjad avaldas. Täitevkomitee on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul läbi vaatama iga avalduse ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas.

§ 23. Pärast valijate nimekirjas esinenud ebaõigsuse kohta esitatud avalduse läbivaatamist on töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kohustatud kas tegema vajaliku paranduse valijate nimekirja või andma avaldajale kirjaliku õienduse tema avalduse tagasilükkamise motiivide kohta.

§ 24. Kui avaldaja ei nõustu töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas, võib ta anda kaebuse rahvakohtusse, kes on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul avalikul kohtuistungil, kutsunud välja avaldaja ja nõukogu täitevkomitee esindaja, läbi vaatama selle kaebuse ja viivitamata teatama oma otsuse nii avaldajale kui ka nõukogu täitevkomiteele. Rahvakohtu otsus on lõplik.

§ 3. Eesti NSV rajoonide, linnade, alevite ja külade töörahva saadikute nõukogude valimiste määrustik.

Kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 10. oktoobrist 1950. a.

(V ä l j a v õ t e)

§ 21. Avaldused ebaõigsuste kohta valijate nimekirjas (nimekirjast väljajätmine, nimekirjast kustutamine, perekonna-, ees- ja isanime moonutamine, valimisõigusest ilmajäetud isikute ebaõige võtmine nimekirja) esitatakse sellele töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kes nimekirjad

avaldas. Täitevkomitee on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul läbi vaatama iga avalduse ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas.

§ 22. Pärast valijate nimekirjas esinenud ebaõigsuse kohta esitatud avalduse läbivaatamist on töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kohustatud kas tegema vajaliku paranduse valijate nimekirjas või andma avaldajale kirjaliku õienduse tema avalduse tagasilükkamise motiivide kohta.

§ 23. Kui avaldaja ei nõustu töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega ebaõigsuse kohta valijate nimekirjas, võib ta anda kaebuse rahvakohtusse, kes on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul avalikul kohtuistungil, kutsunud välja avaldaja ja nõukogu täitevkomitee esindaja, vaatama läbi selle kaebuse ja viivitamata teatama oma otsuse nii avaldajale kui ka töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele. Rahvakohtu otsus on lõplik.

LISA II

ERIMENETLUS MAKSUVÕLGADE JA TRAHVIDE SISSENÕUDMISE ASJUS

§ 1. Kohtuliku korra sisseseadmisest vara äravõtmisel kolhoosidelt, kodutööndusartellidelt [1] ja üksikuilt kodanikelt nende võlgade katteks riigi- ja kohalike maksude, määralise sundkindlustuse, normikohustuste ning trahvide alal.

NSVL KTK ja RKN-i määrus 11. aprillist 1937. a. (LSKK 1937, nr. 30, art. 120.)

(Väljavõte)

2. Määrata, et vara äravõtmine kolhoosidelt, kodutööndusartellidelt [1] ja üksikuilt kodanikelt

[1] Käesoleval ajal kohaldatakse NSV KTK ja RKN-i määrust 11. aprillist 1937. a. ainult maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmisel kolhoosidelt ja üksikuilt kodanikelt. Kodutööndusartellidelt maksuvõlgade sissenõudmine makslike ja mittemakslike maksete alal toimub riiklike ettevõtete ja organisatsioonide suhtes kindlaksmääratud korras.

nende maksuvõlgade katteks riigi- ja kohalike maksude, määralise sundkindlustuse, müügikohustuste ja trahvide alal võib toimuda ainult rahvakohtu otsuse järgi.[1]

§ 3. Määrata, et maksu- ja kindlustusinspektorid, samuti varumisinspektorid on enne maksuvõlglaselt maksuvõla sissenõudmise asja kohtusse andmist kohustatud andma maksuvõlglasele kirjaliku hoiatuse vähemalt 10 päeva enne tema asja kohtusse andmist.

Juhul, kui maksuvõlglane tasub maksuvõla enne kohut, lõpetatakse kohtulik menetlus.

Juhul, kui pärast kohtuotsust vara äravõtmise kohta maksuvõlglane tasub maksuvõla 10 päeva jooksul arvates kohtuotsuse tegemisest, kaotab kohtuotsus vara äravõtmise kohta jõu ja maksuvõlglasele langevad kohtukulud 3 kuni 10 rublani.[1]

4. Määrata, et kohtuotsuste järgi üksikuilt kodanikelt vara äravõtmise ja müümise kohta nende maksuvõlgade katteks riigi- ja kohalike maksude, määralise sundkindlustuse, normikohustuste ja trahvide alal ei või ära võtta järgmist vara:

---

[1] § 2, 3 ja 4 punktid „b" ja „g" ning § 5 on kaotanud kehtivuse osas, mis käsitleb põllumajandussaaduste müügikohustust riigile kolhoosiperede, üksiktalupoegade ja üksikute kodanike majandite poolt.

a) elumaja ühes majapidamishoonetega või selle osa [1];

b) üks lehm või lehma puudumisel üks mullikas, kolhoosnikuilt aga samuti kodulinnud, lambad, kitsed ja sead poole normi ulatuses, mis on seatud põllumajandusliku artelli põhikirjaga, ühes söödaga nende jaoks [2];

v) riided, jalatsid, pesu, magamistarbed, köögiriistad, voodid, lauad, toolid, kohvrid, lambid, mis on maksuvõlglase ja tema perekonna isiklikus kasutuses, kõik lastetarbed;

g) toiduained, mis on vajalikud maksuvõlglasele ja tema perekonnale kuni uue lõikuseni [2];

---

[1] NSVL KTK ja RKN-i 11. apr. 1937. a. määruse § 4 p. a mõtte järgi pole see eeskiri suunatud selleks, et maksuvõlgnikule elumaja alles hoida sõltumata sellest, kas viimane vajab seda või mitte, vaid selleks, et mitte ilma jätta võlgnikku ja tema perekonda elamust, s. t., et selles seaduses tähendatud maksuvõlgade sissenõudmine ei tooks endaga kaasa maksuvõlgniku ja tema perekonna väljatõstmist elamust, milles nemad elunevad.

Sellepärast NSVL KTK ja RKN-i 11. aprilli 1937. a. määruse § 4 p. a ei laiene neile juhtudele, kus maksuvõlgnik ja tema perekond ei ela faktiliselt temale kuuluvas majas ja kus maksuvõlgnik on selle maja üürile andnud või kasutab seda muul teel või üldse ei kasuta, ise aga ühes perekonnaga elab alalise üürnikuna teises majas; neil juhtudel võib sissenõudmist pöörata maksuvõlgnikule kuuluvale majale. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 12. dets. 1940. a. nr. 46/24/u.)

[2] Vt. joonealust märkust lk. 255.

d) vahendid, mis saadakse sotsiaalkindlustuse korras, samuti toetused lasterohkuse puhul;

e) tööriistad, mis on vajalikud maksuvõlglase kodutööonduse jätkamiseks.

Märkus. Tühistatud.

5. Määrata, et maksuvõlglase vara kirjutab kohtuotsuse alusel [1] üles maksuinspektor, kindlustusinspektor või varumisinspektor ning et selle juures peavad kohuslikult viibima üks maksuvõlglase täisealine perekonnaliige ja kaks tunnistajat; selle kohta koostatakse kindlaksmääratud vormis akt, millele mainitud isikud alla kirjutavad ning milles täpselt ära tähendatakse üleskirjutatud varaesemed ja nende hinne.

§ 2. Kohtupraktikast liha müügikohustuse alase võlgnevuse sissenõudmise asjades kolhoosnikutelt, töölistelt ja teenistujatelt, kes on andnud kolhoosile noorkarja kontraktatsioonilepingu alusel.

NSVL RKN-i ja ÜK(b)P Keskkomitee 13. aprilli 1943. a. määruses „Abinõudest kolhooside karja suurendamiseks ja selle toodangu tõstmiseks" soovitati kolhoosidele noorkarja kohta kontraktatsioonilepingute sõlmimisel kolhoosnikute, tööliste ja

[1] § 5 on osaliselt kaotanud kehtivuse ka makslike ja mittemakslike maksete maksuvõlgade suhtes; käesoleval ajal toimub maksuvõlglase vara üleskirjutamine maksuvõla katteks enne maksuvõla sissenõudmise asja üleandmist kohtusse, välja arvatud administratiivtrahvide sissenõudmise asjad. [Vt. NSVL RKN-i määrust 28. aprillist 1944. a. (LMKK 1944, nr. 6, art. 94).]

teenistujatega peale teiste ergutusabinõude võtta endale lihamüügi kohustuse täitmine mitte üle kolhoosipere kohta kehtiva aastanormi, kui antakse ära vasikas vanusega üle kuue kuu.

Kohtupraktikas võib tähele panna, et riigile lihamüügi kohustuse mittetäitmise asjus mõned kohtud määravad rahatrahve kolhoosnikutele, töölistele ja teenistujatele lihamüügi kohustuse mittetäitmise eest ka neil juhtudel, kui võlgnevus lihamüügi kohustuse alal tekkis selle tõttu, et kolhoos ei täitnud noorkarja kontraktatsioonilepingus endale võetud kohustust.

Pidades sellist kohtupraktikat ebaõigeks, määrab NSVL Ülemkohtu pleenum anda kohtuile järgmised juhtnöörid:

1. Kui kolhoosnik, tööline või teenistuja pole täitnud riigile lihamüügi kohustust, kuid asjas on andmeid, et isikuga, kes on vastutusele võetud maksuvõlgnikuna, on sõlmitud kontraktatsioonileping, kusjuures kolhoos on võtnud endale tema eest lihamüügi kohustuse täitmise, on kohtud kohustatud asjasse tõmbama kolhoosi kaaskostjana.

2. Neil juhtudel, kui kohus teeb kindlaks, et kolhoosile on antud kontraktatsioonilepingu järgi üle kuue kuune vasikas ja kolhoos pole täitnud endale lepingu järgi võetud lihamüügi kohustust, keeldub kohus kolhoosniku, töölise või teenistuja trahvimisest lihamüügi kohustuse mittetäitmise eest ja nõuab lihamüügi alal tekkinud võlgnevuse sisse kolhoosilt ulatuses, mis on nähtud ette lepingus,

kuid mitte üle kolhoosipere kohta kehtiva aastanormi. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 2. detsembrist 1944. a. nr. 17/10/u.)

§ 3. Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjus.

(Väljavõte)

8. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu 9. veebruari 1950. a. määrusele „NSVL KTK ja RKN-i 3. märtsi 1936. a. määruse jämedaist rikkumistest" (LSKK 1936, nr. 11 ja 1938, nr. 50) avaldusi kolhoosidelt rahaliste maksete sissenõudmiseks teedeehitusest tööga osavõtust kõrvalehoidumise eest võidakse kohtute poolt vastu võtta ainult siis, kui igal üksikul juhul on juurde lisatud oblasti (krai) täitevkomitee otsus või vabariigi ministrite nõukogu määrus.

Kolhoosidelt rahaliste maksete sissenõudmise asjus kolhooside poolt teostamata jäetud tööde eest kohaldatakse üldist hagiaegumist, mis on ette nähtud liiduvabariikide tsiviilkoodekseis ja mida arvutatakse kohustuses tähendatud teetööde teostamise tähtaja lõppemise momendist.

Vastavalt NSVL Ministrite Nõukogu 9. veebruari 1950. a. määruse p. 8 kohtuotsuste täitmine, mis on kohtute poolt tehtud enne 1. märtsi 1950. a. kolhoosidelt rahaliste maksete sissenõudmise kohta teedeehitusest tööga osavõtust kõrvalehoidumise eest, tuleb lugeda peatatuks ja mainitud otsuseid

võib täitmisele pöörata ainult siis, kui selle kohta esitatakse kohtule vastav oblasti (krai) täitevkomitee otsus või vabariigi ministrite nõukogu määrus.

Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et NSVL Ministrite Nõukogu mainitud määrusega 9. märtsist 1950. a. on hukka mõistetud kolhooside ja kolhoosnikute teedeehitusest tööga osavõtu asendamise praktika neilt rahasummade sissenõudmisega kui kahjulik kolhoosnikutele ja teedeehitusele. Sellise praktika avastamisel teedeorganite töös on kohtud kohustatud võtma süüdiolevad ametiisikud kriminaalvastutusele.

9. Seletada kohtuile, et kolhoosil pole õigust sõlmida töölepinguid isikutega, kes pole kolhoosi liikmed, tingimusel tasuda nende tööd normipäevades. Selliste isikute pöördumisel hagidega kohtuisse kolhoosile tehtud töö tasustamise kohta peavad kohtud juhul, kui hagi on tõendatud, määrama tasu töö eest toiduainetes või rahas vastavalt antud kohas kehtivale vastava kategooria tööliste ja teenistujate töötasule, aga mitte normipäevades. Mainitud tasustamise korda ei kohaldata neile isikuile, kes pole küll kolhoosi liikmed, kuid kelle kohta tasu normipäevades on seaduses otseselt ette nähtud. (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrusest 5. maist 1950. a. nr. 9/8/u.)

LISA III

Kohtupraktikast laste ülalpidamiseks vahendite sissenõudmise asjus.

NSVL kohtuorganite tegevuses laste ja emade seadusega tagatud õiguste kaitsmisel on väga suur tähtsus laste ülalpidamiseks vahendite nõudmise hagide õigel ja kiirel lahendamisel kohtute poolt, kohtuotsuste õigeaegsel täitmisel neis asjus ja otsustaval võitlusel isikutega, kes kuritahtlikult hoiduvad kõrvale laste ülalpidamiseks kohtu poolt väljamõistetud vahendite tasumisest.

Kohtupraktika näitab, et kohtuorganid on põhiliselt õieti viinud ellu partei ja valitsuse juhtnöörid emade ja laste seaduslike huvide ja õiguste igakülgse kaitsmise alal.

Kuid NSVL Ülemkohtu poolt järelevalve korras arutatud asjust nähtub, et kohtute töös seda liiki asjus esineb ikka veel vigu, mis üksikuil juhtudel on toonud kaasa asjade ebaõige lahendamise ja viivituse alimentide sissenõudmises.

Pole haruldased juhud, kus kogutud tõendite

puudulikkuse tõttu tehakse põhjendamata otsuseid, mis toob siis kaasa selliste otsuste tühistamise kõrgema instantsi poolt ja asja andmise uuesti arutamiseks.

Mitte kõik kohtud ei osuta küllaldast tähelepanu nende asjade ennekohtulikule ettevalmistusele, mille tõttu nende asjade arutamine lükatakse tihti edasi täiendavate tõendite kogumiseks.

Kohtud ei pea alati kinni poolte kohtusse väljakutsumise korrast, mõnikord otsustatakse asjad kostja äraolekul.

Tihtipeale ei võta kohtuorganid abinõusid tarvitusele kostja elukoha kindlakstegemiseks, kes hoidub kõrvale kohtusse ilmumisest, arutavad asju tagaselja, kusjuures puuduvad andmed kohtukutsete kätteandmise kohta, rikkudes sellega seaduse nõudeid (VNFSV TsPK § 98 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavad paragrahvid) ja tekitades sellega raskusi kohtuotsuse täitmisel. Mõnikord kohtud ei võta kriminaalvastutusele isikuid, kes on süüdi laste ülalpidamisvahendite kuritahtlikus mittemaksmises, VNFSV KrK § 158 ja teiste liiduvabariikide KrK vastavate paragrahvide järgi.

Palju rikkumisi võib tähele panna kohtuotsuste täitmise protsessis. Alimentide sissenõudmine täitelehtede järgi toimub aeglaselt, mõned kohtutäiturid suhtuvad formaalselt väljamõistetud alimentide sissenõudmisesse, mille tagajärjel esineb kohtuotsuste mittetäitmine, alimentide mitteõigeaegne

sissenõudmine ja nende mitteõigeaegne ülekandmine sissenõudjale.

Kohtute kontroll kohtutäiturite töö üle pole küllaldane.

Ülalesitatu alusel määrab NSVL Ülemkohtu pleenum anda kohtuile järgmised juhtnöörid:

1. Laste ülalpidamiseks vahendite sissenõudmise asjade kiire ja õige lahendamise eesmärgil peavad kohtuorganid ennekohtuliku ettevalmistuse korras sooritama toimetused, mis on näidatud VNFSV TsPK § 80 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavais paragrahvides, eriti nõudma hagejailt, et nad esitaksid toimiku juurde: a) lapse sünnitunnistuse, b) dokumendid, mis kinnitavad registreeritud abielu olemasolu poolte vahel, v) teatise selle kohta, et laps on hageja ülalpidamisel.

Kui nende dokumentide esitamine tekitab hagejale raskusi, peavad kohtud ise need välja nõudma vastavatelt asutistelt.

Kohtud ei tohi keelduda hagiavalduse vastuvõtmisest sel alusel, et hageja ei tea kostja elukohta, vaid on kohustatud omal algatusel võtma tarvitusele abinõud kostja elukoha väljaselgitamiseks ja temale teatama asja kohtus arutamise päeva.

Kui kohtu poolt tarvitusele võetud abinõudega kostja elukohta kindlaks ei tehta, peab kohus tegema määruse kostja tagaotsimise kohta ja selle määruse ärakirja saatma prokurörile korralduse tegemiseks kostja tagaotsimise kohta miilitsaorga-

nite kaudu. (VNFSV TsPK § 26 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavad paragrahvid.)

Tagaotsimise kulud nõutakse kostjalt sisse samaaegselt kohtuotsuse tegemisega temalt alimentide sissenõudmise kohta.

Juhul, kui kostjat otsitakse miilitsaorganite poolt pärast kohtuotsuse tegemist, nõutakse tagaotsimise kulud kostjalt sisse vastava miilitsaorgani ettekande järgi kostja leidmise koha järgse rahvakohtu määruse alusel. Kui kostja võetakse kriminaalvastutusele alimentide maksmisest kuritahtliku kõrvalehoidumise pärast, lahendatakse tagaotsimise kulude sissenõudmise küsimus kohtu poolt kriminaalasja arutamisel.

2. Vajalikel juhtudel peavad kohtud üheaegselt hagiavalduse vastuvõtmisega:

a) tegema VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi § 50 ja teiste liiduvabariikide APEK-ite vastavate paragrahvide korras määruse kostjalt ajutiselt, kuni asja lahendamiseni, laste ülalpidamiseks summade sissenõudmise kohta; maksed määratakse kohtu poolt sel juhul kindla rahasumma näol;

b) tagama hagi VNFSV TsPK § 83-a ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide korras kostja palga vastava osa arestimise teel, kui aga kostja palka ei saa, siis kostja vara arestimise teel.

3. Hagisid vanemailt laste ülalpidamiseks alimentide nõudmise kohta võidakse esitada kohtusse

olenemata sellest, kas abielu vanemate vahel on lahutatud või lahutamata.

Arutades alimentide nõudmise asja isalt, kellega lapse ema on registreeritud abielus, peavad kohtud välja selgitama hagi esitamise põhjused, ja kui osutub, et hagi on esitatud eesmärgil, seadusest mööda hiilides saavutada alimentide määra vähendamist, mida kostja maksab lastele teisest emast, peavad kohtud sellised hagid tagasi lükkama.

4. Isiku vastu, kellega lapse ema ei ole registreeritud abielus, võidakse hagi alimentide nõudmiseks esitada ainult nende tingimuste olemasolul, mis on ette nähtud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadluses 14. märtsist 1945. a., s. t. kui laps on sündinud enne 8. juuli 1944. a. seadluse väljaandmist ja sünni registreerimisel on kostja perekonnaseisuraamatutesse sisse kantud lapse isana.

5. Seletada kohtuile, et kui vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. novembri 1944. a. seadlusele „Faktilise abielulise vahekorra tunnustamise korrast ühe abikaasa surma või teadmata kadumise puhul rindel" lapse ema on kohtulikult tunnustatud surnud või teadmata kadunud isiku naiseks, siis sellest abielust sündinud lapsed loetakse rindel surmasaanud või teadmata kadunud isiku lasteks, mis peab olema tähendatud kohtumääruses, näidates ühtlasi ära laste nimed ja sünniaastad.

6. Kohtud peavad silmas pidama, et hagisid perekonnaseisuorganite poolt tehtud isaduse sisse-

kannete ebaõigeks tunnustamise kohta (VNFSV APEK § 25 ja teiste liiduvabariikide APEK vastavad paragrahvid) võidakse esitada kohtusse kostja elukoha järgi üldise hagiaegumise tähtaja piirides, mis on ette nähtud liiduvabariikide TsK, ja mida arvutatakse sellest momendist, kui hagejale sai teatavaks lapse registreerimine tema nimele.

7. Seletada kohtuile, et neil juhtudel, kui lapse isa, kes on lapse emaga registreeritud abielus, ei anna ainelist toetust emale raseduse ja sünnitamise perioodil, siis kohus võib ema hagi järgi teha otsuse lapse isalt vahendite sissenõudmise kohta ema ülalpidamiseks raseduse ja sünnitamise perioodil, vastavalt VNFSV APEK § 14 ja 15 ja teiste liiduvabariikide APEK sellekohastele paragrahvidele.

Sellise ülalpidamise määr ja aeg, mille kestel see tuleb välja maksta, määratakse kohtu poolt.

8. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et kui pole võimalik lastele alimente saada vanemailt, võidakse hagi alimentide sissenõudmiseks esitada vanaisa ja -ema vastu, kel on küllaldaselt vahendeid (VNFSV APEK-i § 55 ja teiste liiduvabariikide APEK vastavad paragrahvid). Alimentide suurus neil juhtudel määratakse kohtu poolt kindlas rahasummas, lähtudes kostja ainelisest seisundist.

9. Alimentide väljamõistmine laste ülalpidamiseks töölistelt ja teenistujailt peab toimuma teatava osa näol palgast, kas $^1/_4$, $^1/_3$ või $^1/_2$ osas sellest kostja palgasummast, mis kuulub talle väljamaks-

misele pärast nende maksude kinnipidamist, millega maksustatakse kostjat palga järgi.

Alimentide sissenõudmine töölistelt ja teenistujailt peab toimuma nii põhipalgast kui ka alalise iseloomuga lisatasudest töölepingu järgi, nagu naturaaltasu, igakuuline lisatasu väljateenitud aastate eest ning töö eest Kaug-Põhjas ja kaugel asuvais kohtades, rahaline preemia, mis makstakse palgafondist ja millel pole ühekordse ergutustasu iseloomu jne.

Alimentide sissenõudmine pensionist ja ajutise töövõimetuse toetusest peab toimuma nii neil juhtudel, kui kostjal ei ole muid tulu-allikaid, kui ka neil juhtudel, kui kostja peale pensioni saab palka, tulusid normipäevadest kolhoosis või tulusid käsitööst jne.

Alimentide sissenõudmist ei pöörata summadele, mis makstakse tööseadusandluse järgi töötajale kompensatsiooni korras, nagu vallandamistoetus, päeva- ja kolimisraha üleviimisel ja komandeerimisraha; lisatasule töö eest, mis on seotud süstemaatilise kohtadele sõitmisega, näit. välitasu, mis makstakse geodeesia, kartograafia ja teistele töötajaile päevaraha asemel; preemiaile, mis antakse silmapaistvate tööde eest teaduse alal, leiutiste eest, kirjanduse ja kunsti alal; ühekordseile tasudele premeerimise puhul tehniliste täiustuste ja leiutiste eest; summadele, mis makstakse toidu ja varustise asemel sõjaväelastele, Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi ning Siseministeeriumi tööta-

jaile, transpordi ja ettevõtete sõjaväestatud valvele, tuletõrjele jne.

Alimente ei nõuta sisse kompensatsioonist kasutamata puhkuse eest; kui aga isik, kes maksab alimente, saab vallandamisel kompensatsiooni mitme kasutamata puhkusekuu eest mitme aasta puhkuse liitmisel, peetakse alimendid kinni kogu kompenseeritava puhkuse perioodi eest ette väljamakstavatest kompensatsioonisummadest.

Alimendimaksete määr neil juhtudel tuleb arvutada võlgniku keskmisest kuupalgast.

Sissenõutud summad tuleb asutisel või ettevõttel kanda rahvakohtu deposiitarvele, kes peab need sissenõudjale välja andma tähtaegadel, mis tähendatud täitelehel.

Võlgniku tööle asumisel lõpetatakse alimentide väljamaksmine deposiitarvelt võlgniku sellekohase avalduse põhjal ja järjekordsed alimentide maksed tuleb sisse nõuda võlgniku poolt saadavast palgast uuel töökohal.

Rahvakohtu deposiitarvele jäänud summad kuuluvad neil juhtudel võlgnikule tagastamisele.

10. Laste kasuks alimentide väljamõistmine kolhoosnikutelt toimub $^1/_4$, $^1/_3$, $^1/_2$ osas kostja poolt väljatöötatud normipäevadest. Kui peale tulude tööpäevadest on kostjal muid lisatulusid majapidamisest õueaiamaal või ulgtööst või käsitööst, siis peab kohus peale alimentide väljamõistmise protsentuaalses vahekorras normipäevadega mõistma kostjalt välja igakuulise kindla rahasumma, mis

määratakse kohtu poolt arvestades kostja lisatulusid ja hageja materiaalset seisundit.

Kui lapse ema, kes nõuab alimente kolhoosnikult, ei ole antud kolhoosi liige, siis kostja palvel võidakse alimente kohtu poolt välja mõista mitte protsentuaalses vahekorras normipäevadega, vaid rahasummas, lähtudes poolte materiaalsest seisundist.

11. Alimentide väljamõistmine isikuilt, kes ei saa igakuulist palka, vaid kel on muutuv töötasu (kirjanikud, muusikud, kunstnikud) või kes elavad majapidamisest saadavatest tuludest (üksiktalupojad, kodutööndajad), toimub kohtu poolt igakuulise rahasumma näol, mille määrab kohus, arvestades lapse huve ja poolte ainelist seisukorda.

12. Alimendid tuleb reeglipäraselt välja mõista hagi esitamise päevast. Neil juhtudel, kui hageja esitab tõendid, et ta enne hagi esitamist on võtnud tarvitusele abinõud kostjalt alimentide saamiseks, kuid ei saanud neid selle tõttu, et kostja hoidus kõrvale nende maksmisest, võib kohus olenevalt asja oludest mõista kostjalt alimendid välja ka möödunud aja eest, kuid üldise hagiaegumise tähtaja piirides, mis on seatud liiduvabariikide tsiviilkoodeksites.

13. Laste ülalpidamiseks vahendite nõudmise asjade otsustamisel neil juhtudel, kui lapsed jäävad mõlema vanema juurde, määrab kohus alimentide määra ühelt vanemalt teise kasuks, kes on aineliselt vähem kindlustatud, rahasummas, olene-

valt poolte ainelisest seisukorrast, kuid piirides, mis on seatud NSVL KTK ja RKN-i määrusega 27. juunist 1936. a.

14. Neil juhtudel, kui ühelt kostjalt on välja mõistetud alimendid mitme ema lastele mitme kohtuotsuse järgi, ületades üldsummas määra, mis on seatud NSVL KTK ja RKN-i määrusega 27. juunist 1936. a., võib alimentide maksja esitada hagi iga isiku vastu, kelle kasuks on tehtud kohtuotsus alimentide sissenõudmise kohta, alimentide määra vastavaks vähendamiseks antud kohtuotsuse järgi.

Hagid esitatakse neil juhtudel sissenõudjate elukoha järgi. Hagiavaldusele peab alimentide maksja lisama kõigi seadusjõusse astunud kohtuotsuste nõutavalt tõestatud ärakirjad, mille järgi ta on kohustatud alimente maksma.

Sellise hagi arutamisel kohus, lähtudes alimentide üldmäärast, mis kuuluvad väljamaksmisele kõigi kohtuotsuste järgi NSVL KTK ja RKN-i 27. juuni 1936. a. määruse põhjal, määrab uue alimentide määra antud hagi järgi vastavas osas, mis kuulub igale lapsele, kelle suhtes on olemas kohtuotsused; nii näiteks nelja lapse puhul, kellele makstakse alimente, tuleb iga lapse osaks arvata $^1/_8$ osa alimentide maksja töötasust (50% : 4).

Kui sissenõudja elukoha muutmise tõttu alimentide vähendamise asja ei aruta see kohus, kes asja varem otsustas, siis kohus, kes muutis alimentide määra, peab saatma oma otsuse ärakirja sellele kohtule, kes tegi varem otsuse antud asjas.

Kui alimentide maksja, kellelt laste ülalpidamiseks tuleb kinni pidada üle 50% palgast, ei algata alimentide vähendamise asja, siis otsuse täitmiskoha järgne kohtutäitur teeb kinnipeetud summa nõudjate vahel jaotamise arvestuse ja annab selle arvestuse rahvakohtunikule kinnitamiseks (VNFSV TsPK § 266 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavad paragrahvid); tehtud arvestusest peab kohtutäitur teatama sissenõudjaile.

15. Seletada, et alimentide nõudmine täitelehtede järgi möödunud aja eest võib toimuda mitte ületades liiduvabariikide TsK seatud aegumistähtaega, mis eelnes täitelehe sissenõudmiseks esitamisele.

Kostjat võidakse vabastada temal tekkinud võlgnevuse tasumisest kas osaliselt või täielikult ainult kohtu otsusel, mis tehtud kostja hagi asjas temal tekkinud võlgnevuse kustutamise või vähendamise kohta.

Alimentide võlgnevuse kustutamise või vähendamise küsimus tuleb kohtul lahendada sõltuvalt põhjuste mõjuvusest, mis kutsusid esile võlgnevuse tekkimise alimentide alal, ja kostja varanduslikust seisundist.

Neil juhtudel, kui sissenõudmiseks esitatud täitelehe järgi alimente kinni ei peetud seoses kostja tagaotsimisega, tuleb alimendid sisse nõuda kogu möödunud aja eest, olenemata seatud aegumistähtajast.

Võlgnevuse suurus alimentide alal määratakse

neil juhtudel kohtu poolt, lähtudes palgast ja muudest tuludest, mida kostja sai võlgnevuse tekkimise perioodil. Sellise võlgnevuse sissenõudmine peab toimuma sellele vaatamata, et isik, kelle kasuks alimendid välja mõisteti, on saanud täisealiseks.

16. Kohtud peavad silmas pidama, et alimentide sissenõudmine aja eest, mil kostja on kutsutud sõjaväeteenistusse Nõukogude Armee või Laevastiku ridades, mil ta on haige ega saa toetust ajutise töövõimetuse puhul, samuti muudel kostja töötaoleku juhtudel võib toimuda ainult sel juhul, kui kostjal on vara, millele seaduse järgi võib pöörata sissenõudmist. Sel juhul sissenõudmisele kuuluv alimentide summa tuleb arvutada mitte teatavas osas palgast, mis kostja sai enne töö lõpetamist ülaltähendatud põhjustel, vaid kindlas rahasummas, mis määratakse kohtu poolt igal üksikul juhul, olenevalt kostja ainelisest seisundist.

Aega teenivailt sõjaväelastelt, kes saavad rahapalka 100 rbl. ja rohkem kuus, nõutakse alimendid laste ülalpidamiseks sisse üldalustel.

17. Isikuilt, kes kannavad karistust kinnipidamiskohtades, peab kohtu poolt väljamõistetud alimentide kui ka muu võlgnevuse sissenõudmine toimuma üldistel alustel, mis antud VNFSV TsPK XXIII peatükis ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavais peatükkides, sellest töötulust, mis kuulub temale pärast temale antud toidu maksumuse mahaarvamist.

Kui vahialuse töötulust kinnipeetavad alimendid

osutuvad mittepiisavaks lapse ülalpidamiseks, võib nende sissenõudmist pöörata varale, mis on süüdimõistetu isiklik omand või mis moodustab tema osa kaasomandis või talundi- või kolhoosipere ühisomandis.

Kostjailt, kes kannavad paranduslikke töid, peab alimentide sissenõudmine täitelehtede järgi toimuma kostja täiest palgasummast, maha arvamata eelnevalt kinnipidamisi kohtuotsuse järgi.

VNFSV TsPK § 289 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide eeskirjad, mis näevad ette, et töölistele ja teenistujaile peab igal juhul säilitatama 50% palgast, ei laiene neile juhtudele.

18. Juhtida kohtute tähelepanu vajadusele täpselt täita seaduse nõudeid kohtu protokollide ja -otsuste suhtes. Kohtuistungi protokoll peab täielikult kajastama kohtuistungi käiku ja sisaldama endas poolte ja tunnistajate seletuste täpse ja selge esituse. Kohtuistungi protokollis ja kohtuotsuse resolutiivosas peavad täpselt ja täielikult olema tähendatud poolte perekonnanimed, nimed ja isanimed, kostja sünniaasta ja -koht ja tema alaline elukoht, töökoht ja amet, lapse nimi ja sünniaeg, kelle kasuks alimendid välja mõistetakse. Need andmed peavad olema sisse kantud dokumendi alusel — passi, lapse sünnitunnistuse jne. järgi. Kohtuotsuses peavad olema kohuslikult esitatud motiivid, millest nähtuks, millest juhindus kohus asja lahendades ja kuidas hinnati tema poolt asjas olevaid tõendeid.

19. Täiteleht alimentide sissenõudmiseks tuleb välja kirjutada hiljemalt järgmisel päeval pärast kohtuotsuse tegemist ja saata kohtu poolt sissenõudmiseks kohtutäiturile, olenemata sissenõudja palvest.

Sissenõudja soovil tuleb täiteleht temale välja anda.

Suunates täitelehe kohtutäiturile, peab kohus sellest teatama sissenõudjale, näidates täpselt ära täitelehe edasiandmise või ärasaatmise aja ja kohtutäituri nimetuse.

20. Kui ühe ja sama kostja vastu on esitatud sissenõudmiseks mitu täitelehte, millest ühtede järgi tuleb sisse nõuda kindel rahasumma, teiste järgi aga teatav osa kostja palgast, ja kui kostjalt kinnipeetav summa 50% suuruses palgast ei ole küllaldane kõigi sissenõudjate rahuldamiseks, peab kohtutäitur vastavalt VNFSV TsPK § 266 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavaile paragrahvidele jaotama kostjalt kinnipeetud summa sissenõudjate vahel võrdeliselt iga nõudesumma suurusele, arvesse võttes pretensioonide järjekohta.

Näiteks 50% palgast moodustab 450 rbl. Kostja vastu on esitatud kaks täitelehte: a) vanemate ülalpidamiseks — 200 rbl. ja b) 2 lapse ülalpidamiseks — $^1/_3$ palgast. Sissenõuete üldsumma on seega 500 rbl.; nõudesumma iga rubla kohta tuleb 90 kopikat ($\frac{450 \cdot 100}{500} = 90$). Seega tuleb esimese täitelehe järgi välja maksta 180 rbl., teise järgi 270 rbl.

21. Kohtud peavad silmas pidama, et taotlused täitelehe duplikaadi väljaandmise kohta tuleb läbi vaadata kohtuistungil poolte kohusliku väljakutsumisega (VNFSV TsPK § 190 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavad paragrahvid).

22. Kui asjas on kindlaks tehtud kostja pahatahtlik suhtumine oma vanemlikesse kohustustesse laste kasvatamise ja ülalpidamise alal, peab kohus üheaegselt otsuse tegemisega tegema erimäärusega selle teatavaks kostja töökoha ühiskondlikele organisatsioonidele, kui aga kostja hoidub kuritahtlikult kõrvale alimentide maksmisest, peab kohus tegema määruse tema kriminaalvastutusele võtmiseks VNFSV KrK § 158 ja teiste liiduvabariikide KrK vastavate paragrahvide järgi.

23. Kohtud peavad VNFSV TsPK § 291 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide järgi võtma vastutusele ametiisikud, kes on süüdi alimentide mitteõigeaegses kinnipidamises või alimendisummade ülekandmise viivitamises, kohtutäiturile andmete mitteesitamises, mis tagavad kostjalt alimentide sissenõudmise õigsust ja õigeaegsust.

Neil juhtudel, kui need teod sisaldavad endas kriminaalkuriteo koosseisu, peavad kohtud võtma süüdlased ametiisikud kriminaalvastutusele.

24. Käesoleva määruse andmisega lugeda kehtetuks: NSVL Ülemkohtu ja NSVL Prokuratuuri seletus 13. aprillist 1936. a. nr. 26/19 „Alimentide ja muud liiki võlgnevuse sissenõudmise korrast

isikuilt, kes kannavad vabaduskaotust" ja NSVL Ülemkohtu pleenumi määrused: 1) „Alimentide sissenõudmisest laste ülalpidamiseks kahe või enam täitelehe järgi" 9. märtsist 1939. a., 2) „Kohtupraktikast isaduse tunnustamise ja vahendite nõudmise asjus laste ülalpidamiseks" 15. novembrist 1939. a., 3) „Alimentide sissenõudmisest laste ülalpidamiseks kostjailt, keda on karistatud vabaduskaotusega" 25. detsembrist 1939. a., 4) „Väljamõistetud alimentide sissenõudmise pööramisest kompensatsioonile kasutamata puhkuse eest" 6. veebruarist 1941. a. nr. 5/1/u, 5) „Laste ülalpidamiseks alimentide kinnipidamise korrast tööliste ja teenistujate palgast" 18. septembrist 1941. a. nr. 40/20/u ja sama küsimuse kohta 22. jaanuarist 1942. a. nr. 2/5/u (NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 4. augustist 1950. a. nr. 14/10/u).

LISA IV

KOHTUOTSUSTE TÄITMINE.

NSVL Kohtu RK juhend **„Kohtuotsuste täitmise kord"** 28. septembrist 1939. a. ühes hilisemate muudatustega.

Üldeeskirjad.

1. Otsuste ja määruste täitmist tsiviilasjus ja otsuste täitmist kriminaalasjus varaliste sissenõuete osas toimetavad kohtutäiturid (NSV Liidu, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 78).

2. Kohtutäiturite poolt kohtuotsuste ja määruste täitmiseks esitatud nõuded on kohuslikud kõigile ametiisikuile ja kodanikele (Kohtukorralduse seaduse § 80).

3. Kohtutäitur teostab täitetoimetusi võlgniku elukohas või töökohas või võlgniku vara asukohas selle kohtu tegevuspiirkonnas, kelle juurde kohtutäitur kuulub.

Erandjuhtudel, rahvakohtuniku korraldusel, jätkab kohtutäitur täitetoimetusi ka väljaspool oma jaoskonda, kuid ainult linna piires, maal aga — rajooni piires.

4. Kohtutäitur viib täide:

a) kohtuotsused ja -määrused tsiviilasjus;

b) kohtuotsused kriminaalasjus varaliste sissenõuete osas;

v) kohtus sõlmitud leppetoimingud;

g) notariaalorganite täitepealdised;

d) perekonnaseisuaktide osakonnas sõlmitud kokkulepped laste ja töövõimetu abikaasa ülalpidamise kohta;

e) riikliku arbitraaži organite otsused;

e [1]) ametkondliku arbitraaži nende organite otsused, kelledele on antud otsuste sundtäitmise õigus;

ž) vahekohtuotsused;

z) töökaitseorganite poolt tunnustatud hinde-vaidekomisjonide otsused;

i) Merearbitraažkomisjoni otsused;

k) välismaa kohtute otsused NSV Liidu poolt vastavate välisriikidega sõlmitud erikokkulepete alusel.

M ä r k u s. Kohtuotsuste täitmise kord asjus, mida kohus läbi vaatab NSVL KTK ja RKN-i 11. aprilli 1937. a. määruse alusel (LSKK 1937, nr. 30, art. 120), määratakse kindlaks erijuhendiga.

5. Täitedokumentideks on:

a) täitelehed, mis on välja antud otsuste ja mää-

ruste alusel tsiviilasjus ja otsuste alusel kriminaalasjus varaliste sissenõuete osas;

b) notariaalorganite täitepealdised;

v) väljavõtted abielude lõppemise registreerimise raamatust vanemate kokkuleppe kohta laste ülalpidamise suhtes ja abielulahutajate kokkuleppe kohta töövõimetu abikaasa ülalpidamise suhtes; [1]

g) käsud riikliku arbitraaži ja Merearbitraažkomisjoni otsuste alusel;

g [1]) käsud ametkondliku arbitraaži nende organite otsuste alusel, kelledele on antud otsuste sundtäitmise õigus;

d) töökaitseorganite poolt tunnustatud hinde-vaidekomisjonide otsused.

6. Täitedokumentide sissenõudmisele esitamiseks riigiettevõtete ja -asutiste, kolhooside, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide vahelistes asjades kehtib üheaastane, kõigis muudes vaidlustes aga — kolmeaastane tähtaeg (NSVL KTK ja RKN-i määrus 3. sept. 1934. a. — LSKK 1934, nr. 44, art. 347).

Täitedokumente, millede järgi aegumistähtaeg on möödunud, kohtutäiturid menetlusse ei võta.

7. Täitedokumentide esitamise tähtaja aegumist arvutatakse tsiviilkohtuotsuse või varaliste sissenõuete osas kriminaalkohtuotsuse jõustumise päevast, mida kohtul tuleb täitelehes näidata, muude

---

[1] Vt. TsPK § 255 juurde kuuluvat joonealust märkust.

täitedokumentide suhtes aga — nende väljaandmise päevast vastavate organite poolt.

Täitedokumendid perioodiliste maksete sissenõudmise kohta (alimentide maksed, kehavigastusega või surmaga tekitatud kahju tasumise maksed jm.) säilitavad jõu kogu selleks ajavahemikuks, mille peale need maksed on välja mõistetud.

8. Aegumistähtaeg katkeb järgmistel juhtudel:

a) täitedokumendi esitamisel kohtutäiturile või kohtule võlgniku elu- või töökoha või tema vara asukoha järgi;

b) täitedokumendi üleandmisel Riigipangale sissenõude pööramiseks võlgniku arveldusarvele;

v) võla õigeksvõttu tõendavate toimetuste teostamisel võlgniku poolt (võla osa tasumine jne.), kui üheks või mõlemaks pooleks on üksikud kodanikud.

Pärast katkestust algab aegumistähtaja arvutamine uuesti, kusjuures enne katkestust möödunud aega uue tähtaja hulka ei arvata.

Pärast katkestust arvutatakse uut aegumistähtaega päevast, mil täitedokument tagastati sissenõudjale kohtu või kohtutäituri või panga poolt, samuti ka asutise, ettevõtte või organisatsiooni poolt, kus toimus võlgniku töötasust kinnipidamine.

9. Kohtutäitur toimetab kohtuotsuste täitmist tööpäeval mitte enne kella 8 ja mitte pärast kella 20.

10. Juhul, kui kohtutäiturile seadusega pandud

kohuste täitmisel avaldatakse vastupanu, koostab kohtutäitur selle kohta tunnistaja juuresolekul akti ja pöördub otsuse täitmise takistuste kõrvaldamiseks miilitsaorganite poole.

Kohtutäituri ja tunnistaja poolt allakirjutatud akt esitatakse rahvakohtunikule — kohtutäituri seaduslike nõuete täitmisel vastuhakanud isikute vastutusele võtmiseks.

Täitedokumentide vastuvõtmine ja võlgnikule teadustamine.

11. Kohtutäitur asub täitetoimetuste teostamisele sissenõudja suulisel või kirjalikul avaldusel, samuti ka kohtu või prokuröri ettepanekul, seaduslikult väljaantud täitedokumentide alusel.

12. Täitedokumentides tuleb näidata:

a) täitelehes — otsuse jõustumise kuupäev, muudes täitedokumentides — nende väljaandmise kuupäev;

b) võlgniku ees-, isa- ja perekonnanimi, alimentide, raiskamiste ja riisumiste asjades aga peale selle veel võlgniku sünniaasta ja -koht;

v) võlgniku alaline või viimane elukoht;

g) ettevõtte, asutise või organisatsiooni nimetus ja aadress, kus kostja töötab;

d) sissenõudja täpne aadress;

e) täitmise ese;

ž) sissenõudmisel riigiettevõtetelt ja -asutistelt, kooperatiiv- ja teistelt ühiskondlikelt organisatsi-

oonidelt — nende täpne nimetus, nende aadress ja nende arve krediitasutises, millelt peab sissenõudmine toimuma (kapitaalehituse arve, ekspluatatsiooniarve jt.).

13. Juhul, kui täitedokumendis esineb selgusetus või ebamäärasus, mis tekitab tõsiseid raskusi selle õigeks täitmiseks, pöördub kohtutäitur seletuse saamiseks organi poole, kes selle dokumendi välja andis, tuues täpselt ette otsuse täitmise võimatuse põhjused.

14. Kohtutäitur teatab täitedokumendi sissenõudmiseks esitamisest võlgnikule teatelehega, pannes ette täita kohtu või teiste organite otsus teatelehes näidatud tähtaja jooksul.

15. Kui otsuses pole määratud tähtaega vabatahtlikuks täitmiseks, on kohtutäitur kohustatud võlgnikule saadetavas teatelehes ära tähendama tähtaja otsuse vabatahtlikuks täitmiseks.

Kohtutäituri poolt määratav tähtaeg ei või ületada viit päeva.

16. Teateleht saadetakse võlgnikule kahes eksemplaris NSVL Kohtu RK poolt seatud vormis posti kaudu väljastuskviitungi vastu või kohtukäskjala kaudu.

17. Võlgniku äraolekul antakse teateleht kätte kellelegi temaga koos elunevale täisealisele perekonnaliikmele, selle asutise, ettevõtte või organisatsiooni ametiisikule, kus võlgnik töötab, maja administratsioonile (majavalitsejale, majahoidjale), külanõukogu esimehele, sekretärile või liikmele.

Isik, kes võlgniku eest teatelehe vastu võtab, peab teatelehe vastuvõtu allkirjas näitama oma ameti või vahekorra võlgnikuga (näiteks võlgniku naine, isa, nõukogu liige, ettevõtte või asutise vastutav isik jne.).

18. Võlgniku keeldumise korral teatelehte vastu võtmast või selle vastuvõtu kohta allkirja andmast teeb kättetoimetaja selle kohta teatelehel märkme, mis kinnitatakse manuka allkirjaga, ja neil juhtudel loetakse teateleht kätteantuks.

19. Kui võlgnik on muutnud oma elukohta kohtutäituri jaoskonna piires ja viimasele on võlgniku uus aadress teada, saadab kohtutäitur teatelehe uuel aadressil.

Kui aga võlgnik on lahkunud mõne teise kohtujaoskonna piiridesse, siis kohtutäitur, kui temale on võlgniku uus aadress teada ja võlgnikul puudub vara tema jaoskonnas, saadab täitedokumendi täitmiseks kohtutäiturile võlgniku uue elukoha järgi, teatades sellest samal ajal sissenõudjale.

20. Kui ei lähe korda kindlaks teha võlgniku elukohta või tema vara asukohta, tagastab kohtutäitur täitedokumendi sissenõudjale ühes vastava pealdisega.

Kohtuotsuste täitmise tähtaeg ja sundtäitemaksud.

21. Kui kostja ei täida kohtutäituri poolt määratud tähtaja jooksul kohtuotsust vabatahtlikult, asub kohtutäitur sundtäitmisele.

Kohtutäituril tuleb sundtäitmine lõpule viia kümne päeva jooksul.

22. Kohtutäitur pole õigustatud sisse nõudma usaldajalt või võlgnikult mingisuguseid makse otsuse täitmise eest. Kui kohtutäitur vajab täitetoimetuste teostamisel raha ekspertide tasuks, üleskirjutatud vara hoidmiseks ja transportimiseks, saab ta rahalist avanssi kohtult, kelle juurde ta kuulub.

Sundsissenõudmisel tehtud kulude arvestuse esitab ta kinnitamiseks kohtule, kes teeb määruse arvestuse kinnitamiseks ja võlgnikult kulude sissenõudmiseks.[1]

Sissenõudmine täitedokumentide järgi asutistelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt.

23. Riigiasutiste ning ettevõtete, kolhooside, kooperatiiv- ja teiste ühiskondlike organisatsioo-

---

[1] Kohtutäiturite sõitudele rajoonis kohtuotsuste täitmiseks tuleb vaadata kui komandeerimistele ja kõik sõidukulud tasuda summadest, mis on määratud komandeerimisteks antud rahvakohtu jaoskonnas.

Kostjalt sissenõutud summad kohtutäituri poolt sissenõudekohale tehtud sõidu kulude katteks kantakse antud kohtujaoskonna komandeerimiskrediitide uuendamise arvele.

Kohtutäiturite väljasõidu vajaduse rajooni piires ja sõitude tähtajad määrab kindlaks antud jaoskonna rahvakohtunik, vormistades need sõidud komandeerimistena. (NSVL Kohtu RK käskk. 22. apr. 1938. a. nr. 37 ja 4. juulist 1940. a. nr. 225.)

nide vahelistes asjades toimub kohtuotsuste täitmine sissenõude pööramise teel esimeses järjekorras neile kuuluvaile rahasummadele, mis on arvetel krediitasutistes.

Täitedokumendi esitab sissenõudja neil juhtudel vahenditult vastavale krediitasutisele, kes toimetabki sissenõudmist korras, mis on ette nähtud NSVL Kohtu RK ja NSVL Riigipanga juhatuse juhendis.

24. Kohtutäitur toimetab sissenõudja avaldusel sissenõudmist riigiasutistelt, -ettevõtteilt, kolhoosidelt, kooperatiiv- ja teistelt ühiskondlikelt organisatsioonidelt riigiasutiste, -ettevõtete, kolhooside, kooperatiiv- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide kasuks vahenditult, kui panka täitmiseks esitatud täitedokument jäi seal realiseerimata võlgniku arvel summade puudumise tõttu, samuti ka juhul, kui sissenõudmisele kuuluv summa ei ületa 500 rubla.[1]

---

[1] NSVL Riigipanga juhatuse kirjaga nr. 5878 16. septembrist 1940. a. on vähendatud kuni 250 rublani nende täitedokumentide minimaalsummat, mida pank vastu võtab sissekasseerimiseks maksjatelt, kellede arveid peetakse samas linnas asuvas pangaasutises.

Ühenduses sellega on kohtutäiturid sissenõuete toimetamisel asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide vahelistes asjades, kellede arveid peetakse samas linnas asuvas Riigipanga asutises, kohustatud vastu võtma täitedokumente oma menetlusse ainult neil juhtudel, kui täitedokumendi summa on alla 250 rubla. (NSVL Kohtu RK käskk. 1. okt. 1940. a., nr. 131.)

Neil juhtudel, kui täitedokument antakse üle kohtutäiturile põhjusel, et selle järgi sissenõudmine panga kaudu on osutunud võimatuks võlgniku arvel rahasummade puudumise tõttu ning et selle tagajärjel on vaja sissenõue pöörata võlgniku varale, tõstab kohtutäitur täitedokumendi väljaandnud organi ees küsimuse selle täitmise korra kohta ja juhatuste saamiseks selle kohta, missugusele võlgniku varale ta on kohustatud sissenõude pöörama.

25. Nõuete rahuldamiseks riigiasutistelt ja -ettevõtteilt, kooperatiiv- ja ühiskondlikelt organisatsioonidelt võib sissenõuet pöörata nii rahasummadele kui ka muule varale, sealhulgas ka võlgniku abiettevõtete varale, kuivõrd viimased ei ole iseseisvad juriidilised isikud, ja filiaalide (osakondade, kontorite jne.) varale, välja arvatud vara, mis on tähendatud käesoleva juhendi § 26.

Nõuete rahuldamiseks kolhoosidelt võib sissenõuet pöörata kolhoosi viljasaagi ja karjamajandussaaduste sellele osale, mis on ette nähtud põllumajandusliku artelli põhikirja § 11 p. g ja i, samuti ka artelli rahaliste sissetulekute sellele osale, mis on tähendatud nimetatud põhikirja § 12 p. d ja e.

Kolhoosi jooksvale arvele võib sissenõuet pöörata ainult 70% ulatuses sissenõudmise päeval arvel olevatest summadest.

26. Sissenõuet ei või pöörata riigiasutiste, -ettevõtete, kooperatiiv- ja muude ühiskondlike organi-

satsioonide järgmisele varale (LSKK 1932, nr. 69, art. 410-b; VSKK 1933, nr. 16, art. 53, ja teiste liiduvabariikide vastavad seadused);

a) seaduse järgi võõrandamisele mittekuuluvale riigivarale (VNFSV Tsiviilkoodeksi § 22 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavad paragrahvid);

b) kooperatiiv- ja kolhooside ettevõtetele (ruumid, sisseseade ja tööriistad);

v) kolhooside ja tööndusliku kooperatiivorganisatsioonide jagamatutele fondidele (välja arvatud kolhooside fondide rahaline osa);

g) ettevõtte töö jaoks vajalikule toor- ja kütteainele;

d) elu- ja majapidamishoonetele;

e) põllumajanduslikule elusale ja eluta inventarile hulgal, mis on vajalik antud majapidamise tootmisplaanide täitmiseks;

ž) kasvavale viljale;

z) seemnetele hulgal, mis on vajalik külviks jooksval põllumajandusaastal, ja karjamajapidamistes — kariloomadele hulgal, mis on vajalik majapidamise tootmisplaani täitmiseks;

i) loomasöödale hulgal, mis on vajalik kuni uudse sööda kogumiseni;

k) kolhooside saadustele ja rahasummadele, mis on tähendatud põllumajandusliku artelli põhikirja § 11 p. a, b ja v ja § 12 p. a, b, v ja g;

l) kooperatiivorganisatsioonide osamaksudele,

mis on sisse makstud kõrgema astme kooperatiiv-organisatsioonidesse;

m) ametiühingulistele ja teistele ühiskondlikele organisatsioonidele kuuluvatele kultuur-haridus-likele fondidele, hoonetele ja sisseseadele, mis on kõrgema astme organisatsioonide poolt tunnustatud vajalikuks organisatsiooni normaalseks töötamiseks;

n) asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide summadele, mis on vajalikud töötasu väljamaksmiseks möödunud aja eest ja viieteistkümne päeva eest ette;

o) maksuvõlgnikule kuuluvale sundkindlustuse kindlustussummale.

27. Kui asutis, ettevõte või organisatsioon, kellelt peab toimuma sissenõudmine, on likvideerimise seisundis, siis täitetoimetusi ei teostata, kui need on aga alustatud, siis nad lõpetatakse, ja kohtutäitur saadab täitedokumendi edasi likvideerimiskomisjonile sissenõude rahuldamiseks likvideerimise korras. Edasisaatmisest tuleb sissenõudjale teatada.

28. Sissenõudmine täitedokumentide järgi riigiasutistelt, -ettevõtetelt, kooperatiiv- ja teistelt ühiskondlikelt organisatsioonidelt üksikute kodanikkude kasuks toimub ainult kohtutäituri kaudu.

Kohtutäitur saadab võlgnikule teate, ära tähendades täitmise tähtaja vastavalt käesoleva juhendi § 15.

29. Sissenõudmine kõigi täitedokumentide järgi

riigiasutistelt, kes on riigi- või kohalikul eelarvel, toimub nendele asutistele avatud eelarvekrediitide arvel korras, mis on kindlaks määratud NSVL RKN-i juures asuva Riikliku Arbitraaži, NSVL Rahanduse RK, NSVL Kohtu RK ja NSVL Riigipanga juhendiga.

Käesoleva paragrahviga kindlaksmääratud sissenõudmise kord ei käi riigi ja kohalikul eelarvel olevate asutiste erisummade ja muude mitte-eelarveliste summade kohta. Neist summadest sissenõudmine eelarvelistelt asutistelt toimub üldises korras.

Riigi- ja kohalikul eelarvel olevate asutiste varale sissenõuet täitedokumentide järgi ei pöörata.

30. Juhul, kui riigiasutise, -ettevõtte või organisatsiooni juhataja hoidub kõrvale nõuete täitmisest täitedokumendi järgi, koostab kohtutäitur selle kohta akti ja saadab selle prokurörile vajalike abinõude tarvitusele võtmiseks.

Kohtuotsuse täitmisest kuritahtliku kõrvalehoidumise korral võtab rahvakohtunik süüdlased kriminaalvastutusele.

Sissenõude pööramine varale.

31. Sissenõude pööramine võlgniku varale toimub vara arestimise, pitseerimise ja müügi teel.

Arestimine toimub vara üleskirjutamisakti koostamise teel ja võlgnikule kuulutamisega, et ta ei tohi vara käsutada.

32. Arestimine ja sissenõude pööramine väli-

riigile kuuluvale varale võib toimuda igal üksikul juhul ainult NSVL Rahvakomissaride Nõukogu eelloal, mille kohta vastav kohus algatab taotluse NSVL Kohtu RK kaudu.

33. Kriminaalkohtu otsuse täitmisel vara konfiskeerimise osas paneb kohtutäitur aresti süüdimõistetu varale ja saadab koostatud nimekirja vastavale rahandusorganile selle vara realiseerimiseks.

34. Vara üleskirjutamine toimub võlgniku või tema esindaja ja ühe tunnistaja juuresolekul. Võlgniku või tema esindaja äraolekul toimub üleskirjutamine võlgniku mõne täisealise perekonnaliikme, nende isikute äraolekul aga — majavalitsuse esindaja ja maal külanõukogu esindaja juuresolekul.

35. Vara üleskirjutamist toimetaval kohtutäituril on õigus minna kõigisse ruumidesse, kus asub võlgnik või tema vara, ja järele vaadata kõiki võlgniku panipaiku (kirstud, kummutid, kapid jne.). Kohtutäitur ei ole õigustatud toimetama võlgniku isiklikku läbiotsimist.

36. Vara, mis asub ruumis, kus võlgnik elab koos teiste isikutega, ei kuulu arestimisele ainult sel juhul, kui see kuulub teisele isikule.

37. Kui kolmandad isikud vara arestimise ajal esitavad oma õigused sellele varale, siis kantakse vara ikkagi nimekirja ja tehakse kolmanda isiku nõude kohta nimekirjas märge. Vara kuuluvuse küsimuse lahendab kohus asjast huvitatud isikute hagemisel.

38. Juhul, kui võlgnik keeldub lubamast kohtutäituril pääseda ruumi, kus asub võlgnik või tema vara, või avamast panipaika, kutsub kohtutäitur miilitsa või kohaliku (küla-, alevi-) nõukogu esindaja, kelle juuresolekul ta koostab võlgniku keeldumise kohta akti, avab ruumi ning panipaiga ja koostab vara nimekirja, järgides käesoleva juhendi § 39 ja 40 ettenähtud nõudeid.

39. Vara nimekirjas tuleb ära tähendada:

a) kohtu nimetus, kelle juurde kohtutäitur kuulub, samuti ka kohtutäituri perekonna-, ees- ja isanimi;

b) nimekirja koostamise aeg ja koht;

v) üleskirjutamise alus (kohtuotsus jne.);

g) sissenõudja ja võlgniku nimi;

d) nimekirja kantud iga eseme täpne nimetus ja vajaduse korral eseme erilised tunnused, selle tarvitamiskõlblikkus, kulumise määr jne.;

e) iga üleskirjutatud eseme hinne;

ž) hoidja perekonna-, ees- ja isanimi; tema tööja elukoht;

z) üleskirjutamise juures viibinud isikute perekonna-, ees- ja isanimed ning elukohad;

i) võlgnikule antud seletus kohtutäituri toimetuste peale edasikaebe korra kohta, võlgniku või hoidja kohuste kohta vara hoidmise alal ja vastutuse kohta hoiuleantud vara tahtliku rikkumise või raiskamise eest;

k) tähtpäev, mis määratud vara äravõtmiseks (käesoleva juhendi § 63);

l) poolte ja üleskirjutamise juures viibinud isikute poolt avaldatud märkused ja kaebused vara ebaõige üleskirjutamise peale ühes kohtutäituri arvamusega selle kohta;

m) kohtutäituri, võlgniku, vara hoidja ja vara nimekirja koostamise juurde kutsutud isikute allkirjad.

40. Vara üleskirjutamisakt koostatakse kahes eksemplaris — üks eksemplar jääb kohtutäituri toimikusse, teine aga antakse välja võlgnikule allkirja vastu nimekirja esimesel eksemplaril.

41. Üles kirjutada võib võlgniku igasugust vara, välja arvatud see, millele käesoleva juhendi kohaselt pole lubatud sissenõuet pöörata.

Võlgniku vara kirjutatakse üles ainult sellel hulgal, mis on vajalik täitedokumendijärgse võla ja täitmise kulude katteks.

42. Võlgnik on õigustatud vara üleskirjutamisel kohtutäiturile avaldama, millistele esemetele tuleb tema soovil sissenõue pöörata esimeses järjekorras. Kohtutäitur on kohustatud võlgniku avalduse rahuldama, kui see ei takista otsuse täitmist.

Ühel ajal vara üleskirjutamisega toimetab kohtutäitur üleskirjutatud vara hindamist riiklikus kaubanduses kehtivate hindade järgi. Juhul, kui pooled esitavad vastuväiteid vara hindamise õigsuse kohta, võib kohtutäitur kutsuda asjatundjaid (eksperte), kelledele tasu maksmine toimub käesoleva juhendi § 22 korras (VNFSV TsPK § 279 ja teiste

liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavad paragrahvid).

43. Üleskirjutatud põllumajandussaadused, koduloomad ja -linnud hinnatakse vastavalt antud maakohas kehtivatele turuhindadele.

Ehitised hinnatakse inventarisatsiooni- või kindlustushinde järgi.

44. Kui võlgnikult sissenõude toimetamisel on üles kirjutatud: kulda, hõbedat, plaatinat esemetena, murruna, kangidena ja müntidena, vääriskive, pärleid, välisvaluutat, väärtpabereid ja riigilaenuobligatsioone, on kohtutäitur kohustatud need väärtused pärast nende nimekirja kandmist võlgnikult ära võtma, tehes selle kohta nimekirjas märkme, ja 24 tunni jooksul üle andma Riigipanga kohalikku osakonda hoiule. Võlgnikule antakse ärakiri nende väärtuste hoiuleandmise kviitungist (VNFSV TsPK § 300 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavad paragrahvid).

45. Üleskirjutatud vara antakse hoiule võlgnikule. Võlgniku keeldumise, äraoleku või asjaolude korral, mis ei võimalda vara hoidmist usaldada võlgnikule, määrab kohtutäitur hoidjaks teise isiku. Kohtutäitur võib määrata hoidjaks teise isiku ka sissenõudja palvel, kui ta tunnustab selle palve rahuldamist väärivaks.

46. Võlgnik, kellele tema juures üleskirjutatud vara on hoiule antud, võib seda kasutada.

Kohtutäitur võib selle vara kasutamist keelata,

kui kasutamine on hoiuloleva vara eriomaduste tõttu seotud selle väärtuse vähenemisega.

Rõivaste ja ihupesu kasutamine on keelatud.

47. Kui üleskirjutatud vara ei anta hoiule mitte võlgnikule ega tema perekonnaliikmetele, vaid teisele isikule, on hoidjal õigus võlgniku arvel saada vara hoidmise eest tasu käesolevale juhendile lisandatud taksi järgi ja peale selle on tal õigus saada hüvitust tema kätte antud vara hoidmisel tema poolt tegelikult kantud vajalike kulude eest.

48. Kohtutäitur võib üleskirjutatud esemed sissenõudja nõudel kinni pitseerida, tähendades selle ära vara nimekirjas.

49. Üleskirjutatud vara hoiule andmisel hoiatab kohtutäitur võlgnikku või hoidjat, et ta vastutab kriminaalkorras temale hoiule antud vara puutumatuse eest.

50. Sissenõuet täitedokumentide järgi ei või pöörata kodanike järgmisele varale (LSKK 1937, nr. 30, art. 120; LSKK 1932, nr. 69, art. 410-b):

a) üks lehm või lehma puudumisel üks mullikas, kolhoosnikutel aga ka kodulinnud, lambad, kitsed ja sead põllumajandusliku artelli põhikirjas kindlaksmääratud normi pooles suuruses, ühes söödaga nende jaoks;

b) võlgniku ja tema perekonna isiklikus kasutuses olevad riided, jalanõud, pesu, magamisesemed, köögiriistad, voodi, laud, toolid, kirstud, lambid ja kõik lastetarbed;

v) toiduained, mis on vajalikud võlgnikule ja

tema perekonnale üheks kuuks, põllumajandusalal tegutsevatele isikutele aga — kuni uue viljasaagini;

g) võlgniku kutsetegevuse jätkamiseks vajalikud tööriistad, töövahendid ja raamatud;

d) kütteainetagavarad hulgal, mis on vajalik perekonnale toidu keetmiseks ja ruumide kütmiseks 3 kuu kestel.

Üksikasjaline vara loend ja esemete hulk, milledele vastavalt käesolevale paragrahvile ei või sissenõuet pöörata, määratakse kindlaks liiduvabariikide valitsuste poolt.

50-a. Vastavalt NSVL RKN-i määrusele 16. veebruarist 1933. a. (LSKK 1933, nr. 13, art. 76) võib riiklikele, kooperatiivseile ja ühiskondlikele ettevõtteile ning asutistele raiskamise või riisumisega tekitatud kahju sissenõudmist pöörata süüdimõistetu kogu varale.

Sissenõudmist ei pöörata ainult süüdimõistetule ja tema poolt ülalpeetavatele isikutele tingimata vajalikele rõivastele, pesule, jalatsitele ja koduse majapidamise esemetele.

51. Sissenõude korral nii kolhoosi- kui ka üksiktalundipere liikmelt, kui võlgnevus täitelehe järgi käib tema isikliku võla kohta, võib sissenõuet pöörata nii temale isiklikult kuuluvale varale kui ka tema varaosale talundipere ühises majapidamises.

Neil juhtudel, kui talundipere liikme võlgnevus on tekkinud kogu talundipere tarviduseks tehtud

kulutustest, pööratakse sissenõue kogu talundipere varale.

Talundipere liikme varaosa kindlakstegemist temalt isikliku võla sissenõudmisel toimetab kohus kohtutäituri esitusel, kes sel juhul esitab kohtule kogu talundipere vara nimekirja, silmas pidades käesoleva juhendi § 50.

51-a. Vastavalt NSVL KTK ja RKN-i 10. aug. 1927. a. määruse (LSKK 1927, nr. 51, art. 507) § 2 võib sissenõuet kahjude katteks, mis on tekitatud riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste ja ettevõtete vara raiskamise, riisumise või omastamisega, pöörata peale süüdimõistetu isikliku vara ja tema osa ühisvaras ka kogu varale, mida süüdimõistetu valdab koos teiste isikutega (sealhulgas ka talundipere ühisvara, kelle koosseisu kuulub süüdimõistetu, ja abikaasade ühisvara), kui

a) kohus teeb kindlaks, et ühisvara on suurenenud kuriteo tõttu ja

b) raiskamise, omastamise või riisumise toimepanemise hetke ja kriminaaljälitamise algatamise hetke vahel pole möödunud üle kahe aasta.

Sissenõuete pööramine ühisvarale on lubatud ainult sel juhul, kui selle kohta on viide kohtuotsuses.

Sissenõude pööramine töötasule.

52. Sissenõude pööramisel võlgniku töötasule ei või sissenõutav summa üldreeglina ületada 20% töötasust.

Perekonnaliikmetele ülalpidamise (alimentide)[1] sissenõudmisel, samuti ka sotsialistliku omandi riisumisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahju tasu sissenõudmisel ei või sissenõutav summa ületada 50% võlgniku töötasust (VNFSV TsPK § 289 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavad paragrahvid).

Käesolevas paragrahvis toodud eeskirjad käivad ka tasude kohta autoriõiguse ja leiutistele oleva õiguse kasutamise eest, stipendiumide kohta ja sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalhoolekande organite poolt, samuti ka tööndusKooperatsiooni ja invaliidide kooperatsiooni vastastikuse abistamise kassade poolt väljamakstavate pensionide ja toetuste kohta.

53. Sissenõuet ei või pöörata:

a) tööriistade amortiseerumise, riiete kulumise jms. kompensatsioonidele;

b) vallandustoetusele;

v) lasterikastele makstavale toetusele;

g) ordenisummadele.

54. Sissenõude pööramisel võlgniku töötasule saadab kohtutäitur võlgnikule teatelehe ja samal ajal täitedokumendi sellele asutisele, ettevõttele või organisatsioonile, kus võlgnik töötab; täitedokument saadetakse ühes teadaandega NSVL Kohtu RK poolt seatud vormis.

---

[1] Vt. käesoleva juhendi § 87—93.

Täitedokumendi saatmisest asutisele, ettevõttele või organisatsioonile teatab kohtutäitur sissenõudjale.

Kui võlgnik töövõime kaotuse tagajärjel saab sotsiaalkindlustuse organitelt ajutise töövõimetuse toetust, siis ettevõte või asutis saadab, ilma täitelehte üle andmata, vabriku-tehasekomiteele nõudmise, et kinni peetaks vastav summa ajutise töövõimetuse toetusest, ja saadab selle järel kinnipeetud raha sissenõudjale.

55. Kõik täitedokumendid, mis on üle antud asutistele, ettevõtetele või organisatsioonidele nende järgi võlgnikult saadaolevate summade kinnipidamiseks tema töötasust, peab kohtutäitur võtma eriarvele. Kohtutäitur on kohustatud perioodiliselt otseselt koha peal kontrollima kinnipidamise toimetamise õigsust ja kõrvaldama tema poolt väljaselgitatud puudused, kuritarvituse avastamisel aga koostama selle kohta akti ja viimase üle andma kohtunikule süüdlaste vastutusele võtmiseks.

Kaebused asutise, ettevõtte või organisatsiooni administratsiooni ebaõigete toimetuste peale täitedokumentide alal esitatakse võlgniku ja sissenõudja poolt kohtutäiturile asutise asukoha järgi, kes kinnipidamist toimetab. Kohtutäitur on kohustatud kolme päeva jooksul kaebuse kontrollima ja tarvitusele võtma abinõud õigeks sissenõudmiseks.

56. Kui võlgnik asub teisele töökohale, tagastab ettevõte, asutis või organisatsioon täitedokumendi kohtutäiturile, tehes täitedokumendile märkme sis-

senõutud summa suuruse kohta ühes võlgniku uue töökoha äratähendusega.

Kohtutäitur saadab täitedokumendi võlgniku uue töökoha järgsesse kohtusse sissenõude edasiseks toimetamiseks.

57. Võlgniku teenistusest lahkumise ja tema elukoha teadmatuse korral tagastatakse täitedokument kohtutäiturile ühes pealdisega toimetatud kinnipidamiste kohta.

Täitedokument, mille järgi sissenõudmist toimetanud asutis, ettevõte või organisatsioon on sissenõudmise lõpetanud, tagastatakse kohtutäiturile ühes sellele dokumendile asutise juhataja või pearaamatupidaja allkirjaga tehtud märkmega sissenõude teostamise kohta terves ulatuses.

Sissenõude pööramise kord kolmandate isikute käes olevale võlgniku varale.

58. Sissenõude pööramisel rahasummadele ja varale, mis on võlgnikul saada kolmandatelt isikutelt, saadab kohtutäitur kolmandatele isikutele järelepärimise selle kohta, kas nende juures on mingit võlgniku vara ja kas võlgnikul on neilt saada mingisuguseid summasid.

Järelepärimises tähendatakse:

a) et järelepärimise saamise hetkest pannakse arest nende käes olevale võlgniku varale ja summadele sissenõudesumma ulatuses ja

b) et kõik võlgnikul saadaolevad maksed tuleb õiendada kuni sissenõutava summa täieliku tasumiseni mitte võlgnikule, vaid sissenõudjale või rahvakohtu deposiitarvele.

Sissenõude pööramisel võlgnikul (asutisel, ettevõttel või organisatsioonil) kolmandatelt isikutelt (samuti asutistelt, ettevõtteilt ja organisatsioonidelt) saadaolevatele ja panga kaudu ülekandmisele kuuluvatele rahasummadele saadab kohtutäitur nendele isikutele järelepärimise selle kohta, millised summad on võlgnikul neilt saada, ühes ettepanekuga need summad maksutähtpäeva saabumisel viivitamata üle kanda võlgniku arveldusarvele.

Ühes järelepärimise saatmisega nendele kolmandatele isikutele saadab kohtutäitur teate pangale selle kohta, et võlgniku arveldusarvele pannakse arest ja et tema arveldusarvele laekuvad summad kuuluvad ülekandmisele sissenõudja arveldusarvele.

59. Kui kolmandad isikud kohtutäituri poolt määratud tähtaja jooksul ei anna teateid nende käes oleva võlgniku vara või võlgnikul saadaolevate rahasummade kohta, pöördub kohtutäitur kohtusse süüdlaste trahvimise esitisega.

60. Saanud vastuse, et kolmandate isikute käes on vara olemas, toimetab kohtutäitur võlgniku tähendatud vara üleskirjutamist. Vara äravõtmine määratakse olenevalt tingimustest, millistel see vara on kolmandate isikute käes.

Kui võlgniku vara on riigiasutistes ja -ettevõtetes, siis kohtutäitur üleskirjutamist ei toimeta. Neil juhtudel võib vara äravõtmine toimuda ainult hetkest, mil see vara oleks kuulunud üleandmisele võlgniku korraldusse.

61. Krediitasutistes panditud varale võib sissenõuet pöörata ka nõuete järgi, mis on pandiga tagamata. Neil juhtudel rahuldatakse nõuded järjekorras.

62. Aresti panemine ja sissenõude pööramine hoiustele, mis on riigi tööhoiukassades, on lubatud ainult kriminaalasjas tehtud kohtumääruse järgi.

Üleskirjutatud vara müük.

63. Üleskirjutatud vara müük toimub komisjoni alusel riiklike või kooperatiivsete kaubandusorganisatsioonide kaudu, kes on kohustatud selle vara vastu võtma hindeväärtuse järgi.

Üleskirjutatud vara üleandmine müügiks ei toimu mitte enne 5 päeva ja mitte pärast 1 kuu möödumist arvates nimekirja koostamisest. Täpne tähtaeg üleskirjutatud vara müügile üleandmiseks määratakse kohtutäituri poolt.

64. Raha, mis kaubanduslik organisatsioon on saanud vara müügist, kantakse kolme päeva jooksul arvates müügi päevast rahvakohtu deposiitarvele.

Saadud summast peavad kaubanduslikud organisatsioonid kinni tasu oma kasuks suuruses, mis on

kindlaks määratud NSVL RKN-i määrusega 13. oktoobrist 1936 (LSKK 1936, nr. 55, art. 435).

65. Juhul, kui kaubanduslik-organisatsioon ühe kuu jooksul ei müü ära tema kätte realiseerimiseks antud vara, võib ta kohtutäiturilt nõuda vara ümberhindamist.

Neil juhtudel on kohtutäitur kohustatud kolme päeva jooksul toimetama vara ümberhindamist võlgniku ja selle kaubandusliku organisatsiooni, kellele ümberhinnatav vara oli antud realiseerimiseks, esindaja juuresolekul.

Võlgniku või kaubandusliku organisatsiooni esindaja mitteilmumine ei peata kohtutäituri toimetusi üleskirjutatud vara ümberhindamise alal.

Kui vara ei ole 2 kuu jooksul pärast selle ümberhindamist müüdud, on sissenõudjal õigus jätta see vara endale ümberhindamise summa eest. Sissenõudja loobumise korral varast tagastatakse see võlgnikule, täitedokument aga — sissenõudjale.

66. Põllumajandussaadused, koduloomad ja -linnud realiseeritakse komisjoni alusel kolhooside kaudu (kolhoosi kauplused) turuhindadega.

67. Põllumajanduslik inventar antakse üle hinde järgi, mis tähendatud vara nimekirjas, üleskirjutatud vara asukohale lähemaile kolhoosidele, sovhoosidele või muudele majanduslikele organisatsioonidele, nende nõusolekul.

68. Kuld, plaatina, hõbe, samuti ka vääriskivid antakse üle riigiettevõtetele või kaubanduslikele

organisatsioonidele vastavalt NSVL Rahanduse RK kohalike organite juhatustele, nende ettevõtete ostuhindade järgi.

Sissenõude pööramine ehitistele.

69. Sissenõude pööramisel ehitistele peab kohtutäitur linna töörahva saadikute nõukogu kommunaalosakonnalt, maal aga — külanõukogult võtma teatise ehitise kuuluvuse kohta võlgnikule, ja peale selle kommunaalosakonnalt — väljavõtte registriraamatust.

Samal ajal saadab kohtutäitur notariaalorganile ehitise asukoha järgi nõude ehitise arestimiseks ja andmete esitamiseks sellel ehitisel juba olevate arestide kohta.

Olles veendunud ehitise kuuluvuses võlgnikule, saadab kohtutäitur võlgnikule täiteteatelehe ja samal ajal teatab kohaliku töörahva saadikute nõukogu kommunaalosakonnale, maal aga — külanõukogule aresti panemisest ehitisele sissenõudesumma ulatuses.

70. Teadaandes arestimise kohta tuleb tähendada:

a) võlgniku perekonna-, ees- ja isanimi;

b) arestimisele kuuluva ehitise nimetus ja selle asukoht (asustatud punkt, rajoon, tänav, maja nr.);

v) täitedokument, mille alusel sissenõudmine toimub;

g) täitedokumendi väljaandnud organi nimetus ja
d) sissenõudesumma.

71. Ehitise üleskirjutamisaktis tuleb üksikasjaliselt näidata:

a) ehitise asukoht;

b) kas võlgnikule kuulub kogu ehitis või teatav osa sellest;

v) kaasomaniku nimetus, kui ehitis on kaasomandis;

g) võlgniku kasutuses oleva maatüki suurus ja piirid;

d) ehitise väärtus kindlustus- või inventarisatsioonihinde järgi;

e) majavalduse koosseisu kuuluvate teenindavate ehitiste kirjeldus.

72. Sissenõude pööramisel ehitistele tuleb, olenevalt sissenõudmisele kuuluvast summast, kanda vara nimekirja kas majavaldus terves ulatuses, s. o. ühes kõigi selle koosseisu kuuluvate ehitistega, või selle täpselt kindlaksmääratud osa (näiteks õigus majavaldusele pooles suuruses, õigus majavaldusele ühes kolmandikus osas jne.). Nimekirja ei või kanda ehitise teatavat osa, näiteks kaks tuba, üks majakord, ega üksikuid ehitisi, mis asuvad ühel õuemaaüksusel.

73. Üleskirjutatud ehitised antakse üle kohalikele kommunaalorganitele hinde järgi, mis on näidatud vara nimekirjas. Kui kommunaalorgan loobub ehitiste vastuvõtust selle hinde järgi (vastus loobumise kohta tuleb anda kohtutäiturile kirjali-

kus vormis), antakse ehitised üle samadel tingimustel riigi-, kooperatiiv- või ühiskondlikele organisatsioonidele. Kui loetletud organisatsioonid samuti loobuvad nende ehitiste omandamisest, toimub viimaste müük enampakkumisel.

74. Enampakkumise päevast ja kohast teatab kohtutäitur elanikkonnale hiljemalt kolm päeva enne enampakkumist kuulutuse kaudu kohalikus ajalehes.

Kui ehitis on panditud, on kohtutäitur kohustatud enampakkumise päevast teatama pandipidajale.

75. Kuulutus peab sisaldama:

a) ehitise iseloomustuse ja hinde (näiteks kahekorruseline puumaja jne.) ühes äratähendusega, kellele ehitis kuulub ja kus see asub;

b) enampakkumise koha ja aja.

76. Isikud, kes soovivad enampakkumisest osa võtta, peavad:

a) esitama kohtutäiturile kommunaalosakonna teatise, et ehitise omandamiseks ei ole takistusi (VNFSV TsK § 182 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavad paragrahvid);

b) andma allkirja selle kohta, et nemad, nende abikaasa ega nende alaealised lapsed ei oma ehitisi NSV Liidu mõnes teises kohas;

v) sisse maksma kohtutäiturile tagatise 10% suuruses summas ehitise hindest.

77. Enampakkumisest ei või osa võtta:

a) kohalike võimuorganite esindajad;

b) kohtu, prokuratuuri ja miilitsa kohalike organite töötajad ja

v) p. a ja b ettenähtud isikute perekonnaliikmed.

78. Ehitise müük enampakkumisel algab kohtutäituri poolt hindesumma kuulutamisega.

Ehitis loetakse müüduks sellele isikule või organisatsioonile, kes pakkus kõrgeima hinna.

79. Toimetatud enampakkumise kohta koostab kohtutäitur akti, milles tähendab ära: kelle poolt, millal ja kus enampakkumine toimetati, müüdud ehitiste loetelu, enampakkumisel pakutud kõrgeima hinna, ostja täpse nimetuse ja aadressi ja tema poolt ostetud ehitise eest sissemakstud summa.

80. Enampakkumiselt ostetud ehitise täie hinna peab ostja tasuma hiljemalt 5 päeva jooksul pärast enampakkumist.

Tagatis, mille on sisse maksnud isik, kellele müüdud kinnisvara jäi, arvatakse ostuhinna hulka. Teistele enampakkumisest osavõtjaile tagastatakse tagatis viivitamata pärast enampakkumise lõppemist.

81. Kui ehitise ostja ei tasu ettenähtud tähtajal temalt saadaolevat tervet summat, siis sissemakstud tagatist ja käsiraha temale ei tagastata, vaid need arvatakse riigi tuludesse.

Ostja poolt sissemakstud tagatis ja käsiraha lähevad ka sel juhul riigile, kui selgub, et ostja on enampakkumisest seadusvastaselt osa võtnud või et tema polnud õigustatud ehitist omandama.

82. Ostja poolt terve ostusumma tasumise järel annab kohtutäitur ostjale üle toimunud enampakkumise akti ärakirja. Ostja peab tähendatud akti ärakirja tingimata esitama registreerimiseks kommunaalosakonnale või külanõukogule.

83. Enampakkumine tunnustatakse nurjunuks:

a) kui enampakkumisele ilmub vähem kui kaks ostjat;

b) kui ilmunutest keegi ei pakkunud hindele juurde;

v) kui ostja ei tasu tähtajal ostuhinna ülejäänud summat.

84. Kui enampakkumine on nurjunud, võib sissenõudja kolme päeva jooksul avaldada, et ta jätab müüdava ehitise endale vara nimekirjas näidatud hinde eest, silmas pidades tingimusi, mis on ette nähtud käesoleva juhendi § 76 p. a ja b.

85. Juhul, kui enampakkumine on nurjunud ja sissenõudja ei soovi ehitist endale jätta, määrab kohtutäitur teistkordse enampakkumise mitte enne 5 päeva möödumist, kinni pidades korrast, mis on ette nähtud esimese enampakkumise jaoks. Teistkordne enampakkumine toimub ülaltähendatud korras ja algab hinde- või esimesest pakutud summast.

86. Kui ka teistkordne enampakkumine nurjub ja sissenõudja ei soovi seda ehitist endale jätta, siis annab kohtutäitur kohtuniku loal selle ehitise võlgnikule tagasi, täitedokumendi aga — sissenõudjale.

Otsuste täitmine alimentide asjus. [1]

87. Otsuste täitmine alimentide asjus toimub sissenõude pööramise teel tööliste ja teenistujate töötasule, kolhoosnikute normipäevadele, artelli liikmete töötulule, ja sissenõude pööramise teel võlgnike muule varale.

88. Alimentide sissenõude pööramisel töötasule peab kohtutäitur toimima käesoleva juhendi § 52—57 eeskirjade järgi.

89. Sissenõuet võib pöörata võlgniku igasugusele varale, välja arvatud käesoleva juhendi § 50 tähendatud vara.

90. Igakuulise sissenõude summa kindlaksmääramisel peab kohtutäitur silmas pidama järgmist:

a) kui alimendid on välja mõistetud protsentides töötasust, siis tuleb igakuuliste sissenõuete arvutamisel lähtuda mitte ainult võlgniku kindlast kuupalgamäärast, vaid ka kõigist teistest töölepingulise tasu liikidest: tükitöötasu, preemia, kohakaasluse järgi makstav tasu jne., kui neil on alaline iseloom;

b) alimentide sissenõudmisel kolhoosnikutelt saadab kohtutäitur täitelehe selle kolhoosi juhatusele, kus võlgnik töötab, vastavate kinnipidamiste toimetamiseks;

v) kui ema töötab teises kolhoosis, siis isa poolt väljateenitud normipäevade vastava osa ülekandmine ema nimele toimub selle kolhoosi juhatuse

[1] Vt. täiendavaid materjale, III osa, lk. 261.

poolt, kus võlgnik töötab, normipäevade lõplikul kokkuvõtmisel;

g) alimentide sissenõuet võib pöörata kolhoosnikute avansile, mida nad on saanud põllumajandusliku artelli põhikirja § 16 korras;

d) kolhoosnikutelt, kelledel on kõrvuti sissetulekuga normipäevade eest kolhoosis sissetulek ka koduvälisest tööndusest, käsitööst jne., toimub alimentide sissenõudmine nii normipäevadest kui ka peale selle nendest lisatuludest.

91. Kui ühe võlgniku vastu esitatakse mitu täitelehte alimentide sissenõudmiseks, millede kogusumma ületab 50% tema töötulust, siis on kohtutäitur kohustatud võlgniku töötulust sisse nõudma ainult 50% ja sissenõutud summa jaotama sissenõudjate vahel proportsionaalselt (NSVL KTK ja RKN-i määrus 27. juunist 1936. a. — LSKK 1936, nr. 34, art. 309, p. 29). Koostatud arvestuse esitab kohtutäitur tingimata kinnitamiseks rahvakohtunikule.

Kohtutäitur on kohustatud neil juhtudel võlgnikule ära seletama tema õiguse esitada hagi alimendimaksete suuruse kindlaksmääramiseks vastavalt seaduse nõuetele.

92. Pärast täitelehe saamist asub kohtutäitur viivitamata täitmisele. Kui võlgniku elu- ja töökoht on teadmata, on kohtutäitur kohustatud kohtuniku ees üles tõstma küsimuse võlgniku otsimise kohta miilitsaorganite kaudu.

93. Võlgniku töökoha teadasaamisel on kohtu-

täitur kohustatud hiljemalt järgmisel päeval täitelehe saatma töökohta, üksikasjaliselt ära tähendades sissenõudmise korra, sissenõude suuruse võlgniku töötasust ja aadressi, kuhu sissenõutud summad tuleb saata.

Otsuste täitmine, millede järgi kostja on mõistetud teatavate toimetuste teostamisele.

94. Otsuste täitmisel, mille järgi võlgnik on mõistetud teatavate toimetuste teostamisele (ebaõigelt vallandatute tööle tagasivõtmine, laste üleandmine jne.), annab kohtutäitur isiklikult kostjale kätte teatelehe kohtuotsuse vabatahtlikuks täitmiseks selles ettenähtud tähtaja jooksul.

Kohtutäitur on kohustatud tähtaja möödumisel kontrollima kostja poolt tema vastu esitatud nõude täitmist. Kui kostja keeldub kohtuotsust vabatahtlikult täitmast, koostab kohtutäitur selle kohta akti ja asi antakse üle rahvakohtule, kes määrabki otsuse täitmise korra.

Laste üleandmise asjades teostab kohtutäitur täitetoimetusi tingimata sissenõudja ja eestkosteorgani esindaja osavõtul. Seejuures ei ole laste suhtes mingil juhul lubatud mingit vägivalla tarvitamist.

Otsuste täitmine elamuasjades.

95. Kohtuotsuse järgi kuuluvad väljatõstmisele isikud, kes on näidatud täitelehes, ja kõik nendega

koos elavad nende perekonnaliikmed ja ülalpeetavad, kui kohtuotsuses pole tähendatud, et väljatõstmisele kuulub ainult teatav isik (abikaasa jne.).

96. Väljatõstmine toimub üldreeglina kostja juuresolekul. Kui kostja end tahtlikult varjab või ei täida kohtutäituri nõuet ruumi vabastamise kohta vaatamata temale vabatahtlikuks väljakolimiseks antud tähtaja möödumisele, toimetab kohtutäitur väljatõstmist sundkorras miilitsa, majavalitsuse, maal aga — külanõukogu esindaja juuresolekul. Sundväljatõstmise kohta koostab kohtutäitur akti, millele kirjutavad alla kohtutäitur ja miilitsa, majavalitsuse või külanõukogu esindajad.

97. Sundväljatõstmisel kostja äraolekul toimetab kohtutäitur, järgides käesoleva juhendi § 34 eeskirju, väljatõstetava ruumides leiduva vara üleskirjutamist ja hindamist. Üleskirjutatud vara antakse ühes vara nimekirja ärakirjaga hoiule majavalitsusele või isikule, kes on määratud vara hoidjaks, ruum aga antakse üle majavalitsusele või isikule, kelle kasutusse see on mõistetud.

98. Kui otsuse täitmisel kohtutäiturile esitatakse tõendid, et kostja või tema perekonnaliikmed on haigusseisundis, mis takistab nende väljatõstmist, siis kohtutäitur, ilma väljatõstmist toimetamata, peab viivitamata kohtus üles tõstma küsimuse väljatõstmise edasilükkamise kohta.

99. Neil juhtudel, kui kohaliku nõukogu elamutevalitsusel tuleb kohtuotsuse järgi väljatõstetavale anda elamispind, saadab kohtutäitur elamu-

tevalitsusele teadaande, ära tähendades täitelehejärgse elamispinna suuruse ja otsuse täitmise tähtaja.

Kui elamutevalitsus temale määratud tähtajal nõutavat elamispinda ei anna, siis koostab kohtutäitur selle kohta akti ja annab asja üle rahvakohtule, kes määrabki kohtuotsuse edasise täitmise.

Raha üleandmine sissenõudjatele ja sissenõutud summade jaotamine nende vahel.

100. Vara müügist sissetulnud summadest kaetakse esimeses järjekorras sissenõude kulud; ülejäänud summad lähevad varale pööratud sissenõuete rahuldamiseks. Rahasummade ülejääk pärast sissenõude rahuldamist antakse välja võlgnikule.

101. Võlgnikult riigiasutiste ja -ettevõtete, kooperatiiv- ja ühiskondlike organisatsioonide kasuks sissenõutud raha tuleb hiljemalt järgmisel päeval sisse maksta krediitasutisse sissenõudja arveldusarvele, arveldusarve numbri mitteteadmisel aga tuleb raha 24 tunni jooksul sisse maksta rahvakohtu deposiitarvele.

Võlgnikult kodanike kasuks sissenõutud raha tuleb sissenõudjale viivitamata kätte anda allkirja vastu kviitungiraamatus, äraolevale sissenõudjale kuuluv raha aga sisse maksta 24 tunni jooksul kas krediitasutisse sissenõudja jooksvale arvele või jooksva arve olemasolu mitteteadmisel saata sisse-

nõudjale tema kulul posti teel kätte. Kui selle tähtaja jooksul sissenõudjale raha saata ei saa, tuleb see kanda rahvakohtu deposiitarvele.[1]

102. Välismaal elunevate välisriigi kodanike kasuks sissenõutud summad tuleb kohtutäituril viivitamata sisse maksta vastava liiduvabariigi või autonoomse vabariigi Kohtu RK deposiitarvele. Kohtutäitur ei ole õigustatud seda raha saatma sissenõudjale välismaale või seda kellelegi välja andma. Nende summade väljaandmine sissenõudjale deposiitarvelt toimub NSVL Kohtu RK ja NSVL Rahanduse RK erijuhendis ettenähtud korras.

103. Kui kohtutäituri poolt sissenõutud summa pole küllaldane võlgnikule pööratud kõigi sissenõuete rahuldamiseks, siis jaotab kohtutäitur selle summa järgmiselt (LSKK 1929, nr. 11, art. 98, ja 1932, nr. 69, art. 410-b):

---

[1] Töötasu väljamaksmisel kohtuotsuse järgi töötajaile on väljamaksmist teostav ettevõte, asutis või organisatsioon kohustatud üldistel alustel arvutama ja kinni pidama maksud, mida töötasult võetakse.

Neil juhtudel, kui kohtuotsuse järgi sissenõutud töötasu väljamaksmist toimetab kohtutäitur, on ettevõte, asutis või organisatsioon kohustatud välja arvutama maksud töötasult, mida kohtuotsuse järgi välja makstakse, ja kohtutäiturile teatavaks tegema kinnipidamisele kuuluvate maksusummade suuruse.

Töötasu väljaandev kohtutäitur on kohustatud maksusummad kinni pidama ja need üle kandma riigieelarvesse (NSVL Rahanduse RK ja Kohtu RK käskkiri 1939. a. nr. 358/78/49).

1) esimeses järjekorras rahuldatakse:

a) tööseadusandlusest tulenevad tööliste ja teenistujate nõuded;

b) kehavigastusega või surmaga tekitatud kahju tasumise nõuded;

v) alimentide nõuded;

g) autorite ja autoritunnistusi omavate leiutajate nõuded, samuti ka nende pärijate nõuded pretensioonide järgi, mis tulenevad seadusandlusest autoriõiguse ja leiutistele oleva õiguse alal;

d) kulla- ja plaatinatööstuse ettevõtete püüdlejate töötasunõuded;

e) sotsiaalkindlustuse nõuded;

2) teises järjekorras, pärast kõigi esimese järjekoha nõuete rahuldamist, rahuldatakse võlanõuded üldriiklike ja kohalike maksude alal ja vahenditult eelarvesse laekuvate mittemakslike tulude alal, samuti ka vara kindlustusest tulenevad Riikliku Kindlustuse nõuded;

3) kolmandas järjekorras, pärast kõigi esimese ja teise järjekoha nõuete rahuldamist, rahuldatakse pandiga tagamata Riigipanga nõuded tema krediidioperatsioonide alal;

4) neljandas järjekorras, pärast kõigi esimese, teise ja kolmanda järjekoha nõuete täielikku rahuldamist, rahuldatakse:

a) riigiasutiste ja -ettevõtete nõuded, mis pandiga tagamata;

b) riigiorganite poolt sissenõutavad trahvid;

v) ametiühingute nõuded;

g) kooperatiivorganisatsioonide nõuded;

d) krediitasutiste, välja arvatud Riigipanga, pandiga tagamata nõuded nende krediidioperatsioonide alal;

e) kooperatiivorganisatsioonide vastu nende liikmete poolt esitatud nõuded;

ž) teiste ühiskondlike organisatsioonide nõuded;

5) viiendas järjekorras, pärast kõigi eelmiste järjekohtade nõuete täielikku rahuldamist, rahuldatakse kõik ülejäänud nõuded, mis pandiga tagamata.

Märkus. Kooperatiivorganisatsioonide liikmete nõuded nendele osamaksude tagasiandmise kohta kooperatiivorganisatsioonide likvideerimise korral rahuldatakse ainult pärast likvideeritava organisatsiooni kõigi võlgade täielikku tasumist või tagamist.

104. Kui kohtutäiturile laekunud summadest kõigi nõuete rahuldamiseks, mis kuuluvad ühte järjekohta, ei jätku, siis need nõuded rahuldatakse proportsionaalselt, s. o. kui sissenõutud summadest tuleb iga võlarubla kohta näiteks 40 kop., siis sissenõudja, kellel on saada 100 rbl., saab 40 rbl., sissenõudja, kellel on saada 300 rbl., saab 120 rbl., jne.

105. Kohtutäitur koostab sissenõudjate vahel raha jaotamise arvestuse, järgides käesoleva juhendi § 103—107 eeskirju, ja poolte vastuväidete korral esitab selle kinnitamiseks rahvakohtunikule.

Arvestuse kinnitamise järel antakse raha sissenõudjaile välja.

106. Pandiga tagatud nõuded rahuldatakse eelistatult teistele nõuetele panditud vara väärtusest, kinni pidades pandipidajate vanemusest, s. o. mitme pandipidaja olemasolul saab iga järgnev pandipidaja rahulduse panditud varast pärast eelmise nõuete täielikku rahuldamist (VNFSV TsK § 99 ja teiste liiduvabariikide tsiviilkoodeksite vastavad paragrahvid).

Kui aga võlgnikul pole küllaldaselt muud vara tema vastu esitatud kõigi nõuete rahuldamiseks, siis rahuldatakse nõuded panditud varast järgmises korras:

a) kui võlgniku vara on panditud krediitasutises, siis esmajoones rahuldatakse nõuded, mis vastavalt käesoleva juhendi § 103 arvatakse esimesse järjekohta, selle järel rahuldatakse krediitasutise pandiga tagatud nõuded;

b) teiste pandipidajate pandiga tagatud nõuete eel rahuldatakse nõuded, mis on arvatud esimesse, teise ja kolmandasse järjekohta.

Pandipidaja, kes on seaduses ettenähtud korras endale jätnud temale panditud mitterealiseeritud vara, on kohustatud rahuldama nõuded, mis on käesoleva paragrahvi järgi tema nõuetele eelistatud, kuid ainult suuruses, mis ei ületa selle vara realiseerimiseks määratud hinnet.

Kui panditud vara realiseerimisest saadud summast pandipidaja nõude katmiseks ei jätku, siis

saab viimane, kuivõrd seadusega või lepinguga pole määratud teisiti, oma nõude katmata osas rahulduse võlgniku muust varast üldises korras.

107. Käesoleva juhendi § 103—105 eeskirjad nõuete rahuldamise järjekorra kohta ei käi transportorganisatsioonide (raudteed, laevandus, lennuühendus), nõuete kohta, mis rahuldatakse nende poolt transporditava kauba väärtusest. Tähendatud organisatsioonide nõuded rahuldatakse nende kohta antud määrustikes ettenähtud korras.

Täitetoimetuste peatamine ja lõpetamine.

108. Kohtutäitur ei ole õigustatud täitmist peatama, ära muutma või lõpetama muidu kui sissenõudja kirjalikul avaldusel või kohtumääruse alusel või kohtu-prokuratuuri organite ettepanekul järelevalvekorras.

109. Kui võlgnik tasub enne üleskirjutatud vara müüki temalt sundtäitekorras nõutavad summad ja kulud, siis müük ei toimu ja üleskirjutatud vara vabastatakse aresti alt.

110. Kui võlgnikul on kujunenud raske olukord (haigus, tulikahju jne.), mis raskendab otsuse täideviimist, siis kohtutäitur teatab sellest rahvakohtunikule ja teostab edaspidiseid toimetusi vastavalt rahvakohtuniku juhistele.

111. Kui võlgnik on kutsutud tegelikku sõjaväeteenistusse Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku ridadesse (reakoosseisu ja ajateenistuslikku noore-

masse juhtivasse koosseisu), siis teatab kohtutäitur sellest rahvakohtunikule ja tagastab temale täitelehe täitmatult. Neil juhtudel teeb rahvakohtunik määruse sissenõude peatamiseks kuni võlgnikul lõpeb tegeliku sõjaväeteenistuse tähtaeg.

112. Kui sissenõudmine vaatamata kõigile tarvitusele võetud vajalikele abinõudele osutub võimatuks võlgnikul vara või töötulu puudumise tõttu, koostab kohtutäitur selle kohta akti ja esitab selle kinnitamiseks rahvakohtunikule.

Pärast akti kinnitamist rahvakohtuniku poolt tagastab kohtutäitur täitedokumendi ühes akti ärakirjaga sissenõudjale.

Kui täitmine osutub võimatuks selle tõttu, et pole võimalik kindlaks teha võlgniku elukohta, siis peatab kohtutäitur täitmise vastavalt käesoleva juhendi § 20.

Kaebused kohtutäituri toimetuste peale.

113. Kaebused kohtutäituri toimetuste peale esitatakse rahvakohtunikule, kelle piirkonnas täitmine toimub, viie päeva jooksul arvates kaevatud toimetuse teostamise päevast või sellest hetkest, mil see kaebajale teatavaks sai.

Kaebused vaadatakse vajaduse korral läbi asjast huvitatud poolte väljakutsega.

Kohtumääruse peale võib kaevata kõrgemalseisvale kohtule viie päeva jooksul.

Täitedokumentide arvelevõtmine ja asjaajamine kohtuotsuste täitmise alal.

114. Täitedokumendid esitab sissenõudja nende järgi täitetoimetuste teostamiseks täitmise koha rahvakohtule.

115. Igas rahvakohtus peetakse kohtutäiturile üleantavate täitedokumentide arvelevõtmise raamatut. Tähendatud raamatut hoitakse alal rahvakohtu sekretäri juures. See raamat peab olema nööritud, nummerdatud ja tõestatud rahvakohtuniku allkirjaga ja rahvakohtu pitseriga.

116. Kõik täitedokumendid, olenemata sellest, kas need antakse üle vahenditult kohtu poolt või esitatakse isiklikult sissenõudja poolt või saab need kohus posti kaudu, — registreeritakse saabumise järjekorras täitedokumentide arvelevõtmise raamatus, mida peab rahvakohtu sekretär.

Täitedokumentide vastuvõtt sissenõudjailt kohtutäituri poolt isiklikult on lubatud ainult väljasõitudel rajooni kohtuotsuste täitmiseks, kui avaneb võimalus sissenõude teostamiseks ja summade väljamaksmiseks väljasõidu kohal.

Kõigil muudel juhtudel on keelatud täitedokumentide vastuvõtt kohtutäituri poolt.

117. Rahvakohtu sekretär on kohustatud hiljemalt täitedokumendi saabumise päeval selle registreerima arvelevõtmise raamatus, kirjutama dokumendile saabumise kuupäeva ja numbri

arvelevõtmise raamatu järgi ja selle üle andma allkirja vastu kohtutäiturile.

118. Kohtutäituri poolt saadud iga täitedokumendi kohta avatakse täitetoimik ja koostatakse registreerimiskaart. Kõik täitedokumendid kantakse peale selle tähestikulisse raamatusse.

Otsuste täitmise kogu asjaajamine (registreerimiskaardi koostamine, tähestikulise raamatu pidamine, täitetoimiku esikülje täitmine, teatelehtede koostamine, posti ärasaatmine jne.) lasub rahvakohtu kantseleil.

119. Kohtutäitur märgib täitetoimikus üksikasjaliselt kõik tema poolt tehtud toimetused, nagu: teatelehtede saatmine, võlgniku poolt rahasummade maksmine kohtutäiturile või Riigipanka, raha väljaandmine ja tšekkide väljaandmine raha saamiseks deposiitarvelt, poolte avaldused, täitedokumentide saatmine täitmiseks teistele asutistele ja ettevõtetele või kohtule pärast täitmist, täitedokumentide tagastamine sissenõudjaile, täitmise peatamine kohtu poolt, kohtutäituri poolt kontrolli teostamine asutistes, ettevõtetes jm. leiduvate täitedokumentide järgi toimetatava täitmise kohta.

Kõik dokumendid, mis esitatakse kohtutäiturile seoses kohtuotsuste täitmisega, hoitakse alal täitetoimikutes, mille juurde nad kuuluvad. Rahalised dokumendid hoitakse alal aga erikaustas.

Täitetoimikutesse mittekuuluvad järelepärimised ja kirjavahetus hoitakse alal pärast nende täitmist kirjavahetuse kaustas kronoloogilises järjekorras.

Täitedokumentide saatmine posti teel toimub eranditult tähitud kirjavahetuse vormis.

120. Rahvakohtu sekretär registreerib kõik järelepärimised, avaldused ja kaebused kohtutäituri toimetuste kohta.

Kaebused esitatakse pärast registreerimist rahvakohtunikule, avaldused ja järelepärimised aga, mis on adresseeritud kohtutäiturile, antakse viimasele üle allkirja vastu päevikus.

121. Kohtutäitur on kohustatud vastama kõikidele järelepärimistele kirjalikult kolme päeva jooksul.

122. Kohtutäitur annab rahvakohtu sekretärile, allkirja vastu täitetoimikus, täitedokumendid üle edasisaatmiseks, tehes üleandmise kohta kohusliku märkme täitelehtede registreerimise päevikus.

123. Kõigil juhtudel tehakse kohtutäituri poolt tagastatavatele täitedokumentidele vastav pealdis dokumendi tagastamise põhjuste kohta. See pealdis tuleb kinnitada rahvakohtuniku ja kohtutäituri allkirjaga ühes rahvakohtu pitseri pealepanemisega ja dokumendi tagastamise aja äratähendamisega.

124. Rahvakohtu sekretär, saanud kohtutäiturilt adressaadile saatmiseks täitedokumendi, märgib täitedokumentide arvelevõtmise raamatus kohtutäiturilt dokumendi saamise kuupäeva ja koha, kuhu see on saadetud.

Täiteleht, mis on välja antud rahvakohtu poolt, kelle juurde kohtutäitur kuulub, lisatakse pärast otsuse täitmist rahvakohtu vastava toimiku juurde,

mille kohta dokumentide arvelevõtmise raamatus tehakse märge ühes toimiku numbri äratähendusega, mille juurde täiteleht on lisatud.

125. Kohtutäitur annab üle kõik täitetoimikud lõpetatud asjades selle rahvakohtu sekretärile, kelle juurde tema kuulub, kohtu arhiivis alalhoidmiseks. Üleandmine toimub kohtutäituri poolt igas kuus täitetoimikute numbrite nimekirja järgi, pärast statistilise aruande koostamist ja rahvakohtuniku poolt tema tegevuse ja rahalise aruande kontrollimist. Arhiivi antud täitetoimikute nimekiri ühes kohtu sekretäri allkirjaga täitetoimikute vastuvõtu kohta hoitakse alal kaustas koos aktidega kohtutäituri kontrollimise kohta.

Tähendatud korras kuuluvad üleandmisele täitetoimikud, millede järgi on:

a) kohtuotsus täidetud;

b) täitedokument tagastatud sissenõudjale võlgniku leidmatuse või maksujõuetuse tõttu;

v) täitedokument tagastatud täitmatult kohtu nõudel, kes selle välja andis;

g) täitedokument tagastatud täitmatult sissenõudja nõudel.

Igal kohtutäituri lõpetatud täitetoimikul, mis antakse arhiivi hoiule, peab olema rahvakohtuniku pealdis (viisa), millega toimik lubatakse üle anda arhiivi. Kohtu sekretär ei või selle viisata täitetoimikut kohtutäiturilt vastu võtta.

Lõpetatud täitetoimikud hoitakse alal rahvakohtu arhiivis numbrite järjekorras, pakkides sajakaupa,

ja selle juurde tuleb tingimata teha toimikute nimekiri.

126. Kohtutäituril peavad olema järgmised kaustad:

a) kohtutäituri tegevusse puutuvate Kohtu RK käskkirjade, juhendite ja korralduste kaust;

b) täidetud kirjavahetuse kaust, mis ei käi tema juures leiduvate täitetoimikute kohta;

v) kohtutäituri tegevuse kohta käivate aruannete ja statistiliste andmete kaust;

g) rahaliste tõendavate dokumentide kaust;

d) kohtuniku ja teiste organite poolt teostatava kohtutäituri tegevuse kontrollimise aktide kaust;

e) kolmandatele isikutele sissenõudmiseks antud täitedokumentide järgi toimetatava täitmise kohta kohtutäituri poolt teostatava kontrolli aktide kaust.

127. Kohtutäitur koostab igas kuus, hiljemalt aruandekuule järgneval 5. kuupäeval, oma tegevuse kohta statistilise aruande NSVL Kohtu RK poolt seatud vormis, mis kontrollitakse ja kirjutatakse alla rahvakohtuniku poolt ja saadetakse krai või oblasti töörahva saadikute nõukogu juures asuvale vastavale Kohtu RK valitsusele või oblastitesse jaotamata liiduvabariigi Kohtu RK-le või ANSV Kohtu RK-le kuuluvuse järgi.

128. Kohtutäitur kasutab vastava rahvakohtu blankette, stampi ning pitserit ja tal on oma metallpitsat.

Kohtutäituri poolt rahasummade vastuvõtmise ja nende summade kohta aruandmise kord.

129. Kõik täitedokumentide alusel sissenõudmisele kuuluvad rahasummad kantakse võlgnike poolt otseselt rahvakohtu deposiitarvele või Riigipanga kohalikku osakonda, kusjuures:

a) rahasummad, mis kuuluvad väljaandmisele sissenõudjaile, kantakse võlgnike poolt selle rahvakohtu deposiitarvele, kelle juures asub kohtutäitur;

b) rahasummad, mis kuuluvad riigieelarve tuludesse või kohalikesse vahendeisse (riigilõiv, trahvid jm.) arvamisele, kantakse võlgnike poolt Riigipanga kohalikku osakonda vahetult riigituludesse või kohalikesse vahendeisse arvamiseks.

130. Kohtutäiturid võivad võtta vastu isiklikult kohtuotsuse täitmise käigus rahasummasid võlgnikelt, kes elavad kohtades, kus pole Riigipanga asutisi, piiramatult, muudes kohtades aga nende täitedokumentide järgi, kus sissenõutav summa ei ületa 100 rubla.

Kõigil muudel juhtudel on sularaha vastuvõtt kohtutäiturite poolt kategooriliselt keelatud.

Ülaltähendatud juhtudel rahasummade vastuvõtt kohtutäiturite poolt toimub ainult kviitungite vastu, mis täidetakse tindipliiatsiga kahes eksemplaris läbi kopeerpaberi. Kviitung kohtutäituri allkirjaga, kinnitatud rahvakohtu pitseriga, antakse maksjale tema allkirja vastu välja.

Märkus: Mingisugused parandused, summade ja maksjate perekonnanimede mahakriipsutamised pole kviitungil lubatud. Ebaõigelt täidetud kviitung ja konts annulleeritakse neile tindiga pealdise „annulleeritud" tegemise teel ja jäävad kviitungiraamatusse arvestuseks.

Kohtutäituril on kategooriliselt keelatud võtta raha allkirja vastu kutseil, asutiste kassaordereil, täitedokumentidel jne., s. t. seatud vormis kviitungit välja kirjutamata ja välja andmata.

Kõik saadud rahasummad märgib kohtutäitur veel samal päeval täitetoimikusse, näidates ära raha saamise aja ja väljaantud kviitungi numbri, samaaegselt kantakse saadud summad kviitungite järgi laekumise järjekorras kviitungiraamatu kaane siseküljele, näidates ära laekumise kuupäeva, kviitungi numbri ja summa.

131. Kohtutäituril on kategooriliselt keelatud tema poolt kviitungiraamatu järgi kogutud rahasummadest sularaha välja maksta või üle kanda isikuile ja asutistele, kelle kasuks need summad on sisse nõutud, deposiitarvest mööda minnes, ja seepärast on kohtutäitur kohustatud hiljemalt järgmisel päeval pärast raha saamist kandma tema poolt sissenõutud rahasummad täielikult rahvakohtu deposiitarvele, mille kohta tehakse sissekanne kviitungiraamatu kaane siseküljele, näidates ära kuupäeva, pangakviitungi numbri ja summa.

Kohtutäiturite poolt saadud sularaha summad, mis kuuluvad arvamisele riigi tuludesse või koha-

likesse vahendeisse, kantakse nende poolt otseselt panka, mille kohta tehakse kviitungiraamatu kaane sisekülgele sissekanne, näidates ära kuupäeva, pangakviitungi numbri ja summa.

132. Tühistatud.

133. Tühistatud.

134. Tühistatud.

135. Tühistatud.

136. Kviitungiraamat vorm nr. 1 antakse kohtutäiturile välja rahvakohtuniku poolt erilise kviitungiraamatute arvestuslehe järgi tema allkirja vastu sellel arvestuslehel, näidates ära väljaandmise kuupäeva, kviitungite arvu raamatus, mis numbrist alates kuni millise numbrini. Kohtutäituri allkiri kviitungiraamatu saamise kohta on nende raamatute äratarvitamise tõendavaks dokumendiks.

137. Iga lõpetatud kviitungiraamat antakse kohtutäituri poolt üle rahvakohtunikule koos pangakviitungitega rahvakohtu deposiitarvele või riigi tuludesse või kohalikesse vahendeisse ülekantud rahasummade kohta.

Uus kviitungiraamat antakse kohtutäiturile välja alles pärast seda, kui rahvakohtunik on kontrollinud kohtutäituri poolt kogutud rahasummade rahvakohtu deposiitarvele või riigi tuludesse või kohalikesse vahendeisse ülekandmise õigsust ja täielikkust, mis toimub kohtutäituri poolt kogutud summade kokkuarvamise teel kviitungiraamatu kontsude järgi ja selle summa võrdlemise teel deposiitarvele või riigi tuludesse või kohalikesse

vahendeisse ülekantud summaga pangakviitungite järgi.

Lõpetatud kviitungiraamatud koos juurdelisatud pangakviitungitega hoitakse rahvakohtu arhiivis eeskirjade järgi, mis on kehtestatud range aruandluse dokumentide säilitamise kohta.

138. Asjade üleandmisel ühelt kohtutäiturilt teisele annab kohtutäitur rahvakohtunikule ära lõpetamata kviitungiraamatu ja pangakviitungid deposiitarvele või riigi tuludesse või kohalikesse vahendeisse kantud summade kohta. Pärast kogutud summade deposiitarvele või riigi tuludesse või kohalikesse vahendeisse ülekandmise õigsuse ja täielikkuse kontrollimist rahvakohtuniku poolt annulleeritakse kviitungiraamatu täitmata plangid igale kviitungile ja kontsule pealdise „annulleeritud" tegemise teel ühes rahvakohtuniku allkirjaga.

139. Kviitungiraamatud kohtutäiturite jaoks valmistatakse NSVL Kohtuministeeriumi poolt tsentraliseeritud korras spetsiaalsel ... vesimärkidega paberil seatud vormis ja neil on järjekorra numbrid ja seeriad iga liiduvabariigi jaoks. Kviitungiraamatud saadetakse laiali liiduvabariikide kohtuministeeriumidele, et varustada nendega rahvakohtuid liiduvabariikide kohtuministeeriumide valitsuste kaudu korras, mis kehtestatud range aruandluse dokumentide edasisaatmiseks.

Kõik valmistatud kviitungiraamatud võetakse eriarvestusele liidu- ja autonoomsete vabariikide kohtuministeeriumides ning kohtuministeeriumi va-

litsustes ja nende väljaandmist arvestatakse range aruandluse dokumentide eeskirjade järgi.

Mingisugusteks muudeks vajadusteks peale nende otsese ülesande kohtutäiturite jaoks ei või kviitungiraamatuid kasutada.

Rahvakohtuid varustatakse kviitungiraamatutega sellise arvestusega, et kohtutäitur võiks saada uue raamatu õigeaegselt. Neid raamatuid säilitatakse ja arvestatakse rahvakohtuis range aruandluse blankettide säilitamise ja arvestuse eeskirjade järgi.

140. T ü h i s t a t u d.

Kohtutäiturile kohtuotsuste järgi laekunud deposiitsummade arvestamise kord.

141. Deposiitarve seisu jälgimiseks ja kontrollimiseks pangas ja deposiitarvel olevate rahasummade kuuluvuse määramiseks on kohtutäiturid kohustatud teostama deposiitsummade üle aruandlust pangas olevate rahvakohtu deposiitsummade arvestusraamatus vorm nr. 2.

Deposiitsummade arvestusraamat seatakse sisse terve aasta jaoks.

Deposiitsummade arvestusraamat peab enne selle väljaandmist rahvakohtule olema tingimata läbi nööritud, nummerdatud ja kinnitatud vastavalt (oblastilise jaotuseta) vabariigi kohtuministeeriumi, ANSV kohtuministeeriumi või kohtuministeeriumi oblastivalitsuse lakkpitseriga.

142. T ü h i s t a t u d.

143. Kõik operatsioonid sissenõudjaile kohtuotsuste järgi kuuluvate rahasummade väljaandmise alal toimuvad ainult deposiitarve kaudu, välja kirjutades nimelise tšeki sissenõudja nimele või maksukäsu saadaolevate summade ülekandmise kohta asutistele või organisatsioonidele. Rahasummade ülekandmisel deposiitarvelt posti teel kirjutatakse välja arveldustšekk, avaldus, nimekiri selle juurde ja posti ülekanded.

Märkus: Nimelised tšekid antakse välja sissenõudjaile isiklikult või isikuile, kellel on neilt seaduslikult tõestatud volitus raha saamiseks, ainult passi või isikut tõendava dokumendi esitamisel, mille kohta tehakse märge tšeki kontsu pöördele, näidates ära dokumendi numbri, selle väljaandmise aja ja kelle poolt see on välja antud.

Tšekk ja maksukäsk kirjutatakse kohuslikult alla rahvakohtuniku (esimene allkiri) ja kohtutäituri poolt (teine allkiri).

Tšekkide väljakirjutamine ettenäitaja, samuti kohtutäituri või teiste rahvakohtu töötajate nimele on kategooriliselt keelatud, välja arvatud preemiatasu väljamaksmine kohtutäiturile vastavalt NSVL RKN-i korraldusele 27. VI 1941. a. nr. 5982.

144. Tühistatud.

145. Tühistatud.

146. Deposiitsummade arvestusraamatu avamisel kantakse sisse kõik summad, mis on raamatu ava-

mise kuupäeval rahvakohtu deposiitarve jäägis pangas. Panga aviiso saamisel tehakse sissekanded jooksva ajavahemiku kohta.

Deposiitsummade arvestusraamatut kontrollib rahvakohtunik vähemalt kord kuus laekunud ja väljaantud summade kokkuarvamise ja võrdlemise teel panga kontokorrentväljavõttega, mille tagajärjel iga kuu 1. kuupäevaks peab jääk vastama deposiitsummade jäägile pangas kontokorrentväljavõtte järgi.

Pärast deposiitsummade jäägi kontrollimist teeb rahvakohtunik laekunud ja väljaantud summade kokkuvõtte ja raamatus 1. kuupäevaks väljatoodud jäägi järele pealdise „kontrollitud" ja kinnitab selle pealdise oma allkirjaga.

147. Summad, mis on jäänud uue aasta 1. jaanuariks panga deposiitarvele, kantakse kohtutäituri poolt uude raamatusse iga üksiku summa täieliku nimetusega — kellele see kuulub. Uue aasta 1. jaanuariks üleminevad jäägid kantakse deposiitraamatus lahtrisse „jäägid".

148. Deposiitarve avatakse pangas rahvakohtu nimele.

149. Rahasummad, mis on kantud rahvakohtu deposiitarvele, seisavad hoiul:

a) deposiitsummad, mis kuuluvad väljaandmisele kodanikele, — 3 aasta jooksul;

b) deposiitsummad, mis kuuluvad üleandmisele isemajandavatele riigiettevõtetele ja organisatsi-

oonidele ning kooperatiiv- ja ühiskondlikele organisatsioonidele, — $1^1/_2$ aasta jooksul;

v) deposiitsummad, mis kuuluvad üleandmisele riigi- või kohalikul eelarvel olevatele asutistele, seisavad hoiul kuni selle aasta 31. detsembrini, mil need summad sisse maksti, summad aga, mis on kantud deposiiti otsustamata kohtuasjade järgi, seisavad hoiul kuni selle aasta 31. detsembrini, mil on tehtud kohtuotsus.

Punktides a ja b nimetatud tähtaegu arvutatakse summade jaoks, mis on kantud deposiiti otsustamata kohtuasjade järgi, kohtuotsuse tegemise päevast, muudel juhtudel — deposiiti kandmise kohta teadaande saatmise päevast isikule või organisatsioonile, kelle nimele on deposiitsummad kantud.

See eeskiri ei käi tagatiste ja rahasummade kohta, mis on kantud deposiitarvele tsiviilhagi tagamise korras, ega rahasummade kohta, mis kuuluvad jaotamisele usaldajate vahel. Nende summade hoiulseismise tähtaega arvutatakse, pärast rahvakohtuniku poolt korralduse tegemist nende summade väljaandmiseks kuuluvuse järgi, selle kohta teadaande saatmise päevast hagejale.

150. Peale rahvakohtuniku, kes on deposiitarve käsutaja, ei või keegi teha korraldusi rahasummade ja väärtuste mahakandmiseks kohtu deposiitarvelt.

151. Rahvakohtuniku poolt deposiitsummade kohta tehtud korralduste peale (keeldumine depo-

siitsummade väljaandmisest, nende ebaõige väljaandmine mitteõigustatud isikule, deposiitsummade enneaegne ülekandmine kohaliku eelarve tuludesse, jne.) võib kaevata kõrgemalseisvale kohtule viie päeva jooksul arvates päevast, mil rahvakohtuniku korraldus asjast huvitatud poolele teatavaks sai.

TÄHESTIKULINE SISUJUHT *

A.

Aadress: kohtu teadaannete saatmine 73; aadressi muutmine 74; aadressi märkimine hagiavalduses 76.

Abielu: tegelike abieluliste suhete tuvastamine 191/1; kohtupraktika abielu lahutamise asjades 191/2.

Advokaadid: advokaatide kolleegiumi liikmed poolte esindajatena 16; advokaatide kolleegiumist väljaheidetuil ei ole õigust olla poolte esindajateks 20; asjast osa võtnud advokaadile tehtud kulude tasumine 46/1.

Aegumine: aegumistähtaja jooks asjade peatamise korral 116; aegumistähtaja katkestus täitelehe esitamise korral kohtutäiturile 255 [1]/1.

Ainuisiklikud määrused ja korraldused: tegemine kohtuniku poolt 80-b/1.

---

* Numbrid viitavad koodeksi paragrahvidele, längjoonega numbrirühmad viitavad lisamaterjalile; üksikuil juhtudel on viited tehtud lehekülgedele.

Ajatamine: otsuse täitmise ajatamine 182; maksete ajatamine maksujõuetuse korral 433, 435.
Aktid: välismaal tehtud 7.
Aktsiaselts: maksujõuetus 418—473.
Alimendid: kohtute poolt alimendiasjade menetlusse võtmise kord 2-a; alimendiasjade kohtualluvus 25, 25/1; alimentide maksmisest kõrvalehoidujatelt isikutelt nende tagaotsimise kulude sissenõudmine 26; riigilõiv — 34/1; alimendiasjade arutamise tähtaeg 53-b; hagi tagamine alimendiasjus 83-a; kostja sundtoomine alimendiasjus 101; kohtusse ilmumise kohustus alimendiasjus 101-a; alimendinõuete rahuldamise järjekoht 266; trahv alimendisummade mittekinnipidamise eest kostja töötasust 291; kohtupraktikast alimendiasjus, vt. lk. 261.
Alluvus: rahvakohtule 21, 21/1—9, 24-a, 191, 192; raudteede vastu esitatavate hagide alluvus 21, 25/2; krai- (oblasti-) kohtule 22; Ülemkohtule 24; alimentide vähendamise või ärajätmise hagide alluvus 25/1; kostja elukoha järgi 25, 25/2, 4; 26; hagid mittekohaste omadustega toodete kohta 25/3; hagid kaupade koguselise puudujäägi kohta 25/4; kollektiivi organi asukoha järgi 27; lepinguline alluvus 28/1, 2; hagide alluvus õiguse kohta hoonetele ja maatükkidele 29; alluvuse valik mitme kohtu vahel 30; asja tagastamine mittealluvuse tõttu 31; asja alluvus, kui pooleks on kohus ise 31-a; asjade üleviimine 32; alluvusvaidluste mittelubatavus 33/1; kohtu poolt temale mittealluva asja vastuvõtmise tagajärjed 33-a; abielulahuta-

mise asjade alluvus 24 märkus, 191/2; maksujõuetuse asjade alluvus 419; valijate nimekirjades esinevate puuduste kohta antud kaebuste alluvus, lk. 250; maksude, normikohustuste ja trahvide maksuvõlgade sissenõudmisasjade alluvus, lk. 254.

Ametiühingud: esindus oma liikmete asjus 16; sissenõude pööramine ametiühingu varale 271-b.

Ametlik esindaja: kostja huvide a. e. 72/1.

Arbitraaž: asjade alluvus riiklikule arbitraažile vaidlustes riiklike asutiste vahel eluruumide kasutamise kohta 21/9; vt. ka Merearbitraažkomisjon.

Arestimine: vara arestimine 87, 256-b, 271, 271-v, 271-d, 272, 273, 274, 287, 293, 296, 299; hagi tagamiseks (kindlustamiseks) tarvitusele võetud abinõud jäävad jõusse kuni kassatsioonitähtaja möödumiseni 90/1; arestitud vara müük 300—316; vt. kohtuotsuste täitmise korda lk. 301.

Artellid: artelli liikmetele kuuluva tasu sissenõudmise kord 291-a.

Asendamine: esialgse hageja või kostja asjast väljaastumise juhul 166.

Asja arutamine: 94—108.

Asja edasilükkamine: vt. edasilükkamine.

Asjade eel-ettevalmistus: 5/1; 80/2, 3, 4; kohtuniku ainuisiklik tegevus asjade eel-ettevalmistamise korras 80-a, 80-b, 80-b/1, 80/v; ennekohtulik ettevalmistus abielulahutuse asjus 191/2.

Asjade lõpetamine: poolte leppimisel 2, 2/3; abielulahutuse asja lõpetamine 191/2.

Asjade väljanõudmine: järelevalvekorras 254, 254/1; 254-a—254-d.
Asjade ühendamine: 173.
Asjatundjad: vt. eksperdid.
Autorihonorar: vt. autoriõigus.
Autoriõigus: autorihonorari hagide vabastamine lõivust 43; autorihonorari sissenõudmine 187, 187-b, 271-a, 285, 288—291.
Avaldus: võlgniku rahaliste vahendite kohta, mis on kolmandate isikute käes, 288, 290, 292—294; vastutus avalduse mitteandmise eest 291, 295; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda, lk. 277.
Avalik enampakkumine: 300—316.
Avalikkus: kohtuistungite a. § 94—96, 178.

D.

Deposiit: 89.
Dokument: ärakirjad 11, 78, 79; trahv mitteesitamise eest 52; nõuded toimikule lisandatavate dokumentide suhtes 80/3; tõlkimine 145; ehtsuse kontroll 150; kirjalikud tõendid 140—151.
Dublikaat: täitelehest 190.

E.

Edasilükkamine: asja arutamise e. 5/1, 107.
Eel-ettevalmistus: vt. asjade eel-ettevalmistus.
Eestkoste: 20, 113.
Ehitised: ehitiste kohta esitatavate hagide allu-

vus 29; ehitise valdamise fakti tuvastamine 191/1; sissenõuete pööramine 296—299; enampakkumised ehitiste kohta 309—311; akti ärakirja väljaandmine ehitiste müügi kohta 312.

Ehtsus: dokumendi ehtsuse kontroll 150.

Ekspertiis, eksperdid: ekspertidele tasu maksmine 44, 45, 45-a, 47; trahvimine mitteilmumise ja arvamuse mitteandmise pärast 51; eksperdi seletuste ja avalduste sisu märkimine kohtuistungi protokolli 110; ekspertide väljakutse kohtu algatusel 121; dokumentide ekspertiis 150; ekspertiisist üldse 152—162; otsuse uuesti läbivaatamine juhul, kui on kindlaks tehtud ekspertide kuritegelikkus 251; eksperdi kutsumine üleskirjutatud vara hindamisele 279.

Elukoht: hagi esitamine kostja elukoha järgi 25, 25/1, 26; kostja kohtusse kutsumine, kelle elukoht teadmata 72; aadressi muutmine 74; tunnistajate elukoht 131, 139; abikaasade elukoht abielulahutusasjus 191/2; täiteteatelehe kätteandmine kostja elukoha järgi 258—259.

Eluruumid: nende kasutamise kohta asutiste ja ettevõtete vahel tekkivate vaidluste alluvusest Riiklikule Arbitraažile — 21/9.

Enampakkumine: vt. avalik enampakkumine.

Ennekohtulik ettevalmistus: vt. asjade eel-ettevalmistus.

Ennistamine: tähtaja e. 62, 62/1, 63, 64.

Eriarvamus: kohtuniku 174.

Erikaebus: hagiavalduse vastuvõtmisest keeldu-

mise peale 31; erikaebus kohtumääruse peale asja vastuvõtmisest keeldumise kohta mittealluvuse tõttu 33/1; hagihinna ja maksude ebaõige arvutamise peale 48; hagi tagamise peale 91, 92; erikaebuse mittelubamine tõendite tagamise määruste peale 127; erikaebus otsuse viivitamata täitmisele pööramise määruse peale 187-g; täitelehe väljaandmisest keeldumise peale vahekohtu asjus 203; väljakutsemenetluse asjus 234-g; erikaebuse esitamine lahus kassatsioonikaebusest 249; rahvakohtuniku määruse peale jaotuskava kinnitamise või muutmise kohta 267; kohtuniku määruse peale kaebustes kohtutäituri toimetuste kohta 270.

Erimenetlused: asjade alluvus 24-a; üldeeskirjad 191—193; pärandiasjus 198; vahekohtukirjad 199—203; kaebustes notari toimetuste peale 231—234; väljakutsemenetlus 234-a — 234-o; kaebused valijate nimekirjades esinevate puuduste kohta, lk. 250; erimenetlus maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmise asjus lk. 254; menetlus alimentide sissenõudmise asjus lk. 261; tuvastusmenetlus 191/1.

Esindajad: poolte esindajad 12, 16, 20; poolte esindajatele tehtud kulude tasumine 46, 46/1; ametliku esindaja nimetamine 72/1; menetluse peatamine kuni poole esindaja osavõtuni asjast 113, 115; poolte esindajad abielulahutuse asjus 191/2.

Ettevõtete likvideerimine: 440—473.

Ettevõtted: hagide alluvus õiguse kohta ettevõtetele 29.

F.

Faktide tuvastamine — vt. tuvastusmenetlus.

H.

Hageja: õigused ja kohused 30, 37, 76, 82, 84; mitme hageja osavõtt asjast 164; väljaastunud hageja asendamine 166; õigus kolmandaid isikuid kaasa tõmmata 167; vt. kostja, pooled, kolmandad isikud.

Hagi: üldeeskirjad ja haginõuete määr 2; õigus hagile 2/1; haginõuete muutmine 2, 39; teistkordse hagi esitamise lubamatus samade poolte vahel, sama eseme kohta ja samadel alustel 2/2; tsiviilhagi 10; 10/1, 2, 3; hagid, mis tulenevad töösuhetest 21/4—8; vastuhagi 33-a, 81; hagihind 10/1, 33-a, 35—39, 48; hagi esitamine 75—81; hagi tagamine 82 — 93; kohtu kohused hagiavalduste läbivaatamisel 108/1, 2; hagi mitme kostjaga ja hagejaga 163, 164, 166; hagid raudteede vastu kauba väärtuse tasumiseks 172/1; haginõuete piiride ületamine 179.

Hagi aegumine: vt. aegumine.

Hagihind: 10/1; 33-a, 35—39, 48.

Hagi tagamine: 82—93; hagi tagamise abinõude jõusse jäämine kuni kassatsioonitähtaja möödumiseni 90/1; otsuse täitmise tagamine 187-v.

Hindamine: arestitud esemete hindamine 276, 279.

Hoidmine: arestitud vara hoidmine 276, 280—282.
Hoiused: sissenõude pööramine hoiustele 271-v, 271-d.
Hooned: vt. ehitised.

I.

Ilmumine: kohtusse ilmumise kohuslikkus alimentide asjus 101-a; kohtusse ilmumise kohuslikkus abielulahutuse asjus 191/2; vt. mitteilmumine.
Isemajandavad organisatsioonid: nende vastu esitatud hagid 166/2; sissenõude pööramine nende arvetele pangas 188/1.

J.

Jaotamine: sissenõutud summade j. 266—270; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda, lk. 312.
Jaotuskava: koostamine kohtutäituri poolt 267.
Juriidiline isik: esindus kohtus 14; menetluse peatamine juriidilise isiku olemasolu lõppemise korral 113; maksujõuetus 317—362.
Juriskonsult: kulude tasumine juriskonsuldile tasu maksmise alal 46/1.
Järelevalvekord: otsuste uuesti läbivaatamine järelevalvekorras 254, 254/1; 254-a — 254-d.

K.

Kaasosavõtt protsessist: 5/1; 11, 52, 163—165, 166, 166/1; 167—171, 172, 172/1; 172-a; 173, 183, 241.

Kaebused: ebaõige vallandamise peale transpordil 21/5; isikute kategooriad, kes ei või kaevata enda töölt vallandamise peale tavalises konfliktikorras 21/6; kohtumäärused, mille peale ei ole edasikaebust 52-a/1; hagide tagamise asjus 91, 92; otsuses edasikaebekorra äratähendamine 176; notarite toimetuste peale 191, 231, 234; faktide tuvastamise asjus 191/1; ringkonna-, oblasti-, kraikohtute, autonoomsete oblastite kohtute ja autonoomsete vabariikide ülemkohtute määrustele edasikaebamise kord 249/1; kohtutäituri jaotuskava kinnitamise peale 267; kohtutäiturite toimetuste peale 270; mittemaksmise juhul riigiasutise vastu suunatud nõude järgi 286; nõuete ja nende katteks minevate summade ebaõige jaotuse peale 461; usaldajate kaebused likvidatsiooniesindaja ebaõigete toimetuste peale 473; valijate nimekirjades esinevate puuduste kohta, lk. 250.

Kahjud: kuriteoga tekitatud kahju tasumise hagi 10, 10/1, 2, 3; laevade kokkupõrkega tekitatud kahjude tasumise hagide alluvus 25; hagi tagamisel 84, 93.

Kahjukannataja: õigus tsiviilhagi esitamiseks 10; 10/1, 2, 3.

Kaitsjad: kaitsjate kolleegiumi liikmed poolte esindajatena 16; kaitsjate kolleegiumist väljaheidetuil ei ole õigust olla poolte esindajateks 20; vt. ka advokaadid.

Kaitsjate kolleegiumid: 16, 20.

Kapitaliseerimine: kapitaliseeritud maksete rahuldamise järjekord 266.

Kassatsioonikaebus: riigilõiv kassatsioonikaebustelt 35; kassatsioonitähtaja ennistamine 62/1; otsuse täitmine seoses kassatsioonikaebusega 186; kassatsioonikaebuse esitamine 234—1; 235—239; 235/1, 2; seletused kassatsioonikaebuse kohta 240; osaliste ühinemine kassatsioonikaebusega 241; läbivaatamine 242—244; revisjonikord 245, 246; kassatsiooniinstantsi kohustused 245, 245/1, 2, 3; asja uuesti läbivaatamisele saatmise kord 246, 246/2, 3, 4, 5; määrustele tööasjus 178-a, 246-a; kassatsiooniastme määruse sisu 248.

Katkestamatu töönädal: 57.

Kaubad: hagid raudteede vastu kauba puudujäägi pärast 172/1; mittekohaste omadustega kaupade hankimise korral esitatavate hagide alluvus 25/3.

Keel: milles toimub menetlus 9; 9/1, 2.

Keeld: vt. arestimine.

Keeldumine: erikaebus kohtu keeldumisele võtta asi enda arutusele 33/1.

Kehavigastus: kehavigastuse kohta esitatud asjade alluvus 25.

Keskmine töötasu: vt. töötasu.

Kindlustus: vt. määraline sundkindlustus.

Kinnine istung: 95, 96.

Kirjalikud tõendid: 140—151.

Kohapealne vaatlus: vt. paiklik vaatlus.

Kohtualluvus: vt. alluvus.

Kohtukutse: vt. teateleht.

Kohtukulud: tsiviilhagide vabastamine riigilõivust kriminaalkohtus — 10/1, 34/1; riigilõivu tasumine paberite ja dokumentide ärakirjadelt — 11; riigilõiv — 34, 34/1; riigilõivu määr — 35, 36, 37; riigilõivu alammäär — 38; riigilõivu suurenemine hagihinna suurenemisega — 39, 39/1; kulude tasumine kohtute poolt välja kutsutud tunnistajatele, ekspertidele ja tõlkidele — 42, 42-a; riigilõivu ja kohtukulude tasumisest vabastatud hagejad — 43; tasu suuruse määramine eksperdile — 44; tunnistajate ja ekspertide tasu sissemaksmine poole poolt, kes taotles nende väljakutsumist — 45, 45-a; riigilõivu ja muude kulude sissenõudmine kostjalt — 46, 46/1; poolte esindajatele tehtud kulude tasumine 46/1; kohtukulude jaotamine poolte vahel 47; kohtukulude võtmine riigi kanda 47-a; erikaebused kohtukulude arvutamise peale 48; hagiavalduse eest riigilõivu tasumata jätmise tagajärjed 81; kohtukulude jaotamine 176; kassatsioonikaebusele nõutava riigilõivu tasumata jätmise tagajärjed 239; kohtuotsuse täitmise kulud 269.

Kohtunik: vt. rahvakohtunik.

Kohtunike taandamine: vt. taandamine.

Kohtuotsus: vt. otsus.

Kohtutäitur: kohtutäituri õigused ja kohused 255, 255^2, 256, 256-b, 257, 260—265; sissenõutud summade jaotamine ja sissenõudjaile üleandmine 266, 267, 268; otsuse täitmise kulud 269; kaebused kohtutäituri toimetuste peale 270; vara üleskirjuta-

mine 275—280, 294; täiteteatelehe saatmine 284, 285, 297; teadete küsimine võlgnikule kuuluvate summade kohta ja toimetused pärast vastusavalduse saamist 288, 290, 291; kohtutäiturile vastusavalduse andmisest kõrvalepõiklemine 295; vara müügi tähtpäeva määramine 303; müügikuulutus 304; vara ümberhindamine ja uue enampakkumise määramine 315, 316; vt. kohtuotsuste täitmise korda, lk. 277.

Kohus: üldeeskirjad kohtu õiguste ja kohuste kohta 1—11, 108/1, 2; vt. Ülemkohus, krai- (oblasti-) kohus, rahvakohus, rahvakohtunik, alluvus.

Kolhoosid, kolhoosnikud: kolhooside asjade alluvus 21, 24-a; kolhooside varalised vaidlused 21/1, 2; masina-traktorijaamade ja kolhooside vaheliste naturaaltasu nõudmise hagide alluvus 21/3; kolhooside ja ühiskonnastatud sektori organisatsioonide vahelised hagid 28/2; kolhoosnikute vabastamine lõivu maksmisest vaidlustes normipäevade kohta 34/1; riigilõiv kolhooside vaidlustes 35; kohtupraktikast liha müügikohustuse maksuvõlgade sissenõudmise asjades kolhoosnikutelt, kes on andnud kolhoosile noorkarja kontraktatsioonilepingu alusel, lk. 257; kolhoosidelt ja kolhoosnikutelt teedeehitusest tööga osavõtmisest kõrvalehoidumise eest rahaliste maksete sissenõudmise asjad, lk. 259.

Kollektiivid: esindus kollektiivide asjus 14, 19; hagide alluvus 27.

Kolmandad isikud: 5/1, 11, 21/9; 52, 163—165, 166/1; 167—171, 172, 172/1; 172-a, 173, 183.

Kontraktatsioon: vt. kolhoosid.

Kommunaalosakond: teatelehe saatmine sissenõude pööramisel ehitistele 297; ehitise müügipäevast teatamine 305; teatise väljaandmine enampakkumisest osavõtjaile 309; ehitise omandamise registreerimine notariaalakti põhjal 312.

Kooperatsioon: sissenõude pööramine osamaksudele 271-d; sissenõuded tööndusliike artellide liikmetele kuuluvailt tasusummadelt 291-a.

Kostja: hagi esitamine kostja elukoha järgi 25—27; kutse kätteandmine 72; kahjude tagamine ja tasumine, mis on kostjale tekkinud hagi tagamise tõttu 84, 93; kostja sundtoomine 101; mitme kostja esinemine 163, 164; kostja asendamine 166; vt. hageja, pooled, kolmandad isikud.

Krai- (oblasti-) kohus: asjade alluvus 22; õigus asja üle viia ühest kohtust teise 32; ärakirjade lisandamine kraikohtus arutatavais asjus 78, 235; abielulahutuse asjade arutamine 191/2; kassatsiooniastmena 235; erikaebuste läbivaatamine 249; otsuse uuesti läbivaatamise küsimuse algatamine 252.

Krediitasutised: sissenõude pööramine krediitasutistes olevatele summadele 285^1, vt. Riigipank.

Kriminaalasi: vt. tsiviilhagi.

Kulud: vt. kohtukulud.

Kuritegu: tsiviilasja peatamine poolte tegevuses kuriteo kindlakstegemisel 5/2; tsiviilhagi esitamine kuriteost kahju kannatanu poolt 10; 10/1, 2, 3; otsuste uuesti läbivaatamine kuriteo toimepaneku juhul kohtuliikmete poolt 251.

Kutseleht: vt. teateleht.

Kutsumine kohtusse: 66—74; vt. mitteilmumine.
Kutsumine sõjaväeteenistusse: vt. sõjaväeteenistus.
Kuulutamine: väljakutsemenetluse asjus 234-d; vara müügi kohta 304—306; maksujõuetuse asjus 429; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda lk. 303.
Kvaliteet: vt. kaubad.
Külanõukogu: volikirjade tõestamine 17; kohtu teadaannete edasiandmine 66.

L.

Laevad: laevade kokkupõrkest tekkinud kahju tasumise hagid 25.
Lapsed: lapse teatud emale kuuluvuse fakti tuvastamine 191/1; kohustus abielulahutuse asjas lahendada küsimus, kelle juurde jäävad lapsed 191/2.
Lepingud: välismaal tehtud lepingud 7; hagide kohtualluvus lepingute järgi 28.
Lepinguline kohtualluvus: 28/1, 2.
Leppetoiming: poolte leppimise võimalus protsessi igas staadiumis 2/3; volitus leppetoimingu sõlmimiseks 18; maksujõuetuse korral 433—439; abikaasade leppimine abielu lahutamise asjas 191/2.
Lihtlabastamine: selle lubamatus protsessuaalnormide rakendamisel 5/1.
Likvidatsioon: vt. ettevõtete likvideerimine.
Loobumine: poole loobumine oma õigusest 2; erivolituse vajalikkus haginõuetest loobumiseks 18.

Lõiv: vt. riigilõiv.
Lõplik otsus: 235, 235-a, 235-b.

M.

Maksud: kord, mille järgi kaupade väärtuse väljamõistmisel määratakse nende hind koos käibemaksuga — 172/1; erimenetlus maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmisel, lk. 254.
Maksujõuetus: eraisikute m. 317—362; riigiettevõtete m. 363—417; kooperatiivorganisatsioonide m. 418—473.
Maksuvõlad: vt. maksud.
Masina-traktorijaamad: MTJ tööde eest kolhoosidelt naturaaltasu sissenõude asjade alluvus 21/3.
Menetluse jätkamine: 117.
Menetluse peatamine: 5/2; 113, 114—117; otsuste täitmise peatamine asja järelevalvekorras väljanõudmisel 254, 254/1.
Merearbitraažkomisjon: alluvus — 23; otsuste täitmine — 255.
Mitteilmumine: tunnistajate 49; poolte 97—101, 243; abikaasa mitteilmumine abielulahutuse asjas 191/2.
Mittekomplektsus: hagi alluvus hangitavate toodete mittekomplektsuse ja mittekvaliteetsuse asjus 25/3.
Mittekvaliteetsus: vt. mittekomplektsus.
Määraline sundkindlustus: asjade arutamise kord maksete sissenõude alal lk. 254.

Müük: arestitud vara müük 300—316; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda lk. 301.

N.

Naturaaltasu: sissenõude kord 21/3.
Normikohustus: erimenetlus normikohustuste ja trahvide asjus, lk. 254.
Normipäevad: sissenõude pööramine normipäevade alusel saadavale töötasule 289/1.
Notar: tema toimetuste peale antud kaebuste asjad 191, 231—234; vt. täitepealdised.
NSVL Peaprokurör ja liiduvabariikide prokurörid: õigus esitada järelevalvekorras proteste otsuste ja määruste peale 254, 254/1, 254-a—254-d.
NSVL Ülemkohtu Esimees ja liiduvabariikide ülemkohtute esimehed: õigus esitada järelevalvekorras proteste otsuste ja määruste peale 254, 254/1; 254-a—254-d.
Nõuded: rahuldamise järjekord 266, 266^1, 266^2; jaotamine järjekohtadesse maksujõuetuse korral 458; vt. kohtuotsuste täitmise korda lk. 312.
Nõukogude Armee: asja menetluse peatamine isikute suhtes, kes on tegevas armees 113, 114.

O.

Oblastikohus: vt. kraikohus.
Osamaksud: vt. kooperatsioon.
Otsimine: kostja otsimine alimentide asjus 26; vt. lk. 263—264.

Otsus: otsuste ärakirjade väljaandmise kord 5/1; 11; 11/1; otsuse tegemine 108, 174—185; asja uuesti läbivaatamine järelevalvekorras 254, 254/1; 254-a—254-d; vt. otsuste täitmine.
Otsuste muutmine: 246.
Otsuste parandamine: 185/1.
Otsuste seletamine: 185.
Otsuste täitmine: ametliku esindaja nimetamine kohtuotsuste täitmisel 72/1; täitmise tähtaeg ja kord 176, 180—182; üldeeskirjad 255—270; sissenõude pööramine varale 271—282; sissenõudmine riigiorganitelt 283—287; sissenõude pööramine töötasule ja autoritasule 288—291; sissenõude pööramine võlgniku rahale, mis on kolmandate isikute käes 292—295; sissenõude pööramine ehitistele 296—299; arestitud vara müük 305—316; otsuste täitmine alimentide nõudmise asjus lk. 266—268; vt. kohtuotsuste täitmise korda lk. 308.
Otsuste tühistamine: otsuse tühistamise motiivid 5/1; 248; otsuse tühistamise palve 235, 235/1; 236; otsuse tühistamise alus 237; asja arutamine kassatsiooniastmes 245, 245/2; 246, 246/2—5; vt. kassatsioonikaebus, otsuse uuesti läbivaatamine.
Otsuse uuesti läbivaatamine: uute asjaolude avastumisel 250—253; järelevalvekorras 254, 254/1; 254-a—254-d.

P.

Paiklik vaatlus: 121, 144, 156, 160, 161, 162, 263.
Palk: vt. töötasu.

Pandipidaja: pandipidajale vara müügi päevast teatamine 305.

Pant: pandiga tagatud nõuete rahuldamise järjekord 266; vt. tagatis.

Paranduslikud tööd: alimentide sissenõudmine kostjailt, kes kannavad paranduslikke töid, lk. 272.

Peatamine: vt. menetluse peatamine.

Pensionid: sissenõude pööramine pensionile 289.

Perekonnanimi: lahutatud abikaasale endise perekonnanime omistamine 191/2.

Pikendamine: vt. ajatamine.

Pitseerimine: üleskirjutatud esemete 278.

Pooled: nende õigused ja kohused protsessis 2, 5, 5/1; 6, 11; nende esindajad 12—20; 46/1; 191/2; kohus poolena protsessis 31-a; kohtukulude maksmise kohustus 45, 45-a, 46/1; 47; aadressi muutmisest teatamise kohustus 74; poolte mitteilmumine 97—101; taandamise õigus 102; poolte seletus 105; tõendite esitamine 106, 118, 118/1; 122; poolte märkused protokolli kohta 112; menetluse peatamine poole kutsumise korral sõjaväeteenistusse 113, 114; hagide esitamine mitme hageja poolt ja mitme kostja vastu 163—166; poolte väljakutsumine kassatsioonikaebuse läbivaatamisele 242, 243; vt. hageja, kostja, kolmandad isikud.

Poolte leppimine: vt. leppetoiming.

Post: kaebuse andmine posti kaudu 59.

Premiaalne töötasu: asjade alluvus 21/8.

Pretensioonid: vt. nõuded.

Prokuratuur: õigused ja kohustused tsiviilprot-

sessis 2, 2-a, 11, 12, 12/1; prokuröri õigus esitada taotlus kassatsioonitähtaja ennistamiseks 62/1; teatamine prokuratuurile asjust, milledest on huvitatud riigiorganid 172; prokuröri arvamus asja arutamisel kassatsioonikorras 244; asja uuesti läbivaatamise küsimuse algatamine 252; õigus asju välja nõuda järelevalvekorras 254, 254/1, 254-a.

Protest: protestide esitamine kohtumäärustele 249/1; protestide esitamine jõustunud otsuste peale 254, 254/1; 254-a—254-d.

Protokoll: esindajale antud suulise volituse kandmine protokolli 17; suulise hagiavalduse kandmine protokolli 77; üldeeskirjad kohtuistungi protokolli koostamiseks 109—112; ekspertide suulise arvamuse kandmine protokolli 155; paikliku vaatluse protokoll 162.

Puhkus: alimentide sissenõudmine kasutamata puhkuse kompensatsioonist — vt. kohtupraktikat laste ülalpidamiseks vahendite sissenõudmise asjus, lk. 268.

R.

Rahvakohtunik: ei või olla poolte esindajaks 20; asja eel-ettevalmistus 5/1; 80/2, 3, 4; 80-a; 80-b; 80 b/1, 80-v; tõendite tagamine 124; erikaebuste esitamine rahvakohtuniku määrustele 249; kohtutäituri poolt esitatud jaotuskava kinnitamine 267; kaebuste läbivaatamine kohtutäituri toimetuste peale 270.

Rahvakohus: alluvus 21; 21/1—9; 22; 24-a; 24-a/1; 191; 191/1, 2; 192; erikaebuste andmine rahvakohtu

määruste peale 249; valijate nimekirjades esinevate puuduste peale antud kaebuste läbivaatamise kord, lk. 250; normikohustuste, maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmise asjade läbivaatamise kord, lk. 254.

Raudteed: asjade alluvus 21, 25/2; protsessinormide rikkumine asjades, mis arutatakse Raudteede määrustiku põhjal 80/4.

Revisjonikord: 245, 246.

Riigiasutised ja -ettevõtted: nendelt võetav lõiv 35; riigilõivu tasumise pikendamine 39; hagide tagamine 82, 88; teatamine menetluses olevast asjast 172; nõuete rahuldamine 266; nendelt sissenõudmine 283—287; sissenõude pööramine nende käes olevale eraisikute varale 292—295; tagatise maksmise kohustusest vabastamine enampakkumisel 310.

Riigilõiv: vt. kohtukulu.

Riigipank: Riigipanga asjade kohtualluvus 22; nõuete rahuldamise järjekord 266, 266[1]; sissenõude pööramine Riigipangale panditud kaupadele ja väärtustele 277-a; sissenõude pööramine krediitasutistes olevatele summadele 285[1]; täitelehtede saatmine riigipanka 266[1].

Riiklik Arbitraaž: vt. arbitraaž.

S.

Seadused: kohtu kohus otsustada asju kehtivate seaduste ja nõukogude seadusandluse üldistel alustel 3; 3/1, 2, 3, 4, 5; 4, 4/1; seaduste rikku-

mine otsuse tühistamise ajendina 237, 254-b; vt. ka välisriigi seadused.

Seletamine: otsuse s. 185.

Sissenõude pööramine: majandusorganite arvetele 188/1; varale 271—282; sissenõuded riigiasutistelt ja -ettevõtetelt 283—287; sissenõude pööramine töötasule ja autorihonorarile 288—291; tööndusliike artellide varale 291-a; võlgniku varale, mis on eraisikute ja riigiasutiste käes 292—295; ehitistele 296—299; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda lk. 303.

Sundkindlustus: vt. määraline sundkindlustus.

Sundtoomine: tunnistaja s. 49; kostja s. 101, 101-a.

Sunnitud tööltpuudumine: vt. tööltpuudumine.

Surm: protsessija s. 113.

Suuline hagiavaldus: 75, 77.

Sõjatribunalid: materiaalse kahju hüvitamise kord sõjatribunalide poolt lahendatavates asjades 10/3.

Sõjaväeteenistus: asjade menetluse peatamine sõjaväeteenistusse kutsumise juhul 113, 114.

T.

Taandamine: kohtunike 104; tunnistajate ja ekspertide 130, 153.

Tagamine: vt. hagi tagamine, tõendite tagamine.

Tagatis: enampakkumisest osavõtmiseks 310, 311.

Teadmata äraolek: abielu lahutamise kord ühe abikaasa teadmata äraoleku juhul 191/2.

Teateleht: kohtusse kutsumise kohta 66—74; täiteteateleht 257—260; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda lk. 281.

Teedeehitusest tööga osavõtt: rahaliste maksete sissenõudmise kord sellest kõrvalehoidumisel — lk. 259.

Teovõimetus: 13, 15, 19, 20.

Trahv: kohtusse mitteilmumise ja seletuste andmisest keeldumise pärast 49, 50, 51, 101-a; trahvist vabastamise palve 52-a; trahv nõutavate dokumentide mitteesitamise pärast 52, 143; kohtutäiturile nõutavate andmete ja teadete mitteandmise pärast 291, 295; erimenetlus trahvide sissenõudmise asjus, lk. 254.

Transport: vt. veod.

Tsiviilhagi: 10; 10/1, 2, 3; tsiviilhagi vabastamine riigilõivust 34/1.

Tunnistajad: ülekuulamine tõlgi kaudu 9; töötasu edasisaamise õigus 42, 45; tunnistajate tasu sissemaksmine poolte poolt 45, 45-a; trahv mitteilmumise ja seletustest keeldumise eest 50; ülekuulamine 121, 128—139, 150; asja uuesti läbivaatamine valetunnistuse korral 251.

Tuvastusmenetlus: kodanike isiklike või varaliste õiguste tekkimist, muutumist või lõppemist põhjustavate faktide kohtuliku tuvastamise korrast 191/1.

Tõendid: esitamine poolte poolt 106, 107; üldeeskirjad 118—122; tagamine 123—127; tunnistajate

ütlused 128—139; kirjalikud tõendid 140—151; ekspertiis 152—159; paiklik vaatlus 160—162.
Tõendite kontrollimine: 121, 122.
Tõendite tagamine: 123—127.
Tõlgid: 9.
Tõlgitsemine: otsuste t. 185.
Tõlkimine: dokumendi tõlkimine 145.
Täiendav otsus: 181.
Tähtaegade pikendamine: kohtu poolt määratud t. p. 61.
Tähtajad ja -päevad: üldeeskirjad 53—61, 65; tähtaja ennistamine 62, 62/1; 63, 64; hagiavalduse puuduste kõrvaldamiseks 81; tõendite kontrollimiseks 107; märkuste esitamiseks protokolli kohta 112; tõendite esitamiseks dokumendi võltsimise kohta 149; otsuse tegemiseks 177; otsuste teatamiseks pooltele 178-a; otsuse täitmiseks 180, 186, 187, 187/1; täiendava otsuse tegemiseks 181; täitmise ajatamiseks 182; otsuse tõlgitsemiseks 185; kaebuse esitamiseks notarite toimetuste peale 232; väljakutsemenetluse asjus 234-v, 234-d, 234-ž, 234-i, 234-m; kassatsioonikaebuse esitamiseks 238; kassatsioonikaebuste edasisaatmiseks kõrgemasse kohtuastmesse 239; seletuste esitamiseks kassatsioonikaebuse kohta 240, 241; erikaebuse esitamiseks 249; kohtuotsuste uuesti läbivaatamise avalduste esitamiseks 253; otsuste täitmise esitamiseks vaidlustes ühiskonnastatud sektori asutuste ja ettevõtete vahel 255[1]; täiteteatelehe saatmiseks 258; otsuste täitmiseks 260, 285; jaotuskava peale kaebamiseks

267; kaebusteks kohtutäiturite tegevuse peale 270; kolmandatele isikutele — vastamiseks nende käes oleva võlgniku vara kohta 292, 293; vara müügile määramiseks 303—304; ostja poolt ostusumma sissemaksmiseks 311; teistkordse enampakkumise määramiseks 316; maksujõuetuse asjus 422—425, 428—430, 440, 442, 449, 454, 456, 457, 461—464, 469, 473; asjade läbivaatamiseks puuduste kohta valijate nimekirjades, lk. 250.

Tähtaja ennistamine: 62, 62/1; 63, 64.

Täiendav otsus: 181.

Täiteleht: saatmine pooltele 11/1; väljaandmine 186—190, 188/1, 256; vahekohtu asjus 201, 202, 203; aegumise katkestumine täitelehe esitamisel kohtutäiturile $255^1/1$; tagasisaatmine pärast täitmist 262.

Täitepealdised: täitepealdiste saamiseks ettenähtud tähtaja möödalaskmise tõttu esitatavate hagide alluvus 21, 24-a; kaebused notariaalorganite toimetuste peale täitepealdise tegemisel 234; sellest keeldumisel 234/2; ebaõigeks tunnustamise tagajärjed 234/3; vaidluse tõstmine hagi korras nõuete vastu, mis on vormistatud täitedokumendina 234/4.

Täitmine: vt. otsuste täitmine.

Tööasjad: alluvus 21; töölepingu lõpetamine kohtukorras tööliste ja teenistujate nõudel 21/4; kaebused ebaõige vallandamise peale 21/5, 6; vaidlused tasu nõudmise alal sunnitud tööltpuudumise aja eest 21/7; hageja premiaalse töötasu kohta 21/8; läbivaatamise tähtaeg 53-a; kolmandate isikute kaasatõmbamine 172-a; kassatsioonimäärused töö-

asjus 246-a; tagasitäitmine seoses otsuse tühistamisega järelevalvekorras 254-d; vt. töötasu.

Tööltpuudumine: vaidlused tasu nõudmise alal sunnitud tööltpuudumise aja eest 21/7.

Tööpäevad: vt. normipäevad.

Töötasu: tasu sissenõudmise kord sunnitud tööltpuudumise eest 21/7; tunnistajad hoiavad alal oma töötasu 42; kohtukuludest vabastamine töötasu nõudmisel 43; kostja sundtoomine töötasuasjus 101; töötasunõuete rahuldamine esmajärjekorras 266; sissenõuet ei või pöörata töötasuks määratud summadele 287; üldeeskirjad töötasust sissenõudmise kohta 288—291; alimentide sissenõudmine töötasust vt. lk. 296.

Tühistamine: vt. otsuste tühistamine.

U.

Uuesti läbivaatamine: vt. otsuste uuesti läbivaatamine.

V.

Vaatlus: vt. paiklik vaatlus.

Vahekohus: volitus asja vahekohtusse andmise õiguse kohta 18; üldeeskirjad 199—203, vt. lk. 185.

Valetunnistus: 132.

Valimisõigus: kaebused ebaõigsuste kohta valijate nimekirjades, lk. 250.

Vallandamine: töölepingu kohtukorras lõpetamine 21/4; kaebused ebaõige vallandamise peale 21/5, 6; tasu nõudmise kord sunnitud tööltpuudumise aja eest 21/7; kolmandate isikute kaasatõmbamine vallandamise asjus 172-a.

Vara: hagi esitamine vara asukoha järgi 26; sissenõude pööramine varale 271—282, 292—295; vara, mis ei kuulu äravõtmisele, vt. lk. 254; arestitud vara müük 300—316; vt. kohtuotsuste täitmise korda lk. 301.

Vara üleskirjutamine: üldeeskirjad 271, 271-a—282; vt. ka kohtuotsuste täitmise korda lk. 289.

Vastastamine: 138.

Vastuhagi: 33-a, 81.

Veetee vedu: asjade alluvus 21; protsessuaalnormide rikkumisest 80/4.

Veod: veoasjade alluvus 21, 22, 23, 25/2; protsessuaalnormide rikkumisest 80/4; hagid raudteede vastu kauba puudujäägi pärast 172/1.

Viga: vea parandamine kohtuotsuses 185.

Volikiri: vt. volitus.

Volinikud: vt. esindajad.

Volitus: asjade ajamiseks 17, 18, 19, 76 märkus 2.

Võltsimine: avaldus võltsimise kohta 18.

Võltsitud dokumendid: võltsitud dokumendi esitamine 148—151; võltsitud dokumentidel põhjeneva otsuse uuesti läbivaatamine 251.

Välisriigi seadused: 7, 8.

Välisriigi kohus: otsuste täitmine 255.

Välisriik: suhtlemise kord välisriigi asutistega 67; välisriigi kohtute otsuste täitmine 255; välisriigile kuuluva vara arestimine 256-b.

Väljakutsemenetlus: 234-a—234-o; dokumentide liigid, mille kaotamisel võib toimuda väljakutsemenetlus 234-o/1.

Ä.

Ärakirjad: 11, 11/1; kutselehe ärakiri 72; hagiavaldusele lisandatud dokumentidest 78, 79.

Ü.

Ülemkohus: asjade alluvus 24, 419; õigus asju üle viia teise kohtusse 32; avalduste ja dokumentide ärakirjade lisandamine Ülemkohtus arutusele tulevais asjus 78; kassatsiooniastmena 235; asjade loendi väljapanek 242; õigus üles tõsta küsimust otsuste uuesti läbivaatamise kohta 252; asjade väljanõudmine järelevalvekorras 254, 254/1, 254-a—254-d.

Üleskirjutus: vt. vara üleskirjutamine.

Üleviimine: asja üleviimine teise kohtusse 32, 103.

LÜHENDITE SELETUS

ANSV	— Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik
APEK	— Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeks
jj.	— ja järgmised, ja järgmine
KrK	— Kriminaalkoodeks
KrPK	— Kriminaalprotsessi koodeks
KTK	— Kesktäitevkomitee
käskk.	— käskkiri
lk.	— lehekülg
LMKK	— NSV Liidu Valitsuse Määruste ja Korralduste Kogu (Собрание Постановлений и Распоряжений Правительства Союза Советских Социалистических Республик)
LSKK	— NSV Liidu Töölis-Talupoegade Valitsuse Seaduste ja Korralduste Kogu (Собрание Законов и Распоряжений Рабоче-Крестьянского Правительства Союза Советских Социалистических Республик)
MTJ	— Masina-traktorijaam
märk.	— märkus
NSV	— Nõukogude Sotsialistlik Vabariik
NSVL	— Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit
p.	— punkt
prot.	— protokoll
ringk.	— ringkiri

RK — Rahvakomissariaat
RKN — Rahvakomissaride Nõukogu
TsK — Tsiviilkoodeks
TsPK — Tsiviilprotsessi koodeks
Töö RK — Töö Rahvakomissariaat
VKTK — Ülevenemaaline Kesktäitevkomitee
VMKK — Vene NFSV Töölis-Talupoegade Valitsuse Määruste ja Korralduste Kogu (Собрание Постановлений и Распоряжений Правительства Российской Советской Федеративной Социалистической Республики)
VNFSV — Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik
VSKK — Vene NFSV Töölis-Talupoegade Valitsuse Seaduste ja Korralduste Kogu (Собрание Узаконений и Распоряжений Крестьянского Правительства РСФСР)
vt. — vaata
ÜAÜKN — Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu
ÜK(b)P — Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei
ÜK(b)P KK — Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee

SISUKORD

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus VNFSV kriminaal-, tsiviil- ja tööseadusandluse ajutisest rakendamisest Leedu, Läti ja Eesti Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide territooriumil 3
ENSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus VNFSV Tsiviilkoodeksi, VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi, VNFSV Tsiviilprotsessi koodeksi ja VNFSV Kriminaalprotsessi koodeksi kehtimapaneku kohta . . . 5

VNFSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS

Esimene osa.

I. Üldeeskirjad § 1—11 9
II. Esindus kohtus § 12—20 13
III. Kohtualluvus § 21—33-a 15
IV. Kohtukulud § 34—48 23
V. Trahvid § 49—52-a 29
VI. Protsessitähtajad § 53—65 30
VII. Kohtusse kutsumine ja teised kohtu teadaanded § 66—74 33

Teine osa. Hagimenetlus.

VIII. Hagi esitamine § 75—81 36
IX. Hagi tagamine § 82—93 40

X. Asja arutamine § 94—108 42
XI. Protokollid § 109—112 46
XII. Menetluse peatamine § 113—117 . . . 46
XIII. Tõendid § 118—122 48
XIV. Tõendite tagamine § 123—127 49
XV. Tõendite liigid § 128—151 50
1. Tunnistajate ütlused § 128—139 . . . 50
2. Kirjalikud tõendid § 140—151 51
XVI. Ekspertiis § 152—162 53
XVII. Mitme hageja või kostja ja kolmandate isikute osavõtt protsessist § 163—173 . 55
XVIII. Otsuse tegemine § 174—185 58
XIX. Täitelehtede väljaandmine § 186—190 . 60

Kolmas osa. Erimenetlused.

XX. Üldeeskirjad § 191—193 64
XXI. Kohtu korraldused surnud isikust järelejäänud vara asjus § 194—198 . . 65
XXII. Vahekohtukirjad ja -otsused § 199—203-v 65
XXIII. Kohustuse esemete hoiustamine kohtusse (deposiit) § 204—209 66
XXIV. Kohtukäskude väljaandmine aktide järgi § 210—219 66
XXV. Abielulahutus § 220—225 67
XXVI. Sõjaväeteenistusest vabastamine usulistel veenetel § 226—230 69
XXVII. Kaebused notarite ja notari ülesandeid täitvate organite toimetuste peale § 231—234 70
XXVII-a. Kaotatud esitajadokumentidest tulenevate õiguste ennistamise menetlus (väljakutsemenetlus) § 234-a—234-o . . . 72

Neljas osa. Otsuste peale edasikaebamine ja otsuste uuesti läbivaatamine.

XXVIII. Otsuste peale edasikaebamine § 235—249 76
XXIX. Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine § 250—254-d 81
1. Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine uute olude ilmsikstulekul § 250—253 . . . 81
2. Kohtuotsuste uuesti läbivaatamine järelevalvekorras § 254—254-d 83

Viies osa. Kohtuotsuste ja -määruste täitmine.

XXX. Üldeeskirjad § 255—270 87
XXXI. Sissenõude pööramine varale § 271—282 96
XXXII. Sissenõudmine täitelehtede järgi riigiasutistelt ja ettevõtetelt § 282—287 . 101
XXXIII. Sissenõude pööramine tööliste ja teenistujate töötasule ja autoritasule § 288—291-a 104
XXXIV. Sissenõude pööramine võlgniku rahasummadele ja varale, mis on riigiasutiste ja eraisikute käes § 292—295 . . 108
XXXV. Sissenõude pööramine ehitistele ja hoonestusõigusele § 296—299 110
XXXVI. Arestitud vara müük § 300—316 . . 111
XXXVII. Füüsiliste ja juriidiliste eraisikute maksujõuetus § 317—362 116
XXXVIII. Riigiettevõtete ja sega-aktsiaseltside maksujõuetus § 363—417 136
XXXIX. Kooperatiivorganisatsioonide maksujõuetus § 418—473 159

Lisa (XXII peatükile). Vahekohtu määrustik . . . 185
Materjale koodeksi paragrahvide kohta 190
Täiendavaid materjale Tsiviilprotsessi koodeksi juurde 250
I. Valijate nimekirjades esinevate puuduste peale rahvakohtutele esitatud kaebuste läbivaatamise kord 250
II. Erimenetlus maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmise asjus 254
III. Kohtupraktikast laste ülalpidamiseks vahendite sissenõudmise asjus . . . 261
IV. Kohtuotsuste täitmine 277
Tähestikuline sisujuht 333
Lühendite seletus 360

Toimetaja A. Raudson.

Tehniline toimetaja
M. Aarma.

Korrektorid
R. Eliste ja A. Kiho.

Ladumisele antud 21. XII 1951.
Trükkimisele antud 17. III 1952.
Paber 61:86 1/32. Trükiarv 2000.
Trükipoognaid 11,5. Formaadile 60:92 kohaldatud trükipoognaid 10,93. Arvutuspoognaid 13,09. Tellimise nr. 4109.
MB-00168. Trükikoda „Ühiselu", Tallinn, Pikk tn. 40/42.
Köitnud „Iluköide", Toompuiestee 18.

На эстонском языке.

Гражданский процессуальный кодекс действующий на территории Эстонской ССР.

Hind rbl. 2.95.

Trükivea õiendus

Lk.	Rida	On trükitud	Peab olema
59	15. rida ülalt	a) mõnes haginõudes	a) kui mõnes haginõudes

Hind rbl. 2.95

A-19359
94080

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00349241 2